

dolenjka, d.d.
NOVO MESTO

DECEMBRSKA PONUDBA

napolitanke ABC 420 g ŽITO	266,00 SIT	197,00 SIT
čokolada Milka mlečna 100 g	158,00 SIT	109,00 SIT
kava BAR 100 g DROGA	108,00 SIT	169,90 SIT
salama goveja VP E-MIZ	2.532,00 SIT	1.699,00 SIT
sir edamec VP KZ VRHNIKA	1.742,00 SIT	1.399,00 SIT
alpsko mleko 1/1 LM	148,00 SIT	109,90 SIT

V DOLENJKINIH PRODAJALNAH LAHKO KUPUJETE CENEJE!

DOLENJSKI LIST

Št. 44 (2567), leto XLIX • Novo mesto, četrtek, 3. decembra 1998 • Cena: 210 tolarjev

ISSN 0416-2242

vaš četrtkov prijatelj
DOLENJSKI LIST

Ford **Paič**

Vabi na brezplačni zimski pregled!
Krška vas ☎ 0608/59-059
Novo mesto ☎ 068/321-423

RAZSTAVA LIKOVNIKOV IZ REVOZA

NOVO MESTO - Likovna skupina kulturnega društva Revoz vabi v soboto, 5. decembra, ob 18. uri v gostilno Vovko na Ratež na otvoritev razstave del svojih članov.

BPH BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o. PE NOVO MESTO

* Odkupujemo delnice pooblaščenih investicijskih družb (PID-ov)

BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija), ☎ 068/342-410
BPH, Rimska cesta 11, Trebnje, ☎ 068/460-730

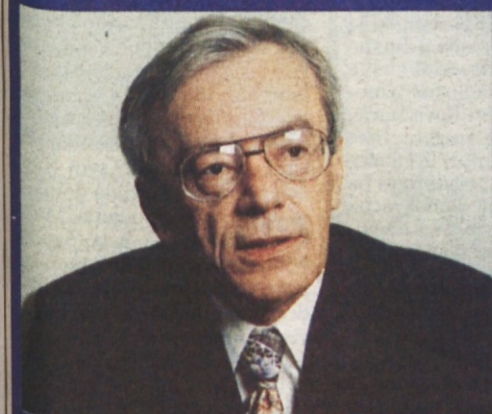
DBD d.o.o.
Dolenjska borznoposredniška družba
Glavni trg 10
8000 Novo mesto

sprejema
NAROČILA ZA PRODAJO ALI NAKUP VREDNOSTNIH PAPIRJEV (TUDI DELNICE, PRIDOBLENE S CERTIFIKATOM)
v prostorih na Glavnem trgu 10 v Novem mestu (pri frančiškanski cerkvi)
in na izbranih enotah DOLENJSKE BANKE, d.d.
Pokličite naše borzne posrednike! Tel.: 068/372-710, 371-82-21

Spoštovane občanke, občani občine Krško!

Liberalna demokracija Slovenije - Občinski odbor Krško se vam najiskrenejše zahvaljuje za zaupanje na lokalnih volitvah. Prepričani smo, da bomo s svojim delom Vaše zaupanje tudi upravičili. V skladu z vlogo najmočnejše stranke v občinskem svetu smo po premisleku podprli g. Franca BOGOVIČA za župana občine Krško. Prepričani smo, da je program g. BOGOVIČA najbližje programu občinskega odbora LDS Občine Krško, ki ste mu že zaupali največjo podporo. Da pa bodo imeli programi možnost uresničitve, Vas vabimo, da se udeležite tudi drugega kroga volitev za župana in skupaj z LDS Krško in vsemi, ki želijo spremembe na boljše, izvolite **Franca BOGOVIČA** za ŽUPANA občine Krško.

LDS Občinski odbor LDS Krško
Liberalna demokracija Slovenije

za župana Mestne občine Novo mesto

ANTON STARC, dr. med.

Spoštovane volivke in volivci,
iskrena hvala za veliko zaupanje, ki ste mi ga namenili v prvem krogu volitev.

Z vašim glasom 6. decembra, ko se boste ponovno udeležili volitev, bomo skupaj zagotovili novo obdobje občine Novo mesto.

DOLENJSKO SRCE BIJE MOČNEJE!

POPLAVE ODVISNE OD ELEKTRA

Drugo leto nasip na levem bregu

Na povabilo Jožeta Avšiča obiskal Brežice minister dr. Pavle Gantar - Zakon za hitro odpravo škode - Poplave odvisne od elektrarn - Škoda na zunajsezonskih kulturah

BREŽICE - Na povabilo Jožeta Avšiča, župana občine Brežice in poslanca državnega zbora, je v ponedeljek obiskal Brežice minister za okolje in prostor dr. Pavle Gantar. Pred predstavniki krajevnih skupnosti, podjetij in ustanov iz brežiške občine, ki so se zbrali v velikem številu, je minister obširno govoril o ukrepih za zmanjšanje poplav na brežiškem območju.

Gantar je pri tem predstavil Zakon o zagotovitvi sredstev za interventne ukrepe pri odpravljanju posledic poplav, ki so v obdobju september-november prizadele Slovenijo. Državi zbor bo sprejel zakon v teh dneh predvidoma po hitrem postopku.

Letos bo ministrstvo zagotovilo denar za najnujnejše ukrepe. S tem denarjem naj bi tako naredili ceste prehodne, odpravili najhujše posledice plazov in med drugim popravili vodnogospodarske objekte.

Tudi če ne bi bilo poplav, bi po besedah, vlada dala zgraditi že v naslednjem letu 466 metrov dolg manjkajoči nasip na levem bregu Save na brežiškem območju. Minister je poudaril, da je gradnja

tega in drugih nasipov ob vodotokih na brežiškem območju najtesneje povezana s predvideno gradnjo bodočih hidroelektrarn na spodnji Savi. Vendar, kot se je dalo razbrati iz njegovih napovedi, je zdaj odloženo, da na tem delu Save bodo elektrarne. To tudi pomeni, če sledimo Gantarju, da bodo zgradili nasip ob Savi.

Vendar se glede nasipov mnenja še krešejo, kar je pokazalo tudi omenjeno ponedeljkovo delovno srečanje. Terme Čatež, npr., vztrajajo, kot je dejal direktor Borut Mokrovič, da se istočasno gradi levi in desni nasip. Krajevna skupnost Dobova po besedah predsednika Mihe Škvarča, meni, da je potreben predvsem levobrežni nasip.

Podjetja, ki so utrpela škodo v nedavnih poplavah, bodo po ministrovih besedah lahko poiskala

(Nadaljevanje na 2. strani)

SLAVNOSTNI PODPIS POGODBE - Pogodbo so z naročnikom izgradnje omenjenega odseka DARS-ov podpisali direktor SCT, d.d., Ljubljana Ivan Židar, Tone Zaletelj iz GIZ Gradis in Dušan Černigoj iz Primorja, d.d., Ajdovščina. (Foto: L. M.)

NOV ODSEK OKNO V SVET

Težko pričakovana cesta

Podpis pogodbe avtocestnega odseka Višnja Gora-Bič - Vrednost 5.980 milijard tolarjev - Do jeseni 1999

STIČNA - V ponedeljek, 30. novembra, so v stiskem gasilskem domu podpisali pogodbo za gradnjo celotnega 11,2 kilometra dolgega avtocestnega odseka med Višnjo Goro in Bičem. Pogodba je bila sklenjena s SCT, d.d., iz Ljubljane kot vodilnim partnerjem v skupnem nastopu s podjetjema Primorje, d.d., iz Ajdovščine in GIZ Gradis iz Ljubljane. Pogodbeni dela obsegajo izgradnjo trase avtoceste in premostitvenih objektov ter ureditev vodotokov in zadrževalnikov. Vrednost oddanih del znaša 5,980 milijard tolarjev, rok za dokončanje vseh del pa je 14 mesecev.

Zbrane je ob slavnostnem podpisu pogodbe najprej pozdravil ivanški župan Jernej Lampret: "Enostavno povedano, nam po-

meni okno v svet, saj bomo z njo dobili del infrastrukture, ki nam na lokalnem in regionalnem delu zelo primanjkuje." Spregovorili so še vodja projekta DARS-a (Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji) Slavko Žličar, predsednik uprave DARS-a Jože Brodnik, minister za promet in zveze mag. Anton Bergauer in še nekateri. Želijo, da bi bil novi cestni odsek, ki ga gradijo v okviru nacionalnega programa izgradnje avtocest, zgrajen v predvidenem roku in pripomogel predvsem k večji prometni varnosti. Gradbinci so se že lotili pripravljalnih gradbenih del.

L. MURN

ROP V TREBNJEM

TREBNJE - Na povabilo trebanjske LDS in njihovega županskega kandidata Cirila Pungartnika je v ponedeljek, 30. novembra, zvečer prišel na obisk ministeza delo, družino in socialne zadeve Tone Rop. Oglel si je gradnjo novega doma za starejše občane, ki se približuje koncu, potrebno ga je le še opremiti. V njem bodo lahko sprejeli 130 starostnikov, zaposlitev pa bo dobilo 40 do 50 ljudi. Dom bo nudil tudi možnosti drugačne socialne pomoči. Rop, ki je bil tudi gost na Radiu Max, je povedal, da bo slavnostna otvoritev doma maja ali junija prihodnje leto.

VREME

Nadaljevalo se bo hladno, oblačno vreme z občasnim sneženjem ali dežjem.

Streli pred M-clubom v Črnomlju

ČRNOMELJ - V nedeljo, 29. novembra, nekaj čez eno uro ponoči je v diskoteko M-club v Črnomlju stopil 39-letni D. T. iz Kanižarice in napadel varnostnika, 32-letnega B. M. iz Črnomlja. Varnostnik se je iz M-cluba umaknil na parkirišče, za njim pa je prišel tudi napadalec in ga z nožem v roki napadel. Varnostnik se je sicer umikal, vendar je kljub temu dobil vreznine po roki. Da bi napadalec odvrnil od sebe, je izlekel pištolo in ga opozoril, kar pa očitno ni zadostovalo, saj je D. T. nadaljeval z napadom. Zato je varnostnik dvakrat ustrelil in zadell D. T.-ja v prsni koš in trebuh, tako da je moral ta ostati na zdravljenju v novomeški bolnišnici.

Zoper D. T. je bila podana kazenska ovadba zaradi poskusa umora, sodelujočega D. A.-ja so ovadili zaradi sodelovanja pri pretepu, v katerem je bila ena oseba hudo poškodovana, zoper varnostnika pa bo podana kazenska ovadba zaradi povzročitve hude telesne poškodbe.

Berite danes

stran 2:

• **Tilia pred usodnim ponedeljkom**

stran 3:

• **Nagrade za raziskave in inovacije**

stran 5:

• **Peč pač ne ve za načrte občine**

stran 7:

• **(Ne)pripravljeni na težave s klorom**

stran 8:

• **Kakovost nujna za obstanek v Evropi**

stran 11:

• **Odvetnica kršila odvetniški kodeks?**

stran 20:

• **Zakaj je Kostanjevica ostala le mestece**

stran 24:

• **Po Kitajski, deželi strahovitih nasprotij**

Spoštovane občanke, občani občine Krško!

Zahvaljujem se vam za izkazano zaupanje in Vas pozivam, da se udeležite nedeljskih volitev in podprete

g. **Franca BOGOVIČA**
za **NOVEGA ŽUPANA**.

Peter ŽIGANTE

Spoštovane volivke in volivci občine Trebnje!

Zahvaljujem se vam za izkazano zaupanje na volitvah 22.11.1998.

Stranke slovenske pomladi:

SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA,
SLOVENSKI KRŠČANSKI DEMOKRATI,
SOCIALDEMOKRATSKA STRANKA,

v drugem krogu volitev za župana občine Trebnje podpiramo našega skupnega kandidata

ALOJZIJA METELKA
dipl. ing. agr.

Vsi, ki ste z nami, pridite na volitve v nedeljo, 6.12.1998, in nas podprite v prizadevanju za lepši jutri naše občine.

SLS

SKD

SDS

KAKOVOST NI MODNA MUHA

Vstopnica v prihodnost

"Če podjetje ni dovolj pogumno, da bi si zastavilo visoke cilje, potem niti manjših ne more doseči," je bilo slišati v preteklem tednu na Otočcu, kamor se je kar za dva dni preselilo razmišljanje o kakovosti in o izboljševanju učinkovitosti v podjetjih. Vsesplošno potegovanje za certifikate kakovosti, ki je v Sloveniji dobilo že take razsežnosti, da so se mnogi začeli spraševati, ali ne gre le za podeljevanje brezvrednih papirjev, je mnogo več kot modni trend. Gre namreč za vprašanje obstoja, saj praksa iz dneva v dan dokazuje, da že na majhnem trgu, kakršen je slovenski, ni prostora za slabe storitve in izdelke, močna svetovna konkurenca pa jim obeta še slabše čase. To spoznanje podjetja, ki gledajo v prihodnost, naravnost sili, da dajo vse od sebe. Obstaja kar nekaj metod za to, kako izsesati iz podjetja in zaposlenih kar največ, in to na karseda prijazen način.

Kot so povedali direktorji najuglednejših dolenjskih in belokranjskih podjetij (več o tem na 8. strani), je pomembno izkoristiti moč, sposobnosti in voljo vseh zaposlenih. Podjetje, ki v akcije za napredek in izboljšanje učinkovitosti poskuša in uspe vključiti slehernega delavca, je v veliki prednosti. To je še posebej pomembno pri prehodu iz povprečne v višjo kakovost in učinkovitost ali celo odličnost. Tam, kjer so zaposleni zgolj lahko zamenljiva delovna sila, je nezadovoljnejše več kot dovolj; en sam zlovoljen delavec pa lahko naredi veliko škodo.

BREDA DUŠIČ GORNIK

Natova vaja v Sloveniji

Nato je končal veliko vojaško vajo v Sloveniji. Si bo po tej predstavitvi strojev in ljudi kdo posebej oddahnil? Verjetno je bilo številnih Slovencev, zlasti šoferjev, strah zlasti gneče, ki bi jo povzročila Natova mehanizacija pri prihodu v državo in tedaj, ko bi jo zapuščala. Pričakovane zmede ni bilo, kot poročajo s terena, niti tedaj, ko je, ostanimo pri odhodu iz Slovenije, največji del gostujoče združene vojaške ekipe zapuščal po cestah našo državo. Vojški stroj, čeprav simbol neustavljive moči, je, kot se spodobi za vojsko v miru, upošteval utečeni ritem civilne družbe in ni hotel biti za vsako ceno prvi. Tak je vtis. Splošno sliko o Natovih vajah kot v glavnem nemotečih sosedih bi nemara popravila - v škodo gostujoči vojski - statistika o prometnih nesrečah na dolenskih in posavskih cestah v času manevrov. In še: vsakdo je lahko po svoje gledal na zelenkasto sive uniforme in stroje, ki so svojemu mirnodobnemu poslanstvu navkljub vendarle vnesli v novembra v svet ob Spodnji Savi in ob Krki nekaj temnejših odtenkov v barvo vsakdanjega življenja domačinov. Vojstvo je, ko odsteješ vse drugo, vendarle podoba nasilja in - čisto na koncu - smrti. Politika sicer ne priznava take primerjave. Tudi je utopijski prihodnost držav na pragu 21. stoletja brez močne armade in krepkega vojaškega partnerstva. Zato je na Natovo armado v Sloveniji treba gledati kot na nekaj, kar postaja mimna naša volje del nas, potem ko je naša država nekako pokazala vrata Jugoslovanski ljudski armadi. V anketi smo vpraševali, kako gledate na Natovo navzočnost v Sloveniji.

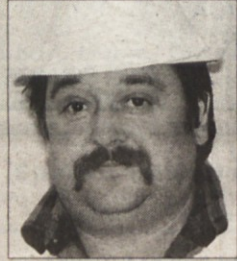
BOJAN JERAČ, ekonomist iz Dobruške: "Vaje zveze Nato, ki so bile minuli teden pri nas, po mojem mnenju niso nič slabega, saj so se pristojni iz Nata lahko na lastne oči prepričali, kakšni ljudje smo in kako smo organizirani. To je zelo pomembno, saj se prizadevamo za vstop v Nato. Da nismo kar tako, pa smo z zmago nad njihovo ekipo dokazali tudi nogometaši."

VALENTIN DVOJMOČ, dipl. ekonomist iz Sevnice: "Vaje za izredne prilagoditve so potrebne; ta je bila tudi v redu izvedena. Menim pa, da bi bilo mogoče bolje, da bi vajo organizirali v okviru svojih sil in tujo vojsko povabili k sodelovanju, kot pa da pridejo k nam tuji, mi pa smo samo njihovi serviserji. Naša vojska bi morala na svojem ozemlju imeti aktivno vlogo."

PETRA ZALOŽNIK, študentka fakultete za družbene vede v Ljubljani iz Trebnjega: "Seveda sem zadnje dneve opazila vojaške Nata pri nas, saj jih je bilo tudi v okolici Trebnjega veliko. Zdi se mi prav, da so prišli v Slovenijo, ne le da tu vadijo, pač pa predvsem zato, da bodo spoznali našo lepo deželo, za katero mnogi še slišali niso. Pogovarjala se žal nisem z nikomer od njih."

STANE SIMONIČ, mesar iz Drašičev pri Metliki: "Ne verjamem, da bo imela Slovenija od vaj Nata kakšne posebne koristi. Prav pa bi bilo, da bi vsaj prebivalci krajev, v katerih so bile vaje, imeli kaj od tega; da bi od številnih vojakov zaslužili vsaj kakšen tolar. Kar pa se tiče Hrvatov, se mi zdi, da so nevoščljivi, ker so bile vaje v Sloveniji in ne v njihovi državi."

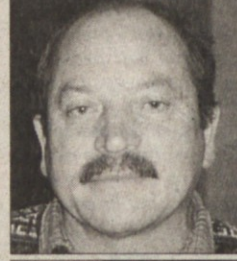
DARINKA DRŽGANC, trgovka s Kravčevega Vrha pri Semiču: "Nedvomno bo svet s pomočjo te vaje slišal za Slovenijo. Mislim pa, da bi bilo bolje, ko bi vojaške oskrbovali Slovenci, namesto da so vse pripeljali s seboj. Tako bi vsaj nekateri imeli kakšno finančno korist od vaje, ker se mi zdi, da drugih koristi tako in tako ni. Na cestah je bila zaradi vojaških vozil gneča."

ANDREJ HROVATIN, veteranski tehnik iz Kočevja: "Če se želimo vključiti v Nato, so manevri Nata pri nas za Slovenijo nedvomno koristni. Sicer pa menim, da so velike vojaške vaje bodisi pri nas ali kjerkoli druge na svetu nepotrebne in predrage. Denar, ki se namenja za vojaške vaje bi se lahko uporabil veliko pametneje, predvsem pa koristneje."

DANILO DIVJAK, komercialist iz Ribnice: "Sami hodimo po znanje v svet, zato je normalno, da bodo tudi drugi prišli k nam. Ker so, kot na primer za varovanje okolja in človeka, kriteriji v Evropi precej višji kot pri nas, je vojaška vaja Nata pri nas lahko za Slovenijo samo pridobitev. Gre za prenos tehnologije, informacij in tudi organizacije, kar je za nas lahko pozitivno."

IVAN RUNOVEC, obrtnik iz Krškega: "Natovi vojaki, kot pravijo sami, so bili v naši državi zadovoljni. O njih za zdaj ni bilo slišati česa slabega. Zdi se mi profesionalna vojska, čeprav tudi naše vojske ne smemo zanemarjati. Vaja je verjetno bila potrebna v pripravah za sodelovanje Slovenije v Natu. Najbrž so ti vojaki pri nas tudi kaj kupovali in to že je korist."

IVAN KOVARIČ, strojni tehnik iz Dobove: "Ker smo se pač oddolčili, da gremo v Evropo, in tudi v Nato bi radi prišli, je za nas gotovo pozitivna stvar, da se je v naši državi odvijala tako velika vaja, kot je bila ta. Ne vem, zakaj bi se temu upirali, ker smo že tako in tako majhen narod. Taka vaja je za nas zelo dobra promocija. Tudi izmenjava izkušenj je dobrodošla."

Drugo leto...

(Nadaljevanje s 1. strani)

državni denar na več naslovih. Med navzočimi podjetniki je, tako se zdi, zbudila nekaj vznemirjenosti ministrove izjave, da je najpomembnejša preventiva v boju pred poplavlami in da ne gre pričakovati, da bodo "posamezniki ne vem koliko dobili".

Brežičani so Gantarja opozorili na pomanjkljiva navodila vlade za popisovanje škode. Ta navodila npr. ne predvidevajo, kako ovrednotiti škodo v nasadih z zunajsezonskimi kulturami, kot so npr. Tronove jagode na pragu zime. Jože Avšič je pri tem napovedal, da bo v ustreznem parlamentarnem odboru zahteval točen odgovor o omenjenem odprtem vprašanju. Podobno kot za jagode je zadržega za nasade cvetja, npr. v Agrarii Cvetje na Čatežu, kjer so trajni nasadi tudi utrpeli precejšnjo škodo. **M. LUZAR**

PRED UVEDBO KARTICE ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

NOVO MESTO - Trenutno tečejo intenzivne priprave za uvedbo kartice zdravstvenega zavarovanja v novomeški enoti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. V enoti sedaj čistijo baze podatkov, zato se večkrat obračajo na delodajalce in zavarovance, da jim posredujejo ažurno spremembo podatkov, npr. dokazila o šolanju starejših od 18 let za vsako šolsko leto posebej; potem opozarjajo osebe, ki nimajo urejenega zavarovanja, da si ga uredijo. Ljudi pozivajo, naj vse spremembe sproti javljajo njim ali delodajalcem. Kartico nameravajo uvesti maja in junija prihodnje leto, o sami uvedbi in ravnanju s kartico pa bodo ljudi še sproti obveščali.

NOVA PRILOŽNOST

Tilia pred usodnim ponedeljkom

Uprava ocenjuje, da je tokrat veliko možnosti za uspešno dokapitalizacijo

NOVO MESTO - V zavarovalnici Tilia ocenjujejo, da imajo zdaj realne možnosti, da izpeljejo načrtovano dokapitalizacijo. Že na zadnji skupščini je bilo 97 odst. vseh 269 delničarjev enotnih pri bistvenih vprašanjih. Nadzorni svet je nato enoglasno razpisal skupščino za 7. december in minuli petek podprl tudi štiristransko pogodbo o dokapitalizaciji. Tako je mogoče sklepati, da je predlog uprave usklajen z obstoječimi delničarji in strateškima partnerjema - Pozavarovalnico Sava in Dolenjsko banko.

Dokapitalizacijo Tilia je zahteval Urad za zavarovalni nadzor, po temeljiti analizi stanja v zavarovalnici pa se je izkazalo, da je potrebno zavarovalnico okrepiti kar s 1,5 milijarde tolarjev. Med največjimi dosedanjimi delničarji so: SKB banka, TIPOŠ, Beti, Dolenjska banka in Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto. Te dni,

od ponedeljka do danes, so na predskupščinskih zbiorih podpisovali pogodbe. Obstoječi delničarji imajo namreč predkupno pravico do 35 odst. zneska dokapitalizacije, vendar se ne ve, v kakšni meri jo bodo izkoristili. Za sedaj je mogoče reči, da bosta Pozavarovalnica Sava in Dolenjska banka vložili najmanj 65 odst.

potrebne zneske, po potrebi tudi več.

Kot nam je povedal predsednik uprave Tilia Branko Breglec, so v zadnjem mesecu pripravljali in temeljito dodelali samo ta koncept dokapitalizacije. "Upam, da bo ponedeljek skupščina podprla predlog uprave. Dosedanji dogovori vlivajo upanje, da bo dokapitalizacija zaključena. To bi pomenilo strateški preobrat v poslovanju Tilia, ki bo tako lahko spet enakopravno konkurirala drugim tekmicam," je dejal. S sredstvi iz dokapitalizacije bi zavarovalnica bistveno zmanjšala izgubo iz preteklosti in v celoti poplačala najeta posojila. Pritok svežega denarja bi ji omogočil sproti in hitro izplačevanje škod, poleg tega pa v Tili računajo tudi na znanje Pozavarovalnice Sava. Če bo razplet ponedeljkove skupščine ugoden, v upravi pričakujejo povečanje zavarovalniškega portfelja in sklenje novih zavarovanj. **B. DUŠIČ GORNIK**

STANOVANJE ZA PARAPLEGIKE

NOVO MESTO - Novomeška občina je že pred kratkim predala ključne enosobnega stanovanja v Ulici Slavka Gruma 12 tetraplegiku Tomažu Bregarju, ki je do sedaj živel v domu starejših občanov. Minuli tork pa je bilo v prostori družstva na Novem trgu podpisovanje darilne pogodbe, ki jo je podpisala novomeški župan Franci Koncilija in predsednik društva Jože Okorn. Novomeška občina je namreč stanovanje v Ulici Slavka Gruma, veliko skoraj 39 m² in vredno okoli 5 milijonov tolarjev, podarilo v trajno last Društvu paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Trenutno v njem prebiva tetraplegik Tomaž Bregar, ki si gradi hišo, ko se bo vselil vanjo, pa bodo stanovanje namenili drugemu članu.

NAGRADE NOVOMEŠKE OBČINE

NOVO MESTO - V poročilu o letošnjih nagradah novomeške občine v prejšnji številki našega časopisa je pomotoma izpadla Branka Bukovec, ki bo dobila nagrado mestne občine Novo mesto, in to za delo na humanitar-nem in prostovoljnem področju.

Lado Smrekar sedemdesetletnik

Ime Lada Smrekarja je skorajda že postalo sinonim za Kostanjevico v njeni morda celo najbolj značilni in prepoznavni črti - kulturi. Kostanjevica s svojim pestrim kulturnim dogajanjem in bogastvom predstavlja izjemen primer v domačih in tudi širših razmerah, saj ga ni kraja, ki bi v kulturnem pomenu tako presel svojo siceršnjo velikost in pomen. Brez Lada Smrekarja, to je gotovo, Kostanjevica kot mesta Forme vive, Gorjupove galerije, Lamutovega likovnega salona, Galerije Božidarja Jakca ter nekdanje do-lenskih kulturnih festivalov, grafičnih bialov jugoslovanskih pionirjev, živahne ljubiteljske gledališke gledališke dejavnosti in še marsičesa ne bi bilo. Na to velja opozoriti prav te dni, saj Lado Smrekar praznuje sedemdesetletnico.

Sedem desetletij je namreč minilo od tistega 1. decembra leta 1928, ko se rodil v Zagorici pri Mirni na Dolenjskem. Osnovno šolo je obiskoval na bližnji Mirni, potem pa ga je uka žeja peljala v Ljubljano na nižjo gimnazijo, učiteljske in nato na pedagoško akademijo - smer slovenski in ruski jezik s književnostjo. Ob zaključku študija se je poročil, nato pa je leta 1953 z ženo Marijo, ki mu je ves čas zvesto stala ob strani in mu nudila močno oporo v vseh njegovih prizadevanjih, prišel v Kostanjevico učiti na tamkajšnje osnovno šolo. Dve leti kasneje je postal njen ravnatelj in ostal na tem delovnem mestu do 1984. leta.

A ni ostal le pri zglednem ravnateljstvu, prepotrebni obnovi šolske stavbe in drugih običajnih ravnateljskih opravilih. Kraju, ki ga je vzljubil, in slovenskemu narodu je hotel dati več. Začel je s kulturnim delovanjem, ki je rodilo izjemno bogate sadove. Leta 1956 je ustanovil Dolenjski kulturni festival, ki je v 25 letih obstoja gostil vrhunske glasbenike, književnike, gledališnike, plesalce in druge kulturnike iz vse Slovenije, zamejstva in tujine. Istega leta je na šoli z darovi prijateljev slikarjev postavil temelje Gorjupove galerije, ki danes šteje več sto umetnin slovenskih in tujih umetnikov in predstavlja edinstven spoj galerijske razstavne problematike z estetsko-pedagoškim delom osnovnošolskih otrok. Leta 1958 je postavil na noge Lamutov likovni salon, v katerem se je do danes zvrstilo več kot 150 razstav, svoj čas pa je pomenil pionirski korak k decentralizaciji in večsrediščnemu kulturnemu razvoju Slovenije.

Svetovne razsežnosti je kostanjeviško kulturno dogajanje dobilo leta

1961, ko je Lado Smrekar skupaj s sodelavci organiziral mednarodni kiparski simpozij Forma viva. Prav letos je (gotovo je Smrekarju to eno najlepših daril za rojstni dan) ponovno zaživel. Na dosedanjih simpozijih so sodelovali kiparji z vseh petih kontinentov, njihove stvaritve iz hrastovega lesa iz bližnje Krakovske hoste pa sestavljajo veličastno galerijo na prostem v okolici kostanjeviške cisterce. Osem let kasneje je Smrekar ustanovil še Grafični bienale jugoslovanskih otrok, na katerem je sodelovalo več kot tristo osnovnih šol iz vseh republik nekdanje Jugoslavije. Prav tako je bila na njegovo podbudo in pod njegovim okriljem leta 1974 ustanovljena Galerija Božidarja Jakca, kjer je zbranih več kot 3.200

pesnik in ljubiteljski gledališčnik. Za Kulturno-prosvetno društvo Lojze Košak, ki ga je vodil trideset let, je režiral 26 gledaliških del, s katerimi so gostovali na 33 odrih doma in v zamejstvu. Ob tem pa je štirideset let vodil še zidavo in obnavljanje kostanjeviškega cistercijskega samostana.

Ta pregled, v katerem seveda ni mogoče naštet vsega, kar je Lado Smrekar v svojem plodnem življenju udeležan, je kljub bežnosti impresiven in sili človeka k razmišljanju, kako je mogoče toliko storiti v enem samem človeškem življenju. Morda je odgovor v Smrekarjevih besedah, ki jih je izrekel v intervjuju za revijo Rast pred petimi leti: "Delo me osrečuje in daje smisel mojemu življenju." **M. MARKELJ**

umetnin, in je, sestavljena iz stalnih zbirk Božidarja Jakca, Toneta Kralja, Zorana Didka, Franceta Kralja, Franceta Goršeta in Jožeta Gorjupa, danes največja ekspresionistična zbirka na Slovenskem, ki hrani tudi dragocene slike starih mojstrov iz pleterskega samostana.

Lado Smrekar je bil ves čas tudi aktiven družbeni delavec v krajevem, občinskem in republiškem krogu. In kot da je vir njegove energije neizčrpen, je ustvarjal tudi kot

Mariborsko pismo

Se bo ponovilo 1. 1994 v spopadu Križman:Sovič?

Politiki in trgovci

MARIBOR - Podobno kot v vseh tistih slovenskih občinah, v katerih se niso izvolili župana, je tudi v Mariboru v teh dneh v središču pozornosti predvolilna kampanja za drugi krog županskih volitev. Za županski stolček se potegujeta dosedanja župan dr. Alojz Križman, ki je skupni kandidat Neodvisne liste za Maribor, Slovenske ljudske stranke in Socialdemokratske stranke ter Boris Sovič, ki je kandidat Združene liste socialnih demokratov in Demokratov Slovenije, podpirata pa ga tudi Liberalna demokracija Slovenije in Slovenska nacionalna stranka. Križman in Sovič sta se pomerila že na županskih volitvah leta 1994, ko je tesno zmagal dr. Križman, vendar je bil takrat neodvisen oziroma nestranskarski kandidat. Tokrat pa se bosta Križman in Sovič na županskih volitvah pomerila kot kandidata desne oziroma leve sredine, zato bo izid volitev še toliko bolj zanimiv.

Na tokratnih volitvah za člano mestnega sveta pa je prišlo do preobrata, saj so več kot polovico sedežev v 45-članskem mestnem svetu osvojile levosredinske stranke (LDS, LZSD, DeSUS, DS, SNS), ki se pred drugim krogom volitev za župana že povezujejo v neformalno koalicijsko. Sedaj je torej samo še vprašanje, ali bo imel Maribor župana, ki mu bo mestni svet pomagal ali oponiral. Teoretično sicer obstaja možnost, da bi župan in mestni svet dobro sodelovala, četudi bi pripadala različnim političnim opcijam, vendar je to glede na dosedanje izkušnje bolj malo verjetno.

Medtem ko si politiki prizadevajo za naklonjenost volilcev, pa se za naklonjenost Mariborčanov borijo tudi številna trgova podjetja. V štajerski metropoli je namreč v zadnjem desetletju morala v stečaj večina trgovskih podjetij od Ferromota do Jeklotehne, zato si sedaj prizadevajo pridobiti svoj tržni delež v mestu številna domača in tuja trgova podjetja. Mariborčani v bodoče zagotovo ne bodo imeli problema s tem, kje potrošiti denar. Sedaj bi bilo dobro, če bi jim gospodarstveniki ob pomoči novoizvoljenih lokalnih politikov ustvarili še možnosti za delo in zaslužek, saj je v mariborski regiji še vedno okoli 31.000 brezposelnih delavcev.

TOMAŽ KŠELA

Nagrade za raziskave in inovacije

Novomeška občina je ena redkih, ki spodbuja raziskovalno in inovacijsko dejavnost - Letos že 21. podelitev, do sedaj pa so podelili že 414 nagrad

NOVO MESTO - Minuli petek je bila v Kulturnem centru Janeza Trdine že 21. svečana podelitev nagrad za dosežke v raziskovalni in inovacijski dejavnosti v novomeški občini. Letos so podelili 12 nagrad, in sicer 3 nagrade za inovacijsko dejavnost, 5 nagrad za raziskovalno dejavnost, 2 nagradi za mentorsko delo z mladimi in 2 nagradi za mladinsko raziskovalno delo, medtem ko nagrade za življensko delo tokrat niso podelili.

Pokrovitelj letošnje svečane podelitve je bila Dolenjska banka, za kar se ji organizatorji zahva-

lujejo. V njihovem imenu je nagradjenec in ostale goste pozdravil Josip Škoberne, namestnik direktorja, ki je poudaril, da je še posebej vesel, da je večina letošnjih nagrad za raziskovanje in inovacije s področja naravoslovja in tehnike, saj je teh pri nas premalo. Župan Franci Koncilija je opozoril, da je novomeška občina ena redkih občin, ki ima v programu tudi sofinanciranje in spodbujanje raziskovalne in inovativne dejavnosti. Podelitev nagrad poteka v Novem mestu od leta 1983, začetki organizirane raziskovalne dejavnosti pa segajo celo v leto 1974. Letos so podelili že 414 občinskih raziskovalno nagrad.

Letošnji nagradi za mladinsko raziskovalno delo so prejeli **Matej Kolenc**, dijak 4. letnika novomeške gimnazije ter **Lidija Kovačič** in **Andrej Klobčar**, dijaka novomeškega šolskega centra. Nagradi za mentorsko delo sta prejeli: **Dragica Kranjec**, dipl. biologinja in učiteljica biologije na novomeški srednji kmetijski šoli Grm in **Marinka Kastelic**, učiteljica biologije in gospodinjstva na osnov-

ni šoli Center. Nagrade za inovacijsko dejavnost so podelili **Marku Krušiču** in mag. **Marjanu Plavcu** iz Revoza in samostojnemu raziskovalcu **Bojanu Vitku**, ki je nosilec že več priznanj in nagrad na področju inovacijskega dela, ter **Niku Periču**, organizatorju - programerju iz tovarne Labod Konfekcija Novo mesto.

Nagrade za raziskovalno dejavnost pa so prejeli: prim. dr. **Jurij Cepuder**, specialist kirurg - ortoped iz novomeške bolnišnice, **Vesna Flego** in mag. **Viljem Pavli**, oba iz Krke, dr. **Janez Dolensek**, specialist pediater na otroškem oddelku novomeške bolnišnice in **Daniel Brkič**, magister teoloških znanosti, ki deluje kot pastor pri Evangelijski cerkvi v Novem mestu.

J. D.

DRUGAČNI OBRAZI INDONEZIJE

NOVO MESTO - Društvo novomeških študentov vabi v petek, 4. decembra, ob 20. uri v malo dvorano Kulturnega centra Janeza Trdine na predavanje z diapozitivi Igorja Goričana z naslovom "Drugačni obrazi Indonezije". Vljudno vabljeni! Vstopnine ni!

Županski drugi krog

Na območju nekdanje občine Novo mesto se bosta v novi občini Novo mesto pomerila dr. **Tone Starc**, ki je v prvem krogu dobil 48 odst. glasov, in **Franc Koncilija**, ki je dobil dobrih 26 odst. glasov. Medtem ko je dr. Starc skupni kandidat LDS, SLS, DeSUS in s podporo ZLSD, ga v drugem krogu podpira še SNS in Lista obrtnikov in podjetnikov. Neodvisni županski kandidat Koncilija pa gre v drugi krog s podporo SDS, SKD in neodvisnega kandidata Janeza Murna.

V občini Žužemberk se bosta v drugem krogu pomerila **Franc Škufca**, kandidat LDS, ki ga podpirajo še SLS, ZLSD, DeSUS in lista Civilna družba (v prvem krogu je Škufca dobil 48,5 odst. glasov), ter **Jože Papež**, kandidat SKD in SDS, ki je v prvem krogu dobil 41,4 odst. glasov. V občini Dolenjske Toplice sta se v drugi krog županskih volitev uvrstila **Alojz Puhan**, ki je kot kandidat LDS in ZLSD dobil 38,5 odst. glasov, in kandidat SLS **Franc Vovk** (34,5 odst.), ki ga v drugem krogu podpira še SKD.

PODIJETJE ELFIS V NOVIH PROSTORI - Podjetje Elfis, d.o.o., se je novembra preselilo v nove preko 600 m² velike prostore na Ragovski 7 a v Novem mestu, kjer so kupili in obnovili bivše prostore tiskarne Novo mesto. Investicija je stala okrog 50 milijonov tolarjev. Elfis je družinsko podjetje z konceptom Marjete in Staneta Finka, ki deluje od leta 1991. Glavni dejavnosti pa sta elektroinstalacije in vodenje poslovnih knjig. Trenutno imajo zaposlenih 26 delavcev. Pri delu v podjetju jima že sedaj pomaga njuna hči Greta, študentka visoke podjetniške šole v Portorožu. Na petkovi slovesni otvoritvi novih prostorov so jim številni prijatelji, znanci in poslovni partnerji zaželeli še veliko uspeha, med drugimi tudi dr. Tone Starc. (Foto: J. Dornič)

ZAHVALA DONATORJEM - Ob 10-letnici ambulate za bolezni dojke se je direktorica novomeškega zdravstvenega doma dr. Tatjana Gazvoda prejšnji četrtek zahvalila manjšim donatorjem, ki jim pomagajo izboljševati njihovo delo. Zahvalila se je podjetju Velencia stoma medical, ki je podelilo silikonsko prsno protezo kot učni pripomoček, Foto Asji za diaprojektor, Gradbeništvu Koračin za grafoskop, Cvetličarni in parfumeriji Cvetnik in Salonu Creatina za pomoč pri opremlitvi konzilijske sobe, Krki Kozmetika in Krki Zelena zdravila za darila, ki so jih prispevali za obdaritev pacientke ob 10-letnici ambulate, ter Dolenjskim pekarnam. (Foto: J. Dornič)

PREVZEM PRENOVLJENEGA KOMBIJA - Minulo sredo so predstavniki društva prijateljev mladine Mojca pred gostiščem Kos, ki je ob tej priložnosti poskrbelo za pogostitev, svečano prevzeli obnovljen kombi, ki so ga temeljito prenovili v Avtohiši Novo mesto, sedeže je obnovil Martin Kos iz Škofje Loke, popisali pa so ga v Erkoslikarstvu Gvido Hren. Rabljen kombi so v društvu kupili pred časom za potrebe Tabora mladih v Dolenjskih Toplicah, sedaj pa so ga s pomočjo donatorjev obnovili. Z njim bodo lažje speljali obdaritev otrok po krajevnih skupnostih. (Foto: J. Dornič)

Za vse predšolske otroke enako

Društvo prijateljev mladine Mojca iz Novega mesta se trudi speljati še en Veseli december in obdariti vse otroke - Težave pri zbiranju denarja - Letos brez Miklavža

NOVO MESTO - Prva prireditelj v sklopu Veselega decembra, ki ga z vso poštvovalnostjo tudi letos pripravljajo prostovoljci novomeškega društva prijateljev mladine Mojca na čelu z Janezom Pavlinom, je Miklavžev sejem, ki se je začel v ponedeljek. Na žalost Miklavž letos na Glavnem trgu ne bo obiskal otrok, kot je bilo to v navadi zadnjih deset let, saj bo letos miklavževanje le na Kaptlju.

Veseli december se je sicer začel z Miklavževim sejmom, prva prireditelj pa bo 13. decembra, ko bo dedek Mraz obiskal Glavni trg in bo tudi ognjemet, potem pa bo z darili in kulturnim programom obiskal vse krajevne skupnosti. Na koncu bo dedek Mraz obdaril še otroke v Novem mestu pa v šentjernejski občini, medtem ko bodo v Škocjanu 300 otrok obdarili še za Miklavža. Časa za zbiranje potrebnega denarja je vse manj, samo za darila bodo potrebovali več kot 10 milijonov tolarjev, za celotni Veseli december pa bi morali zbrati vsaj 13 milijonov. Čeprav je celotni projekt vreden veliko več, saj bodo nešteto ur opravili s prostovoljci in delavci javnih del, denar pa bodo prihranili tudi pri nakupu daril, kjer so se s proizvajalci pogajali za čim

nizjo ceno, samo pri darilih naj bi prihranili 20 milijonov tolarjev. Darilo, ki bo izključno od slovenskih proizvajalcev, bi v trgovini stalo skoraj 8 tisočakov, v društvu pa bodo zanj odšteli le 2.500 tolarjev. Okrog 4.500 predšolskih otrok bo dobilo enako darilo, z njihovimi darili pa vsako leto novomeška Krka obdari tudi otroke svojih delavcev v Ljutomeru, Strunjanu in Ljubljani.

Do konca novembra se je na račun društva zbralo komaj 2 milijona tolarjev, za en milijon pa so donatorji prispevali s svojimi uslugami in v materialu. "Žal je tistih, ki cenijo našo humanitarnost in pripravljenost brezplačno delati za najmlajše, vsako leto manj, kljub temu so se že odzvale nekatere šole, krajevne skupnosti in podjetja, pomoč pa so obljubili tudi stalni

decemski pokrovitelji, kot so Krka, ki vsako leto prispeva največ, Revoz in novomeška občina," je povedal Janez Pavlin in dodal, da je novomeški župan Franci Koncilija pridobil tudi pokrovitelja za okrasitev mesta, to je Gradbeno podjetje Grosuplje, ki bo za to prispevalo milijon tolarjev. Okrašeno mesto bo zagorelo v tisočih lučkah 13. decembra.

Letos zaradi prireditelj na Glavnem trgu ne bodo zapirali prometa, saj bi jih dovoljenje za zaporo stalo preveč denarja, ta denar bodo raje namenili otrokom. Vse prireditve, na katerih bodo nastopali domači ansambli in pevci, mladi plesalci, čarovnik in drugi, se bodo odvijale pred Gostiščem na trgu. Za gostinsko ponudbo na trgu pa bo skrbel Ljubljanačan. Tudi zanimanje za postavitev stojnic upada, zato so letos cene znižali, kljub temu se je prijavilo le 20 prodajalcev. Tako računajo, da bodo s pomočjo sejma zbrali le dober milijon tolarjev, še pred leti pa so zbrali več kot tri.

J. D.

MUZIKA - Stari ljudje so vedeli: za malo denarja, malo muzike. Ampak takrat še niso poznali lokalnih radijev in sodobnih naprav za snemanje. Danes pa velja: kdor bolj krade, več ima. To drži tudi za muziko. Če ne verjamete, pa poslušajte novomeške radie. Medtem ko Studio D redno plačuje honorar za avtorske pravice od glasbe, ki jo predvaja, so pri nekem drugem novomeškem radiu ta denar raje namenili za nakup dobrih naprav za piratsko snemanje. Krka pa teče naprej...

NAGRADE - Na zadnji seji novomeškega občinskega sveta so potrdili predlog komisije za podelitev letošnjih občinskih nagrad. Sprva so mislili, da bi te nagrade podelili še svet v tej sestavi, in to na seji, sklicani "na horuk" pred nastopom novega sveta. Pa je le prevagala trezna presoja nekaterih razumnih svetnikov, naj nagrade podelijo na slavnostni seji za dan samostojnosti ob koncu leta. Eden od argumentov proti podelitvi "na horuk" je bil tudi ta, da bi bilo na taki seji najbrž več nagrajencev kot svetnikov. Kajti celo seja, na kateri so sprejeli predlog komisije o letošnjih nagradjenih, je bila komaj sklepna.

NATO - Šentjernej je bil te dni središče Nata. Blizu šole je bil v času vaje velik Natov tabor, in če bi po končani vaji vprašali vrle Natove vojake, bi kot najmočnejši argument za sprejem Slovenije v Nato navedli cviček. Šentjernej pa je tako rekoč že v Natu. Pred odhodom sta se v šolski telovadnici v malem nogometu pomerili ekipi Natovih vojakov in domačinov. Pred tekmo so sklenili pogodbo: če zmagajo Šentjernejci, jih bodo sprejeli v Nato. Rezultat je bil 7:5 za domačine. Slovenski ministri že hodijo v kopačkah...

Ena gospa je rekla, da tudi Nato ni več tisto, kar je bil. Čeprav je Nato okupiral Dolenjsko, so na lokalnih volitvah zmagovali "ta rdeči".

Suhokranjski drobiž

RAZSTAVA - V Osnovni šoli Žužemberk so prejšnji teden zaprli razstavo, na kateri so učenci podružnične šole Ajdovec razstavili zanimivosti in spomine na šolo njihovih dedkov in babic. V avli šole so bile razstavljene ilustracije akademskega slikarja Jožeta Kumra iz nove knjige Ivanke Mestnik Medvedek na obisku.

ŠOFER - Janez Krese iz Zališca pri Žužemberku je zgleden šofer pri podjetju F.S. Vozi na rednih progah iz Suhe krajine v center Dolenjske pa tudi širom po Sloveniji. Slišati je in tudi res je, da je ta Janez strašno prijazen

in dober šofer. Prijaznost do potnikov in strank na avtobusu je njegova odlika, zato se je pravo veselje peljati z njim po Sloveniji. Zadovoljni z njegovo vožnjo so bili tudi udeleženci ekskurzije na Ig, ki jo je v petek organiziral domiselni Vlado Kostevc (bodoči minister za turizem?). Na sliki: Janez Krese

TELEFON - Te dni delavci po Dvoru pridno kopljejo jarke za nove telefonske kable. Na vrsti bodo pločniki, javna razsvetljava in tudi kanalizacija.

S. M.

POTOPIŠNA PREDAVANJA

NOVO MESTO - Jutri, 4. decembra, bo ob šestih zvečer v veliki čitalnici študijskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca potopisno predavanje z diapozitivi. Na pot po Maroku vabi popotnik Marjan Žiberna. Ob osmih zvečer pa bo v mali dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine Igor Goričan imel predavanje z naslovom Drugačni obrazi Indonezije. Obisk predavanj je brezplačen.

POHOD NA KRIM

NOVO MESTO - Mladinski odsek novomeškega planinskega društva vabi vse mlade planince na pohod na Krim, 1107 m visok vrh v Krmskem pogorju, ki bo v soboto 12. decembra. Odhod bo ob 8. uri z novomeške avtobusne postaje, povratek pa okrog 17. ure. Cena izleta za otroke po 500 tolarjev in odrasle po 1.000. Prijave zbirajo mentorji na šolah do srede, 9. decembra, prijavitelji pa se lahko tudi pri Igorju Sladiču na tel.: 324 530, 041 734 239, pri Mateji Grahek: 341 720 in pri Izidorju Mervarju: 323 784.

MIKLAVŽEV VEČER V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Zdravilišče Šmarješke Toplice vabi na Miklavžev večer s plesom ob glasbi ansambla Vasovalci. Nastopil bo znani slovenski pevec Stane Mancini, goste pa bo obiskal tudi Miklavž s spremstvom. Prireditelj bo v soboto, 5. decembra, ob 20. uri v zdraviliški restavraciji.

Zdravilišča na samem vrhu

Do konca leta 37 milijonov mark prihodka - Strunjan po novem samostojno podjetje

NOVO MESTO - Krkina Zdravilišča so že več let ena najuspešnejših slovenskih zdraviliških firm. Do letošnjega oktobra je ta družba združevala štiri poslovne enote: Zdravilišča Dolenjske Toplice, Šmarješke Toplice in Strunjan ter Hotele Otočec, po novem pa je strunjansko zdravilišče samostojno podjetje, katerega 51-odst. lastnik so Krka Zdravilišča, 49-odst. pa Zveza društev vojnih invalidov Slovenije.

Krkina zdravilišča so med najbolj zasledeni v Sloveniji, tako so letos Šmarješke Toplice povprečno zasedene kar 95-odstotno, Dolenjske Toplice 87-odst. in Strunjan 78-odst. Do konca leta bo v treh zdraviliščih in na Otočcu blizu 285.000 nočitev. Do konca leta bodo dosegli 37 milijonov nemških mark celotnega prihodka in načrtovani dobiček.

Letošnje leto je bilo za Krkina Zdravilišča tudi investicijsko bogato in uspešno. V začetku leta so začeli prenavljati hotela Zdraviliški dom v Dolenjskih Toplicah in Toplice v Šmarjeških Toplicah in dela končali do marca, veljala

pa so 280 milijonov tolarjev. Največja letošnja naložba pa je prenova zdravilišča Strunjan, ki se je začela v začetku novembra. Dela bodo trajala do marca prihodnje leto in bodo veljala okoli 12 milijonov mark.

Krka Zdravilišča so lani kot prvo zdraviliško podjetje v Sloveniji dobila certifikat kakovosti ISO 9001 za celotno dejavnost, tudi zdraviliško. Letos ocena zadovoljstva gostov s hotelskimi storitvami presega 90 odst. najvišje možne, prav tako se je še povečala ocena zadovoljstva pacientov z zdravstvenimi storitvami in presega 92 odst. najvišje možne ocene iz njihovih anketnih vprašalnikov.

Velik uspeh so tudi letos dosegli na turistično-gostinskem zboru, največjem tekmovanju turističnih in gostinskih delavcev pri nas, vsa tri njihova zdravilišča pa so se tudi letos uvrstila med 10 najboljših turističnih krajev v Sloveniji, štirje njihovi zaposleni pa med 10 najbolj priljubljenih turističnih osebnosti.

A. B.

V GALERIJ - Z letošnjim poslovanjem je vodstvo družbe Krka Zdravilišče novinarje, ki pišejo o tej dejavnosti, seznanilo v Kostanjevici, kjer so si potem ogledali tudi stalno zbirko del slovenskega kiparja Janeza Boljke. (Foto: A. B.)

IZDELOVANJE ADVENTNIH VENCEV - Še preden smo se dobro zavedeli, je že pred nami konec leta z vsem svojim prazničnim vzdušjem, ki se mu je kar težko izogniti. Zadnja leta tudi pri nas k temu vzdušju sodijo adventni venci; da bi se jih naučilo izdelovati čimveč ljudi, marsikje pripravijo delavnice, v katerih jih je moč narediti v uri ali dveh. Eno takšnih delavnic je konec preteklega tedna pripravilo kulturno društvo Orel iz Semiča. Nasvete pri izdelovanju adventnih vencev je Semičanom z veseljem delila vrtnarka Tanja Simonič, za začetek pa so naredili venec z dobrim metrom premera, ki bo krasil semiško cerkev. (Foto: M. B.-J.)

Preveč besed in premalo denarja za podeželje

V KS Sinji Vrh najbolj pogrešajo vodovod

SINJI VRH - V dobrih treh letih, odkar se je deset najjužnejših slovenskih vasi odcepilo od KS Vinica in ustanovilo svojo KS Sinji Vrh, se je v teh vaseh marsikaj spremenilo. Na boljše, seveda. Vendar predsednik KS Sinji Vrh Ivan Černjak v sedem strani dolgem poročilu ugotavlja, da jih kljub uspehom čaka še vrsta nalog. Pri tem opozarja, da njihova krajevna skupnost predloži vsako leto črnomaljski občinski upravi programe, ki jih želi izpeljati. Vendar v treh letih niso nikoli dobili odgovora, zakaj predlagani programi niso bili vključeni v občinski proračun.

Eden največjih problemov in tudi stroškov v sinjevrški krajevni skupnosti je napeljava vodovoda. Decembra 1993 je turistično društvo Sinji Vrh prejelo od Vodnogospodarskega inštituta Ljubljana informativni predračun za napeljava vodovoda v deset vasi ter vrtnice. Naložba naj bi takrat veljala 91 milijonov tolarjev, dve leti pozneje, ko je bil izdelan idejni projekt in zvrstana 225 metrov globoka vrtna pri Damlju, pa je znašal predračun za vodovod že 163 milijonov tolarjev. Prihodnje leto, ko bo izdelan izvedbeni projekt, bo po predvidevanjih cena vodovoda narasla že na 200 milijonov tolarjev.

V krajevni skupnosti obljubljajo, da bodo za to naložbo zbrali najmanj 30 milijonov tolarjev, prispevki pa se bodo stekali na ziro račun občine Črnomelj z oznako "sinjevrski vodovod". Sicer pa bo tudi v programu dela v KS Sinji Vrh za prihodnje leto na prvem mestu vodovod, saj se dobro zavedajo, da brez vode ni razvoja. Hkrati predlagajo, da tudi v črnomaljskem občinskem proračunu predvidijo denar za sinjevrski vodovod. Ne nazadnje tudi zato, ker je prav ta krajevna skupnost med demografsko najbolj ogroženimi v občini.

M. B.-J.

ZAČEL SE JE "VESELI DECEMBER"

METLIKA - 1. decembra se je v metliški občini pričel bogat program Veselega decembra, ki ga s pomočjo številnih soorganizatorjev pripravlja občinska zveza prijateljev mladine Metlika. Jutri, 4. decembra, bodo ob 16. uri v Metliki ustvarjalne delavnice za praznične dni, kaj so mladi ustvarili, pa si bo moč ogledati dve uri pozneje v metliški osnovni šoli. V nedeljo, 6. decembra, bo ob 11. uri v gradaškem ter ob 16. uri v metliškem kulturnem domu lutkovna igrice Začarane rožice čarovnice Zelene, v torek, 8. decembra, pa ob 16. uri v otroškem vrtcu za otroke, ki ne obiskujejo vrta, ura pravljic Severni jelenček. Istega dne ob 17. uri bo v knjižnici na Radovici izdelovanje okrasov in voščilnic. V sredo, 9. decembra, bo ob 10.30 v metliški športni dvorani cican z Romano Kranjčan, ob 17. uri pa v gradaški knjižnici izdelovanje okrasov in voščilnic.

HVALA ZA ZAUPANJE

METLIKA - Lista za Metliko se zahvaljuje vsem volilcem, ki so oddali glas zanj na volitvah za člane občinskega sveta. Potrudili se bomo, da bomo kot najmočnejša skupina v svetu upravičili izkazano zaupanje. Skupaj z drugimi strankami, ki imajo podobne programe, si bomo prizadevali za uresničitev zastavljenih ciljev. Zavedamo se, da moramo prislusniti željam po hitrejšem razvoju Metlike, izkoristiti prednosti, ki jih prinaša obmejni položaj, strniti vse ustvarjalne sile v občini za prijaznejše in lepše življenje vseh generacij. Pričakujemo, da bodo to hotenja občinskega sveta in župana, ki bo izvoljen na nedeljskih volitvah.

KONCERT ROKENROLA

ČRNOMELJ - Po uspešni ameriški turneji se ljubljanska rokenrol skupina Dicky B. Hardy vrača na slovenske odre. Skupaj z rojaki Rhythm Thives se bodo predstavili publiku Mladinskega kulturnega kluba v Črnomlju v soboto, 5. decembra, ob 22. uri.

MIKLAVŽEVANJE V SEMIČU

SEMIČ - Tukajšnje kulturno društvo Orel pripravlja v sodelovanju z mladinsko veroučno skupino za soboto, 5. decembra, ob 17. uri pred farno cerkvijo veselo miklavževanje. Miklavž s spremstvom bo ob pomoči staršev in sponzorjev obdaroval najmlajše, starši pa lahko prijavijo otroke za obdarovanje v petek, 4. decembra, ob 16. do 18. ure in naslednji dan od 8. do 11. ure v semiškem župnišču.

Na občini brez rdečih števil

Metliški svetniki so tik pred iztekom mandata sprejeli še rebalans občinskega proračuna - Manj za zdravstvo, komunalna javna dela, cestno in drobno gospodarstvo

METLIKA - Metliški svetniki so na zadnji seji v svojem mandatu sprejeli rebalans občinskega proračuna za letošnje leto. Slišati je bilo sicer nekaj predlogov za drugačno porabo denarja, vendar je konec leta težko razdeliti denar, ki je bil med letom že razdeljen drugim porabnikom. Zato so se na koncu svetniki strinjali, da so osnutek preoblikovali v predlog in ga sprejeli.

V letošnjem letu so v metliški občini načrtovali za 497 milijonov tolarjev prihodkov, z rebalansom pa so se povečali za 5,5 odst. Proračun je bil uravnotežen že ob sprejetju, v občini pa načrtujejo, da leta ne bodo zaključili z minusom, saj do konca leta ne predvidevajo zadolževanja. Sicer pa so se v občini prihodki za zagotovljeno porabo povečali zaradi povečanja finančne izravnave, večje dohodnine in davka na promet nepremičnin. Prihodki za druge naloge pa so se nekoliko zmanjšali, predvsem zato, ker ni bila zgrajena garažna hiša, s tem pa tudi ni bilo izkupička od prodanih garaž. So pa imeli v občinskem proračunu nov prihodek, in sicer najemnino za policijsko postajo.

Zaradi povečanja prihodkov so se povečali tudi nekateri odhodki. Opaznejši so stroški za obnovo letala na Otoku, ki niso bili

načrtovani, ter za proslavo v Prilozju. Občinska uprava ni mogla vplivati na povečanje stroškov za oskrbovance v posebnih zavodih, več pa so morali dati iz občinskega proračuna tudi za otroško varstvo zaradi spremembe načina plačevanja prispevkov staršev in poravnave računov za naložbo. Več denarja od prvotno načrtovanega so namenili tudi za dograditev klubskega doma v Podzemlju, vzdrževanje stanovanj, za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, za vodovodno omrežje ter za prostorsko izvedbeno dokumentacijo. Po sprejetem rebalansu pa bo šlo manj denarja, kot je bilo sprva načrtovano, za zdravstvo, ker ima zdravstveni dom sam denar za plačilo dežurstev. Pa za cestno gospodarstvo, ker niso uredili načrtovanega pločnika na Cankarjevi cesti, za komunalna javna dela, ker jih ni

bilo, ter za razvoj drobnega gospodarstva. Pri slednjem namreč ni prišlo do oblikovanja garancijskega sklada za Belo krajino.

Sicer pa je bilo na seji slišati, da bo moral dati v prihodnjem letu vsak proračunski porabnik program in predlog za porabo denarja.

M. B.-J.

DRAGOVANOV VOLILNI GOLAZ

METLIKA - Kandidat za metliškega župana Slavko Dragovan se je odločil, da bo šel pred drugim krogom volitev med volilce z golažem iz jelenov, ki jih Dragovan redijo v domači ogradi. Tako so se volilnega golaža včeraj že lahko najedli v Kapušinovi gostilni na Krasincu, danes, 3. decembra, pa ga bo od 17. do 19. ure delil v gostilni Badovinac na Jugorju ter jutri, 4. decembra, ob isti uri v gostišču na Veselici. Hkrati bo Dragovan predstavil svoj volilni program.

V osnovni šoli dva tuja jezika

V dragatuški osnovni šoli se že tretješolci začnejo pri rednem pouku učiti angleščino, medtem ko jim je nemščina fakultativno na voljo že v 1. ali 2. razredu - Dobro znanje

DRAGATUŠ - Učenci osnovne šole v Dragatušu gotovo sodijo med tiste belokranjske osnovnošolce, ki najbolj obvladajo ne le enega, temveč kar dva tuja jezika. Mnogi se namreč že v 1. ali 2. razredu začno fakultativno učiti nemščino, vsi pa v 3. razredu redno angleščino. A ne le da se učijo, ampak se tudi veliko naučijo, kajti njihova profesorica tujih jezikov Janja Turnšek-Heij velja za strogo, natančno in zahtevno.

Ko je pred petnajstimi leti prišla poučevati na dragatuško šolo nemščino, je Janja Turnšek-Heij že prvo leto pričela s fakultativnim poukom angleščine, in sicer vsako leto z mlajšimi otroki,

2. razredu začnejo učiti nemščino in danes obiskuje fakultativni pouk tretjina vseh učencev na šoli, v nekaterih razredih pa celo kar polovica.

Od pomladi 1991 je bila šola vključena tudi v projekt "Tuji jeziki na razredni stopnji", v okviru katerega so se začeli otroci že v 3. razredu učiti tuj jezik. Projekt se je izkazal za dober in tako se na dragatuški šoli kot v edini v Beli krajini še vedno vsi učenci učijo po dve uri na teden angleščino že v 3. in 4. razredu. Ta pouk se ved-

no plačuje država. "Zgodnje učenje tujega jezika je zelo pomembno. Psihologi pravijo, da je učenje tujih jezikov eden najzahtevnejših miselnih procesov. Vendar naši otroci sprva tega sploh ne opazijo, ker gre v začetku za igriv, njihovi starosti primeren način učenja, ki postane resen in zahteven šele v 5. razredu, ko se tudi njihovi vrstniki na drugih šolah začno učiti tujega jezika," pove Janja. Seveda je zelo pomembno, da imajo dragatuški učenci v 5. razredu že predznanje, saj se učijo po programu "Open Doors", ki je eden najsodobnejših, a tudi najbolj zahtevnih programov v Sloveniji, pri katerem brez predznanja zagotovo ne bi šlo.

M. BEZEK-JAKŠE

Pojasnilo

Zadnje čase se v občini širijo govorice, da je Občina Metlika vrnila državi večjo vsoto denarja, ker ga ni znala porabiti oz. ni imela ustreznih projektov. Takšne govorice občino kot institucijo in vse njene organe prikazujejo v zelo negativni luči in so tudi že povzročile škodljive posledice. Zato kot zakoniti zastopnik Občine Metlika s polno odgovornostjo izjavljam, da so takšne govorice groba laž in podtikanje, verjetno z namenom osebne diskreditacije.

Branko Matkovič
župan Občine Metlika

Branko Matkovič

kandidat
za župana
občine Metlika

ZDRUŽENA LISTA
socialnih demokratov

Spoštovane volivke in volivci občine Metlika!

Zahvaljujem se vam za veliko zaupanje, ki ste mi ga izkazali v prvem krogu volitev za župana. Vabim vas, da se mi pridružite tudi v drugem krogu 6. decembra 1998. Le tako bomo dokončali začeto delo in uresničili vsa naša pričakovanja.

Vaš
Branko Matkovič

Podpora kandidaturi:

LDS

Liberalna demokracija Slovenije

DeSUS

SNS

Parcele na Vrtači so razdeljene

Zanimanje za parcele v novi semiški proizvodno-servisni coni na Vrtači je bilo tako veliko, da so jih razdelili že ob prvem razpisu - Predvidenih 200 novih delovnih mest

SEMIČ - Čeprav so v semiški občinski upravi menili, da bo za parcele v proizvodno-servisni coni na Vrtači pri Semiču veliko zanimanje, niso pričakovali, da bodo že ob prvem razpisu za odkup razdelili tako rekoč vse parcele. Na zadnji seji občinskega sveta je bilo še nekaj nejasnosti glede razdelitve parcel, zato so tik pred volitvami sklicali še izredno sejo.

V začetku so sicer načrtovali 22 parcel, od katerih vsaka meri okrog 1.600 kvadratnih metrov, za kvadratni meter pa bo potrebno odšteti 15 DEM. Vendar so pozneje iz razpisa izločili tri parcele, ker se ni urejeno lastništvo, dveh parcel niso razpisali za prodajo, ena od parcel pa zaradi neugodne konfiguracije terena še vedno ni oddana.

Sicer pa bo, kot je moč razbrati iz obrazložitev ponudnikov, v novi semiški proizvodno-servisni coni

zelo pisana paleta dejavnosti, vendar je bilo na seji slišati pomisleke, ali gredo vse te dejavnosti zares skupaj. Nekatere je motilo zlasti žagarstvo.

Župan Janko Bukovec je pomnil, da parcele do novega leta ne bi bile razdeljene, če bi šli ponovni v razpis, dva investitorja pa sta že opozorila, da se bosta odločila za naložbo v črnomaljski občini, če na Vrtači letos ne bosta mogla investirati. Bukovec je poudaril, da je ta cona osnova, da bodo v

občini odprli nova delovna mesta. Po njegovem je predvidenih v coni 200 novih delovnih mest, oglašajo

• Kot je povedal Jože Butala iz semiške občinske uprave, bo konec letošnjega leta objavljen javni razpis za komunalno ureditev proizvodno-servisne cone. Z urejanjem naj bi začeli marca 1999, v sredini prihodnjega leta, ko bodo imeli investitorji že urejeno dokumentacijo, pa bodo lahko pričeli graditi.

pa se že ljudje, ki želijo investirati v razširjeni proizvodno-servisni coni, ki je v občinskih planih že predvidena.

M. B.-J.

Sprehod po Metliki

PLAKATI - Kmalu potem, ko so se 22. decembra zaključile lokalne volitve, bi po odloku morali odstraniti s panojev, dreves, ograj, stebrov, uličnih svetilk, skednje, hlevov plakate s podobami kandidatov za župane, ki so pogoreli. A se nekateri še danes zapeljivo smehljajo volilcem, čeprav je njihov smehljaj - če je od njega sploh še kaj ostalo - v resnici bolj grenak. Morda pa nameravajo kandidirati zopet čez štiri leta, pa bi najraje, da bi vse do takrat volilci povsod, kamor koli bi šli, občudovali njihova zapeljiva obličja. Očitno upajo, da se bodo potem volilci raje odločili zanje.

KANDIDAT - Slavko Dragovan, ki se bo v nedeljo v drugem krogu pomeril za metliškega župana z Brankom Matkovičem, se je odločil za svojevrstno propagando: Informacijsko tablo ob

cesti, ki mimoidoče opozarja, da v bližini Slavko izdeluje parket, je preleplil z napisom "Kandidat za župana" (na fotografiji). Kakšen učinek je imela reklama, pa bomo videli čez tri dni.

Črnomaljski drobir

TV MRK - V desetih najjužnejših vaseh v krajevni skupnosti Sinji Vrh dolga desetletja niso mogli spremljati programa slovenske televizije - čeprav so morali njej plačevati TV naročnino - ampak le hrvaški in srbski program. Končno jim je le uspelo postaviti dva pretvornika, toda v treh vaseh, v Kotu, Selcah in Dalnjih Njivah, še vedno ne morejo gledati slovenskega programa. TV naročnina pa še vedno potuje v Ljubljano, kar povzroča med ljudmi precejšnje razburjenje. No, ja, ko bodo tudi v teh vaseh lahko spremljali slovenski TV program, bodo gotovo hitro ugotovili, da je huda kri sedaj, ko vlada slovenski televizijski mrk, povsem odveč.

TURK - Gotovo je med tistimi, ki so srečni, da se volitve približujejo koncu, komunalni nadzornik na črnomaljski občinski upravi Alojz Turk, sicer doma s Tanče Gore. Ko so namreč Črnomaljši slišali, da za novomeškega župana kandidira Alojz Turk, so imeli črnomaljskega komunalnega nadzornika za ambiciozneža, predrzneža in celo za izdajalca. Nekateri pa so mu vrgli kar pod nos: "Poglej ga, Tančegorčana, sedaj bi bil rad že novomeški župan!" Tančegorski Turk lahko sedaj zopet hodi mirno naokrog, saj mu ni potrebno razlagati, da si je županskega fotelja zaželel le njegov soimecnjak.

SVETNICA - V črnomaljski svet je izvoljena svetnica, ki je bila nekdanje delegatka v občinski skupščini, a so jo le redko videli na sejah. Sedaj se bo gotovo morala redneje udeleževati sej sveta, ne nazadnje tudi zato, ker je od 23 članov sveta edina ženska in bo njena odsotnost s sej opaznejša kot nekdanj.

Semiške tropine

SREČNEŽ - Tudi v semiški občini se je znašel na eni od kandidatnih list občan, ki je bil že doslej svetnik v občinskem svetu, a proti koncu sploh ni hodil več na seje in je bil tudi edini od svetnikov, ki je manjkal na zadnji seji v mandatu. Očitno ga ni privabil niti obljubljeni slastna pečenka. Ima pa človek vsaj to srečo, da njegova stranka ni dobila vseh sedežev v občinskem svetu in mu tako ne bo potrebno več hoditi na seje.

VOLITVE - So se pa ob lokalnih volitvah Semičani pohvalili, da so bili pred Črnomaljši in Metličani. Medtem ko je Črnomaljec in Metličanom grozil drugi krog volitev za župana in so ga slednji tudi dočakali, so imeli Semičani drugi krog že 22. novembra, saj so se volilci že takrat odločali le med dvema županskima kandidatom.

Interesi občine davkarije ne zanimajo

Ob obravnavi občinskega odloka o turistični taksi so svetniki podvomili o ustreznosti davčnega organa, da opravlja nadzor - Iz turističnih taks dober milijon tolarjev

KOČEVJE - Kočevski občinski svet se je prejšnji četrtek še zadnjič sestal v stari sestavi. Vseh štirinajst točk dnevnega reda, na katerem so bila tudi poročila o delu nadzornega odbora, občinske uprave in občinskega sveta v štiriletnem mandatu, so obdelali v presenetljivo kratkem času. Nekaj več pozornosti so posvetili le odloku o turistični taksi v občini Kočevje.

Po sprejemu nekaj sklepov, med katerimi je bil tudi ta, da se za novega predsednika Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu imenuje Vinko Zajc, je Alojz Ivančič ob obravnavi odloka o turistični taksi opozoril, da davčni upravi ni v interesu, da bi

pridobivala denar za občino. Pri-
mož Pantar z občinske uprave je pojasnil, da po novem Zakonu o pospeševanju turizma nadzor nad pobiranjem in odvajanjem turistične takse opravlja pristojni davčni organ. Vendar so zaradi slabega dosedanjega nadzora

pravilnega organa nad pobiranjem takse in tudi sicer slabih izkušenj, ki so jim potrdile, da se v zakonu zapisano ne izvaja vedno tako, kot so razumeli, pričakovali in bi si želeli v odlok o turistični taksi vnesti, da nadzor opravlja tudi pristojni občinski komunalni inšpektor oziroma pooblaščen delavec v okviru občinskega upravnega organa.

V možnem razponu med tremi in enajstimi točkami so se v Kočevju odločili za turistično takso v višini 10 točk. Trenutna vrednost točke znaša 14 tolarjev. Ob predpostavki, da bo število nočitev enako, kot je bilo letos, se bodo po novem občinskem odloku prihodka iz turističnih taks povečali od dosedanjih 500 tisoč na milijon tolarjev. Po novem je namreč celotna taksa prihodek občine, nameniti pa ga morajo za razvoj turizma. Ker se je trimesečni rok veljavnosti odlokov, sprejetih na podlagi Zakona o turistični taksi, ki je prenehal veljati z avgusta sprejetim Zakonom o pospeševanju turizma, iztekel (konec novembra), so svetniki po razpravi v prvi, opravili še drugo obravnavo in odlok o turistični taksi sprejeli.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Pavle Hočevar

Na sejmu v Hamburgu

Tudi osem let po osamosvojitvi je za veliko Nemcev Slovenija Slovaška

RIBNICA - Območni obrtni zbornici v Ribnici je bila zaupana organizacija nastopa izdelovalcev domače in umetne obrti iz vse Slovenije na razstavno-prodajnem sejmu v muzeju ljudske umetnosti v Hamburgu. Številnim obiskovalcem in kupcem se je predstavilo deset slovenskih domačih izdelovalcev, njihove stojnice pa so bile med najbolj obiskanimi, saj so ob enem izdelovali in prodajali. Hkrati je slovenski Center za promocijo turizma predstavil svojo ponudbo, ki je bila zelo lepo sprejeta.

"Skupaj smo izvedli nekakšno anketo o tem, koliko Nemci in drugi udeleženci poznajo našo državo. Med petsto anketiranci jih je veliko našo državo zamenjalo s Slovaško, kar malce preseneča, hkrati pa opozarja, da kljub prepričanju nekaterih premalo naredimo za predstavitev naših gospodarskih, turističnih in kulturnih danosti," je povedal Pavle Hočevar, tajnik Območne obrtne zbornice Ribnica. V hramu ljudske umetnosti so bili Ribničani prisrčno sprejeti. Franc Košir iz Kota je s krošnjo privabil posebno pozornost, mimoidoidec pa je delil suhobarske izdelke.

M. GLAVONJIC

LDS podprla Vebra

Drugi krog v treh občinah

SODRAŽICA, KOČEVJE, VELIKE LAŠČE - V treh od osmih občin zahodne Dolenjske bodo v nedeljo v drugem krogu volili novega (starega) župana. V Sodražici se bosta za glasove volilcev potegovala Andrej Pogorelec (SDS) in Jože Drobnik (SKD), ki je dobil skoraj polovico manj glasov. V Velikih Laščah je zmagal Alojz Zakrajšek (SDS, SKD) pred zdajšnjim županom Milanom Tekavcem (SLS).

Seveda je največ pozornosti namenjeno drugemu krogu volitev v Kočevju, v drugi največji (nemestni) slovenski občini. Janka Vebra (ZLSD), ki je bil v prvem krogu za pol odstotka boljši od Alenke Gabrič (SDS, SKD), bo podprla LDS, saj imata stranki skoraj enak program za razvoj Kočevske. Koalicijska pogodba med strankama bi Černaču prinesla podžupansko mesto, saj bi Veber kot poslanec državnega zbora tudi v prihodnje županoval nepoklicno. Gabričev naj bi podprl tudi Zeleni Kočevja, vendar za zdaj še ni bila podpisana koalicijska pogodba.

M. G.

TELEFONI V VELIKIH LAŠČAH

VELIKE LAŠČE - Vsaj za štiri-
deset telefonskih naročnikov iz Velikih Lašč bo poslej veliko boljše povezava z drugimi kraji, saj so njihove številke priključene na digitalno centralo v Ribnici. Seveda si tudi v Velikih Laščah kot tudi v Osilnici in Kostelu prizadevajo, da bi dobili digitalno telefonsko centralo, kakršno imajo v Ribnici, Kočevju, Sodražici, Loškem Potoku in Dobropolju.

KONCERT BREZ KONKURENCE

RIBNICA - Jutri ob 20. uri bo v dvorani Športnega centra v Ribnici koncert brez konkurence. Lani je obisk presenetil organizatorje, zato pričakujejo, da bo tudi jutri veliko ljudi prišlo poslušat uveljavljene izvajalce narodno zabavne glasbe. Nastopili bodo Natalija Verboten, Vesele Štajerke, Alfi Nipič, oktet Gallus, dvojčici Vesna in Vlasta, ansambla Braneta Klavžarja ter Igor in Zlati zvoki, program bo povezoval Marko Modrej.

ŠE O VOLITVAH

LOŠKI POTOK - V celotni občini je bilo na dan volitev 1664 upravičencev. Glasovalo je 1099 občanov, kar znese 66,05 odst. kar bi glede na slovensko povprečje ocenili za srednje dobro udeležbo. Predčasno je glasovalo 5 občanov, na domu pa dve občanki. Zanimivo je, da je bilo od glasovnic za župana kar 210 neveljavnih. Najslabša udeležba je bila na volišču na Travi, kjer je volilo le 43,84 odst. vpisanih volilcev, najboljša pa v Malem Logu, kjer je bila udeležba 83,43-odstotna.

A. K.

ODPRLI PRENOVLJENO KNJIGARNO

KOČEVJE - V torek dopoldan so v Kočevju slovesno odprli prenovljeno Jurčičevo knjigarno. Naslednica Državne založbe Slovenije, DZS, d.d., založništvo in trgovina, je s svojo knjigarno in papirnico v Kočevju prisotna že skoraj 50 let. V tem času se je v Kočevju marsikaj spremenilo, njihova poslovalnica na Ljubljanski cesti 14 pa je ostajala nespremenjena. Takšno - staro v smislu ohranjanja tradicije, in prijazno, kot so je kupci vajeni - pa so jo želeli ohraniti tudi po prenovi. Zato razen polepšanja videza in izboljšanja preglednosti niso ničesar spremenili.

NAROČILI SO NOV ZVON

GORA - Odkar župnijo na Gori soupravlja potoški župnik Franc Vidmar, sta bili cerkev in okolica deležni kar znatnih obnovitvenih del. Na zadnji seji župnijskega sveta so podprli pobudo za nakup novega zvona. Cerkev na Gori ima samo dva zvonova. Manjši nosi častljivo letnico izdelave 1798, veliki zvon pa je bil ulit 1922. leta. Novi zvon bo bronast in je že naročen v livarni v Žalcu. Cena vseh del vključno z novim zvonom bo znesla 1.750.000 tolarjev in bo za 150 prebivalcev Gore kar velik izdatek.

A. K.

KMALU BOLJŠI SIGNAL

LOŠKI POTOK - Skoraj vsa občina Loški Potok je siva lisa v prenosni telefoniji. Boljše telefonske zveze pogrešajo predvsem poslovneži, šoferji, novinarji, gozdarji, obiskovalci in nekateri občani, ki jim je tovrstno telefoniranje, onemogočeno. Prav te dni pa se Telekom s sodelovanjem občine in še posebej krajevne skupnosti pripravlja, da vgradi na TV pretvorniku potrebne sprejemne oddajne naprave. Po besedah tajnika KS Janeza Bambiča, bo ta problem v kratkem odpravljen.

Kje bodo plezali?

Na Kuželjsko steno ne

KOSTEL - Poročali smo že, da je Turistično športno društvo Kostel predlagalo, naj bi obnovili nekdanjo plezalno pot na Kuželjsko steno, znano še iz prve Jugoslavije, in da je bil ta predlog z odgovornega mesta zavrnjen, češ da je tu poseben življenjski prostor, ki ga je potrebno varovati.

Na nedavnem sestanku predstavnikov TSD Kostel in Zavoda za gozdove, enota Kočevje, so se dokončno dogovorili, da plezalne poti na Kuželjsko steno ne bo. Bodo pa tu postavili turistični kozolček, na katerem bodo gozdarji opisali, kakšne posebne živalske in rastlinske vrste žive na tem območju, in tako obvestiti izletnike, zakaj je to območje varovano. Dogovorili so se tudi, da si bodo gozdarji ogledali vse vrhove na območju Kostela in nato predlagali, kateri bi bil najprimernejši za ureitev plezalne poti. Na območju Kostela sta najvišja vrhova Kapič in Stružnica (oba 901 m), nato pa Vrščič 820 m, Vitez 809 m, Orlik 802 m itd.

J. P.

KOČEVSKI OBRITNIKI DOBILI 2 SVETNIKA

KOČEVJE - Kočevski obrtniki so za volitve v občinski svet oblikovali neodvisno listo malega gospodarstva in dobil dva sedeža v svetu. Menijo, da dosedanja svetniki niso dovolj podpirali malega gospodarstva, saj so premalo storili za boljšo ponudbo stavbnih zemljišč, hkrati pa so jim nalagali nove takse in obveznosti. Obrtniki in podjetniki upajo, da bodo zdaj lažje delovali v prid ustanavljanja malih podjetij. Posebno skrb nameravajo posvetiti odpiranju obratov v demografsko ogroženih predelih občine.

V. D.

"MIKLAVŽEVO V KOSTELU"

KOSTEL - Jutri ob 19. uri bo v gostilni "Pri Grofu" v Kaptolu občni zbor Kostelskega društva. Obravnavali bodo poročilo o delu društva v letošnjem letu, sprejeli program dela za prihodnje leto in določili novo članarino. Po uradnem delu bodo nadaljevali s programom "Miklavžev v Kostelu", za katerega so se lani odločili, da bo postal stalna oblika srečanja Kostelcev in prijateljev Kostela v zimskem času.

Tudi LIK Kočevje ne izpolnjuje obveznosti

Ne vedo, ali stavkajo ali so odpuščeni

PODPRESKA - Pisali smo že, da je LIK Kočevje poskrbel, da so prišli (odpuščeni?) delavci, ki stavkajo že od 3. aprila na Zavod za zaposlovanje v Ribnici. Žal pa do danes niso prejeli ne odločbo o nadomestilu, ne delavskih knjižic in seveda tudi nobene denarja. Dejansko jim sploh ni jasno ali še stavkajo ali so odpuščeni, in so tokrat še najbolj jezni na matično podjetje LIK, ker ne izpolnjuje najmanjših obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe, podpisane od LIK-a in Darka Ukmarja še leta 1995, v kateri je jasno napisano, kakšne obveznosti ima LIK do delavcev tega obrata, če pride v stanje, v kakršnem je sedaj. Kaže, da bo stekla tožba tudi zoper LIK, sicer pa je LIK že demontiral vse stroje v obratu in jih odpeljal, kot pravijo delavci, do zadnjega vijaka.

Včeraj, 2. decembra, je sestal upniški odbor na Okrožnem sodišču v Ljubljani. O tem, kaj so sklepali ali sklenili, ta trenutek ni moč napisati nič. 1. decembra naj bi se začel postopek, kjer se bo odločalo o stečaju ali prisilni poravnavi. Oba postopka sta bila na sodišču vložena že pred meseci, a kaže, da je predlog o prisilni poravnavi zadržal stečaj, poravnavo, ki je seveda izredno košljiva, pa zahtevke po stečaju. Da gre tu za igro mačke z mišjo, je že dolgo znano. Žal pa delavci, ki so v obratu pustili desetletja svojega dela, od obljub in igrice ne morejo živeti.

A. KOŠMERL

KLIC DOBROTE V KOČEVJU

KOČEVJE - Uredništvo regionalne radijske postaje Radio Unioz iz Kočevja, čigar oddaje posluša več kot 80 tisoč ljudi, ter občinska Karitas v Ribnici in Kočevju so tudi letos pripravili tradicionalni radijski Klic dobrote. V edodnevni akciji je 273 občanov ali podjetij darovalo 1.107.000 tolarjev, od tega v Kočevju 824 tisoč tolarjev in v Ribnici 283 tisoč tolarjev. To je pet odstotkov od denarja, ki sta ga v istih akcijah zbral RTV Slovenija in Radio Ognjišče. Denar bosta obe Karitasi namenili za svoje dejavnosti, največ za pomoč socialno ogroženim družinam.

LEPULOV - Član RD Kočevje Andrej Hrovatin iz Kočevja je prejšnjo sredo v Kolpi pri Sapniku ujel 105 centimetrov dolgega in 11 kilogramov težkega sulca. To je bil v letošnji sezoni v predelu Kolpe, s katerim gospodari kočevska ribiška družina, že četrti uplenjeni sulec. Tri so ujeli ribiči turisti. (M. L.-S.)

ZASTARELE PEČI IN OGREVALNI SISTEMI

Peč pač ne ve za načrte občine

Iz kurilnice ribniške osnovne šole ogrevajo sedem objektov trenutno le z eno pečjo - Druga odpovedala zaradi dotrajanosti - Najbolj smotrna rešitev je sestavljiva peč

RIBNICA - Na kurilnico ribniške osnovne šole dr. Franceta Prešerna so poleg obeh šolskih stavb priključeni tudi vrtec, zdravstveni dom, športni center s TVD Partizan ter od nedavnega in začasno tudi nova stavba ribniške glasbene šole. Ena izmed obeh pečij, s kaferima so izmenično ogrevali vseh sedem objektov, je prejšnji teden odpovedala zaradi dotrajanosti, drugi, ki ni dosti mlajšega datuma od prve, pa sedaj grozi, da se ji bo to zgodilo zaradi preobremenjenosti.

"Peči, ki se je pokvarila, je amortizacija že dvakrat potekla," pravi ravnateljica ribniške šole Andreja Sulentič. Zamenjati bi jo morali že pred leti, vendar se jim ob načrtih občine, da bodo šolo skupaj z ostali, ki se sedaj ogrevajo iz šolske kurilnice, priključili na daljinski toplovod, zamenjava pečij ni zdela smotrna. Še posebej ne zato, ker niso imeli denarja. Upali so, da jim bo peč dovolj

dolgo zdržala, a jim je odpovedala tik pred uresničitvijo občinskih načrtov. Na toplovod naj bi jih namreč, kot je Sulentičeva izvedela ob seznanitvi župana z okvaro pečij, priključili prihodnje leto.

Kljub temu pa v šoli ne morejo ostati pri samo eni peči. Tudi ta je namreč že precej stara, in ker je z nedavno priključitvijo glasbene šole še dodatno obremenjena, je bojazen šolnikov, da bi utegnili

sredi zime ostati brez ogrevanja, zelo velika. Novo stavbo glasbene šole, v katero se glasbena šola Ribnica še ni preselila, bi sicer lahko nehali ogrevati, vendar s tem ne bi dosti pridobili. "Prej sta ob hudem mrazu delali obe pečij, zato ne vemo, ali ne bo v podobnih vremenskih razmerah za samo eno peč ogrevanje prehuda obremenitev," pravi Sulentičeva. Zato so prisiljeni kupiti novo peč, čeprav se jim je prihodnje leto obeta priključitev na toplovod. Da pa nakup pečij ne bo stran vržen denar, bodo kupili sestavljivo peč, ki jo je mogoče prestaviti drugam.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Kostelski rižni

DRAGI KOLESARJI - Pri turistično športnem društvu Kostel se razmišljajo, če bodo svoje kolesarsko tekmovanje, ki bo letos že sedmo leto zapovrstjo, vnesli v koledar prireditev kolesarske zveze Slovenije, ki bodo prihodnje leto. Za vpis v koledar je namreč treba plačati 20.000 tolarjev, kar pa je za društvo iz ene najmanjših slovenskih občin veliko.

KATEGORIZIRALI BODO SOBE - Turistične sobe na območju Kostela bodo začeli v kratkem kategorizirati. Kategorizirali bodo tudi šotorišča in prostore za kampiranje.

PRIPRAVA KOSTELSKIH JEDI - Na Kostelskem bo v zimski sezoni več predavanj, pomembnih za turizem na tem območju. Gotovo bo posebno zanimivo predavanje o pripravi kostelskih jedi.

DVA V MARIBOR - V soboto, 5. decembra, bo v Mariboru skupščina turistične zveze Slovenije. Iz območja bivše kočevske občine se je bosta kot delegata udeležila Peter Svetik iz TSD Kostel in Mladen Žagar iz TD Osilnica.

Risbe, slike, ilustracije

Na Čandkovi domačiji razstavlja Nizozemec Kees van Eyek - Mariji Pilko republiško priznanje

VIŠNJA GORA - Letošnje leto je v Višnji Gori še posebej pestro, saj praznuje 520-letnico pridobitve mestnih pravic. Turistično in kulturno društvo skrbita za različne kulturne dogodke in v petek, 27. novembra, so tako s pomočjo družine Pilko na Čandkovi domačiji pripravili razstavo risb, slik in ilustracij nizozemskega akademskega slikarja Keesa van Eyeka, ki že vrsto let živi v Ljubljani, v Višnji Gori pa ima vikend.

Predstavil se je s petimi slikami, v glavnem krajini, v akrilu in olju, ter z devetimi risbami in ilustracijami. O umetniku je spregovoril predsednik TD Pavel Groznik, na otvoritvi razstave, ki se je udeležilo veliko tujcev, predvsem pri nas živečih Nizozemcev, pa sta svoje pesmi prebrali višnjegorski pesniki Mihaela Zajc - Jarc in Marija Pilko. Za prijetno razpoloženje sta z igranjem na violino in kitaro poskrbeli Rea in Sara iz Pirana. Razstava bo na ogled dva tedna.

Gostiteljica Marija Pilko, ki v Višnji Gori živi že nekaj let, je v kratkem času pripomogla k pestremu kulturnemu dogajanju v mestu. Njihova Čandkova doma-

Marija Pilko

čija je vse pogostejši prostor za različne razstave in koncerte, Pilkova pa ni dejavna le kot kulturnica, temveč tudi na področju turizma. Njeno prizadevanje so opazili tudi drugi, saj je pred kratkim kot ena izmed 15 v Sloveniji v t.i. letu kulture v turizmu prejela republiško priznanje Turistične zveze Slovenije. "Te pozornosti sem vesela, me pa zavezuje za naprej," je povedala. L. M.

REVIJA MANJŠIH VOKALNIH SKUPIN

DOBREPOLJE - Zveza kulturnih društev občin Dobropolje, Grosuplje in Ivančna Gorica je v soboto, 28. novembra, v Jakličevem domu v Dobropolju pripravila 3. medobčinsko revijo manjših vokalnih skupin. Nastopili so: vokalna skupina Mavrica KD Dobropolje (vodja Vesna Fabjan), mešani oktet KD Polica (vodja Emil Kovačec), Šentjurski oktet KD Šentjuri (vodja Ivan Jakob), KD vokalni kvartet Stična (vodja Lorena Miheleč), Zarja - ljudski pevci iz Rače (vodja Jožica Podraž) in Zagoriški fantje iz KD Dobropolje (vodja Ivan Kralj). Njihovo petje je strokovno spremljal Igor Teršar iz Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti.

HRVOJE ORŠANIČ Z BESEDO IN SLIKO

SEVNICA - Planinsko društvo Lisca Sevnica vabi v sredo, 9. decembra, ob 18. uri na Planinske urice v planinsko zavetišče pod sv. Rokom. Priznani naravoslovni fotograf, sicer gozdar, Hrvoje Oršanič iz Brežic bo s predavanjem in diapozitivi pričaral naravne lepote Jovsov, pragozdov na Slovenskem in živalskega sveta.

Držijo se navadne kmečke logike

Armat iz Šentjanža pridobiva vse več inženirskih poslov, načrtuje pa tudi proizvodnjo - Osnovno vodilo sta jim kakovost storitev in poslovna poštenost

ŠENTJANŽ, NOVO MESTO - Podjetje Armat iz Šentjanža se je po treh letih delovanja že močno uveljavilo na področju inženiringa v montažnem gradbeništvu. "Prodajamo znanje, obvladujemo evropski trg dobaviteljev, kupujemo pri najboljših proizvajalcih in s pomočjo številnih podizvajalcev, s katerimi sklepamo letne pogodbe, delamo po vsej Sloveniji," predstavlja svoje podjetje direktor Andrej Repše.

Usmerjajo se v montažno gradnjo, ki je v Evropi zelo uveljavljena. Šest zaposlenih, ki se jim bosta v kratkem pridružila še dva, je letos podpisalo že čez 150 pogodb; več kot polovico poslov vsebuje tudi izvedbo del. Prevladujejo manjši posli, kar nekaj pa je tudi večjih. Nedavno so končali objekt vreden 145 milijonov tolarjev. Vsak od 4 prodajnih inženirjev na mesec povprečno ustvari za 10 milijonov tolarjev prihodka, tako da letos načrtujejo skupno 380 milijonov tolarjev prihodkov, medtem ko naj bi v naslednjem letu prihodek povečali za četrtno.

Armat razširja prodajno mrežo, vanjo vpleta nove proizvajalce in snuje tudi lastno proizvodno posebnih gradbenih oblog. Odločitev o tem, kakšen bo novi izdelek

Andrej Repše

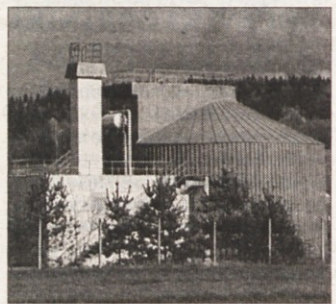
Rešitev sodobna čistilna naprava

Na zahtevo ivanških okoljevarstvenikov zaradi onesnaževanja stiške farme prašičev razprava Komisije DZ RS za peticije - "Širijo laži in strokovno neutemeljene trditve"

IVANČNA GORICA - Člani Regijskega društva ekološkega gibanja (RDEG) Ivančna Gorica se že kar nekaj časa ukvarjajo s Farmo prašičev v Stični, saj ta po njihovem mnenju prekomerno onesnažuje okolje. Veseli so, da so njihove pripombe in zahteve pristojni vendarle vzeli zares, saj so nedolgo tega v državnem zboru (DZ) RS sodelovali v razpravi o peticiji glede farme.

Ministrstvo za okolje in prostor mora v 60 dneh komisiji za peticije dostaviti poročilo o problematiki onesnaževanja vode in zraka s farme prašičev, republiškemu inšpektoratu za okolje in prostor so predlagali, naj nadaljuje z rednim nadzorom čiščenja odpadnih voda s farme, republiškemu kmetijskemu inšpektoratu pa, naj redno izvaja nadzor nad odlaganjem gnojnice, nad čimer se mnogi kmetje pritožujejo. Nepredelana gnojnica onesnažuje Štiški potok in Krko. Komisija za peticije ni mogla upoštevati zahteve ivanških okoljevarstvenikov za zmanjšanje števila prašičev (od sedanjih 17 do 20 tisoč na 2 tisoč), ker to ni v njihovi pristojnosti, so pa zato zaprosili ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, da o tej zahtevi poda pisno mnenje. Tudi ivanška občina, ki jo je na seji RDEG zastopala Renata Resnik, mora še naprej spremljati ekološke probleme in skrbeti za njihovo sporazumno reševanje.

Sicer pa so člani RDEG ogorčeni nad izjavami direktorja Farme Stična Alojza Plantariča, da njihovo društvo podžiga ljudi in jih v javnosti zavaja z neresničnimi in strokovno neutemeljenimi trditvami o zastrupljanju in ogrožanju zdravja ljudi, ter s tem škodi

CENTRALNA ČISTILNA NAPRAVA - Sedanja centralna čistilna naprava bo težko celotno reševala problem stiške prašičje farme. (Foto: L. M.)

ugledu podjetja. To jim je pred nekaj meseci pisno prepovedal početi s pomočjo štirih odvetnikov. "To je kratenje človekovih pravic in svobod in zahtevo bomo dali v presojo ustavnemu sodišču," so menili predsednik RDEG Franc Hegler ter ostali. Hegler je tudi razočaran nad izjavami direktorja v razpravi v DZ, ker je ta dejal, da reje prašičev ne bodo zmanjšali, ker dosežani obseg ravno vzdrži stroške reje in ekologije. Sicer bi bilo farmo boljje zapreti.

Jasno je, da s sedanjo centralno čistilno napravo v ivanški občini problema farme ne bo mogoče rešiti. Kot je dejal glavni tajnik Slovenskega ekološkega gibanja

Ivanški RDEG je v občinsko komisijo za ekološko čisto občino imenoval Štefana Kota in Jožeta Klemenčiča. V komisiji bo še vsaj en član iz vsake ivanške krajevnosti.

Karel Lipič, mora tudi občina razmišljati o tem, kajti farma sama tako velike investicije verjetno ne bo zmogla.

L. MURN

Za izboljšanje medčloveških odnosov

Petletnica projekta Trebnje - zdrava občina in občina zdravih medčloveških odnosov - Dobro sodelovanje v različnih programih - Analiza o zdravstvenem stanju Trebanjcev

TREBNJE - Trebanjce je zaskrbelo, ko so v začetku devetdesetih let opazili vse višji koeficient samomorilnosti v občini. Bili so med prvimi v Sloveniji. Ko je še poročilo Centra za socialno delo (CSD) pokazalo, da je zelo naraslo število družin z neurejenimi odnosi, so se problemom lotili resno. Pristopili so k ideji Svetovne zdravstvene organizacije Zdrava mesta in poprosili dr. Jožeta Ramovša za supervizorja projekta, ki so ga naslovili Trebnje - zdrava občina in občina dobrih medčloveških odnosov.

"Preventiva za boljše medčloveške odnose in manj samomorilnosti so urejene družine, ki vzgajajo osebnostno zdrave in klene mlade ljudi. S to predpostavko smo Trebanjci pristopili k projektu in v petih letih razvili kar nekaj avtohtonih programov, ki so se vrasli. Kot kaže odzivnost udeležencev, so odgovor na njihove potrebe," je povedal koordinator projekta in načelnik UE Trebnje Milan Rman. Po osnovni ideji t.i. zdravih mest so se v socialno mrežo povezale vse pristojne strokovne službe in ustanove.

Lotili so se priprave na zakon in družino, torej na partnerstvo in starševstvo. Sem spada organiziranje družinskega dne za vse osmošolce, neposredna priprava na zakon in družino, šola za starše, vikend seminarji za družine v Stični z naslovom Sto

domačih zdravil za lepše družinsko življenje, družinski pohod na Vrh Trebnje, terapevtski skupini za boljše sožitje v družinah. Mladina rada sodeluje na raziskovalnih taborih za nadar-

Milan Rman

jene učence, na planinskem taboru na Uskovnici, v programu Preventiva zasvojenosti itd. Omenjeni projekt je tudi v posameznih zavodih in službah spodbudil preventivno naravnane dejavnosti.

"S programom, ki je zasnovan dolgoročno, dokazujemo, da se zavedamo problemov, jih poznavamo ter kažemo voljo reševanja in izboljševanja stanja. Seveda pa to ne bi bilo mogoče brez podpore politike ozr. prejšnjega in zdajšnjega župana," je povedal Rman. Občina Trebnje je leta 1995 vstopila v slovensko zvezo zdravih mest in se tako povezala tudi v evropsko zvezo. Nadaljnji korak v prihodnjih letih pa je pristop k izdelavi analize o zdravstvenem stanju prebivalstva v občini Trebnje, saj se zavedajo, da zdravje pomeni kakovost življenja in je vir zadovoljstva ljudi.

L. MURN

Kdo bodo novi svetniki?

SEVNICA - Volilni upravičenci - udeležba je bila 56-odstotna - so na volitvah 22. novembra izvolili 25 novih svetnikov.

Svetniki SLS: Jože Kunšek, Srečko Ocvirk, Tine Zupančič, Kristjan Janc, Lojze Zalašček in Andrej Jamšek.

Svetniki SDS: Branko Kelemina, Zvone Tuhtar, Bojan Rugelj, Štefan Teraž, Alojz Guček in Rudi Dobnik.

Svetniki LDS: Marjan Zidarič, Andrej Štrleč, Albin Ješelnik, Jože Železnik, Rudi Bec in Boštjan Repovž.

Svetniki ZLSD: Jožef Rošohar, Franc Pipan, Franc Povše starejši in Marjan Jamšek.

Svetniki SKD: Jože Imperl, Blaž Jene in Srečko Vodenik.

B. D. G.

• Sevnčani so na volitvah za župana občine največ glasov dali kandidatu SLS Kristjanu Jancu (33 odst.), po uspehu pa mu je s 27 odst. glasov sledil Branko Kelemina (SDS). Ta dva kandidata se bosta to nedeljo tudi pomerila v drugem krogu volitev. Zvone Košmerlj (SKD) je prejel slabih 19 odst. glasov in kandidat LDS Andrej Štrleč slabih 19 odst.

NAJVEČ SVETNIKOV IZ SDS

IVANČNA GORICA - Nov občinski svet bo sestavljalo 21 svetnikov, in sicer 8 iz SDS: Dušan Strnad, Stanislav Okorn, Francišek Grabljevec, Milan Pušlar, Branko Novak, Lovrencij Lampret, Andrej Mirtič in Jože Adler; 4 iz LDS: Franc Godeša, Marija Koščak, Sonja Marovič, Janko Rošelj; 3 iz SKD: Pavel Groznik, Marta Strmole in Francka Vidmar; 3 iz SLS: Milena Vrhovec, Anton Čebular in Ciril Šinkovec; 2 iz ZLSD: Alojz Plantarič in Viktor Plantar; iz DS pa Nikolaj Erjavec.

IZPOSTAVA SKLADA V NOVIH PROSTORI

IVANČNA GORICA - Že nekaj časa je znano, da bo območna izpostava Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti za občine Dobropolje, Grosuplje in Ivančna Gorica svoj sedež imela v Ivančni Gorici, do sedaj v Grosupljem. Dober teden je že minil, odkar sta se strokovna tajnica Tatjana Lampret s sodelavko preselili v nove zgornje prostore nekdanje stavbe TRAIG-a, kjer se bosta trudili za čim boljše delovanje ljubiteljskih kulturnih društev iz vseh treh omenjenih občin.

KONCERT "RAGELJ" IN RAZSTAVA JASLIC

TREBNJE - Društvo Raglje vabi v nedeljo, 6. decembra, ob 15. uri na koncert dekliške skupine Raglje. Prireditelj, ki jo bo povezoval Slavko Podboj, bo potekala v kulturnem domu. Člani društva vabijo tudi na razstavo jasic v Galeriji likovnih samorastnikov Trebnje, ki bo odprta od 6. do 13. decembra, med tednom od 12.30 do 15.30, v soboto in nedeljo pa od 8. ure do 11.30. Vstopnine ni.

KOMEDIJA "RAZBITI VRČ"

TREBNJE - V soboto, 12. decembra, ob 19. uri v kulturnem domu gostovalo Gledališče Toneta Čufarja z Jesenic z zanimivo Kleistovo komedijo Razbiti vrč.

MARIJANU BARTOLJU CERTIFIKAT ISO 9001

MIRNA - Obrtna zbornica Trebnje bo v petek, 4. decembra, ob 13. uri v gostišču Pri Francku pripravila podelitev certifikata ISO 9001 obrtniku Marijanu Bartolju z Vrha nad Šentrupertom.

Krjavljeve iskrice

ŠČAVJE NAMESTO TRAVE - Ivanški okoljevarstveniki pravijo, da se eden od dokazov nepredelane in škodljive gnojnice s farme kaže tudi na travnikih, kamor so jo odvažali v velikih količinah. Kmetje, predvsem v okolici Muljave, so strašno nezadovoljni, ker namesto trave bujno raste ščavje, ki se ga potem sploh ne morejo znebiti. "Raje bomo gnojili manj, pa čeprav bo slabše zraslo, kot pa da se bomo potem ubadali s temi palicami, ki jih živina sploh noče jesti!" so sklenili.

BREZ SLOVESA - Čeprav si je vsaj opozicijska stran ivanškega občinskega sveta (LDS) strastno prizadevala, da bi bila pred volitvami sklicana še ena redna seja, tem ni bilo nič. Izvoljena sta bila novi - stari župan (SDS) in nov svet, tako da je akcija gotovo propadla. Vseeno pa bi bilo prav, da bi se na zadnji seji župan vsaj zahvalil vsem svetnikom za sodelovanje v štirih letih, saj so dobro orali ledino na področju lokalne samouprave na njihovem področju. Toda ker takrat sploh ni bilo jasno, ali so tam zadnjič letos ali ne, pravega slovesa ni bilo. Dobro, da je vsaj Milan Jevnikar iz SDS (ki za nov mandat žal sploh ni več kandidiral) povedal nekaj primernih besed in spodbudno dejal, da si je v štirih letih pridobil marsikakšno pomembno izkušnjo in upa, da bo glavno vodilo novega občinskega sveta ostalo skrb za ljudi. Lepo, da si strankarski kolegi pomagajo med seboj.

Trebanjske iveri

ZADNJA SEJA Z ZADNJO VEČERJO - Prejšnji teden se je v Trebnjem na redni seji zbral stari občinski svet, in čeprav je bilo njegovo srečanje skorajda gotovo zadnje v dosedanjem sestavu, svetniki niso bili prav nič umirjeni. Skušali so narediti največ, kar se je dalo, čeprav z jezo, razburjenjem in včasih tudi nestrannim obnašanjem. Župan Metelko je moral kar naprej poslušati (utemeljene?) kritike, da sta menda on in njegova strokovna služba na občini za to, da sprejemajo zakonite sklepe; da je dolžan odgovorjati na vprašanja in podobno. V tako prijetnem razpoloženju je svetnike nato čakala večerja v Vili Rakar na Ponikvah.

ZAKAJ NE BOM TIHO - Med glasnejšimi svetniki je bil gotovo Ivan Vovk iz Šentruperta, ki je župana najprej pobaral, zakaj ni dobil pisnega odgovora na vprašanje, kdo nadzira izvajalce pri obnovi lokalnih cest in koliko dela stanejo. "Če bi mi odgovoril vsaj v enem stavku, bi bil tiho, tako pa ne bom." Ko se je Metelko trudil z odgovarjanjem, Vovk ni bil zadovoljen: "Ne moreva se razumeti, ker nočeš biti konkreten!" Glasen je bil tudi dr. Franc Znidarič. In ko je bilo vsega dovolj tudi predsedniku sveta dr. Marjanu Pavlinu in je ta ostro dejal: "Dajte se že umiriti, sicer se bomo drugače pogovarjali!" - le kakšne pogovore je imel v mislih? - je dr. Znidarič neustrašno odgovoril: "Moje predloga niste dali na glasovanje, zato lahko rečem, karkoli hočem."

Sevniški paberki

POSLEDNJA - Občinski svet se bo danes sestal na zadnji seji. Ko bo predelal vseh 16 točk dnevnega reda, se svetniki lahko nadejajo malce drugačnega zaključka kot običajno. Na drugatnost namiguje že priroščile dogajanja - seja bo v gostišču Dolinšek na Vrhu pri Boštjanju. Oddelki občinske uprave so za konec mandata pripravili temeljita in lepo urejena poročila o delu v štirih letih. Z mislijo na postorjeno bo zadnja večerja teknila, pa tudi kaka kaplja bo lažje stekla pogrlu.

PREPOČASNI - Kot smo lahko prebrali v Posavskih mušicah, se je kandidat za župana Kristjan Janc prišel zahvaliti svojim volilcem za glasove ravno v času, ko so Radio Sevnica zaslegli Natovci. Menda radijskih valov tedaj ni mogel doseči, zato pa so jih pozneje dosegle osebe druge stranke in v eter nemudoma poslale obvestilo, da Dolenjski list zavaja bralce z napačnimi podatki o odstotkih, ki sta jih prejela najuspešnejša kandidata za župana. Prvi in nedokončni podatki, ki nam jih je uspelo dobiti pred zaključkom redakcije, so namreč kazali malo drugačno sliko od končne. Branko Kelemina je v resnici dobil za 4 odst. več glasov. In je to tudi glasno povedal. Njegov tekmeč je na koncu prejel za 11 odst. manj glasov. Objave o tem še nismo slišali.

SKUPNA POT - Franci Bogovič in Danilo Siter se v zadnjih dneh na otvoritvah pojavljata skupaj. Da prideta oba, je razumljivo, saj je drugi krški župan in prvi predsednik občinskega sveta. Ampak oba sta tudi županska kandidata in gre pri vseh skupnih obiskih tudi za to, kdo bo v naslednjih štirih letih drugi in kdo prvi v občini. Bogovič sicer verjetno ni v skrbih. Ker ga pogosto kažejo v družbi strankinega vrha, najbrž ni čisto iz trte zvito, da ga mislijo narediti za ministra.

RAZKOŠJE IN REVŠČINA - Krčani in okoličani so bili zadnje dni na trnih, ker niso vedeli, kje so videli precej izdelana vozila, zelo podobna ali celo enaka tistim, s katerimi se je prevažala naokoli Natova vojska. Pa so se le spomnili. Taki primerki mehanizacij leže zapuščeni ponekod v Posavju, verjetno tudi kje v nekdanjem vojaškem servisnem središču v Slovenski vasi. Nato očitno še koristno uporablja, kar je Slovenska vojska dala v staro železje. Naj se vidi razkošje!

REVŠČINA - Nekje pri Senuh živi ženska v hiši, ki je opremljena tako skromno, da vanjo ne bi šel stanovat vsakdo, najbrž tudi ne noben od županskih kandidatov, ki bi za zmago v teh dneh bržda naredili neverjetne reči. Govori se, da omenjenega bivališča noben županskih kandidatov niti obiskal ni in da takih točk ni na zemljevidu predvolilnih popotovanj glavnine krških županskih kandidatov.

Novo v Brežicah

ZETI IN TASTI - Pred letom dni je neki brežiški podjetnik ob otvoritvi novih prostorov ponujal nagrado tistemu, ki bi imel pri sebi sliko svoje tače. Kot je bilo pričakovati, je nagrada ostala nepodeljena. Povsem drugače pa bi bilo, če bi podjetnik povprašal po fotografiji tasta. Pravzaprav bi bilo čisto drugače, če bi to vprašanje postavil letos v času predvolilnega dogajanja. Oni dan smo namreč opazili nekega znanega brežiškega zeta, ki je imel s seboj eno, ampak cel kup slik svojega še bolj znanega tasta. Sprva smo pomislili, da ima mladi mož svojega tasta pač neizmerno rad, zatem pa smo opazili, da je pričel ogromne, polmetrske tastove slike lepiti na avtobusna postajališča in druge ravne ploskve po občini. To nas je sprva skorajda malce zbegalo, a se nam je kmalu posvetilo. Možakar si je pač na vso moč prizadeval, da bi bil njegov tast čim manj doma, zato ga je pričel na veliko ponujati volilcem, ki naj bi ga še enkrat izvolili za brežiškega župana.

OD SEKSTETA OSTAL LE DUET - Zadnjič smo na tem mestu pisali o seksetu, ki naj bi se smejal s plakatom, sedaj nam je ostal le še duet (na fotografiji v ospredju). In to zelo ubran duet kandidatov za brežiškega župana, saj se ta dva praviloma pojavljata skupaj povsod, kjer se zbere kaj več kot deset ljudi. Kakšna je v njihovem rivalstvu vloga prvaka v drugi vrsti (prvi z desne) letošnje zmagovalne stranke, še ne vemo natančno, videti pa je, da povsem nadzira položaj.

KARITASOVA ZAHVALA ZA SOLIDARNOST

BREŽICE - Župnijska Karitas Brežice se v posebnem sporočilu zahvaljuje vsem obiskovalcem in nastopajočim na tradicionalnem VI. koncertu Klic dobrote, ki je bil 29. novembra v prostornem domu v Brežicah. Karitas se zahvaljuje tudi tistim, ki so omogočili izpeljati omenjeni koncert, in sicer občini Brežice, Radiu Brežice, tiskarni Lamex Marjana Lapuha, brežiškim krščanskim demokratom, četrničarji Žičkar, Franciju Derendi, zvezi tmetič iz okolice Brežice, sadjarski metitji Gregorevčič z Malega Vrha in kandidatu za župana Vladu Deržiču. Karitas se v sporočilu zahvaljuje tudi za prostovoljne prispevke in sponzorje ob koncertu in darov v tednu Karitas.

- Poznam nemalo ljudi, ki bi radi pre naredili svet, pa ne znajo ljubiti niti žebila. (Ibsen)
- Ljubosumje, naslada in častiljenje ljudi uničujejo. (Talmud)
- Pesnik je socialno in zasebno neuporaben. (Svetina)
- Urednik je človek, ki ločuje pleve od zrnja in tiska potem pleve. (Stevenson)

“Teško je, če si peš, težko je, če si z avtom”

Na robu Krškega

KRŠKO - “Zelo je nevarno, če gremo peš po tej cesti. Ne moremo drugod, kot po robu ceste ali po njej, saj ni pločnika. Tudi javna razsvetljava je tu prepotrebna. Kako nevarno je pešačenje tukaj, vem iz lastnih izkušenj, saj veliko hodim peš.” Tako je pred dnevi povedal Peter Jesenšek iz Krškega. Ilirska ulica, kjer stanuje, je na robu mesta, in sicer ob zelo prometni regionalni cesti od Krškega proti Brežicam.

Omenjeni problem z dostopom brez avtomobila občutijo tudi drugi stanovalci ulice, ne le Jesenšek. Kot so na hitro našli stanovalci, biva v ulici, ali bolje na območju, ki pogreša omenjeni pločnik in razsvetlavo, več kot 30 ljudi. Pričakujejo, da bo kdo v lokalni oblastni sestavi, v katerega domeno sodi urejanje pločnikov in postavljanje javnih luči, nemudoma rešil obravnavani pereči problem. “Težava in nevarno je ne samo, če greš peš ob cesti. Zaradi gostega prometa na cesti tudi težko zapeljemo z avtom iz ulice na cesto,” pravi Jesenšek.

Domačini na omenjenem območju so toliko bolj v skrbih zaradi opisane vsakdanje težave, ker je nedavno nekdo za približno 300 metrov prestavil občestno tablo “Krško” bolj proti Krškemu, gledano iz smeri Brežic. “Ali to pomeni, da so za tistih 300 metrov zožili mesto Krško in da imamo torej toliko manj možnosti, da nam mestna krajevna skupnost Krško zgradi pločnik in javno razsvetlavo?” so v skrbih v Ilirski ulici. Zaradi prestavljene tabele so zaskrbljeni še dodatno, ker ugotavljajo, da so z umikom table proti Krškemu dali voznikom možnost, da ob Ilirski ulici vozijo 90 km na uro, medtem ko je bila prej dovoljena hitrost 50 na uro. “Če bi vozili 90, bi bilo še dobro, ampak vozijo 100 in več km na uro,” naštevajo neprijetne podrobnosti Krčani na robu mesta Krško ob medkrajevnih prometnih cestih. “Mogoče je smešno, mogoče je žalostno,” dodajajo. “Potegujemo se javno razsvetlavo, ker smo v temi, čeprav je nekaj sto metrov od nas jedrska elektrarna.”

M. LUZAR

MLADI KRITIČNI DO VSILJIVIH MEDIJEV - Zadnji novembrski tork so sejnjo sobo občine Krško napolnili mladi, ki so v 9. otroškem parlamentu govorili o mladih in medijih. Parlament je organizirala Zveza prijateljev mladine Krško, vodil pa ga je njen predsednik Damjan Lah. Mladi parlamentarci so bili kritični do medijev, ki imajo preveliko moč in vpliv na njihovo razmišljanje. Posebno močan je vpliv televizije, ki je v marsikateri družini postala že nepogrešljiv družinski član. Predvsem tam, kjer ni pravih prijateljskih odnosov, so otroci še bolj dojemljivi za medije, na kar pa bi lahko vplivali tudi s koristno izrabo prostega časa. Mladi so se še odločili, da bo njihova stališča v Ljubljani zastopal petošolec Tomaž Breznikar iz OŠ Breznica, koordinatorica regijskih uskladiitev stališč pa bo ZPM Krško. (Foto: T. G.)

Štiri mesece za uresničenje želje

V Artičah predali namenu telovadnico - Župan Avšič: “Načrte uresničujemo!” - Dr. Gaber: telovadnica za vse - Ravnatelj Haler: dolgo pričakovana in velika pridobitev

ARTIČE - Tu so v soboto v navzočnosti ministra za šolstvo in šport dr. Slavka Gabra slovesno predali namenu novo telovadnico pri osnovni šoli. Domačini in drugi so domala napolnili prostor, kar nedvomno govori, da gre za težko pričakovan objekt.

Župan občine Brežice Jože Avšič vidi v otvoritvi 100 milijonov vredne artiške telovadnice dokaz, da v občini zmorejo in znajo izpeljati zastavljene načrte. Dokaz take vneme in uspešnosti v skrbi za šolstvo so tudi nekatere druge naložbe na tem področju, ki so jih že izpeljali in jih še bodo. “Vesel sem tudi, da v šoli v občini Brežice preizkušajo 9-letni program osnovne šole,” je dejal Avšič.

Minister dr. Slavko Gaber je rekel, da je v soboto odprti artiški objekt ne le za šolarje. “Telovadnico smo gradili za ljudi vseh starosti. Uporabljajte jo. Veliko znoja vam želim,” je dr. Gaber šaljivo povabil domačine skozi vrata novega športnorekreativnega objekta.

Kot je ob otvoritvi dejal ravnatelj OŠ Artiče Miha Haler, “Z današnjo otvoritvijo odpiramo nov list v zgodovini šole”. Poudaril je, da da so pred 4 meseci podpisali pogodbo za gradnjo telovadnice, ki jo je on zaradi velikega pomena za kraj in ljudi poimenoval “dvorana”.

dr. Slavko Gaber

(Ne)pripravljeni na težave s klorom

V štabu civilne zaščite Krško opozarjajo na pomanjkljivosti pri delu s klorom in pri možni nesreči z njim - Pomanjkljiva zaščitna oprema in varovanje naprav s klorom

KRŠKO - Od republiške vaje “Klor 98” sta minila dva meseca, torej je bilo dovolj časa za izdelavo ocene pripravljenosti za zaščito in reševanje v primeru nesreče s klorom. Vaja je dobro potekala, preverila je usposobljenost reševalnih enot in javnost seznanila z možno nevarnostjo, hkrati pa je opozorila na več pomanjkljivosti, ki bi lahko v primeru dejanske nesreče privedle do nezaželenih posledic. V krškem podjetju ICEC je namreč ob normalni proizvodnji v skladišču tudi do 150 ton klora, v občinskem štabu civilne zaščite pa ugotavljajo, da to podjetje ne izpolnjuje vseh pogojev za skladiščenje in uporabo klora v proizvodnji, čeprav v podjetju trdijo drugače.

Že med pripravami na vajo se je izkazalo, da podjetje ICEC nima zadostne opreme za primer nesreče s klorom in da se varovanje objektov in naprav, v katerih se nahaja klor, po oceni štaba ne izvaja na zadovoljivi ravni, saj je

dostop do teh možen nekontrolirano. Tudi interventne službe razen poklicne gasilske enote Krško ne razpolagajo z zadostnimi sredstvi za intervencijo na kraju nesreče s klorom, hkrati pa v občini ni dovolj specialne skupne

opreme za postavljanje vodnih zaves, lovljenje kontaminiranih vod, za obveščanje, za označevanje kontaminiranih območij...

Sicer je dobro, da so interventne sile čim bližje potencialni nevarnosti, a v primeru nesreče s klorom v ICEC-u je velika nevarnost, da bo prav Poklicna gasilska enota Krško prva ogrožena, s tem pa onemogočen dostop do interventne opreme, ki je v večini na sedežu enote. Skrb vzbuja je tudi

• V občini Krško se ne strinjajo z državnimi organi, ki prepuščajo urejanje zakonskih zahtev po varnosti med lokalno skupnostjo in podjetji njim samim, saj lokalna skupnost nima nobenih pooblastil za ureditev v primeru, da podjetje obveze noče upoštevati, zato od države pričakujejo, da uporabi zakonska pooblastila. V občini tudi opozarjajo, da težišče priprave za primer tovrstnih nesreč ne sme ostati le na ravni lokalne skupnosti, ampak na organizacijah in institucijah države, saj potencialna nevarnost presega lokalne okvire tako po obsegu kot zahtevnosti problematike.

dejstvo, da alarmni sistem ne zagotavlja zanesljive slišnosti na celotnem območju občine. V štabu civilne zaščite Krško ugotavljajo, da bo potrebno vložiti več sredstev v nabavo opreme in še izboljšati organizacijo za primer nesreče, hkrati pa pričakujejo tudi večjo zainteresiranost javnosti.

T. GAZVODA

SLS, podružnica Krško, se zahvaljuje za veliko zaupanje na volitvah in čestita vsem, ki so bili izvoljeni v občinski svet in svete krajevnih skupnosti.

V nedeljo Vas vabimo na volitve in Vas prosimo, da zaupate našemu županskemu kandidatu

FRANCIJU BOGOVIČU, ki nam hoče in zmore z izkušnjami, delom in s sodelovanjem prav vseh zagotoviti lepši jutri.

Upravni odbor SLS Krško

Sedeži svetov popolnjeni

V Krškem največ svetnikov liberalni demokrati, v Brežicah pa socialdemokratom

KRŠKO, BREŽICE - V krški občini se bosta to nedeljo v drugem krogu volitev za župane pomerila Danilo Siter, ki je dobil 32 odst. glasov in Franc Bogovič 29 odst. Tudi v brežiški občini bo drugi krog volitev - volilci bodo izbirali med Jožetom Avšičem (prejel je 31,3 odst. glasov) in Vladislavom Deržičem (26 odst.). V krški občinski svet je bilo izvoljenih naslednjih 31 svetnikov:

Janko Mlakar, Bojan Cizel, Peter Žigante, Damjan Lah, Ivan Petrišič, Branko Janc, Vojko Sotošek in Andrej Božič (LDS); Franc Štokar, Martin Kodrič, Jože Tomažin, Danilo Siter, Damjan Obradovič, Miroslav Mikeln in Darja Boh (SKD); Franc Bogovič, Vlado Grahovac, Branimir Vodopivec, Miran Stanko, Branko Pečarič in Franc Glinšek (SLS); Franc Pičnik, Jožef Zupančič, Danilo Koritnik in Primož Koritnik (SDS); Ana Breznikar, Štefan Marjetič in Jože Habinc (ZLSD) ter Dženi Rostohar (Neodvisna lista mladih), Anton Bučar (Lista za razvoj KS) in Ana Somrak (Neodvisna lista).

30 mest v brežiškem občinskem svetu bodo zasedali: Andrej Vizjak, Adolf Korber, Jernej Zorko, Andrej Oštrbenk, Ivan Molan in Milko Veršec (SDS); Bojan Petan, Alojzij Slavko Sušin, BOjan Tičar, Borut Mokrovič in Alja Kobali (LDS); Anton Zorko, Jože Avšič, Franc Polovič, Ferdo Pinterič in Vlado Derenda (Lista občine za razvoj KS); Zvonimir Škofljanec, Lado Križman in Janez Vogrinc (SKD); Milena Jesenko, Mihael Škrlec in Živko Lupšina (ZLSD); Jože Blažinč, Miroslav Levak in Anton Koršič (SLS); Vladislav Deržič in Branko Bogovič (DS); Stanko Radanovič in Slavka Černoš (SNS) ter Edvard Štraus (Lista mladih plus generacija).

40 LET SREDNJE ŠOLE KRŠKO

KRŠKO - V petek, 4. decembra, bo ob 40-letnici Srednje šole Krško nadvse slovesno. Ob 11. uri bodo namreč postavili temeljni kamen Srednje šole Krško ob Cesti krških žrtvi pri štadionu, ob 12. uri pa bo v športni dvorani Leskovec proslava ob 40-letnici Srednje šole Krško. Častni gost bo minister za šolstvo in šport dr. Slavko Gaber.

Jože Avšič ovadil storilce

Z Volitvenikom nad županskega kandidata - “Kršitev zakona”

“V dneh pred prvim krogom lokalnih volitev so se praktično v vseh gospodinjstvih v občini Brežice pojavili letaki - pisma pod naslovom “Volitvenik”, v katerem je bila govorila o napadeni osebnosti integriteta ter čast in dobro ime Jožeta Avšiča kot posameznika, poslanca državnega zbora in kandidata za župana. Vsebinska letaka je takšna, da ima namen z neresničnimi in podtikanji zmanjšati ugled Jožeta Avšiča in njegovo dosedanje delo ter mu tako predvsem preprečiti ponovno izvolitev za župana občine Brežice.” Tako je zapisal v izjavo za javnost Jože Avšič.

Po dosedaj zbranih informacijah je bila večina pošiljk oddanih na pošti v Krškem, nekaj teh pošiljk je bilo prejemnikom vročenih neposredno. Podatki o tem, kdo je tiskal sporni “volitvenik” in kdo je plačal sporne letake, oziroma, kdo je bil naročnik, so po Avšičevem mnenju ugotovljivi, in Avšič predlaga, da Urad kriminalistične službe nemudoma pridobi omenjene podatke.

Jože Avšič meni, da so podani vsi znaki kaznivih dejanj razžalitve in obrekovanja.

Po mnenju Jožeta Avšiča je bil tudi grobo kršen Zakon o volilni kampanji. Zoper storilce ni mogel ukrepati skladno z določbo 3. člena tega zakona, saj mu storilci niso znani. Tudi iz tega razloga, trdi Avšič, bi bilo nujno potrebno ugotoviti, kdo so storilci.

• Avšič je neznane storilce zaradi kršenja Zakona o volilni kampanji ovadil pri okrožnem javnem tožilstvu v Krškem.

KONGRES DAVČNIH SVETOVALCEV

ČATEŽ OB SAVI - Slovenski davčni svetovalci se bodo danes srečali na 2. kongresu. Srečanje bo potekalo do sobote, na njem pa se bodo temeljito pogovorili o aktualnih davčnih problemih, se seznanili z reformo plačilnega prometa, uvedbo evra ter razreševali odprta vprašanja avtorskih honorarjev, nagrad zaposlenim, upravi in nadzornim svetom.

Zaposleni so moč podjetja

"Tovarna v Novem mestu želi postati industrijska baza, ki jo bo Renault potreboval pri razvoju na srednjeevropskih tržiščih," je na konferenci o izboljšanju industrijske uspešnosti dejal Anton Repovž iz Revoza. Revoz ima po kakovosti in učinkovitosti zelo visoko mesto v Renaultovi mreži.

J. M. Calloud Tatjana Fink

Kot je dejal Jean Marc-Calloud (na sliki), direktor tovarne v Novem mestu, je Revoz tak uspeh dosegel predvsem zato, ker ima daleč najboljše delavce med vsemi Renaultovimi tovarnami: so mladi, dobro izobraženi, ne zavračajo fizičnega dela, so motivirani in imajo dobro delovno moralo.

Trimu Trebnje želi v 1. desetletju naslednjega tisočletja postati vodilni evropski proizvajalec montažnih objektov. Za doseg tega visoko postavljenega cilja so v podjetju prisiljeni angažirati prav vse razpoložljive kadre. "Že v začetku 90-ih let smo si postavili etične standarde, ki govorijo o tem, kakšen mora biti vsak Trimovec, saj so zaposleni moč podjetja," je povedala direktorica

Tatjana Fink. "Vsak delavec, ki je ambiciozen, ki ima predloge ali ideje, se lahko vključi. Danes velja samo najboljša ideja ne glede na to, s katerega delovnega mesta prihaja!" pravi Finkova.

Črnomaljski Danfoss Compressors želi v nekaj letih postati partner najboljšim evropskim proizvajalcem hladilnikov. "Kako to dosežemo? Prisegamo na zaposlene, ki jih moramo prepričati, da so pomembni za podjetje. Vzpodbujamo pripadnost podjetju, izobražujemo na vseh ravneh, poskušamo vzpostaviti dobre ekipe, razložiti pravila in razloge zanje," med drugim našteva direktor Leopold Panjan.

Vladimir Bahč, direktor TPV Novo mesto, ki tudi uspešno izgrajuje sistem kakovosti v svojih petih hčerinskih družbah, pa

Leopold Panjan Vladimir Bahč

napoveduje: "Kot prvi med Renaultovimi servisi v Sloveniji bomo poskušali pridobiti certifikat ISO 9002 za prodajo in servis, kmalu pa bomo konkurirali tudi za priznanje RS za poslovno odličnost."

B. D.-G.

NA OTOČCU O ODLIČNOSTI

Kakovost nujna za obstanek v Evropi

Direktorji podjetij v regiji so na Otočcu ugotavljali, da ima Slovenija že razvite standarde in mora težiti k nadpovprečnosti. Kako lahko k uspešnosti pripomore šolstvo?

OTOČEC - "Pred dvajsetimi leti nisi mogel najti direktorja, ki bi se bil pripravljen pogovarjati o kakovosti ali celo kaj narediti v tej smeri," je prejšnjo sredo na Otočcu, kjer je potekal Dan kakovosti, dejal predsednik GZS Jožko Čuk. Časi so se od takrat tako temeljito spremenili, da danes kakovost postaja nujna. Vse bolj namreč postaja jasno, da bodo v hudi konkurenci na trgu preživeli le najboljši. Tudi na Dolenjskem in v Beli krajini je že kar nekaj podjetij, ki dosegajo visoko kakovost na vseh področjih poslovanja in se že približujejo vrhunski kakovosti - odličnosti. Mnogi pa se bodo morali do spoznanja o pomenu kakovosti šele prebiti.

Eden glavnih borcev za kakovost dr. Janez Gabrijelečič si že več let prizadeva vsaditi razmišljanje o kakovosti med Dolenjce in Belokranjce, pri tem pa mu od letošnjega leta pomaga tudi odbor za kakovost pri Območni GZS Novo mesto. "V Evropi bomo cenjeni le, če bomo kaj prispevali k napredku, ne pa se samo prilagajali," je opozoril dr. Gabrijelečič.

H kakovosti nedvomno vzpodbuja vpetost v mednarodne gospodarske tokove. Podjetja, ki so člani velikih mednarodnih družb, se hitreje vključujejo v dokazovanje in izboljševanje kakovosti, prav tako tudi tista, ki v veliki meri izvažajo na zahtevne zahodne evropske trge. V Revozu, kot je povedal direktor novomeške tovarne Jean Marc Calloud, zaposlenim poskušajo dopovedati, da je prihodnost negotova in da se je zanj treba truditi. Od leta 1990 stalno povečujejo kakovost, čeprav so število zaposlenih v službi kakovosti v sedmih letih zmanjšali od 150 na 30. Od leta 1994, ko so za izdelavo enega avtomobila potrebovali 25,5 ure, so do danes potrebni čas zmanjšali na 16,7 ure, do leta 2000 pa naj bi prišli na 13,5 ure. V vseh delovnih enotah proizvodnje so zmanjšali čas izdelave. Za tretjino so zmanjšali lastno ceno in v petih letih za 100-odst. povečali število izdelanih avtomobilov v enem letu. Leta 1993 so izdelali 264 vozil na dan, oktobra letos so jih izdelali že 650

in zdaj že čez 700 na dan. Delavci so lahko naredili več zaradi robotizacije in sodobnejše opreme, v veliki meri pa se je povečala storilnost in tudi kakovost opravljenega dela, kar dokazuje tudi zmanjšanje števila reklamacij (leta 1994 še 1150, letos 850). Ob tem so v tovarni še močno zmanjšali število nesreč pri delu in število odsotnosti z dela zaradi bolezni.

Podjetje že nekaj časa dela po posebnem načrtu za pospeševanje napredka. Ta je postavil jasne cilje za celoto in tudi za najmanjše delovne enote, opredelil potrebne aktivnosti in oblike vzpodbujanja prav vseh zaposlenih, da pomagajo pri doseganju rezultatov. Poleg organiziranja v manjše (delovne enote do 20 delavcev) v Revozu velik prispevek za napredek v kakovosti in uspešnosti pripisujejo tudi vsestranskemu izobraževanju zaposlenih. Kot je poudaril Calloud, je vsak zaposleni v tem podjetju letno deležen povprečno 50 ur izobraževanja, pri čemer nekateri več, drugi manj, vendar obstaja nekaj oblik izobraževanja prav za vse, tudi za neposredne delavce.

Za izboljšanje kakovosti in učinkovitosti na vseh področjih imajo tudi v Trimu Trebnje stalne projektne ekipe, poleg njih pa še nekaj občasnih, ki se ukvarjajo s projekti kakovosti (standardi ISO itd.) in odličnosti. V podjetju imajo od leta 1993 proces kontinuiranih izboljšav, v katerem so doslej zaključili že 100 projektov, še lepo število pa jih je v teku. V proces izboljšav so vključeni prav vsi delavci, ki lahko s svojimi predlogi pomagajo do boljših izdelkov in tehnologije, boljšega odnosa do kupcev ali pomagajo zmanjšati stroške. Vsako leto podjetje podeli nagrade in priznanja najboljšim delavcem, motivirati pa jih poskušajo tudi z letnimi razgovori, na katerih povedo, ali so in s čim so zadovoljni. V Trimu imajo vsako leto 2 do 3 dni izobraževanja tudi za neposredne delavce. Odkar intenzivno delajo na izobraževanju, opažajo zaznaven napredek, saj delavcem lažje povedo, kaj je treba narediti in zakaj. Sicer ima v podjetju 22 odst. zaposlenih višjo, visoko ali podiplomsko izobrazbo.

Od leta 1993, ko so v tovarni letno izdelali 100.000 kompresorjev, so v družbi Danfoss Compressors Črnomelj proizvodnjo stalno povečevali in bodo letos izdelali že 3,2 milijona kompresorjev. Samo v dveh letih so število zaposlenih povečali os 300 na 1060. Leta 1995 so imeli 500 kosov izmeta na 1 milijon prodanih izdelkov, zdaj imajo le še 200 kosov izmeta, medtem ko naj bi ga bilo leta 2001 le še 50 kosov.

Kot je povedal direktor Leopold Panjan, na vseh ravneh v tovarni uvajajo sistem "Planiraj, naredi, preveri, ukrepi!", vzpostavljajo neposredne stike z delavci, jih poskušajo motivirati in izbrskati njihovo iniciativnost. V ta namen vsake tri mesece podelijo denarne nagrade tistim, ki so dali koristne predloge. Na vse ravni so uvedli tudi sistem planiranja ter sestankov z delavci, kjer se seznanijo s cilji in svojo vlogo pri tem. O problemih se odprto pogovarjajo in predvsem redno spremljajo doseganje ciljev in skrbijo za hitro ukrepanje.

V novomeškem TPV, ki se ukvarja s trženjem in proizvodnjo opreme vozil, so zavezani k standardom kakovosti že zaradi visokih zahtev avtomobilske industrije, za katero delajo. "Da bi vpeljali kakovost v vse svoje hčerinske družbe in na vsa področja poslovanja, smo se lotili izobraževanja (akademija TPV), organizirali letne osebne razgovore, na ravni vodstva time kakovosti in nižje proizvodne krožke. Podvrženi smo stalnim presojam kakovosti, znotraj skupine TPV pa imamo tudi samoocenjevanje," je povedal direktor Vladimir Bahč. V zadnjih letih so tako postali A dobavitelj avtomobilske industrije, delež neustreznosti izdelkov pa že nekaj časa ne merijo več v odstotkih, temveč v promilih. Še pred 10 leti so našli na milijon izdelkov po 13.000 neuporabnih, lani samo še 150, vendar morajo priti na 50 ali manj. Močno so zmanjšali tudi reklamacije kupcev, povečali pa število ur izobraževanja na zaposlenega. Leta 1994 se je vsak delavec povprečno izobraževal 18 ur na leto, lani že čez 50 ur.

Krko kot farmacevtsko podjetje sili že oster sistem nadzora nad izdelavo in prometom z zdravili. Predpisi se dopolnjujejo s standardi ISO 9000, na njih pa, kot je poudaril Janez Bernik iz Krke, gledajo kot na minimalno raven kakovosti. Na tej osnovi gradijo celovito upravljanje kakovosti (TQM), ki jo potrjujejo tudi s preverjanjem rezultatov, kot ga zahteva vloga za priznanje RS za poslovno odličnost.

BREDA DUŠIČ GORNIK

PEKARNA GROSUPLJE ZA MCDONALD'S

GROSUPLJE - McDonald's, ki svojo hitro hrano že 5 let prodaja tudi Slovincem, si je zdaj za uradno dobaviteljico kruha izbral Pekarstvo Grosuplje. Doslej je kruh zaradi posebnih standardov uvažal iz Avstrije, McDonald's ima po Sloveniji že 11 restavracij, vsako leto pa naj bi se jim pridružili še dve novi; ena bo v kratkem odprta tudi v Novem mestu.

LIK praznuje letos 50-letnico

V jubilnem letu so se tudi dokončno organizirali po novem - Njihov glavni izvozni produkt je stol Tripp-Trapp, ki ga izdelujejo že četrto stoletje

KOČEVJE - LIK Lesna industrija Kočevje, d.d., kot je novi naziv zaradi opravljenih skoraj vseh možnih revizij šele v letošnjem letu olastninjenega podjetja, praznuje letos 50-letnico obstoja. Obenem pa letos teče tudi 25. leto njegovega poslovnega sodelovanja z norveškim partnerjem Stokke industrije, s katerim so razvili še danes zelo iskan otroški stol Tripp-Trapp.

V svoji polstoletni zgodovini od začetkov, ko je bila na sedanji lokaciji podjetja zgrajena nova žaga, poimenovana Novogradnja, do danes, ko je družba Lik, d.d., edini lastnik družb z omejeno odgovornostjo: Lik Pohištvo, Lik Stolik, Lik Lamelirnica, Lik Žaga in Lik Vio, je podjetje doživljalo vzpone in padce. V 70-ih letih so

vozniki produkt pa je stol Tripp-Trapp, ki ga izdelujejo že četrto stoletje.

"V preteklih letih smo iz naslova prekvalifikacij in ohranjanja delovnih mest dobili nekaj denar-

ja od države. Letos tega ni bilo," pravi Zalar. Kljub temu pa družba Lik, d.d., katere večinski lastniki so zaposleni, bivši zaposleni in upokojenci, kot celota posluje pozitivno. Zadnjih 6 mesecev delajo pohištvo za nemškega kupca Velleja, vzbujajo upanje na še boljše poslovanje. Računajo namreč, da bo Velle postal njihov glavni kupec.

M. LESKOVŠEK-SVETE

KAKO KAŽE NA BORZI?

Pidi pod vplivom Merkurja

Kljub manjšem domačemu povpraševanju (tujega pa ni) je borza v teh dneh zabeležila rekorden promet, zaslugo pa si lasti država, ki je prodala delnice obeh naftnih družb: Petrola po ceni 27.000 in Istrabenza po 3.000 tolarjev. Državna blagajna je na ta račun pridobila 6,4 milijarde tolarjev, odziva med vlagatelji pa praktično ni bilo, če seveda odštejem razočaranje tistih, ki so pričakovali, da se bo prodaja izvršila po precej višjih tečajih. Farmacevtske delnice so še vedno odmaknjene na stranski tir. Ob majhnem prometu delnice Leka komaj dosegajo tečaje okoli 37.000 tolarjev, Krki-ne pa 25.000 tolarjev.

Borzna A-kotacija se je v ponedeljek okrepila, saj je bilo vanjo izvršenih 912.585 delnic kranjskega Merkurja. Posli prvega dne so se sklepali po okoli 18.000 tolarjev za delnico, kar je nekoliko pod knjigovodsko vrednostjo delnic, ki je na polovici leta znašala 21.852 tolarjev. Kotacija Merkurjevih delnic bo vplivala tudi na portfelje nekaterih privatizacijskih skladov, saj se bo npr. skladu NFD 1 zaradi 6,2-

odst. deleža teh delnic v strukturi premoženja precej povečal tržni delež. Povečanje tega cenijo predvsem tisti investitorji, ki stavijo na polne sklade, saj lahko strukturo bolje ocenijo. Druga skupina investitorjev pa ceni na pol prazne sklade, ki se bodo polnili na naslednjih dražbah. Tukaj je ocenjevanje nekoliko težje, saj je vprašanje, kaj in za koliko bodo skladi kupili na dražbah, so pa zato lahko dobički večji.

Kakorkoli že, delnice pidov poleg investitorjev zaposlujejo tudi večino borznih družb, saj imajo s številnimi certifikatnimi delničarji polne roke dela. Poleg popisovanja podatkov namreč precej časa vzame tudi pojasnjevanje številnih dopisov, ki jih nekatere borzne hiše v teh dneh pošiljajo na domove delničarjev. Mnogi se ne zavedajo, da si lahko prosto izberejo borzno hišo, preko katere bodo prodali delnice, saj so v enem trgovalnem dnevu cene pidovskih delnic pri vseh borznih hišah enake.

MARIJKA ČIČ
Dolenjska borznoposredniška družba
Novo mesto
Tel. (068) 371-8221, 371-8228

50 LET RIBNIŠKEGA INLESA

Kljub sanaciji že nove naložbe

Zlati jubilej so v Inlesu prislavili z odprtjem novega obrata za proizvodnjo plastičnih oken in vrat in podpisom do sedaj največje pogodbe v slovenski lesni industriji

RIBNICA - Z uradno otvoritvijo nove PVC proizvodnje, slovesnostjo s kulturnim programom, podelitvijo priznanj in podpisom pogodbe med Inlesom in nemškim Lescom je ribniški Inles v petek svečano proslavil 50 let svojega delovanja. Obrat za proizvodnjo plastičnih oken je odprl državni sekretar za industrijo dr. Boris Suštar.

Inles je nastal z združitvijo podjetja LIP Ribnica s še petimi lesnopredelovalnimi podjetji iz Ribnice in Kočevja. Skozi vsa pretekla obdobja je imel lastno primarno predelavo lesa, izdeloval pa je in izdeluje še danes, okna, sobna vrata, polkna, vhodna in garažna vrata.

Po osamosvojitvi Slovenije je bilo podjetje prisiljeno stopiti na pot internacionalizacije poslovanja. Kot je povedal dr. Suštar, mu je uspelo doseči velik napredek predvsem pri razvoju novih izdelkov, uveljavitvi lastne blagovne znamke ter pridobitvi standarda kakovosti RAL. Danes je Inles, čeprav zaradi tega finančno šibak in zato še vedno v veliki meri odvisen od drugih, največji proizvajalec stavbnega pohištva v Sloveniji in s kar 90-odstotnim izvozom svoje proizvodnje največji izvoznik slovenske lesne industrije.

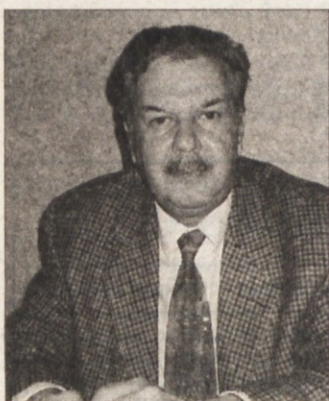
"Letošnje leto je bilo v marsičem pomembna prelomnica v raz-

voju podjetja," je povedal predsednik uprave Inles, d.d., mag. Andrej Mate. Poleg tega namreč, da so podjetje olastnili (nastale so tri družbe: Inles, d.d., Inles, SDR d.d., in Inles Trgovina, d.d.) in ga bodo v veliki meri tudi finančno sanirali, so hkrati tudi že pričeli z razvojem. Novi proizvodnji plastičnih oken, ki jih je stala 1,6 milijona mark, bodo že spomlad sledila aluminij-les okna, v drugi polovici prihodnjega leta pa tudi izdelki stavbnega pohištva iz aluminija. K uspešni prodaji njihovih izdelkov bo v veliki meri prispevala tudi v petek podpisana pogodba med Inlesom in Lescom o 5-letnem ekskluzivnem zastopanju za področje Nemčije in Avstrije. Gre za do sedaj največjo pogodbo v slovenski lesni industriji, saj bo po njej prodaja v prihodnjem letu znašala 73 milijonov mark, v vseh letih skupaj pa kar 404 milijone.

M. LESKOVŠEK-SVETE

ZLATI JUBILEJ INLESA - V novem obratu za proizvodnjo plastičnih oken in vrat, ki ga je odprl državni sekretar dr. Boris Suštar (na posnetku), je zaposleno 80 ljudi. Ob zmogljivosti 2 milijona mark na mesec znaša realizacija na zaposlenega preko 20 tisoč mark, kar pa še sodi, kot je ob otvoritvi povedal član uprave za proizvodnjo Inles, d.d., Dušan Urh, v evropski vrh za take in podobne tehnološke rešitve.

Janez Zalar

se uveljavili kot največji proizvajalec šolskega pohištva v tedanji Jugoslaviji. "V najboljših časih smo imeli zaposlenih tudi 900 delavcev, sedaj pa jih imamo že daljše obdobje okoli 570," pravi direktor Janez Zalar.

Proizvodnja šolskega pohištva, ki je bila njihov glavni produkt, znaša zdaj vsega 15 odstotkov nekdanje. Čeprav jim prinaša izgubo, je ne ukinjajo, ker imajo trge. Izpad so nadomestili z novimi produkti v izvozu. Danes izvozijo 72 odst. celotne proizvodnje, ki presega 3 milijarde tolarjev. Največ prodajo na Norveško, v Nemčijo, Francijo, Avstrijo in na Nizozemsko, njihov največji iz-

Katalog z dušo pobira nagrade

Ob desetletnici blagovne znamke Filak in kolekcije Filak-Oskar Kogoj so Filakovi s Talčjega Vrha založili katalog, ki je na oglaševalskih festivalih dobil pet visokih priznanj

TALČJI VRH PRI ČRNOMLJU - Pred približno desetimi leti so Filakovi s Talčjega Vrha pri Črnomlju pričeli razvijati blagovno znamko Filak. Po njihovi zamisli so steklarji izdelali okrogle stekleničke, v katerih so dozorevale hruške, ki so jih zalili z žganjem.

Kmalu pa so se seznanili z znanim slovenskim oblikovalcem Oskarjem Kogojem in takrat je začela nastajati kolekcija, imenovana Filak-Oskar Kogoj. Danes lahko Filakovi rečejo, da je kolekcija, ki je sicer del Kogojeve serije Nature Design, zaključena. V njej je bogata zbirka steklenih posod različnih oblik, ki jih je oblikoval Kogoj, vsebino pa so jim dali Filakovi.

Gre za ledeno steklenico ter zanimivo oblikovane steklenice, v katerih je shranjeno v žganju rdeče in belo grozdje, slive, češnje, hruške, suho sadje, različna semena. Vse plodove, s katerimi napolnijo steklenice, pridelajo Filakovi sami. Ker pa je potrebno obesiti na drevesa in trte veliko steklenic, da vsaj nekaj sadežev primerno dozori, je razumljivo, da gre za majhno število primerkov. Vendar Filakovi - pri delu namreč pomagajo vsi štirje družinski člani - pravijo, da bodo polnili steklenice, dokler bodo ljudem všeč in jih bodo kupovali.

Kolekcija Filak-Oskar Kogoj, ki je vključena med protokolarna darila slovenske države, je zadnja leta sodelovala na večini predstavitev

Republike Slovenije, tako v Parizu, Albuvilleu, Münchnu, Madridu, Montrealu, na razstavah v Milanu, Londonu, Sidneyju. Na bienalu industrijskega oblikovanja v Ljubljani je leta 1994 prejela zlato medaljo. Kolekcijo si je moč ogledati tudi na stalnih razstavah v nacionalnem muzeju Izraela in na mednarodni univerzi v Benetkah.

Ko pa so Filakovi ob desetletju blagovne znamke Filak in kolekcije Filak-Oskar Kogoj založili predstavitveni katalog o kolekciji, so presenečeni spoznali, da ni omenjena publikacija za strokovnjake prav nič manj zanimiva in kakovostna kot sama kolekcija. Katalog je nastal v agenciji Kompas Design, v okviru katere delata tudi Zare Kerin, ki je publikacijo oblikoval in Janez Pukšič, ki je prispeval fotografije. Samo v zadnjem letu je katalog na petih največjih oglaševalskih festivalih prejel pet diplom finalistov. Velja pravilo, da izmed sodelujočih izberejo devet finalistov; prvi je zmagovalc, drugi in tretji dobita diplomi. Za kako pomembno priznanje gre, pove že podatek, da je bilo na lanskem Zlatem bobnu v Portorožu

1.300 sodelujočih, na festivalu svetovnega združenja oglaševalcev v New Yorku, imenovanem Cresta, pa kar 5.000. Katalog je prejel diplome finalista še na lanskem festivalu Epica v Parizu in na letošnjih razstavah Creativity 1998 v ameriški državi Ohio ter na "European Design Annual 1998" v Londonu.

M. BEZEK-JAKŠE

O BOLEZNIH VIN

METLIKA - Društvo podeželske mladine Metlika in metliška Kmetijska svetovalna služba vabita v petek, 4. decembra, ob 18.30 v hotel Bela krajina na predavanje enologinje Katarine Merlin o boleznih in napakah vin. Udeleženci predavanja bodo ob degustaciji tudi spoznali boleznih in napake vin.

V DOBREPOLJU VSESLOVENSKE POSVET O ZADRUŽNIŠTVU

DOBREPOLJE - Vseslovensko strokovno posvetovanje o temi "Zadružništvo včeraj, danes, jutri" organizirajo v petek, 11. decembra, v Dobrepolju pristojni ministri, Zadružna zveza Slovenije in občina Dobrepolje. Posvečena bo 130-letnici rojstva Frana Jakliča, ki je ustanovil prvo rafaznovko (posebno kreditno zadrugo) na takratnem Kranjskem. Na posvetu bodo z referati sodelovali: dr. Stane Granda, dr. France Adamič, dr. Matija Kovačič, dr. Franci Avsec, ministri Ciril Smrkolj in dr. Lojze Marinček, inž. Peter Vršk in drugi. Ob tej priložnosti bodo odprli razstavo "Pisatelj Fran Jaklič-Podgoričan in Dobrepolje. Za zaključek posvetovanja bo govoril podpredsednik vlade Marjan Podobnik, kulturni program pa bo izvedlo domače kulturno društvo.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Kemični razkis

Nekatera vina letošnjega letnika so preokislila, ohladitev, ki je normalna za ta čas, pa preprečuje naraven biološki razkis vina, saj le-ta poteka pri temperaturi od 16 do 20° C.

Na splošno velja, da je vino primerno kislo, če ima od 6 do 7 g/l skupnih kislin. To pa ne drži. Kisline so v vinu v različnih stajnih gleda na letnik, sušo ali moč med vegetacijo, gnojenje vinogradov itd. Zato je lahko vino pri 7 g/l skupnih kislin bolj kislo kot drugo vino, ki ima recimo 8 g/l skupnih kislin. Vino je iz zelo pestrih sestavin, ki med seboj učinkujejo in potencirajo ali pa zakrivajo, katerega od osnovnih okusov, to je: sladko, slano, kislo, grenko. Vsakomur je razumljivo, da ostrski okus delno omilimo s sladkorjem. Zato se je tudi razvila pridelava polsuhih vin, to je takih z ostankom sladkorja nad 4 g/l pa do 12 g/l. Zelo zgrešeno je, če ne dovolj naravno sladkost popravimo s sladkorjem in tako tik pred iztekom alkoholno vrenje na silo prekinemo, da bi ostalo vino polsuho in da se ne bi pretirano občutila kislina. V takšnem vinu, ki je gotovo ekstraktno šibko, je sladkor preveč opazen in vino deluje v ustih kot "osladkana voda".

Kemično se lahko razkisa suho ali polsuho vino. V preokisljenih vinih je praviloma največ jabolčne kisline, vinske kisline je količinsko manj. Vino s samo jabolčno kislino nam ne bi bilo všeč. Pri kemičnem razkisanju vina dodamo v vino kalijevo ali kalcijevo sol, nikakor pa ne kuhinjsko sol! V praksi govorimo samo o soleh, ki z njimi znižujemo kislost vina. Delovanje dodane soli v vinu ne poteka tako, kot bi mi želeli. Naša želja pa je, zmanjšati jabolčno kislino. Dodana sol pa najprej veže

vinsko kislino, in šele ko te zmanjka, se loti jabolčne kisline. Da bi v vinu ohranili čimveč vinske kisline se je v praksi uveljavil postopek popolnega razkisa delne količine vina. Iz sode odtočimo recimo 10 odst. vina v posodo za kemični razkis. V to posodo počasi dodajamo količino soli, ki smo jo določili za razkis vsega vina, in mešamo. S tem nevtraliziramo vso vinsko kislino in večinoma jabolčno in na ta način zmanjšamo jabolčno kislino vina.

Da bi znižali kislino vina za 1 g/l, je potrebno dodati za 100 l vina 70 gramov soli: kalijevega karbonata (K₂CO₃) ali kalcijevega karbonata (CaCO₃). V primeru, da smo s predpostavkom ugotovili, da je potreben še močnejši razkis, je potrebno zvečati "delno količino" vina. Ob dodatku 1 g soli na liter, znaša delna količina vina približno 10 odst. vsega vina. Dodatek 2 g soli na liter zahteva približno 20 odst. delne količine vina.

Kako izračunamo pravo dozo soli? Svetujemo, da izvedemo predposkus v treh ali štirih prozornih litrskih steklenicah z naslednjimi dozami: 0,5 g/l, 1 g/l in 1,5 g/l. Odmerjeno sol raztopimo v dveh decilitrih vina, zlijemo v litrsko steklenico in pomešamo. Reakcija je hitra: že naslednji dan lahko preverimo spremembo okusa v vinu. Priporočljivo je, da ne poskušamo sami in da nam nataka oseba, ki je vrstni red steklenic pomešala, da ne vemo, kolikšen razkis je bil v posameznem vzorcu.

Pred razkisanjem mora biti v vinu prostega SO₂ najmanj 15 mg/l. Po razkisu na veliko preverimo padec žvepla in po potrebi dožveplamo. Razkisano vino lahko pretočimo po šestih tednih, ker takrat je kemični proces stekel do konca.

dr. JULIJ NEMANIČ

UVOŽENA BIKA BELGIJSKEGA GOVEDA

V zadnjih letih se je v svetu začelo močno širiti gospodarsko križanje goveda z doslej malo znano belgijsko belo plavo pasmo, ki resda v nadaljnji reji običajno oteži telitve, močno pa izboljša količino in kakovost mesa, količino celo za petino. Da bi omogočili tudi našim rejcem to možnost, je Osemenjevalski center Preska v Avstriji kupil dva bika te pasme, Markiza in Rama, ki imata odlične lastnosti in ne otežita telitev, njuno seme pa je na voljo proti doplačilu 400 tolarjev za dozo.

Z NOVOMESKE TRZNICE

V ponedeljek so branjeve na trgu ponujale: kislo repo po 200 tolarjev za kilogram, glave kisle zelja po 250, fižol po 500, kolerabo in korenje po 200 do 250, česen po 400 do 600, redkev in rdečo peso po 200, krompir po 70, repo po 150, šalotko po 400, čebulo po 300, brstični ohrovt po 400, radič po 300 do 350, endivijo po 350, špinacio po 600, kostanj po 250, merico motovilca po 200, korenino hrena po 100, kilogram celih orehov ali lešnikov po 500, orehova jedrca po 900 do 1.100, suhe slive po 540 do 700, krljke po 800, jabolka po 60 do 90, hruške po 90 do 130, sadjevec po 700 liter, slivovko po 950, viljamovko po 1.500, liter in pol jabolčnega kisa po 200, stekleničko propolisa po 300 in kozarec medu po 800 do 900 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 55 do 3 mesece starih prašičev, 26, starih 3 do 5 mesecev, in 38 starejših. Prvih so prodali 34 po 320 do 330, drugih 18 po 290 do 300, tretjih pa 12 po 220 do 230 tolarjev kilogram.

kmetijski nasveti

Hemoragična bolezen kuncev

Virusna hemoragična bolezen kuncev in zajcev je zelo nalezljiva bolezen, ki povzroča gojiteljem kuncev velike izgube, saj je pogin v okuženih rejah ponavadi kar stoo odstoten. Bolezen se pojavlja predvsem v poznojesenskih in spomladanskih mesecih. Živali se okužijo neposredno z izcedkom iz nosu in drugimi telesnimi izločki. Bolezen se posredno prenaša tudi z vodo, hranom, priborom, ob prodaji in drugimi aktivnostmi v kunčereji. Pri prenosu okužbe imajo pomembno vlogo insekti, glodalci, klateške mačke, ptice in druge živali.

Zelo pomemben rezervoar virusa je zamrznjeno kunče meso na videz zdravih, a že okuženih živali. V takem mesu ostane virus živ tudi več let in tako je pogosto vir okužbe pri kunčih. Čas od okužbe do pojavnosti bolezni traja 24 do 72 ur. Do poginov okuženih živali pa običajno pride v 3 do 36 urah po začetku kliničnih znakov bolezni. Oboleni živali so otožne, zavračajo hranu in težko dihaajo. Telsna temperatura naraste do 41° Celzija. Zaradi oteženega gibanja kunca večina umre v kotu kletke. Pri raztelesbi poginjenih kuncev vidimo patološke spremembe, ki so nastopile kot posledica okvar na krovožilnem sistemu. Bolezenske spremembe pa se kažejo v značilnih krvavitvah in pljučih, sapniku, jetrih, ledvicah in drugih notranjih organih. Ob poginu v kletki je glava živali pogosto zvita na hrbet, na smrčku pa vidimo krvav izcedek iz nosnice.

Za ugotavljanje bolezni je potrebno dostaviti v veterinarsko ustanovo čim bolj svež kadaver kunca ali divjega zajca, najpozneje 24 ur po poginu. Na virusno hemoragično bolezen lahko upravičeno posumimo, če v kaki reji nenadoma zbolijo ali pogine večje število odraslih živali. Bolezen je neozdravljiva, zato je potrebno živali preventivno zaščititi s cepljenjem. Za cepljenje so primerne živali, težje od 0,5 kg; imunost cepljenih živali se razvije po štirih do štirinajstih dneh in traja 6 - 8 mesecev.

Med ukrepe, ki so poglaviti pri zatiranju te nevarne kužne bolezni sodijo: opustitev reje za več mesecev, likvidacija vseh kuncev na okuženem dvorišču, nadalje neškodljivo odstranjevanje poginjenih živali, sledi deratizacija in razkuževanje objekta, opreme in dvorišča. Za neokuzene reje pa veljajo strogi karantenski in drugi izolacijski ukrepi.

IGOR OSTERMAN, dr. vet. med.

SVINJA, TEŽKA 350 KILOGRAMOV - Z zimo je prišel tudi čas kolin, ki na kmetih še vedno velja za kmečki praznik. Tako je bilo tudi v nedeljo pri Šutarjevih v Orešju pri Šmarjeti, kjer je za obilico dela poskrbela več kot 350 kilogramov težka svinja, ki so jo pred dvema letoma in pol kupili pri znanem svinjereju Alojzu Vrtačiču iz Pristavice pri Šentjerneju, mladiče pa je imela štirikrat, nazadnje kar 17. Seveda so meso predelali v salame. (Foto: T. Gazvoda)

KAJ PIŠEJO DRUGI Njiva zapostavljena

Graja agrarne politike

DOBRNA - Danes in jutri bo v tem letoviškem kraju 3. poljedelski simpozij z naslovom Novi izzivi v poljedelstvu, ki naj bi pripomogel, da bi se zaustavilo nazadovanje in zapostavljanje te kmetijske panoge. Dr. Anton Tanjšek, ki predava poljedelstvo na biotehniški fakulteti v Ljubljani, je prepričan, da je zadnji čas za usklajevanje cenovnih neukladov, ki so veliko pripomogli k temu, da je Slovenija v zadnjih desetih letih izgubila od 50.000 do 100.000 ha kmetijskih zemljišč.

"Pri nas država z veliko večjo naklonjenostjo obravnava živinorejo, saj trikrat intervenira pri prirerji mleka, nič pa ne naredi za izboljšanje stanja v poljedelstvu. Država najprej pomaga tovarnam močnih krmil pri uvozu krmnih žit in beljakovinskih sestavin, potem pridelovalcem zagotavlja celoten odkup mleka, presežek pa mora spet subvencionirati pri izvozu. V takih razmerah naši kmetje voluminozno krmno pridelujejo na njivah, travnikih in pašnikih pa se zaraščajo. Potrebno bi bilo uravnoteženo spodbujanje pridelave posameznih poljščin na eni in živinorejo na drugi strani. V tem pogledu tudi program kmetijske reforme do leta 2002 ni usklajen, zato ne more dati dobrih rezultatov," meni dr. Tanjšek. (Kmečki glas) - n

Sooblikujmo program izobraževanja

Boljši od predavanj bi bili nekajdnevni seminarji, kombinirani s prakso

Spoznavanje, da bo uspešno gospodaril le tisti kmetovalec, ki mu bo z nadpovprečnim znanjem uspelo držati korak z vedno zahtevnejšo tehnologijo, predvsem pa z vedno večjimi zahtevami trga, nenehno sili k stalnemu izobraževanju. Zavedajoč se tega, smo si v kmetijski svetovalni službi za Dolenjsko, Posavje in Belo krajino zastavili ambiciozen cilj, da bi v nekaj letih zajeli v proces izobraževanja vse perspektivne proizvodno usmerjene kmetovalce.

Dosedanja tematska večerna usposabljanja in nekatere druge oblike so bile večkrat premalo resno vzete in niso dala ustreznega rezultata. Ne trdimo, da znanje ni napredovalo, vendar v kmetijski svetovalni službi iščemo učinkovite metode usposabljanja. Veliko kmetov, žal tudi večjih, vedno ne pozna najnovnejših zahtev umnega gospodarjenja.

Menimo, da bi cilj najlažje dosegli preko posebnih seminarjev, to je na nekajdnevnih strnjjenih predavanjih, kombiniranih s praktičnimi prikazi in drugimi preizkušeni metodami za usposabljanje. V tem smislu bodo po posameznih občinah ali v okviru celega oddelka Novo mesto razpisani seminarji, krožki ali druge strnjene oblike izobraževanja.

Spoštovani kmetovalci, prav

sedaj imate priložnost, da skupaj s svetovalno službo v vaši občini sooblikujete program izobraževanja za ta december in za celo naslednje leto. Izberite najpotreb-

nejše teme in ustrezne oblike in vaši svetovalci jih bodo z veseljem uvrstili v program.

NIKO POŽEK, dipl. inž. agr. vodja oddelka KSS Novo mesto

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek Namazi iz domače masti

S pravilnim postopkom cvrtja slanina lahko dobimo zelo okusno mast. Za dobro mast potrebujemo 2 kg slanina, 1/2 jušne žlice soli (6 g) in 1/8 litra vode. V posodo nalijemo toliko vode, da je dno pokrito. Slanino zmeljemo ali narežemo na kocke in pokapljamo s slano vodo. Vse dobro premešamo, pokrijemo in pustimo nekaj ur na hladnem. Nato slanino cvremo v posodi s širokim dnom in brez dodatkov, kot so čebula, lovor, jabolko ipd. Z mešanjem in varjenjem na temperaturi dobimo zlato rumene in hrustljave ocvirke ter čisto mast. Ko se masa nekoliko ohladi, mast odlijemo v čiste kozarce in pokrijemo s kovinskimi pokrovi. Večjo količino masti pa shranimo v emajliranih posodah in lesenih dežah, kjer se v hladnem in suhem prostoru ohrani več mesecev.

Iz čiste domače masti lahko sproti pripravljamo različne namaze. Za ZELIŠČNO MAST potrebujemo 1/4 kg svinjske masti, 1 rdečo čebulo, ščepe posušenega rožmarina, šopek zelene petersilja, šopek drobnjaka, sol in poper. Čebulo olupimo, drobno sesekljamo ali zmeljemo in dodamo še zelišča in začimbe. Vse skupaj dobro segrejemo v enem delom masti in vmešamo v

preostali del. Za ČEBULNO MAST vzamemo 1/4 kg masti, 2 rdeči čebuli, 1 belo čebulo, 3 stroke česna, ščepe timijana, sol in poper. Vse sestavine zmešamo ročno ali v električnem mešalniku, da dobimo penasto maso. Namaz je odlična podlaga za obložene hruške ali sendviče.

Potica, značilna za hladne dni, je ŠPEHOVKA. Za testo uporabimo 1/2 kg bele ali polnovredne moke, 1 jajce, sol, 3 dag sladkorja, 3 dag kvasa, 1 dl mleka in 5 dag masti. Iz navedenih sestavin zamesimo testo in ga pustimo na toplem, da vzhaja. Medtem pripravimo nadev: 1/2 kg ocvirkov, 3 jajca, 5 do 10 dag sladkorja in cimet. Ocvirke sesekljamo, rumenjake umesamo s sladkorjem in dodamo sneg iz beljakov. Vzhajano testo razvaljamo, namazemo z nadevom, potresemo z ocvirki in poprašimo s cimetom. Testo tesno zvijemo, ga položimo v model za potice, pokrijemo in pustimo, da vzhaja. Nato površino navlažimo z mlekom, postavimo v segreto peč in pečemo 1 uro pri 180° C. Namesto sladkorja lahko nadevu dodamo sesekljan peteršilj ali lahko praženo čebulo. Testo tudi lahko oblikujemo v rogljčke in štruke, lince in jih še tople ponudimo h kuhanemu vinu.

Ponosni so na slavnega rojaka

Letošnji šolski raziskovalni projekt so na osnovni šoli Mirna Peč posvetili rojaku Tonetu Pavčku za njegovo sedemdesetletnico - Predstavitel ob dnevu odprtih vrat

MIRNA PEČ - Pesnik, prevajalec in urednik Tone Pavček, ki je pred dvema mesecema dočkal okroglih sedemdeset let, je ob tem življenjskem jubileju imel že več proslavitev, prav na rojstni dan, 29. septembra, v Novem mestu. Gotovo pa mu bo v lepem spominu ostala proslava, ki so mu jo pripravili v osnovni šoli Mirna Peč. V tem kraju je Pavček, sicer rojen v bližnjem Šentjurju, prvič prestopil šolski prag. Slavnega rojaka so Mirnopolčani povabili k sebi na dan odprtih vrat v petek, 27. novembra, popoldne.

Dnevi odprtih vrat so na mirnopolški osnovni šoli tradicionalni, saj je bilo tokrat na vrsti že sedmo. Kot prejšnja leta so tudi tokrat poleg običajnih srečanj s starši na šolskih urah predstavili tudi šolski raziskovalni projekt. Letos so ga

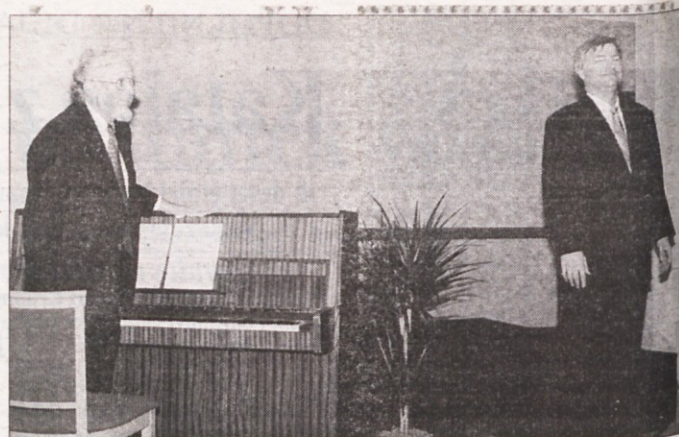
namenili spoznavanju življenja in dela Toneta Pavčka in krajev v Šentjurski dolini, od koder je pesnik doma. Kot je v pozdravnem nagovoru dejal ravnatelj Aleksander Rupena, so v projektu sodelovali šolarji vseh oddel-

kov in tudi najmlajši iz vrta so se mu pridružili svojim sposobnostim primerno. Zanimivemu gradivu o krajih, naravnih in zgodovinskih znamenitostih ter zapisom o pesniku Pavčku in pogovorom z ljudmi, ki so ga poznali, so dodali pesniške poskuse šolarjev ter vse skupaj s pestrim slikovnim gradivom objavili v časopisu Šentjurci. Izdali so tudi zbiranko Šentjurska dolina.

Na popoldanski predstavitvi so torej šolarji imeli kaj povedati in pokazati. Nastop šolskega zborčka, recitatorjev, pripovedovalcev in plesalk na odru, okrašenem s trto in papirnati zaplatami z nanosi zemlje z vseh koncev mirnopolške okolice, je s pozornostjo spremljalo veliko ljudi, ki so do zadnjega kotička napolnili sicer veliko šolsko jedilnico. Posebej zanimivo je bilo, ko je spregovoril slavljenec. Novinarica Dolenjskega lista Lidija Murn, ki je vodila pogovor z njim, je iz zgovornega in iskričevega sogovornika zvalila vrsto razmišljanj o zemlji in trti, o kmečkem človeku in Dolenjski, o slovenstvu in slovenski državi pa o pesnjenju, minevanju in veselju do življenja, ki ga je pesnik večkrat poudaril in položil vsem na srce z besedami: "Živite radi, imejte življenje radi!"

Na koncu sta pesnika pozdravila novoizvoljeni mirnopolški župan Zvone Lah in novomeški župan Franci Koncilija, šolarji so mu izročili domiselno darilo, kmečki koš z grabljami, koso in palico, Lojze Slak pa je Pavčku voščil s kolekcijo svojih kaset in z glasbo.

M. MARKELJ

BOGASTVO DVEH KULTUR - Minuli četrtek, 26. novembra, zvečer je bil v spodnji restavraciji zdravilišča Šmarješke Toplice že tretji koncert v sklopu šmarjeških glasbenih večerov. Nastopil je basbaritonist Juan Vasle, ki je ob klavirski spremljavi Leona Engelmana zapel izbor slovenskih in južnoameriških samospevov in prirejenih narodnih pesmi. Vasle se je namreč rodil slovenskim staršem v Argentini in tam živel vse do leta 1990, ko se je za stalno preselil v Slovenijo. Vase je vsrkal dve kulturi, argentinsko in slovensko, in tako je tudi sestavil program svojega koncerta. Z njim je ogrel srca in tudi dlani poslušalcev. (Foto: M. Markelj)

VEČER SLOVENSKE LJUDSKE PESMI - Ljubitelji slovenske ljudske pesmi so imeli minulo nedeljo, 29. novembra, zvečer v prostorih Galerije Krka v Novem mestu lepo priložnost slišati nekatere skoraj že pozabljene melodije in besedila iz našega ljudskega izročila. Slovensko ljudsko pesem je obudila Bogdana Herman, ki prepeva stare ljudske pesmi že dobrih dvajset let, predstavila pa jih je že na več kot dvesto koncertih doma in v svetu. V Novo mesto je prišla na povabilo Kulturno-umetniškega društva Krka, ki je tako darovalo prav lep kulturni večer presenetljivo velikemu številu Novomeščanov. (Foto: M. Markelj)

KONCERT

KVARTETA TARTINI

GLOBODOL - Na Miklavžev večer, v soboto, 5. decembra, bo ob šestih zvečer v Domu glasbene dediščine osmi koncert Novomeškega glasbenega festivala, na katerem bo nastopil godalni kvartet Tartini, ki se uvršča v sam vrh med slovenskimi komornimi ansambli. Podobno kot lani tudi letošnji Miklavžev koncert poteka v sodelovanju z organizacijo Rdečega križa Mirna Peč, ki pripravlja dobrodelno akcijo, katere izkupiček je namenjen novoletni obdaritvi ostarelih in invalidnih.

RAZSTAVA

O NEW YORKU

NOVO MESTO - Jutri, 4. decembra, bodo ob šestih zvečer v avli Kulturnega centra Janeza Trdine odprli razstavo Mihe Hadla z naslovom New York - videz in resničnost.

SPEKTROVCI

V KRŠKEM

KRŠKO - Društvo likovnikov Oko iz Krškega ta mesec gosti prijateljsko likovno društvo Spektar iz Zagreba, ki je letos spomladi pripravilo turnejo krških likovnikov po Hrvaškem. Hrvaški likovniki, spektrovci, se predstavljajo v razstavo izbranih likovnih del v Galeriji Krško. Izbor je pripravil prof. Zlatko Špoljarić.

BAROČNI KVARTET

NOVO MESTO - Zveza kulturnih društev in Društvo novomeških študentov sta v torek, 1. decembra, zvečer v frančiškanski cerkvi pripravila koncert baročnega kvarteta iz Ljubljane, v katerem igrajo sopranistka Marta Močnik, čembalistka Irena Kolar, violinist Jernej Brenc in violončelist Gregor Marinko. Zaigrali so skladbe Haendla, Vivaldija in Sammartinija.

Prvič pred oči javnosti

V novomeški galeriji Kralj so odprli skupno likovno razstavo del Tomaža Zorka in Janeza Pungartnika

NOVO MESTO - Galerija Kralj očitno ni samo prostor, kjer se vrstijo in se bodo še vrstile razstave bolj ali manj uveljavljenih likovnikov, ampak se zapisuje tudi kot razstavišče, kjer se začneja pisati kronika razstav domačih avtorjev, ki šele prihajajo s svojimi deli v javnost. Tako je razstava, ki so jo odprli v petek, 27. junija, zvečer, na nji pa se z izborom svojih slik predstavljata ustvarjalca, ki ju doslej kot likovnika še nismo imeli priložnost videti: Tomaž Zorko in Janez Pungartnik iz Novega mesta.

Janez Pungartnik in Tomaž Zorko na svoji prvi razstavi.

Oba sta, kot pravita, umetnika na svobodi. Ne družijo se le sedanji skupni vstop v javnost, ampak imata skupno tudi dosedanje likovno ustvarjalno pot. Slikati sta začela pred nekaj leti, delo pa ju je zbližalo in v mnogih razgovorih sta drug drugemu dajala spodbudo, da sta vztrajala na obema novi ustvarjalni poti. Tomaž Zorko, ki ga sicer poznamo kot glasbenika v skupini Ž'Kovači, je za slikarski čopič prijel po naključju. Njegov

va Teta Vilma Kac, ki je znana amaterska slikarka, je na enem od obiskov pozabila oljne barve, Tomaž pa je poskusil, kako se dela z njimi. Že prva njegova slika (postavljena je tudi na razstavi) je tako navdušila teto, da mu je darovala barve, znanci in prijatelji, ki so videli njegove kasnejše slike, pa so mu svetovali, naj se oprime slikanja. In ker so bili med njimi likovni ustvarjalci, kot sta Jože Marinč in Igor Obradinovič, nasvetov ni kazalo kar tako zavreči. Janez Pungartnik je začel slikati iz veselja, njegovim začetkom pa je botroval obisk Pariza. Za odločitev, da se Zorko in Pungartnik predstavita javnosti, je bila odločilna spodbuda Sama Kralja, slikarja in galerista, ki je dal na voljo galerijske prostore, medtem ko je izbor slik za razstavo in spremno besedo ob otvoritvi pripravil višji kustos Dolenjskega muzeja Jožef Matijević.

Zorko slika predvsem tihožitja, krajino in portrete, Pungartnik pa prav tako tihožitja, portrete in novomeške vedute, pri čemer je njegov priljubljeni motiv kapiteljska cerkev, v bližini katere stanuje. Realno podoba ob nadgrajetu z abstraktnimi dodatki in simboli.

Otvoritveni večer sta obogatila Tokac z avtorsko glasbo in Rosana Hribar s plesnim nastopom.

M. MARKELJ

FOTO RAZSTAVA V LUNI

NOVO MESTO - V Galeriji Luna je od torka, 1. decembra, zvečer odprta fotografska razstava Igorja Banfija.

Verjeti v svet pravljic

Predstavitel nove knjige Sonje Rostan Boemske pravljice - Prijetne ilustracije Kristine Lažetič

NOVO MESTO - Pri ljubljanski založbi Amaliatti je pred dnevi kot deveti zvezek v zbirki za otroke in mladino "Pri pet se začneja svet" izšla nova knjižica domače plesne pedagoginje Sonje Rostan z naslovom Boemske pravljice ali pravljice, ki so se res zgodile. Predstavitel knjige, katere izid je finančno podprla tudi Mestna občina Novo mesto, so v petek, 27. novembra, zvečer pripravili v glasbeni šoli Marjana Kozine, kjer je avtorica tudi zaposlena. V kratkem kulturnem programu je na klavir zaigral Berislav Budak, zaplesala pa so učenke Rostanove iz skupine Roza piruete.

Avtorica Boemskih pravljic je povedala, da se ji zdi že od nekdaj vredno živeti le z vero v pravljice. "Moje pravljice so vrata, ki vodijo iz sveta vsakdanjosti v mitološki svet. Z njimi se čutim bliže resnici, ki bi jo s svojo knjigo rada delila z bralci." Urednik založbe

Kristina Lažetič in Sonja Rostan

Peter Amaliatti je vesel nove knjige, ki jo je zaradi posrečenih ilustracij novomeške akademske slikarke Kristine Lažetič imenoval kar slikanica. "Pravljice so se mi takoj zdele zanimive, nekaj posebnega, svežega, novega, nekonvencionalnega," pravi. 24 strani obsežno knjižico sestavlja sedem pravljic: Skrita kraljična, Zeliščna pravljica, Žalostna pravljica o Vilinčku, O šipkovi vrtnici, Rožna zajčka, V kraljestvu smeti in Beli in črni svet. Čuti se, da imajo resnično ozadje. Odlikuje jih navezava na sedanji svet ter iskanje vrednot ljubezni, prijateljstva, spoštovanja drugačnosti.

L. MURN

TOMANOVA RAZSTAVA V ZDRAVILIŠČU

ŠMARJEŠKE TOPLICE - V sredo, 9. decembra, bodo ob osmih zvečer v avli zdravilišča odprli novo likovno razstavo, in sicer bodo postavili na ogled dela akademskega slikarja Veljka Tomana iz Ljubljane. V spremljajočem kulturnem programu bo nastopil glasbenik Bojan Drobež. Razstava bo odprta do konca januarja.

NI VSE TAKO SLABO...

NOVO MESTO - V ponedeljek in torek, 7. in 8. decembra, bo ob 19.30 v Domu kulture gostovalo novogoriško gledališče z igrjo Petra Barnesja Ni vse tako slabo, kot zgleda. Predstavi sta za abonmaja A in B ter za izven.

Kako postati uspešen?

V Knjižnici Mirana Jarca so predstavili knjižno novost Franja Trojnarja Vizija uspeha

NOVO MESTO - Uspeti v življenju, to je že skoraj ukaz časa, ki se v tržnem gospodarstvu, v katerega je zaplula tudi Slovenija, kaže kot neizbežen za osebnostno rast in samouresničitev. Ne čudi, da se pojavlja vse več najrazličnejših metod in tečajev za doseganje uspešnosti ter da izhaja vse več priročnikov, ki naj bi ljudem pomagali na poti do uspeha. Med zanimivejšimi tovrstnimi deli je knjižna novost Vizija uspeha

brih trideset let ukvarjal tudi s spoznavanjem modernih metod duhovnega razvoja, je različna vedenja in izkušnje splel v svojki sistem razumevanja človeka in njegovega delovanja ter odkril, kako se posameznik lahko uresničuje, se pravi postane uspešen. Posebej se je osredotočil na poslovneže in podjetnike, kar pa ne pomeni, da je njegova knjiga zanimiva le zanje, saj je pisanje zasnovano na splošnem razumevanju človekove narave in njegovega samouresničevanja. Bralec lahko v knjigi najde vsebine, s katerimi se bo strinjal in jih morda tudi začel uporabljati v svojem življenju, našel pa bo, še posebej, če je pri sprejemanju silno razgibanega duhovnega priročništva bolj kritično naravn, tudi kaj takega, kar bo zavrnil.

M. MARKELJ

Franjo Trojnar pri podpisovanju svojih knjig

Franja Trojnarja, ki so jo predstavili minuli četrtek, 26. novembra, v Knjižnici Mirana Jarca. Z avtorjem se je pred maloštevilnimi obiskovalci pogovarjala Jadranka Matič Zupančič.

Trojnar je knjigo izdal v samozaložbi, napisal pa jo je iz lastnih izkušenj, pri čemer za razliko od številnih podobnih priročnikov gradi iz domačih slovenskih razmer. Po poklicu je diplomirani inženir strojništva, v tridesetih letih pa je delal na več različnih delovnih mestih, tako da pozna slovensko delovno prakso, njene dobre strani, a tudi številne pomanjkljivosti. Ker se je ob tem do-

PREDINOV KONCERT

NOVO MESTO - V petek, 4. decembra, bo ob 19.30 v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine nastopil priljubljeni slovenski avtorski pevec Zoran Predin. Z njim bo nastopila skupina Šukar.

SEJEM BUKVARNE

NOVO MESTO - Skoraj ves ta mesec, od 1. decembra do začetka božičnih in novoletnih praznikov, je mogoče poceni kupiti knjige na sejmu bukarne, ki poteka na ploščadi pred Studijsko knjižnico oziroma v primeru slabega vremena v avli od enajstih dopoldne do šestih zvečer. Cene knjig se vrte med 300 in 500 tolarji.

KNJIGA NEKDANJEGA ŽANDARJA

KOSTANJEVICA - O knjigi Vida Ambrožiča Žandar med cvetjem in knjigami, v kateri nekdanji žandar opisuje različne zgodbe iz svojega poklica in iz življenja drugih ljudi, bo tekel pogovor v petek, 4. decembra, ob šestih zvečer v Lamutovem likovnem salonu. Knjigo bo predstavil pisatelj posinovljenec Gordan Ambrožič, prireditev pa bo popeljal nastop učence osnovne šole.

Pesmi lepšajo življenje

Pepca Pate iz Rodin že vrsto let piše pesmi in zgodbe iz svojega življenja, ki ostajajo v predalih

RODINE PRI TREBNJEM - Imam prijateljico Pepco Pate iz vasi Rodine, ki ima ogromno pesmic in je škoda, da ostajajo neobjavljene. Če bi jo novinar obiskal, bi izvedel marsikaj zanimivega. Takšna je bila vsebina pisma Pepcine prijateljice Mimi uredništvu Dolenjskega lista.

74-letna Pepca, ki svojih let še zdaleč ne kaže (tudi zaradi dobrovoljnosti), je bila ob obisku presenečena, toda z veseljem je segla v predal ter z branjem pesmi razkrivala svoja doživljanja, želje, upanja, radosti pa tudi bolečine. "Pisanja sem se lotila po upokojitvi, kar je bilo nekako v času, ko sta se poročila moja sinova in se je življenje spremenilo. Tako se izpovedujem, tu sem resnično iskrena in samo jaz," je pripovedovala gospa, ki ji v življenju ni bilo lahko, saj je zrasla v revni, številni družini, in je mati samohranilka. Loveva se različnih tem, od ljubezni do človeka, domovine, narave in njeje

Pepca Pate

tako ljube Dolenjske. Pepca pa ne le pesni, ampak tudi napiše kakšno zgodbo. Rada pove, kako je bila vesela, ko je pred leti v Prilogi našega časopisa v rubriki Vaše zgodbe zagledala svoji zgodbi: Prijateljica in Sveti večer. Sicer pa ji ni do objavljanja, "ker vem, da ni nič posebnega, meni pa le pomaga lepše živeti."

L. MURN

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

BUTNIL GA JE PO GLAVI - 19-letni M. B. iz Novega mesta je utemeljeno osumljen kaznivga dejanja hude telesne poškodbe, ker je 23. novembra zvečer v gostinskem lokalu R-bar v Veliki Bučni vasi s pestjo udaril po glavi R. M. z Dolenjih Kamenc in ga hudo poškodoval. Zoper osumljenca so policisti napisali kazensko ovadbo.

OBUL(A) SE JE - V sredo, 25. novembra, dopoldne je nekdo v garderobi srednje poslovne šole v Novi Loki v Črnomlju ukradel ženske čevlje in s tem dijakinjo P. K. iz okolice Vinice oškodoval za okoli 20 tisoč tolarjev.

PA TUDI OBLEKEL... - Prejšnji ponedeljek dopoldne je prišel nekdo v predprostor sejne sobe podjetja Krka Novo mesto in z obesalnika odnesel ženski plašč. S tem je D. C. iz Novega mesta oškodovala za okoli 40 tisoč tolarjev.

VZEL VRTALNIK - 24. ali 25. novembra je nekdo v Novotehni TC Merkur v Novem mestu iz prodajne police ukradel baterijski vrtalnik znamke Dewalt. Trgovino je s tem oškodoval za 54 tisočakov.

VLOMLJENO V DVA AVTA - V četrtek, 26. novembra, zvečer je nekdo na parkirišču na Loki v Novem mestu vlomil v osebni avto last J. P. iz Novega mesta, in ukradel črno usnjeno lakasto torbico, v kateri je imela več ključev, dokumente in denar. Tat jo je oškodoval za 30 tisočakov. Neznavec je na istem parkirišču vlomil še v avto, last M. P. iz Novega mesta, vendar ni odnesel ničesar, s samim vlomom pa mu je povzročil za 40 tisoč tolarjev škodo.

RAZGRETEŽA PRIDRŽALI - V soboto, 28. novembra, so policisti do iztreznitve pridržali vinjenega J. T. iz Metlike, ker je doma razgrajal. Ker je s kršitvijo nadaljeval tudi ob prihodu policistov, so ga pridržali, zagovarjati pa se bo moral tudi pred sodnikom za prekrške.

NEZNAN PRETEPAČ

DOBRUŠKA VAS - V nedeljo, 29. novembra, nekaj po 18. uri je nekdo na lokalni cesti Dobruška vas - Hudenje med prepirom pretepel 35-letnega B. M. iz okolice Novega mesta in ga hudo poškodoval.

ČASTNIK SLOVENSKE VOJSKE GLADOVNO STAVKA - Razočaran nad slovenskim sodnim sistemom, se je Jože Gorenc iz Novega mesta odločil, da bo pred novomeškim sodiščem gladovalno stavkal. Prepričan je namreč, da je zaradi napake sodišča izgubil zemljo, ki jo je njegova družina uživala od leta 1932. "Okraden sem bil za 8 arov zemlje in 20 kubikov lesa, povrhu vsega pa imam zato, ker sem ujel gozdnega tatu, še 400 tisoč tolarjev sodnih stroškov. Te mi jih sedaj trgajo od pokojnine, zaradi česar je ogroženo tudi moje preživetje. Postopek se je na sodišču vlekel 10 let, upam, da bo šla sedaj moja pritožba hitreje v obravnavo," pravi Jože Gorenc in dodaja, da bo gladovalno stavkal, dokler ne bo postopek pošteno rešen. Stavko je začel v petek, 27. novembra. (Foto: T. G.)

Heroin skrili v koružo in picerijo

Začelo se je sojenje Lokovšku, Arhu in Martonu, ki jih obtožba bremeni neupravičene prodaje pol kilograma heroina - Še v priporu, varščina pa ne pride v poštev

KRŠKO - 3. septembra letos okoli 12. ure so policisti v Dobovi pri Brežicah pri primopredaji mamil prijeli 26-letnega Bojana Lokovška s Senovega, 25-letnega Franca Arha iz Leskovca pri Krškem in 44-letnega Hrvata Matijo Martona. V akciji so policisti zasegli pol kilograma heroina in kupnino 36 tisoč nemških mark. Obtoženi so 25. novembra sedli na zatožno klop okrognega sodišča v Krškem, obravnava, ki je trajala skoraj 5 ur, pa je prekinjena za nedoločen čas.

Prva policistom znana prodaja se je izvršila 22. avgusta letos. Lokovšek je takrat na Otočcu od neugotovljenega kupca prejel 3.750 mark kupnine, nato pa po mobitelu poklical Arha in mu naročil, naj drugemu kupcu izroči 48,54 grama heroina. Da bi predaja ostala čim manj opazna, je Arh heroin dal na okensko polico v lokalu Valentino v Dobovi.

Druga, usodna prodaja je bila 3. septembra, ko naj bi Marton s svojim mercedesom pripeljal vrečo s 485,82 grama heroina in ga skril v koružo pri Trnju, nato pa se odpeljal v Dobovo, kjer naj bi se sestal z Arhom in mu povedal, kje je mamilo. Ta ga je šel s kupcem iskat, nato pa je Lokovšek od drugega kupca pred lokalom Valentino v Dobovi prejel 36 tisoč mark. Policisti so prodajo spremljali v okviru posebnih metod in sredstev, tudi s pomočjo dveh tajnih policijskih sodelavcev.

Obtoženi Bojan Lokovšek je v zagovoru povedal, da je šel na Otočec in v Dobovo le iskat denar za Arha. Vedel je sicer, da gre za denar od mamil, a s tem se sam ni nikoli ukvarjal. Začelo se je sredi junija, ko ga je poklical neznan moški, ki se je predstavil kot Ivan Brulc. Zanimali so ga ukradeni avtomobili, orožje in kasneje tudi mamila. Ta moški mu je tudi predstavljal Andreja, ki je bil eden od dveh kupecv. Ker ni dobavil ne orožja ne mamil, sta oba kričala nanj, zato je to povedal Arhu, za katerega je slišal, da se ukvarja s takšno dejavnostjo.

Po Lokovškovih besedah ga je Arh prosil, naj mu pri poslu pomaga. Tako je Lokovšek kontaktiral z Andrejem po telefonu, ker Arh po telefonu ni bil dosegljiv. Lokovšek je upal, da bo Arh na ta način prišel do denarja in mu vrnil, kolikor mu je bil dolžan. "Ker je šlo pri drugem poslu za večjo vsoto denarja, je Arh vztrajal, da sem zraven, ker lahko le jaz komuniciram z Andrejem," je pripovedoval Lokovšek in spomnil na dogodek, da ga je Arh prosil, če ga lahko še enkrat pelje v Zagreb, kjer se bo dogovoril za mamila. Arh mu je rekel, da bo šel sam čez mejo ilegalno, Lokovšek pa naj bi ga počakal na cesti. Po tem ilegalnem prehodu meje je Lokovšek opazil, da so Arha prijeli policisti.

Franca Arh je v zagovoru povedal, da ga je Lokovšek povabil na prvo srečanje s Hrvatom. Ta Hrvat je tudi prinesel mamilo pri prvi prodaji v Dobovi, Arh pa je le povedal kupcu, kje se mamilo nahaja. Pri drugi predaji je on kontaktiral z Martonom, ki ga je vprašal, ali ga je poslal Bojan. Marton je zahteval pred prodajo mamila denar, kupec pa je hotel mamilo najprej videti. Na koncu je Marton mamilo skril v koružo in Arhu povedal, kam ga je dal, zato je Arh tja sam zapeljal kupca, ki je bil z mamilom zadovoljen. Arh je v svoj zagovor povedal, da ne pri prvi ne pri drugi predaji ni imel nobenih stikov z mamilom, sam je le kontaktiral s kupcem.

Sicer pa je poročilo tajnega sodelavca, v katerem je podrobno opisano srečanje na Otočcu, označil za neresnično.

Matija Marton je dejal, da o mamilih ne ve nič. V Dobovo ga je poslal njegov sošolec Ivan Starčević, kjer naj bi mu nekdo dal zanj 23 tisoč mark. Ko je v Dobovi čakal na človeka, ki naj bi mu prinesel dolžni znesek, so ga aretirali policisti.

Analiza zaseženega heroina je pokazala, da sta mu bila primešana aktivna dodatka acetaminofen, ki deluje analgetično in antipiretično, in kofein, ki je poživilo, oba dodatka pa zaradi svojega lastnega učinka delno spremenita delovanje heroina. Avtorica izvedenskega mnenja Alenka Garbajs iz Centra za kriminalistično tehnične preiskave na vprašanje, kolikšna je bila vsebnost dodatkov, ni mogla odgovoriti, saj kvantitativna analiza ni bila opravljena. Zato so zagovorniki obtoženih predlagali, da se mnenje dopolni, saj dejstvo, koliko je bilo v heroinu primesi, bistveno vpliva na odmero kazni. Zagovorniki so bili mnenja, da bi morali takšno analizo zaupati drugi ustanovi (Kemijski fakulteti ali Sodnomoedicinskemu inštitutu). Tričlanski senat je predlogu za izdelavo kvantitativne analize vsebnosti zaseženih vzorcev delno ugodil, in sicer tako, da se izdelava naloži spet centru za kriminalistično-tehnične preiskave. Predloge za odpravo pripora in sprejem varščine 20.000 mark za Lokovška je sodišče zavrnilo. Obravnava je preložena za nedoločen čas.

T. GAZVODA

Mamilašem znižali kazni

S pravnomočno sodbo višjega sodišča končano letos najbolj odmevno sojenje - Prekupčevalcem milejše kazni

KRŠKO - Konec oktobra se je z odločbo Višjega sodišča v Ljubljani pravnomočno končalo letos eno najodmevnejših sojenj na krškem okrognem sodišču, ko so bili na zaporno kazen obsojeni trije mladeniči iz Posavja zaradi prekupčevanja z mamili (zakon za takšno početje predvideva od 3 do 10 let zapore) in fant, ki je kot policist zlorabil uradne pravice. Višje sodišče je na veliko presenečenje javnosti znižalo kazni, izrečene na sodišču prve stopnje.

31-letnega Albina Božičnika iz Brežic, 27-letnega Mihaela Glogovška iz Artič in 28-letnega Roberta Bogoviča iz Arrovega sela je sodišče spoznalo za krive kaznivga dejanja neupravičene proizvodnje in prodaje mamil, saj so jih s pomočjo posebnih metod in sredstev (tudi ob pomoči tajnega policijskega sodelavca, ki je odkupil mamilo) zasačili pri prodaji 150 gramov heroina. Okrogno sodišče v Krškem je Albinu Božičniku prisodilo 5, Robertu Bogoviču in Mihaelu Glogovšku pa vsakemu po leto in pol zapore. Na 8 mesecev zapore je bil obsojen tudi njihov prijatelj Aleš Frece iz Brežic, ki je kot policist zlorabil uradne pravice, ker je v nasprotju z zakonom uporabil osebne podatke.

To zadevo je prvič v Posavju vzela v roke skupina državnih tožilcev za posebne zadeve iz

Ljubljane, saj je očitno, da je v Posavju trgovina z mamili vse bolj organizirana. Naj ob tem omenimo le specialno povratništvo glavnega organizatorja v tej zadevi Albina Božičnika, ki je že bil obsojen zaradi kilograma heroina, mamilarske posle naj bi organiziral tudi iz zapore, z drogo pa se je očitno začel pečati tudi takoj po prestajanju kazni. Sicer pa so vsi obtoženi ves čas glavne obravnave govorili, da so nedolžni in da jim je vse dokaze podtaknila policija, njihovi zagovorniki pa so preiskavi očitali kup pomanjkljivosti.

Na sodbo okrognega sodišča so se pritožili vsi: zagovorniki obtoženih in državno tožilstvo. Višje sodišče pa je razsodilo tako, da je Božičniku izrečeno kazen 5 let zapore spremenilo v kazen 3 leta zapore, Bogoviču pa izrečeno kazen leto in pol zapore spremenilo na eno leto zapore. Obtoženemu Frecetju je izrečeno kazen 8 mesecev zapore spremenilo tako, da mu je določilo kazen 8 mesecev zapore, ki pa ne bo izvršena, če Frece v preizkusni dobi dveh let ne bo storil novega kaznivga dejanja. Z isto sodbo je bilo tudi določeno, da se Glogovšku ne odvzame premoženjska korist v znesku 2.750 mark, medtem ko mu že izrečena zaporna kazen ni bila znižana.

T. G.

NEZNANCI SO JU NAPADLI

TREBNJE - 21-letni V. B. in njegov brat sta se v nedeljo okoli 4. zjutraj pripeljala do doma. Ko sta stopila iz avta, so ju napadli neznanci, ju zbili na tla in obricali. V. B.-ja so pri tem hudo poškodovali in se zdravi v novomeški bolnišnici.

PIVSKI REKORDERJI

SEVNICA - Na spisek pivskih rekorderjev se je prejšnji terek zapisal voznik zastave 128 M. M., ki so ga policisti ustavili na cesti Tržišče - Malkovec. Alkotest je pokazal kar 4,08 promila alkohola v izdihnjem zraku.

SO GA POLICISTI RAZJEZILI?

ČRNOMELJ - V nedeljo nekaj po polnoči je nekdo na parkirišču pred športno dvorano Centra srednjih šol v Kidričevi ulici v Črnomlju z ostrim predmetom prerezal vse štiri pnevmatike na policijskem vozilu policijske postaje Črnomelj. Kaj ga je vodilo k temu dejanju, policisti ne poročajo.

VLOMILI V HIŠO

ŠENTJERNEJ - B. G. iz Šentjerneja je prejšnji terek ugotovil, da so mu vlomili v hišo. Odnesli so denar, s čimer je bil oškodoval za 160 tisoč tolarjev.

BRISAČA IN PEČ ZANETILI POŽAR

ČATEŽ OB SAVI - V soboto, 28. novembra, nekaj po drugi uri ponoči je zagorela počitniška hišica v Termah Čatež. Policisti so ugotovili, da sta šli stanovalki okoli 22. ure v diskoto, ko pa sta se okoli 2. ure vrnili, sta videle, da v hiši gori. Pri gašenju so sodelovali delavci Čateških toplic in policisti ter gasilci z Obrežja, Velike Doline in Cerine. Ogenj je uničil vso opremo in del ostrešja, škoda pa je za 10 milijonov tolarjev. Zagorelo je zaradi prenapečenosti električne termoakumulacijske peči in zaradi brisače na njej, ki se je vnela, ogenj pa je zatem zajel lesene stopnice in ostalo opremo.

PRAVNA SVETOVALNICA

Svetuje dipl. iur. Marta Jelačin

Zakon o izvršbi (2)

Doslej je zakon o izvršbi predvideval vložitev izvršilnega predloga zgolj na podlagi računa ali čeka le za pravne osebe, fizične osebe ali obrtniki pa te sodne poti niso mogli uporabljati. Ti so morali proti svojemu dolžniku najprej vložiti predlog za izdajo mandatnega plačilnega naloga. Sodišče je nato lahko s sklepom samo ugotovilo obveznost plačila, ni pa moglo odločiti, da se opravi tudi izvršba. Šele na podlagi pravnomočne sodne odločbe v tem postopku je bilo potem možno nadaljevati z izvršbo. Sedaj tega razlikovanja ni več in lahko tudi fizične osebe in v samostojni podjetnici vlagajo izvršbe na podlagi verodostojne listine.

Druga pomembna novost je tudi ta, da mora biti ugovor zoper sklep o izvršbi utemeljen. Dejstvo je namreč, da so se tudi izvršbe na podlagi verodostojne listine zavlačevale, ker je bilo doslej možno, da je dolжник ugovarjal, pri čemer ugovora ni bilo treba utemeljiti. Novi zakon pa določa, da lahko stranka zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine vložiti le utemeljen ugovor s priloženimi dokazili, na katere se sklicuje, sicer se šteje kot neutemeljen. Sodišče ga zato takoj (še pred vročitvijo upniku) pošlje v odločanje višjemu sodišču, ki ga bo (ker je neobrazložen in brez predloženih dokazov) zavrnilo, s tem pa upnik pridobi pravnomočni sklep o izvršbi.

Odvetnica kršila odvetniški kodeks?

Nataša Košir je prepričana, da je odvetnica Ahlinova kršila odvetniški kodeks - Ta je prepričana, da ni nič narobe, sicer pa odločitev prepušča disciplinskim organom zbornice

STRAŽA PRI NOvem MESTU - Tokrat ne bomo pisali o sporu med sorodniki, ki je nastal zaradi zapuščine pokojnega, čeprav je bila prav ta povod za omenjeni zapis, ampak o trditvah, ki jih je izrekla prizadeta Nataša Košir iz Straže, da je odvetnica izrabila njeno zaupanje, saj naj bi po njenih trditvah informacije kasneje uporabila pri zastopanju nasprotni strani.

"V pravdni zadevi, ki se nanaša na zapuščino pokojnega Rudolfa Koširja, sem zastopnica svojih otrok Jožice in Andreja. Za zastopanje sinovih interesov smo najeli odvetnico Tatjano Ahlin, za zastopanje hčerinih interesov pa Darjo Jarnovič. Tik pred glavno obravnavo na sodišču v Novem mestu je k nam pristopil mlajši moški, ki naj bi bil pripravnik pri Ahlinovi, in povedal, da nas bo v imenu Ahlinove zastopal on, na kar je moj sin pristal. Nato je na hodnik prišla Ahlinova in k sebi povabila omenjenega pripravnika ter se z njim pogovarjala. Na začetku omenjene obravnave je pripravnik povedal, da je pogodba o zastopanju med Andrejem in Ahlinovo potekla in da sedaj po njenem pooblastilu zastopa nasprotni stranki, kar je bilo presenečenje za odvetnico Jarnovičovo, kakor tudi za sodnico, ki je vodila obravnavo," je med drugim v pismu, naslovljenem na Odvetniško zborico Slovenije, napisala Nataša Košir iz Straže, ki je, razo-

ga izvedenca za preiskave, rokopisov, podpisov in dokumentov, ki ugotavlja, da spornih oporok in

• Odvetnica Tatjana Ahlin je na pismo odvetnice Darje Jarnovič, v katerem jo ta opozarja na opisano "nepravilnost", odgovorila, da je pooblastilno razmerje med Andrejem in njo sporazumno prenehalo pred razpisom prve zapuščinske obravnave po pokojnem Rudolfu Koširju, ko je Andrej Košir, ne da bi jo o tem obvestil, za zastopanje angažiral drugo odvetniško pisarno. "Po prenehanju pooblastilnega razmerja sem prevzela zastopanje nasprotni strani, ker na sami zapuščinski razpravi med dediči ni prišlo do nikakršnega spora, zato menim, da moje ravnanje ni v nasprotju z odvetniškim kodeksom," je zapisala. Prepričanje o pravilnosti svojega postopanja je izrazila tudi na naše vprašanje, sicer pa je poudarila, da so trditve Koširjeve neutemeljene in da je odločanje o pravilnosti prepuščenemu disciplinskemu organu odvetniške zbornice.

pogodbe o dosmrtnem preživljanju ni podpisal Rudolf Košir, ampak nekdo drug.

T. GAZVODA

Španke so zaplesale pod Marofom

Španska ekipa Albacete se je z zmagama po petih nizih igre z domačim TPV-jem in ruskim Čeljabinskom priigrala prvo mesto na turnirju pokala CEV v Novem mestu

NOVO MESTO - Napovedi trenerja domačih odbojkaric Bojana Verniga pred turnirjem pokala evropske odbojcarske zveze CEV so se v celoti uresničile, čeprav ni veliko manjkalo, da bi se turnir končal precej drugače. Po njegovem mnenju favorizirana španska ekipa Albacete je bila na robu poraza tako v petek na srečanju z Rusinjami iz Čeljabinska, še bliže porazu pa so bile pri vodstvu Novomeščank z 10:4 v skrajšanem petem nizu sobotne tekme z domačinkami.

Po lahki petkovi zmagi nad Sarajevčankami, ki so imele v svoji vrsti kar nekaj začetnic, ki so v treh nizih osvojile le pet točk, so v soboto Novomeščanke že v prvem nizu presenetile špansko mednarodno ekipo Albacete, ki je imela v prvi postavi

tri Nizozemke, Kitajko, Ukrajinko in eno samo Španko. Igra je bila izenačena vse do izida 8:8, potem pa so domače odbojkarice s sedmimi zaporednimi točkami povsem nadigrale gostje in povedle z 1:0. V drugem nizu je bila slika obrnjena, saj

MEDNARODNA ODOBJKA - Med tekmo med špansko ekipo Albacete in slovensko vrsto TPV-Novovo mesto so se na mreži takole spopadle predstavnice treh vzhodnoevropskih odbojcarskih šol: udarec ene od petih tujk v španski vrsti, Ukrajinke Valentine Burcheve (2), sta z blokom poskusili zaustaviti tujki in novomeški ekipi: Čehinja Jitka Štumperova in Jugoslovanka Valentina Vasiljevič. Kljub dvema tujima igralkama ima TPV v svoji ekipi največ doma vzgojenih igralk med slovenskimi prvoligašicami, saj so vse ostale igralke TPV-ja prave Novomeščanke. (Foto: I. V.)

Jure Rovani trenira v Moskvi

Sodeluje z nekdanjim svetovnim prvakom

BREŽICE - Najboljši atlet atletskega kluba Fit Brežice Jure Rovani, ki je letos zaključil študij v ZDA, večkratni državni prvak v skoku ob palici, je pred dnevi odpotoval v Moskvo, kjer bo v tamkajšnjem športnem kompleksu pod okriljem nekdanjega ruskega reprezentanta in svetovnega prvaka v skoku ob palici Vladimirja Poljakova opravil tritedenske zimske priprave oziroma bo s slovitim skakalcem skupaj preživel zimsko pripravljalno obdobje treninga.

Jure od Poljakova pričakuje nasvete kako nadaljevati uspešno kariero, če bo skupni trening uspešen, pa si želi z njim tesneje sodelovati tudi vnaprej. Da je nekdanji uspešni tekmovalci tudi dober trener dokazuje Poljakov 15-letni sin, ki je že premagal za marsikatero škakalca ob palici nepremagljivo mejo petih metrov. Jure se bo vrnil v domovino 15. decembra.

Porazi pred dolenjskim derbijem

Dolenjska odbojcarska prvoligaša sta pred sinočnjim derbijem nizala poraze z ekipami zgornjega dela lestvice - Zmaga v Novem mestu bi Žužemberčanom dala upanje na obstanek

ŽUŽEMBERK, NOVO MESTO - Ob dolenjske odbojcarske prvoligaše, ki sta se sinoči srečala v medsebojnem obračunu v novomeš-

ki športni dvorani, sta pred prvim dolenjskim prvoligaškim derbijem doživela nekaj zaporednih porazov proti moštvom z zgornjega dela

prvenstvene lestvice. Tako so Žužemberčani brez prisotnosti gledalcev doma izgubili z mariborskim Stravbarjem, prisotnost navijačev pa jim minulo soboto ni pomagala niti proti Blejcem, medtem ko so Novomeščani v zadnjih dveh kolih izgubili doma s takrat vodilnim Titanom Kamnikom in v gosteh z Olimpijo.

Žužemberčani so se po imenih bistveno močnejšim Mariborčanom, ki edini izmed prvoligašev niso pristali, da v mali žužemberški telovadnici igrajo pred domačimi gledalci, dobro upirali in v prvem nizu vodili s 6:2 in 11:9, a soga vseeno izgubili. Igra je bila spet nekoliko bolj enakovredna v tretjem nizu, ko je gostujoči trener pri izidu 2:12 poslal na igrišče igralce s klopi, proti katerim so Žužemberčani osvojili osem zaporednih točk, potem pa se je na igrišče vrnila mariborska prva postava.

Drugo zaporedno tekmo na domačem igrišču so Žužemberčani igrali proti Blejcem, ki so morali lani zapustiti Žužemberk sklonjenih glav, letos pa je kakovostna razlika med moštvoma prevelika, da bi se mladi Suhokranjci brez Petkoviča lahko resneje uprli okrepljenim Gorenjcem, ki so prva dva niza igrali s prvo postavo, medtem ko je domači trener Bojan Brulec izkoristil priliko in na igrišču zamenjal prav vse igralce. V tretjem nizu so Žužemberčani presenetili z vodstvom z 8:4 in 10:7, a se Blejci niso pustili do konca presenetiti in so z osmimi zaporednimi točkami hitro zapečatili usodo domačinov.

Nič drugače ne gre Novomeščanom, ki so po neizkoriščenih priložnostih za edino zmago v Šoštanju še vedno brez točke. Na tekмах z ekipami, ki so na prvih sedmih mestih desetletanske prve lige pa lahko le sem ter tja presenetijo z borbeno igro, ki pa jim zmage ne more prinesiti. Drugo priložnost za zmago so imeli sinoči, ko so se na domačem igrišču pomerili z Žužemberčani, ki bi jim morebitna zmaga že odskrnila vrata obstanka v družbi najboljših.

DVOBOJ NOVOMEŠČANOM

NOVO MESTO - Šahovski dvo-boj osemčlanskih ekip mlajših dekčkov in deklic iz Novega mesta in Krškega so z 21:11 dobili Novomeščani. Med posamezniki sta bila najboljša učenca OŠ Center Novo mesto Marjan Žitnik in Miha Hočevar.

Šport iz Kočevja in Ribnice

- KOČEVJE - Na zadnji tekmi pred svojimi gledalci so rokometarice Gramiza brez večjih težav z 27:20 premagale ekipo Izole. V prvem polčasu so imele Kočevke rahlo pobudo, v nadaljevanju pa so povsem strle odpor mlade ekipe Izole, ki je največje jesensko presenečenje. Kočevke so upoštevale navodila trenerja Mikulana, saj so s hitro igro v napadu prisilile Izolčanke, da so nad njimi storile številne prekrške. Sodnika sta jim upravičeno dosodila kar 12 sedem-metrovk. Pri ekipi Gramiza je tokrat blestela Mira Dragičević, ki je dosegla 10 zadetkov, boljši od drugih sta bili tudi Špela Cerar in Lili Dragičević.

- RIBNICA - V derbiju 8. kroga v 1. B ligi so rokometarice Ribnice s 30:26 premagali Rudarja iz Trbovelj. Gostje so povedli s 6:3, a so jih Ribničani z obrambo 4-2 ujeli, do konca prvega polčasa pa veskrozi vodili. Tudi v drugem polčasu sta bila še vedno tesno pokrita najboljša strelca gostov Čop in Čater, Ribničani pa so pridno polnili mrežo sicer odličnega vratarja Deniča. Pri izidu 20:16 so gostje poskusili z obrambo 3-3, a jim ni uspelo zmanjšati izida, saj so Ribničani povedli s šestimi zadetki razlike in tekme je bilo konec.

- KOČEVJE - Rokometarice Grče iz Kočevja so pokazali manj kot zmorej, a so zasluženo vknjižili dve točki proti Radovljici, eni od slabših ekip v drugi ligi. Gostitelji so povedli s 4:0, Kočevci so jih lovili in sredi prvega polčasa izenačili. Do konca tekme sta se ekipi menjavali v vodstvu, bolj zbrani pa so bili Kočevci, ki so na koncu zasluženo zmagali. Dva kroga pred koncem jesenske sezone s 14 točkami vodijo na lestvici.

- KOČEVJE - Kegljačice Kočevja so kot domačinke v Cerknici izgubile prvenstveno tekmo 8. kroga proti Mirotekstu iz Celja, že dalj časa najboljši slovenski ekipi. Izid 8:0 ustreza dogodkom na igrišču. Kljub visokemu pora-

zu Kočevke niso igrale slabo, a proti eni najboljših evropskih ekip, v kateri igra tudi Marinka Kardinar, več niso mogle iztržiti.

- KOČEVJE - Po slabem začetku in več zaporednih porazih so se odbojkarji Kovinarja pobrali in v osmem kolu zasluženo premagali Termo Lubnik. Razen nekoliko slabše igre v prvem nizu so Kočevci zlasti v drugem in tretjem nizu pokazali borbeno igro, ki jim je prinesla pomembno zmago.

- KOČEVJE - Na mednarodnem košarkarskem veteranskem turnirju v Ljubljani so bili najboljši igralci Kočevja. V konkurenci osmih ekip iz Italije, Češke in Slovenije so Kočevci v finalu premagali Prule in zasluženo osvojili prvo mesto. Košarkarji Prul bodo zastopali Slovenijo na svetovnem prvenstvu v Urugvaju. Za ekipo Kočevja so nastopili: Franc Smole, Branko Dekleva, Robert Kozina, Miro Selan, Tone Malnar, Bogdan Ambrožič, Tomaž Pogorelec, Sašo Štefanišin, Andrej Bončina, Sašo Polovič in Roman Papež.

- RIBNICA - Člani mladinskega planinskega društva Ribnica so v okviru zasavske lige v planinski orientaciji na tekmi v Jančah in Litiji osvojili drugo mesto. V štirih urah so Dejan Žagar, Marjeta Porenta, Mitja Zbačnik in Dominik Osvald uspešno opravili test, prehodili dolovo smer in se izkazali v poznavanju vozlov.

- KOČEVJE - V Ljubljani je potekal zadnji rating turnir v standardnih in latinskoameriških plesih. Udeležilo se ga je 160 parov, za katere je bila to zadnja preizkušnja pred državnim prvenstvom, ki bo prihodnje nedelje v Celju. Blaž Bižal in Jasmina Arko sta bila v obeh skupinah četrta, mladince Miro Švigelj in Maja Mihelič sta svoj nastop končala v polfinalu. V članski konkurenci pa sta Aleksij Arko in Jasna Golob osvojila 7. mesto.

M. GLAVONJČ

so po izidu 6:7 Španke z delnim izidom 8:1 izid v nizih izenačile.

V izenačenem tretjem nizu so bile znova uspešnejše Novomeščanke, ki so v četrtem nizu prvič izenačile na 14:14, ko je prva dama domače ekipe Jana Vernig dvakrat poslala žogo izven igrišča in o zmagavalkah je odločal peti niz, ki se je sprevrgel v pravo dramo. Po izidu 1:1 sta na sceno stopili Rebeka Koncilijska in Jana Vernig, prva z odličnimi servisi, po katerih Španke niso mogle organizirati učinkovitega napada, druga pa s silovitimi udarci v polje nasprotnic. Njuna učinkovita igra je pripeljala TPV do vodstva s 7:1, kar je že dalo veliko upanja na zmago, pri izidu 10:4 pa Novomeščankam zmaga ne bi smela uiti iz rok. A zgodilo se je, česar ni nihče več pričakoval, Nizozemki v španski ekipi Pauline Maurice in Jaqueline T Hart ter Kitajka Liu Tian Li so se prebudile in kljub skrajšani igri, ko ekipa doseže točko tudi ob menjavi, svoji ekipi z delnim izidom 11:2 priborile zmago s 15:12, kar je pomnilo tudi zmago na turnirju in napredovanje španske ekipe v naslednji krog pokala CEV.

Na zadnji tekmi turnirja med TPV-jem in Čeljabinskom so po sobotnem porazu s Špankami Novomeščanke zaigrale povsem brez volje, kar so dobro izkoristile Rusinje, ki so si s hitro zmago zagotovile drugo mesto. Novomeščanke so bile na koncu tretje, igralke sarajevske Željezničarja pa brez zmage zadnje.

I. V.

Urška Silvester drugič zapored

Ekipni uspeh badmintonistk mirnskega Toma

MIRNA - Na drugem državnem turnirju za igralce do 13. leta so badmintonistke mirnskega Toma v nedeljo, 29. novembra, v športnem centru Konex v Ljubljani blesteli predvsem v ženski konkurenci, kjer se je med osem najboljših uvrstilo kar pet varovank mirnskega trenerja Mileta Čuka.

Drugič zapored je zmagala Urška Silvester, tretja je bila njena sestra Špela, ki je, utrujena od sobotnega B-turnirja, v polfinalu izgubila s Hrvačko Majo Šaver, četrta je bila Taja Borštnar, šesta Katja Strmole in osma Katarina Germovšek. Med fanti se je najvišje uvrstil Blaž Holc, ki je osvojil osmo mesto. Udeležba mladih igralcev badmintona je bila tokrat rekordna, saj je nastopilo 47 fantov in 23 deklet.

V soboto so v isti dvorani pripravili članski B-turnir, nas katerem sta se z uspešnimi nastopi in četrtem oziroma petim mestom na naslednji A-turnir uvrstila Špela Silvester in Žiga Strmole.

KEGLJAŠKI IZIDI

1. liga, ženske - Kočevje: Miroteks 0:8; 2. liga, zahod - Trebnje Prosol Stiking II 2:6; vzhod - Sremič Krško: Miklavž 7:1; moški, zahod - Kočevje: Mehano Izola 8:0, Adria Convent: Ribnica 7:1; vzhod - Litija: Rudar Črnomelj 4:4; 3. liga, vzhod - Sremič Krško: Brežice 5:3. (N. G.)

Leskovčani začeli spremenljivo

Dejan Županc izpolnil normo za nastop na svetovnem pokalu - Društvo, ki je lani najbolj napredovalo, je letos prvoligaško tekmovanje začelo s slabimi izidi

LESKOVEC PRI KRŠKEM - Leskovski strelci so novo strelsko sezono začeli imenitno, kar velja prevsem za pionirje, ki so na prvih treh turnirjih državne lige zmagali, še bolj pa za Dejana Županca, ki je v odsotnosti najboljšega slovenskega strelca vseh časov Rajmonda Debeveca zmagal na prvem kontrolnem tekmovanju in s 587 krogi izpolnil normo za nastope na tekмах svetovnega pokala. Dobro so streljali tudi mlajši mladinci, ki so po tretjem mestu na drugem trunirju državne lige na tretjem turnirju posegli še mesto više.

Potrdilo o izjemnem napredku leskovskih strelcev so le-ti dobili na proslavi petdesetletnice slovenske strelske zveze, kjer je bilo strelsko društvo Leskovec proglašeno za

V METLIKI USTANOVILI TENIŠKI KLUB

METLIKA - Metliški teniški zanesenjaki so se končno organizirali, ko so 19. novembra ustanovili teniški klub. Čeprav je večina članov rekreativcev, imajo v svojih vrstah tudi dve tekmovalki, njihov cilj pa je, da bi se tekmovalni tenis bolj udomačil tudi v Beli krajini. Teniški klub Metlika ima svoja matična igrišča pri tovarni Beti, ki sta jih obnovili mestna skupnost in šola, upravlja pa jih mestna skupnost. Prvi predsednik kluba je Vekoslav Prevalsek.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

Liga Kolinska - Košarkarski prvoligaši so zaradi tekem reprezentance z Grčijo in Nemčijo minuli teden počivali, znova pa se bodo podali na parket v soboto, 5. decembra, ko bo Krka igrala v gosteh s Postojno, v sredo, 9. decembra, pa v šestnajstini finala pokala Radivoja Korača doma z Barcelono.

1. B SKL, 9. kolo - KRŠKO: GRADBINEC RADOVLJICA 74:76 (35:48); KRŠKO: Mesič 14, Puntar 11, Ogorevc 2, Božič 7, Zaturski 11, Rozman 14, Avsenak 13, Hočevar 2. Lestvica - 1. Rogla Atlas 17, 2. Kemoplast 16, 3. Zagorje 16, 4. Radenska 14... 7. Krško 13 itd. V naslednjem kolu, ki bo 5. decembra, bo Krško igralo v gosteh s Kemoplastom Šentjurjem.

ROKOMET

1. A SRL - Zaradi tekem državne reprezentance s Hrvaško so bili prvoligaši prosti, prvenstvene boje pa bodo nadaljevali z 9. kolom, ko bo 5. decembra Krško igralo doma z AFP Dobovo in Trebnje prav tako doma s škofje-loškim Termom.

1. B SRL, 8. kolo - Ribnica: Rudar 30:26 (16:14); Škofljica: Sevnica 23:25 (13:12); Lestvica: 1. Velika Nedelja 12... 3. Ribnica 12, 4. Sevnica 11 itd.

ODOBJKA

Pokal CEV, turnir v Novem mestu - TPV NOVO MESTO: ŽELJEZNIČAR ALPIKO SARAJEVO 3:0 (1, 3, 1); TPV NOVO MESTO: METAR ČELJABINSK 0:3 (-7, -9, -1); TPV NOVO MESTO: ALBACETE 3:2 (-9, 7, -12, 14, 12); METAR ČELJABINSK: ALBACETE 2:3 (-12, 14, 8, -11, -8); METAR ČELJABINSK: ŽELJEZNIČAR ALPIKO 3:0 (2, 2, 7); ALBACETE: ŽELJEZNIČAR ALPIKO 3:0 (2, 3, 14).

LESTVICA: 1. Albacete 6, 2. Albacete 4, 3. TPV Novo mesto 2, 4. Željezničar AlpiKO 0. V naslednji krog tekmovanja v pokalu CEV se je uvrstila španska ekipa Albacete.

1. DOL, ženske, 8. kolo - TPV NOVO MESTO: ŠPECERJICA BLED 3:0 (tekma je bila odigrana vnaprej) Lestvica: 1. Infond Maltal 14, 2. TPV Novo mesto 12, 3. HIT Gorica 12, 4. Marsel Ptuj 8, 5. Kemiplas Koper 6, 6. Špecerija Bled 4, 7. ZM Ljutomer 4, 8. Krim 2, 9. Šentvid 2. V 9. kolu bo TPV 5. decembra igral v gosteh s HIT Novo Gorico.

1. DOL, moški, 8. kolo - OLIMPIJA: KRKA NOVO MESTO 3:0 (4, 10, 14); ŽUŽEMBERK: ELVO BLED 0:3 (-6, -4, -11); Lestvica - 1. ELVO Bled 12, 2. Fužinar 12, 3. Titan Kamnik 12, 4. Stavbar 10, 5. Salonit Anhovo 10, 6. Pomgrad 10, 7. Olimpija 10, 8. Šoštanj Topolšica 2, 9. Žužemberk 2, 10. Krka Novo mesto 0. V 9. kolu sta Krka in Žužemberk sinoči igrala v Novem mestu.

2. DOL, moški, 8. kolo - KOVINAR KOČEVJE: TERMO LUBNIK 3:1 (2, -11, 13, 3); LESTVICA: 1. IGM Hoče 16... 7. Kovinar Kočevje 6. V 9. kolu bo Kočevje igralo v gosteh s Sempetrom.

3. DOL, zahod, ženske, 8. kolo - ASICS KAMNIK: TPV NOVO MESTO II 3:0; BREŠTANICA: BOHINJ 1:3; KOČEVJE: MLADI JESENICE 2:3. LESTVICA: 1. Asics Kamnik 16... 7. Kočevje 8... 10. TPV Novo mesto 2, 11. Breštanica 2. V 9. kolu bo Kočevje igralo doma s TPV Novo mesto II, Breštanica pa v gosteh s Šenčurjem.

3. DOL, zahod, moški, 8. kolo - PNEUMA CENTER MOKRONOG (prost). LESTVICA: 1. Elvo Bled II 12, 2. Prvačina 12, 3. Pneuma center Mokronog 10. V 9. kolu bodo Mokronožani igrali v gosteh z moštvom Elvo Bled.

Dvojna zmaga tekačev Krke

Na odprtem državnem prvenstvu v krosu v Velenju - Tomič in Gorenc v reprezentanci - Odlična tudi Sevnčana

NOVO MESTO - Na odprtem državnem prvenstvu v krosu sta mlada tekača novomeškega atletskega kluba Krka Peter Kužnik in Dejan Ambrožič osvojila dvojno zmago med pionirji, ki so nastopili na dvokilometrski razdalji na progi v Velenju, kjer bo prihodnje leto evropsko prvenstvo v krosu. V klubskem obračunu je naslov državnega prvaka osvojil Kužnik.

V starejših kategorijah so se izkazali takaki drugega novomeškega atletskega kluba Portoal; Marko Gorenc je bil tretji med starejšimi mladinci, Aleš Tomič pa se je med člani na osemkilometrski progi povsem enakovredno kosal z najboljšima slovenskima dolgooprogašema Romanom Kejžarjem in Mirkom Vindišem, ki sta bila tokrat še nekoliko močnejša od Šentjernežčana, ki

je tako pristal na petem mestu, saj sta vse slovence prehitela Madžar Babinec in Ukrajinec Gičur. Tomič je zmagal v posebni razvrstitvi mlajših članov. Gorenc in Tomič sta se uvrstila v državno reprezentanco, ki bo nastopila na evropskem prvenstvu v Ferrari v Italiji. Med člani atletske sekcije Dolenjske Toplice se je najbolj izkazal Matjaž Bukovec z drugim mestom med mlajšimi mladinci.

Že po tradiciji so na prvenstvu uspešno nastopili tudi Sevnčani. Borut Veber je med starejšimi mladinci osvojil tretje mesto v mednarodni konkurenci in drugo med Slovenci, še boljša pa je bila Petra Radošek med mlajšimi mladinkami, ki jo je prehitela le Ukrajinka Kordovaškaja, med Slovenkami pa je zmagala.

Leskovčani začeli spremenljivo

Dejan Županc izpolnil normo za nastop na svetovnem pokalu - Društvo, ki je lani najbolj napredovalo, je letos prvoligaško tekmovanje začelo s slabimi izidi

LESKOVEC PRI KRŠKEM - Leskovski strelci so novo strelsko sezono začeli imenitno, kar velja prevsem za pionirje, ki so na prvih treh turnirjih državne lige zmagali, še bolj pa za Dejana Županca, ki je v odsotnosti najboljšega slovenskega strelca vseh časov Rajmonda Debeveca zmagal na prvem kontrolnem tekmovanju in s 587 krogi izpolnil normo za nastope na tekмах svetovnega pokala. Dobro so streljali tudi mlajši mladinci, ki so po tretjem mestu na drugem trunirju državne lige na tretjem turnirju posegli še mesto više.

Potrdilo o izjemnem napredku leskovskih strelcev so le-ti dobili na proslavi petdesetletnice slovenske strelske zveze, kjer je bilo strelsko društvo Leskovec proglašeno za

društvo, ki je v sezoni 1997/98 najbolj napredovalo. V tej sezoni so osvojili osem naslovov državnega prvaka in popravili pet državnih rekordov. Med posamezniki je kar dve priznanji dobil Andrej Pavlin, ki je bil proglašen za najboljšega pionirja, priznanje pa je dobil tudi za štiri državne rekorde. Gorazd Zorič je prejel priznanje za državni rekord s samostrelom.

Žal članski ekipi letos ne gre tako kot lani, ko je zasedla četrto mesto v ligi. Na tekmovanju tretjega kro-

ga, kjer je zmagala ljubljanska Olimpija, so bili Leskovčani šele predzadnji, enajsti. Nekoliko je razočaral Županc, ki je dosegel zanj skromnih 576 krogov, popolnoma je zatajil Peter Fridl (553), le Boštjan Hribar je presenetil z osebnim rekordom 571 krogov, kar pa je bilo ob odsotnosti Gorazda Zoriča premalo za boljšo uvrstitev. Slab začetek ligaških tekmovanj je predvsem posledica nerednega treninga Županca in Fridla, ki imata preveč obveznosti na delovnem mestu. Če ne bodo v nadaljevanju ligaških bojev streljali bolje, so Leskovčani že med najresnejšimi kandidati za izpad. Za razliko od prve ekipe mlada vrsta, ki nastopa v tretji ligi, zmaguje. V četrtem krogu je s 1641:1574 premagala Kopačevino iz Škofje Loke.

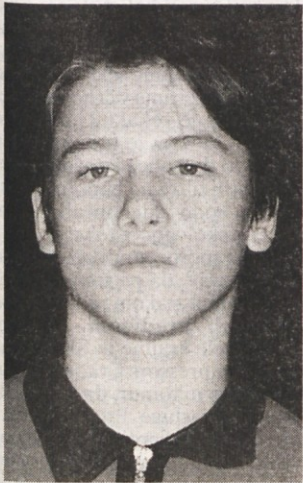
J. A.

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC
TENIŠKI CENTER OTOČEC

Plezalni prvak iz Ribnice

Ribničan Kristijan Pranjč najboljši mladi športni plezalec v Sloveniji - Premagal tudi sina Toma Česna

RIBNICA - Ščetrto tekmo (tri so bile v Kranju, Radovljici in Škofji Loki) se je v Ajdovščini v nedeljo končalo državno prvenstvo za mlajše dečke v športnem plezanju. Mladinsko planinsko društvo Ribnica je uspešno zastopal Kristijan Pranjč, učenec 7. razreda OŠ dr. France Prešeren. V konkurenci 25 tekmovalcev mu je drugo mesto na zadnji tekmi zadostovalo za skupno zmago. Zmage se še toliko bolj veseli, saj se je za njim uvrstil tudi Nejc Česen, sin znanega alpinista

Kristijan Pranjč

FESTIVAL ZDRSNIL

NOVO MESTO - Po štirih kolih novomeške rekreativne lige v odbojki še neporaženi Festival Novo mesto je po porazih v petem in šestem kolu s prvega zdrsnil na četrto mesto, na vrh pa sta se zrinili moštvi Unknown in Zgaga, ki sta po petkrat zmagali in bili le enkrat poraženi. Izidi tekem 5. in 6. kola Zgaga : Aha 2:0, Zgaga : RSM 2:0, Krka : Unknown 0:2, Krka : Dosd 0:2, RSM : 69 ers 2:1, Aha : 69 ers 1:2, Dosd : Festival Novo mesto 2:0, Unknown : Festival Novo mesto 2:0.

Še ena zmaga Nike Jevnik

Plavalci Celulozarja dobro pripravljeni

KRŠKO - Plavalci krškega Celulozarja so minulo soboto nastopili na tradicionalnem 17. Špelinem memorijalu v Kranju, na katerem je nastopilo več kot 600 plavalcev iz sedmih držav. Krški plavalci so bili uspešni predvsem v mlajših kategorijah, dosegli so kopice osebnih rekordov in tako napovedali uspešno zimsko sezono.

Nika Jevnik je v svojo beležko zapisala še eno zmago. Tokrat je bila s časom 1:13,07 najboljša na 100 delfin, na 200 m mešano je bila peta in na 100 m prsno šesta. Sara Hojski je bila druga na 50 m delfin (37,56) in tretja na 50 m prosto. Med fanti se je izkazal Rok Kerin, ki je bil četrti na 200 m mešano, kjer je bil Jaroslav Kovačič peti. Krčani so osvojili tudi več šestih mest: Vedran Sember na 50 m delfin, Nina Andrijašević na 50 m hrbtno in 50 m kravlj, Jaka Marušič na 100 m prsno ter Jaroslav Kovačič na 100 m delfin.

PEČI-KERAMIKA NA VRHU

NOVO MESTO - V novomeški rekreacijski kegljaški ligi z osmimi točkami vodi ekipa Peči-KeramiKa, v drugi skupini pa so na vrhu lestvice kar tri ekipe, ki so zbrale po šest točk: DU moški, Dolenjske pekarnice in Revoz II. (N. G.)

SMUČARSKI SEJEM V NOvem MESTU

KRKA - Smučarsko društvo Novo mesto v soboto in nedeljo, 5. in 6. decembra, v športni dvorani v Novem mestu pripravilo 20. smučarski sejem, na katerem bodo, kot je že v navadi, pripravili komisijsko prodajo rabljene smučarske opreme, predstavili delo vseh klubskih selekcij, vpisovali nove člane in pobirali letno članarino, trgovci bodo prodajali tudi novo smučarsko in drugo športno opremo, kupcem bo na voljo tudi smučarski servis, kjer vam bodo kupljeno opremo montirali, nastavili vezi ali obnovili drsno ploskev smuči. Za obiskovalce s hazardersko žilico bodo novomeški smučarji pripravili bogat srečelov. Vstopnine ne bo, prav tako pa ne bo individualne prodaje rabljene smučarske opreme, ki ni dovoljena niti pred dvorano. Sprejem rabljene opreme v komisijsko prodajo bo v soboto ob 7.30. V soboto bo sejem odprto od 9. do 19. ure, v nedeljo pa od 9. do 16. ure.

Krkini delavci so tekmovali

Celoletna tekmovanja v športni rekreaciji so zaključili s tradicionalnim športnim dnevom Krkašev

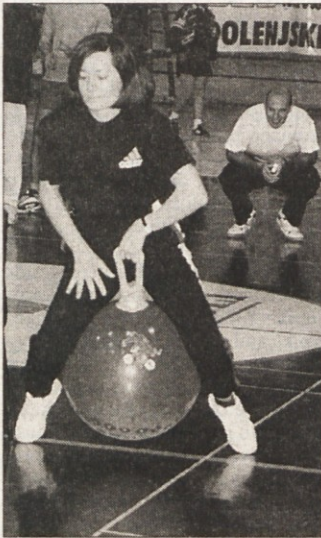
NOVO MESTO - Kot je med občinami, kar se tiče tekmovalne športno rekreativne organiziranosti, novomeška občina za zgled vsej Sloveniji, tako bi zelo težko našli podjetje, kjer je športno-rekreativna dejavnost vsaj približno tako razvijena in množična kot v novomeški tovarni zdravil Krka. Redne organizirane rekreacijske vadbe se udeležuje kar 2.100 Krkinih delavcev, ki imajo na voljo 22 različnih oblik športne rekreacije, od nogometa, košarke, badmintona in odbojke do aerobike in korektivne gimnastike. Omeniti velja tudi številne planinske in smučarske izlete, ki jih pripravljajo sodelavci planinske in smučarske sekcije Trim kluba Krka. Organizacijsko za športnorekreativno dejavnost skrbi oddelek za oddih in rekreacijo, ki ga vodi vodja službe za družbeni standard Darja Colarič.

V 13 športnih zvrsteh so Krkinci delavci tekmovali preko celega leta in tekmovanja zaključili v soboto na tradicionalnem športnem dnevu Krkašev, kjer se je zbralo kar 450 delavcev Krke. Po končanih tekmovanjih v športni dvorani, med katere seveda sodi tudi šaljiva "vesela rekreacija", pa so tekmovalno leto zaključili z rekreativnim plesom Krkašev na Otočcu, kjer so podelili pokale najuspešnejšim v tekmovalnem in množičnem delu ter v skupni uvrstitvi tekmovanja za najboljše organizacijske enote podjetja v športni rekreaciji.

V vseh treh razvrstitvah so bili najuspešnejši delavci raziskovalne, razvojne in kontrolne dejavnosti

(KORA), druge so bile nekdanje skupne službe podjetja, tretji pa delavci iz proizvodnje zdravil. Zasluznim rekreativcem so podelili srebrne in bronaste plakete Trim kluba Krka. Srebrne plakete so dobili Eva Jožef, Jelka Košmerl in Alojz Vogrinec.

I. V.

VESELA REKREACIJA - Tekmovanje v veseli rekreaciji prinese ekipam na Krkinem športnem dnevu zadnje točke. Letos so se tekmovalci bolj ali manj spretno pomerili v skakanju z velikimi žogami in smeja ni manjkalo. (Foto: Marko Klinc)

Toni Turk brez poraza drugi

Končano tekmovanje za državno prvenstvo v kikkboxingu - Skok in Izairi državna prvaka - Tudi Scorpion uspešno

NOVO MESTO - V zadnjem krogu državnega prvenstva v kikkboxingu v disciplini light contact so v Ormožu uspešno nastopili tudi tekmovalci obeh novomeških klubov. Toni Turk iz karate kluba Novo mesto je na zadnjem turnirju v kategoriji do 89 kg zmagal, in čeprav letos ni izgubil niti enega boja, v skupnem vrstnem redu osvojil šele drugo mesto, a je vseeno ohranil mesto v državni reprezentanci. Franjo Skok je zmagal v kategoriji do 86 kg, prvi pa je tudi v skupnem vrstnem redu državnega prvenstva. Med mladinci je v kategoriji do 79 kg Petrit Izairi zmagal na ormoškem turnirju in v skupnem vrstnem redu, Dušan Stojanovič je bil v kategoriji do 56 kg v obeh seštevkih drugi. Na turnirju ni nastopil Darko Milanovič, ki je tako v skupnem vrstnem redu za državno

prvenstvo osvojil drugo mesto, sicer pa bi bil prvi. Nastop tekmovalcev Karate kluba Novo mesto sta omogočila diskoteka Otočec in Harley Bar. Toni Turk je pred kratkim nastopil v Bergamu, kjer je izgubil boj na sedem rund s svetovnim viceprvkom Italijanom Andreottijem.

Na zadnji tekmi so nastopili tudi tekmovalci novomeškega kluba Scorpion, ki so se jim pridružili fantje iz njihove krške sekcije. Med mladinci je Stanko Kostrevec v kategoriji do 63 kg zmagal, Damir Molan (oba sekcija Krško) pa je bil v kategoriji do 71 kg drugi. Novomeščana Simon Srpič in Simon Judež sta v kategorijah do 63 kg oziroma do 79 kg med člani osvojila tretje mesto, medtem ko sta Krčana Sašo Milošević in Matija Blatnik osvojila drugo mesto.

Ribniški bazen zdaj res uporaben

Prenova prinesla prihranek energije - Za ogrevanje prenovljenega bazena v Ribnici danes porabijo tudi pol manj kurilnega olja kot prej - Ob koncu tedna odprt tudi za javnost

RIBNICA - V Ribnici so pokriti zimski bazen odprli kmalu po izgradnji Športnega centra, vendar pa je obratoval le mesec dni. 10 let je bil zaprt, zadnjih 10 let pa je obratoval 2-3 mesece v kurilni sezoni. Zaradi razumevanja ribniške občine, predvsem pa župana Jožeta Tanka, bo bazen letos prvič po 20 letih od njegove izgradnje obratoval od prvih dni novembra, ko so ga v temeljito preurejenega odprli tudi za javnost, tja do maja prihodnje leto.

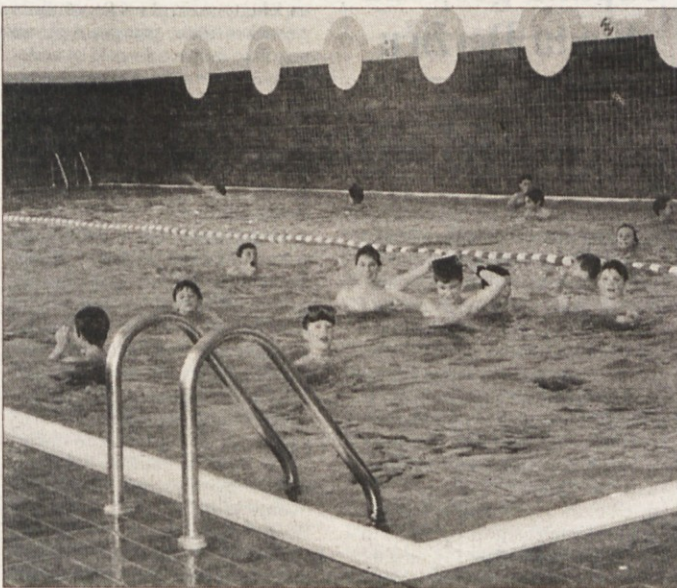
Temeljite prenove bazena, s katerim upravlja ribniška športna zveza, so se lotili že lani. "Z namestitvijo oken na steno, ki je bila prej v celoti steklena, smo zmanjšali površino steklenih površin, skozi katere nam je prej uhajalo veliko toplote. Poleg tega so nova okna tudi kvalitetnejša," je povedal tajnik Športne zveze Marjan Hojč. Za dober meter so spustili tudi strop in ga, tako kot celotno stavbo bazena, izolirali. S tem so dosegli, kot pravi Hojč, da sedaj za bazen porabijo tudi do pol manj kurilnega olja kot prej. Zelo velika pridobitev je tudi, kot je povedal hišnik pri športni zvezi in kopalniški mojster Lado Indihar, naprava za avtomatsko uravnavanje kliranja vode, ki so jo dobili letos spomladi. Z njeno pomočjo namreč lažje skrbijo za zdravstveno neoporečnost vode, ki jo bo po pogodbi za redni stalni strokovni nadzor preverjal Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana dvakrat mesečno. Prvo mikrobiološko in fizikalno - kemijsko raziskavo kvalitete vode so že opravili, njeni rezultati, ki so jih na športni zvezi dobili prejšnji teden, pa kažejo, da je po normativih za kopalne vode ustrezna.

Celotna investicija je stala okoli 30 milijonov tolarjev. "Polovico denarja je prispevala država, pol pa občina, ki pa nam je poleg tega namenila še 3 milijone tolarjev za pričetek obratovanja bazena," je

povedal Hojč. Dodatno so namreč denar potrebovali tudi za seminarje in usposabljanja ljudi, ki delajo v bazenu. "Ker je bazen, ki ga dopolnijo uporabljajo šole, popoldan pa

različne organizirane skupine, odprt ob koncu tedna tudi za vse ostale občane - vstopnina za odrasle je 400, za otroke 200 tolarjev - smo morali usposobiti dva reševalca za reševanje iz vode, dodatno pa smo nabavili in pričakujemo, da bomo že v kratkem dobili, podest, ki nam bo omogočil, da bo bazen postal varnejši tudi za predšolske otroke," je pojasnil Hojč.

M. LESKOVŠEK-SVETE

POLEG VESELJA TUDI VARNOST - Da bo bazen, ki ribniškim otrokom prinaša veliko veselja, v prihodnje še varnejši, bodo na približno četrtno 25 X 12 metrov velikega in 120 do 150 centimetrov globokega bazena že ta mesec namestili podest, ki bo omogočil, da bo gladina vode na 80 centimetri. (Foto: M. L.-S.)

RIFLJEVA NI ZMOGLA SAMA - Kegljavka Trebnjega Andreja Rifelj (levo) je na drugoligaškem srečanju z ljubljansko ekipo Prosol Stiking v soboto na kegljišču Pri vodnjaku v Novem mestu dosegla posamično zmago, a je njena ekipa zaradi slabe predstave soigralk izgubila z 2:6. Rifljeva blesti tudi na 20. klubskem prvenstvu trebanjskih kegljavk, kjer po prvem nastopu s 419 podrtimi keglji vodi pred lansko zmagovalko Mileno Veber (402) in Slavko Okoren (400). (Foto: I. V.)

ŠENTJERNEJČANI PREMAGALI VOJAKE NATA - V petek, 27. novembra, je nogometni klub Tabor - Zidaki organiziral pod pokroviteljstvom šentjernejske občine v športni dvorani tamkajšnje šole nogometno tekmo med NK Tabor - Zidaki in pripadniki Natovih enot - nizozemskega bataljona, ki so bili nastanjeni v Šentjerneju. V imenu občine jih je pozdravil Peter Pucelj iz občinske uprave in jim podaril šentjernejsko znamenitost - petelina. Tekma je bila zelo napeta, saj sta bili obe ekipi dobri, čeprav so na koncu zmagali domačini z rezultatom 7 : 5. Po končani tekmi so jih Šentjernejčani povabili še na odjoka v gostilno OK Corall na Hipodromu. (Foto: J. Dornič)

VEČER POEZIJE IN PETJA - Občina Ig pri Ljubljani in osnovna šola Ig sta v petek, 27. novembra, v osnovni šoli Ig pripravili "Večer poezije in petja", na katerem so kot gostje nastopili tudi učenci osnovne šole Žužemberk in pevska skupina TD Suha krajina v pokrajinskih narodnih nošah. Jurij Marussig in člani KUD Ig so zbranim interpretirali njihovo poezijo, medtem ko so se učenci dramskega krožka OS Žužemberk pod vodstvom učiteljice Vide Bukovec predstavili s krajšo igro Raztrgana Višnja Gora in zakrpani Žužemberk. Da je večer lepo uspel, so poskrbeli še narodnozabavni ansambel Trio najstniki in Jožica Jaklič iz Dobruče s harmoniko. Na sliki: dramski krožek osnovne šole Žužemberk. (Foto: S. Mirtič)

PREDNOVOLETNE USTVARJALNE URICE - Dolenjski muzej Novo mesto vabi otroke in starše na "Prednovoletne ustvarjalne urice", ki bodo potekale v prostorih Dolenjskega muzeja naslednje tri sobote od 10. do 12. ure. Minulo soboto je bila prva delavnica, ki se je udeležilo okrog 50 otrok, izdelovali pa so Miklavže in parkeljne kot darila in okras. To soboto bodo izdelovali mala darila, darilne vrečke in škatlice, v soboto, 12. decembra, voščilnice in v soboto, 19. decembra, božično-novoletne okraske. (Foto: J. Dornič)

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljenih informacij, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori, popravki in mnenja", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Za drag spomenik zamolčanim žrtvam

Dol. list št. 46, 19. novembra

Izredno zanimivo je poročilo J. Dorničeve o seji šentjernejskega občinskega sveta (39. po vrsti in zadnji dosedanjega mandata), še posebej o sklepu financiranja spomenika "zamolčanim žrtvam vojne".

Menim, da je prav, da tudi ti pokojniki dobijo svoja ustrezna obeležja. Ne morem pa razumeti, da so šentjernejski svetniki s tako lahko sprejeli financiranje iz občinske blagajne, pretiran, to je drag način poveljevanja žrtvi, ki so se borili na okupatorjevi strani proti svobodni Sloveniji in za iztrebljenje slovenskega naroda na domačih tleh.

Seveda, na območju šentjernejske občine je tudi Javorovica, ki nekaj stane občinski proračun. Toda financiranje spomenika, ki po predračunu stane 11,4 milijona tolarjev - že letos pa je v ta namen odobrenih 5 milijonov - se mi dozdeva je le pretirano, saj, kolikor je meni znano, na prošnjo tamkajšnje organizacije borcev NOV za borih 1.200.000 tolarjev za obnovitev spomenika, ki že stoji, pa se šentjernejski občini še odgovoriti ni zdelo vredno.

EDI TRELC, član KO ZZB Mestne njive Novo mesto

Župan za razhodnjo

Dol. list št. 45, 12. novembra

V prispevku "Župan za razhodnjo" je novinar zapisal, da sem popotovanje po Levstikovih poti tako hudo skomercializiral, da sem hotel imeti izključno pravico za gostinsko ponudbo na Čatežu. Z vso odgovornostjo izjavljam, da je to laž, saj se z gostinsko dejavnostjo nikoli nisem ukvarjal in tudi na Čatežu nikoli nisem postavljaj teh pogojev. V zvezi s komercializacijo prireditve pa poudarjam, da popotovanje ni komercialna prireditev, saj v zadnjih letih ni bilo nobenega pokrovitelja, nasprotno pa na Čatežu na razhodnji vedno visijo transparenti velikih podjetij, ki verjetno nekomu namenijo nek denar. Od tega niti tolarja ni namenjeno organizaciji popotovanja! Vsi stroški popotovanja se krijejo iz prijavnih udeležencev. V zvezi s svojim podjetništvom pa naj povem, da nisem podjetnik, ker imam redno zaposlitev pri Slovenski knjigi v Ljubljani. Iz naslova objavljenega prispevka sodim, da je to izjavil župan občine Trebnje, zato zahtevam, da se posamezniki prej prepričajo, preden trošijo laži po medijih. Za vse svoje trditve obstajajo pisni dokazi.

RUDI BREGAR, Litija

Nekdo ima Štuklja tudi zares rad

Dol. list št. 46, 19. novembra

Tako je zapisal novinar svoje razmišljanje v Dolenjskem listu po praznovanju. Rad bi ga pa dopolnil v imenu novih mladih sokolov današnjega časa, da ga imamo radi tudi kot brata.

Da, kot brata, ker izhaja iz sokolskega športnega gibanja, najbolj zvestega prvotnim idealom olimpizma, v katerem so gojili tudi plemenite medčloveške odnose kot dobri bratje in sestre. Od tod tudi

vsa njegova preprostost in skromnost velikega športnika olimpijona in rekreativca.

Kljub polstoletnemu odrivanju spomina na Sokola, se je le ohranila rahla nit spomina na to zaslužen športno gibanje. Po državni osamosvojitvi, ko so odpadli vsedržavni politični monopoli, je ponovno vzplamtelo upanje po obnovi Sokola. In čeprav so padli monopoli, so ostali mnogi veljaki še vedno nenaklonjeni Sokolu, pa je nam mladim sokolom prav lik Leona Štuklja največji vzor in svetilnik, ki vliva moč da vztrajamo.

P.S. Iz mnogih krajev Slovenije smo občudovalci Leona Štuklja, pobitelji v Novo mesto na Glavni trg, da bi doživeli ponovitev slavlja iz 1924. leta. Žal, vzdušju je manjkala zadostna zvočna kulisa z godbo, ki bi s sokolskimi koračnicami najavila prihod slavljenca kot nekoč. Tako je pa bila čudna tišina, nič svečana. V Mariboru so to znali pričarati ob 80-letnici Maistrove proslave!

SLAVKO KLANČNIK Ljubljana

Ničesar o življenju, ki ga je vzela voda

Dol. list št. 47, 26. november

V slabem letu dni je na straneh Dolenjskega lista izšlo že drugo pismo proti izgradnji Savskih elektrarn. Pomenljivo je, da obe prihaja iz Novega mesta. Še bolj pomenljivo je, da avtor drugega dela v dolenjskem zavodu za naravno in kulturno dediščino, torej državni instituciji. Le-ta bi morala imeti pregled in predvsem vpliv na stvar. Postavljajo pa se mnoga začetniška vprašanja.

Predvsem ni res, da izhajajo načrti za gradnjo verige HE na reki Savi šele dobrih deset let. Prva se je z gradnjo te verige začela ubadati že nacistična Nemčija. Po pripovedovanju pokojnega Sevnica Jozeta Smodeja bi bila to kruta enačica, ki bi enostavno poplavlila večji del prostora vzdolž reke Save, kot nekako napeljuje g. Andrej Hudoklin. Še zloglasni breštanski grad bi postal le otok. Eden zagnanih načrtovalcev HE na Savi, dipl. inž. Vekoslav Korošec iz Turboinstituta iz Ljubljane, je od Jesenic na Gorenjskem do Jesenic na Dolenjskem načrtoval kar 32 HE z eno prečrpalno na Pohorju. To je bil čas velikih načrtov za gradnjo HE v Sloveniji, kjer so se naravovarstveniki borili, vsaj za ohranitev reke Soče.

Sledila je gradnja NE Krško in gradnja HE je zamrla za desetletja. Slednjič je le sledila dolgotrajna gradnja HE Mavčiče in še dolgotrajnejša gradnja HE Vrhovo (skoraj 10 let). Posavčani so se vesekoli prizadevali za nadaljevanje gradnje verige HE. Pred desetimi leti je vladala Dušana Šinigoja sprejela lokacijski načrt za drugo HE v nizu, HE Boštanj. S tem se pričena aktivnost, pomembna za sleherni HE, in tudi pred katero se ustavi g. Hudoklin. Ravno izdelava lokacijskega načrta je faza, kjer se lahko vgrajujejo naravovarstveni ukrepi. Tako se bo v Boštanju še kdo spominjal načrta za izgradnjo otoka Vider, streljaj pod vasico Kopolje. Ljudje so se nasmiali ob tej vesti, češ le kdo bo pripravljal vidre, te plašne živali, na tako selitev. Pomembna zadeva, ki jo obljubljajo graditelji HE na Savi (zadnja tiskovna konferenca na HE Vrhovo, ki jo je verodostojno prenesel tudi Dolenjski list), je, da bodo ravno HE na Savi reševala dolino pred ponavljajočimi se velikimi poplavlami. Kdo bi potemtakem zameril Posavcem, poleg drugih prednosti, da ne bi podpirali takih načrtov?

Ob tem kaže opozoriti na še eno pomembno dejavnost, ki teče vzporedno. Že leta 1992 je ministrstvo za okolje in prostor pričelo v Posavju z aktivnostmi za regionalno planersko delavnico. Prvi povzetek strokovnih gradiv je nastal oktobra leta 1996. Delavnica je identificirala tudi probleme, pred katerimi sviri g. Hudoklin. Pregledna karta št. IX na strani za stranjo 35 govori o pokritem vkopu v območju pod sedanjo magistralko. Usmeritve za oblikovanje obvodnega prostora v Brežicah pa v dveh poglavjih opisujejo, kako naj bi: "Akumulacijsko jezero ob Brežicah in breg akumulacije krajinsko oblikovali za potrebe parkovnih in rekreacijskih površin kot sestavnih del obmestnih površin, dopolnjenimi s programi za gostinstvo, zabavo in sprostitve." Opisuje, kako obstajajo med mestom in obvodnim prostorom možnosti za ustrezne peš povezave.

V naslednjem odstavku je navedeno "preoblikovanje reke od Zidnega mostu do Mokric v povezan sistem akumulacijskih jezer, ustrezno oblikovan obvodni prostor z respektiranjem obstoječih krajinskih vzorcev, kar naj bi bilo izziv za nove ambience v kulturni krajini in potencial za nekatere oblike rekreacije na vodi in ob njej. Približevanje vodnih površin obstoječim mestom naj bi ustvarilo ob primeren načrtovanju možnosti za boljše bivalne kakovosti, v smislu rabe prostora (parkovne, rekreacijske površine), v smislu doživljajske vrednosti (str. 57). Sledi naštevane sanacije razvrednotenih območij v Posavju od velikanskih gramoznic v Vrbini, kjer se divje odlaga pepel iz kotlovnice celuloze Videm oz. ICEC, ki je bolj radioaktivna kot masekaj iz NEK, do opuščeni vojaških območij. Karta z obširno legendo razvrednotenega prostora v Posavju na str. 62 je najgostejše posejana s pikicami prav na območju Krškega in Brežic. Da ne bi po nepotrebnem zavlačeval: Ministrstvo za okolje in prostor je ravno s to šudijo pokazalo, da mu je za sodobno in trajnostno obravnavo hudo načetega prostora v regiji Posavja. Omenjena delavnica ni zaključen akt, temveč dejavnost, ki se traja.

Na enem predvolilnih srečanj starega krškega župana Danila Siterja se je le-ta posmehljivo izrazil o tej študiji. Da ni še boljša, je tudi sam kriv, saj se med dvema postankoma med izleti v tujino ni bolj zamislil nad odprtimi posavskimi problemi in jih posredoval ukaželnim strokovnjakom iz raznih strokovnih področij, zbranim v zeleni dvorani krškega Hotela Srečič.

Naj zaključim z eno mislijo iz te študije. Opažamo namreč, da je varstvo naravne in kulturne dediščine med tremi posavskimi občinami razbito na tri regije: Sevnica je naslonjena na Celje, Krško na Ljubljano in Brežice na Novo mesto. Je tudi v tej razcepljenosti mogoče iskati kili nesodelovanja? Sam imam s tem bridko izkušnjo. O starrem kozolecu, ki ni moj in bi moral za njegovo zaščito kaj reči ZVNKD iz Celja, je na moj dopis odgovoril šele po dveh letih in to, da me žal niso našli. (Le kdo jih na vasi ne bi natančno usmeril, če bi me res iskali?). Sedaj bo, če bog da, kozolec odpeljal Gorenjec!

ALFRED ŽELEZNIK Boštanj 56

Kandidatu za župana gospodu Vladu Deržiču

Predvolilno

V nedeljo se bomo v drugem krogu odločali o županu občine Brežice in mi ni vseeno, kdo bo župan. Krajnom brežiške občine sem prav gotovo znana kot dolgotletna delavka v občinski upravi na področju gospodarstva in financ. V tem času, spoštovani gospod Vladu Deržič, sva se spoznala kot družbenopolitična delavca, oba sva bila takrat člana zveze komunistov. Glede na najin položaj, ki sva ga imela, sva v sodelovanju reševala naloge, ki so bile pred nami. Kot primer naj navedem uspehe, dosežene pri razvoju družbenih dejavnosti, pri uvajanju krajevnih samoprispevkov in na drugih področjih. Priznavam, da si imel pri delu tudi kasnejše uspehe. Bila sem ponosna, da si bil kot mlad človek tako uspešen. Tudi po moji upokojitvi v letu 1986 sva še vedno sodelovala in to na področju razvoja turizma v

Čist zrak je zasluga sindikatov

Na Svobodnih sindikatih Bele krajine in v SKEI Danfoss pravijo, da ne dovolijo, da bi se kdorkoli kitil z njihovimi zaslugami za to, da iz črnomaljskega IMP Livarja ne uhaja več prah

Zaradi korektnosti do političnih strank, a tudi zato, da ne bi škodovali kateremu od županskih kandidatov, pred lokalnimi volitvami sindikati Bele krajine nismo želeli odpirati problema onesnaževanja v Črnomlju. Sedaj, ko so volitve za nami, želimo javnost seznaniti z odpravljanjem resnega ekološkega problema.

V Črnomlju je bilo onesnaževanje okolja del vsakdana, saj je iz dimnikov in ventilacij nekdanjega Belta neprestano prihajal prah. Vsi smo negodovali, odločnega koraka pa ni bilo moč narediti. Po stečaju je Belt-Livar dobil novega lastnika in sicer družbo IMP Livar iz Ivančne Gorice. Onesnaževanje zraka je bilo zopet vse večje. Hkrati je poleg starega Belta nastala nova hala tovarne Danfoss Compressors, ki je na veliko zaposlovala. Čez noč se je znašlo na njenem parkirnem prostoru več kot 600 avtomobilov, katerih lastniki so člani našega sindikata. Zato sta se z onesnaževanjem zraka in emisijami prahu začela ukvarjati sindikat SKEI Danfoss in Območna organizacija ZSSS za

Belo krajino. Že prej je na našo pobudo na to problematiko IMP Livar opozoril direktor Danfossa Leopold Panjan, potem pa je zadevo prepustil sindikatu.

Prvo pisno zahtevo za takojšnjo ureditev čistilnih naprav smo napisali 20. februarja letos, a kljub zagotovilom je prah še naprej letel okrog. 26. februarja nam je direktor IMP Livarja Izidor Derganc zagotovil, da bodo namestili

VOLILCI ZASLUŽIJO VSAJ POZDRAV

Veliko ljudi je že kar apatičnih do politike in njih volitve. Ker pa brez tega ne gre, bi morali ljudje, ki so odgovorni za izpeljavo volitev, poskrbeti, da bi bile čimbolj prijazne ljudem. Jaz sem še vedno prepričana (ali pa naivna), da prijazen in predvsem pameten pristop veliko pomeni. Med toliko krajani najbrž ne bi bilo težko najti štirih, ki bi bili primerni in bi znali volilce sprejeti s pozdravom v slovensčini. Pa ni bilo nikakršnega pozdrava. Ko smo oddali vabila za volitve, je članica svoje sosedice povprašala po osebnih dokumentih, pa še o državljanstvu, vse v slogu pomembnosti.

To ljudi odbija in mislim, da se udeležba manjša tudi zaradi takih.

M. B.

Ljudem v vednost

Naša stranka DeSUS je imela predvolilni zbor 15. novembra v hotelu Smuk v Semiču. Ustno smo povabili tudi oba kandidata za župana. G. Ivan Bukovec se našega predvolilnega zbora DeSUS ni udeležil, čeprav je na zloženki za svojo promocijo navedel brez naše vednosti, da ga DeSUS podpira. Verjetno se mu ni zdelo pomembno, da pride osebno na naš zbor in predstavi svoj program. Bil je le nekaj metrov oddaljen od prostora, kjer je bil takrat naš predvolilni zbor. Stranka DeSUS je zavzela stališče, naj vsak član voli tistega kandidata za župana, kateremu zaupa. Smatramo, da so bile volitve v redu izvedene.

Zaradi stranke DeSUS in zgoraj navedenega ni moral g. Ivan Bukovec na sodišče, ker ni bil tožen od naše strani, kar se obravnava po javnih lokalih v Semiču in okolici.

Vzrok za tožbo je drugje in toženi naj pokaže na tistega, ki ga toži. Tožeči hoče uporabiti DeSUS samo za orodje, da bi opravičil in utemeljil svojo tožbo, kar mu stranka DeSUS zelo zameri.

MARTINA JAKŠA Semič

filtre najpozneje do 15. aprila, in nas prosil za potrpljenje. Ker pa obljube do takrat niso bile izpolnjene, smo 29. aprila naslovili dopis na inšpekcijo za okolje in prostor RS. 12. maja smo dobili od Simona Humarja, vodje območne enote Novo mesto, odgovor o ugotovitvah inšpekcije in predviden urnik zagona čistilnih naprav in filtrov.

Ker smo v sindikatu SKEI Danfoss in belokranjskem območnem sindikatu zatrdno sklenili, da ne bomo mirovali, dokler ne bomo v Črnomlju zadihali čistega zraka, smo zaprosili za pomoč tudi črnomaljskega župana. 12. junija nam je direktor Derganc seznanil s sanacijo odpravevanja v črnomaljskem obratu, ki je veljala 25 milijonov tolarjev. Takrat je tudi zagotovil, da bodo do konca letošnjega leta namestili filtre na kupolne peči, s tem pa bodo tudi končali z naložbami v ekologijo v tovarni.

Sedaj sporočamo, da že dihamo čistejši zrak, da pa smo se z onesnaževanim zrakom zadnji dve leti ukvarjali predvsem sindikati ZSSS Bele krajine in SKEI Danfoss Compressors Črnomelj in ne dovolimo nikomur, da bi si prilasčal naše zasluge. Pred nami pa je še en neresen problem: kako povrniti škodo, ki je zaradi prašnih delcev nastala na premoženju naših članov in občanov. Zato smo sredi novembra naslovili na direktorja Ostermana in gospoda Kozana povabilo na razgovor v Danfoss, kjer jima želimo predstaviti svoja izhodišča in odškodninske zahteve.

JOŽEF KOČEVAR, sekretar ZSSS Bela krajina JANEZ JERMAN, predsednik SKEI Danfoss

TABORNIŠKI OBČNI ZBOR

NOVO MESTO - V petek, 4. decembra ob 18. uri, bodo imeli člani Rodu gorjanskih tabornikov letni občni zbor v prostorih zavarovalnice Tilia v Novem mestu. Pregledali bodo dela in naloge preteklega leta. 18 članov bo letos sodelovalo na svetovnem zletu Jamboree, ki bo v Čilu. Za zaključek bo starešina rodu Andrej Kotnik z diapozitivi predstavil svoje potovanje po Avstraliji. Naslednji dan pripravljajo Novomeščani starešinstvo: posvet vseh starešin iz taborniških rodov Slovenije, ki bo v prostorih KS Ločna-Mačkovec.

M. G.

Invalidi prvi

Zanimiva predstavitev vseh dolenjskih lekarn in podružnic

NOVO MESTO - Prejšnji teden je Društvo invalidov Novo mesto razposlalo svojim članom novo številko glasila Moč volje, ki je hkrati tudi mesečni stenski koledar za 1999. Delovno društvo, ki v mejah sedanjega obsega dolenjskih in belokranjskih občin obstaja od 1982, je znova potrdilo svojo agilnost in domiselnost. Koledar za 1999 so izdali tokrat s sodelovanjem Zavoda Dolenjskih lekarn in Novem mestu. Zanimiv je opisan pregled združbe občinskih lekarn dolenjskega območja iz leta 1978. Zdaj praznujejo združene lekarne že 20 let skupnega poslovanja. V tem času so zagotovile svojim delavcem ugodne delovne razmere, kupile so več počitniških zmogljivosti, stanovanj in skrbale za izobraževanje zaposlenih. Tudi uspešno poslovanje je potrdilo, da je bila združitev potrebna in dobro speljana. Posebej je predstavljen tudi galenski laboratorij v Dolenjskih lekarnah.

Glasilo objavlja tudi tokrat več razveseljevalnih poročil o društvenem delu, ki je zazivel zlasti potem, ko je društvo letos dobilo od Mestne občine Novo mesto v trajno uporabo svoje prostore. Idejni osnutek glasila in koledarja je pripravil neurtudni tajnik društva Zvone Tkalec, sodeloval pa so še: oblikovalec Ljuba Žagar in Studio Artline, za fotografije je poskrbel Foto Asja, avtorja besedil pa sta Andrej Gregorič in Marija Golob. Grafična priprava je delo Studia Artline, v nakladi 1.400 izvodov pa je glasilo in lep koledar natisnilo sitotiskarstvo Franc Cemič v Novem mestu.

Tg.

Ob mednarodnem dnevu prostovoljcev

5. decembru

Bogat sem, če znam sprejeti človeka v svojo hišo, ga sprejeti v njegovi preprostosti in vedeti, da zmore velika dejanja. Bogat sem, če imam rad človeka in ne njegovo denarno veličino, ne moti me barva njegove kože, ne jezik, ne vera. Je človek in moj prijatelj. Ne zapirajmo se v ozek krog izbranih prijateljev, ampak darujmo prijateljstvu tudi takim, ki jim je težko najti prijatelja, saj s tem bogatimo sebe in druge.

Tako želim vsem, ki ste šele na začetku te tako plemenite, osrečujoče poti prostovoljne pomoči, kot tudi vsem, ki ste že dodobra okusili njene lepote in radosti, da greste pogumno in z veseljem naprej, da se s prostovoljnimi socialnim delom še bolj posvetite bližnjemu, kajti biti prostovoljec pomeni dati nekomu nekaj, kar potrebuje, in v zameno ničesar pričakovati. Svojemu bližnjemu se znajmo sproščeno nasmešiti, ga prijateljsko potrepeljati po rami in mu pokloniti prijazno besedo. Naj nam ne bo težko podati roko beraču.

KATARINA JAKLITSCH
Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto

Kdaj bomo prenehali s poskusi na živalih?

Na Valu 202 je dr. Pogačnik izjavil, da v Sloveniji poizkusov na živalih ne izvajajo več. To ne drži. Dvakrat sem bila na farmi laboratorijskih živali v Krki Novo mesto, kjer sem ugotovila, da imajo za izvajanje (tudi kozmetičnih) poizkusov posebno rejo farmnih laboratorijskih živali. Sami gojijo pse beagle, kunce in bele miši, mačke pa kupujejo po bližnjih kmetijah po 1000 tolarjev. Če znanstveniki te vrste trdijo, da to ni res, potem je to jasen in trden dokaz, da uporabnike, ki iščejo kozmetiko, ki ni preizkušena na živalih, zavajajo.

Hkrati sprašujem podjetji Krka in Lek, zakaj sta prepovedali snemanje laboratorijskih živali ekipi TVS, ko je najavila prihod? Konec koncev bi bilo vsako opravičevanje volilnih iz teh tovarn odveč, če bi na embalažo svojih kozmetičnih izdelkov napisali: "Proizvod ni testiran na živalih." Če bomo prišli v Evropsko unijo, bo to tudi naša obveza.

LEA EVA MÜLLER

LITERARNI NATEČAJ

LJUBLJANA - Svetovni slovenski kongres (SSK) razpisuje literarni natečaj za izvirne eseje na temo Kar bi bilo treba narediti, da bi bili lahko resnično ponosni na Slovenijo? Rokopise je treba do 31. marca 1999 poslati na SSK, Cankarjeva 1/4, Ljubljana, opremljeni morajo biti le z geslom. Esej mora biti dolg od pet do deset tipkanih strani. Za najboljše eseje bodo podelili nagrade: prvo v višini tisoč ameriških dolarjev, drugo 500 ameriških dolarjev, tretjo 100 ameriških dolarjev in deset knjižnih nagrad. Izid natečaja bo razglašen na javni prireditvi.

LEPI, UREJENI, ČISTI

SEMIČ - V nedeljo se je s podelitvijo nagrad in priznanj zaključil natečaj "Občina Semič - lepa, urejena in čista". Najbolj urejeni vasi sta letos Praproče in Mladica, Ema Stariha iz Moverne vasi ima najbolj urejeno domačijo, najlepše urejeni stanovanjski hiši pa Anica Stariha z Vrtače in Jožica Justin z Mladice. Z najbolj urejenimi in cvetočimi balkoni so se lahko letos pohvalili Marjana Ogulin ter Iva in Jože Konda, vsi z Osojnika.

NOVA MONOGRAFIJA DOLENJSKE ZALOŽBE

Najbogatejša knjiga o Kočevski

Janez Črnač je pripravil prvo monografijo o Kočevski v besedi in sliki

Svojim dosedanjim monografijam o Božidarju Jakcu, Proštih novomeškega kapitlja (1492-1993), Stiški opatiji 1136-1784, Kartuziji Pleterje in o Novem mestu je Dolenjska založba te dni dodala novo delo: monografijo magistra Janeza Črnača o Kočevski. Napisal in z bogatimi slikovnim gradivom jo je opremil strokovnjak, ki nam lahko pove o pokrajini med Turjakom in Kolpo morda največ med Slovenci. Od človeka, ki je vse do upokojitve delal na Kočevskem in do potankosti spoznal to lepo deželo, njene ljudi in predvsem njene čudovite gozdove, to naše "zeleno morje", smo tako delo pravzaprav tudi pričakovali.

Že leta 1981 je Janez Črnač zaokrožil svoj magisterij z nalogo "Življenje kočevske krajine in njena negovalna raba". Dvanajst let pozneje je dobil na biotehniški fakulteti ljubljanske univerze Jesenkovo priznanje za uspehe pri sonaravnem gospodarjenju z gozdovi na Kočevskem ter za razvijanje gozdarstva kot kulturne in etično razvite stroke. Slovenska javnost ga je spoznala tudi po nedavni odmevni akciji za zavarovanje naših gozdnih gozdov. Knjigo o Kočevski s tako vsebino in z zrelimi, pokončnimi ter strokovno vseskozi utemeljenimi razmišljanji je lahko napisal predvsem človek, ki je v poklicno delo vložil vse svoje življenje, študij, nenehno izpopolnjevanje in učenje v naravi, katero pozna, spoštuje in ceni s predano ljubeznijo zanesenjkaja.

Skromne današnje besede ob pojavu Črnačeve monografije na slovenskem knjižnem trgu so lahko samo prvo sporočilo, da smo dobili dragoceno delo, o katerem

RAZSTAVA V DOMU STAREJŠIH OBČANOV

Učenci podaljšanega bivanja OŠ Šmihel so si z učiteljicami v začetku novembra v Domu starejših občanov ogledali razstavo ročnih izdelkov, ki so jih oskrbovanci izdelali v enem letu in si tako krajšali čas. Organizirali so že več takih in podobnih razstav. Videli smo tapiserije, gobeline, poslikane vaze, rute, krožnike, okrasne broške, razne igrače, kvačkane in pletene izdelke.... Na tokratni razstavi je sodelovalo veliko oskrbovancev s številnimi izdelki. Kakovostni izdelki ročnih del, lepo razporejeni na policah in stenah razstavnega prostora, so bili prava paša za oči. Izdali so tudi Naše glasilo s številnimi prispevki o ustvarjanju na številnih področjih udejstvovanja zaposlenih in oskrbovancev. Nad razstavo smo bili zelo navdušeni.

H. MURGELJ
OŠ Šmihel, Novo mesto

KAJ MI POMENI LEON ŠTUKELJ?

- V meni zbudi potrebo po zahvali. Zahvalila bi se mu zato, ker je sveto dokazal, da lahko tudi naš človek doseže kaj vrednega in dragocenega, kar pusti močan pečat in spomin v zgodovini človeštva. (Tea Urbančič)
- Narodni junak, mož s samozavestjo, z mnogo duševne in fizične kondicije. (Nina Berkop)
- Človek, ki zelo uspešno kljubuje starosti z notranjo močjo. (Matjaž Gričar)
- Čeprav je star, je po duši še vedno mlad. (Urška Počrvina)
- Dokazal je, da se da s preprostim življenjem doseči velike cilje (Helena Pavček)
- Ker cenili ljudi in Slovenijo, je lahko vzornik vsem Slovencem. (Simon Turk)
- Zdi se mi neverjetno, da tako lepo in tekoče govori, ima dober spomin in še telovadi. (Blaž Pir)
- Je res nekaj posebnega, prijazen, pošten do ljudi, kulturn. Najbolj pa mi je všeč, ker je doživel sto let. Želim mu še veliko let. (Tanja Saje)
- Sem ponosen, ker je najstarejši olimpijonek na svetu in ker je iz naše male države. (Tomi Kren)

Učenci 6.a in 6. b
Zbrali: SONJA IN VESNA
iz 8.b, OŠ Vavta vas

bo treba še pisati in ga priporočati našim ljudem. Na pravkar končanem knjižnem sejmu v Ljubljani je na sicer skromni skupni stojnici treh dolenjskih založb Črnačeva knjiga dobesedno žarela - tak je namreč njen varovalni ovitek s silhueto gozdov pod nebo skrivnostnih živordečih in zlatorumelih barv. Kot v pravljici sijajo te kočevske barve in kličejo, da odpreš veliko knjigo.

Avtor nam svojo deželo predstavlja v 20 poglavjih. O večnih potovanjih in trdnosti spletenih naravi piše v njih, seznanja nas z usodnimi zapisi preteklosti in s sledmi življenja v njej, o zakladu z Debelega vrha piše in o izravnanih koreninah pa o Rogu, ki je Bog, ustvarjalnost in harmonija. Poglavje z naslovom "Mein Kampf po Kočevsko" nam pojasni, kako je bilo s Kočevarji pred stoletji in kako leta 1941. In še se sprašuje pisec z nami vred: bo gozd na Kočevskem dobil vojno kljub

NATEČAJ ZA GROSSMANNOVO NAGRADO

LJUBLJANA - Akademija za gledališče, radio, film in televizijo razpisuje scenarijski natečaj za Grossmannovo nagrado 1998. Na natečaju lahko sodelujejo študentje ljubljanske in mariborske univerze z izvirnimi scenariji za kratki igrani ali dokumentarni film v obsegu do 10 tipkanih strani. Prispevke naj oddajo pod šifro na naslov: AGRFT, Nazorjeva 3, 1000 Ljubljana, s pripisom Grossmannova nagrada 1998. Žirija bo nagradila en sam scenarij z odkupno nagrado 100.000 tolarjev.

Nekaj volilnih nagajivosti

Volilnih nepravilnosti v predvolilnem obdobju na Kočevskem ni bilo, bilo pa je kar nekaj škodoželjnih nagajivosti.

V Kočevski Reki se je domačinom predstavila kandidatka za županjo iz stranke SDS Alenka Gabrič. Vodstvo Snežnika je s časovnim omejevanjem in zaračunavanjem najemnine oviralo predstavitve v njihovem gostinskem centru. Kandidatinja za županjo in kandidati za občinski svet so se zato kljub hudemu mrazu predstavili kar na prostem, kjer jih je pričakalo blizu 200 krajanov. Otroci osnovne šole in vrta so pripravili prisrčen kulturni program, kakršnega v tem kraju že dolgo ni bilo. V istem gostinskem centru pa se je brez težav smel predstaviti kandidat za župana iz stanke LDS Janez Črnač. Predstavitve je bila kar med delovnim časom. Tudi kandidat za župana iz stranke ZLSD in sedanjí župan Janko Veber se je v gostinskem centru smel predstaviti.

Glede na to, da je gostinski center večinoma prazen, bi bilo pričakovati, da bo Snežnik napolnil svoj lokal vsaj v času predvolilne kampanje. Iz nerazumljivih razlogov tega ni storil, je pa zagrozil, da bo zaradi nameščenja plakatov na Snežnikove oglasne table (table so namenjene tudi potrebam krajevne

mnogim izgubljenim bitkam? Zapis o Kraljici Roga nas presune. Tako je tudi pisanje o nekdanjih gospodarjih, puntarjih in tlačanih, pa o gozdu, ki ni le les, temveč življenje samo - vse tja do nove podobe Petra Klepeca.

Posebno poglavje so bogate Črnačeve barvne fotografije; knjiga jih je prepolna in ob vsaki je moč reči: tole je posnel strokovnjak s srcem in z očmi poznavalca. Kočevski gozd v vseh letnih časih, gozd kot pragozd in domovina številnih živali. Postavim: družina šestih medvedov na eni izmed roških gozdnih cest - prizor, da se stresesh spričo lepote in divje moči kosmatincev, ki so na Rogu doma že od nekdaj.

Premalo je prostora v temle kratkem zapisu, da bi o vsebini dragocene knjige že danes povedali še kaj več. Raje s temi vrsticami toplo čestitam magistru Janezu Črnaču in njegovim sodelavcem za tako lepo knjižno darilo! Delo je oblikoval avtorjev sin Šamo Črnač, lektoriral Danilo Škulj, izdala Dolenjska založba z glavnim urednikom Francijem Šalijem, odlično pa v tisoč izvodih natisnila Tiskarna Novo mesto.

TONE GOŠNIK

SREČANJE STAROSTNIKOV V ŠMARJETI

Krajevna organizacija Rdečega križa Šmarjeta vsako jesen organizira srečanje za starostnike nad 70. letom starosti. V nedeljo, 29. novembra, se je v gostilni Pirkovič zbralo okrog 80 starostnikov. Nastopili so učenci vrta in osnovne šole Šmarjeta in pevsko društvo Šmarjeta, zahvala za sodelovanje pa velja še krajevni skupnosti Šmarjeta, cvetličarni Tatjana iz Šmarjskih Toplic ter gostilni Pirkovič. Bilo je lepo!

skupnosti) ustrezno ukrepal. Pričakovati je, da bo tožil stranke SDS.

Po vsem tem je morda sedaj le mogoče razložiti, zakaj pred poslovno stavbo Snežnika že nekaj časa visi njihova zastava na pol droga!

IVE A. STANIČ

PREDVOLILNO ZAMEGLJEVANJE

V propagandnem letaku z naslovom Ti si moj bližnji me je g. Franci Koncilija, ki se ponuja občankam in občanom Novega mesta za župana, uvrstil med strokovnjake, ki mu bodo pomagali uresničevati zastavljene cilje.

Izjavljam, da se z g. Koncilijo o tem nisva nikoli pogovarjala in dogovarjala, zato razumem to ravnanje kot zlorabo mojega imena v volilne namene.

Sprašujem se, ali je to edina neresnica, ki se mu je zapisala v njegovem propagandnem gradivu.

dr. MARJAN BLAŽIČ
Novo mesto

Zahvala Leona Štuklja

Novomeški rojak, olimpijonek Leon Štukelj, ki je 12. novembra v Novem mestu praznoval svoj 100. rojstni dan, se je v prijaznem pismu, ki ga v celoti objavljamo, zahvalil novomeškemu županu, vsem Novomeščanom in Dolenjcem, ki so počastili njegov jubilej.

"Spoštovani gospod Franci Koncilija, župan Mestne občine Novo mesto!

Dovolite mi, se Vam za Vašo pobudo, da svoj stoti rojstni dan praznujem v krogu svojih rojakov Novomeščanov v rodnem Novem mestu, zahvalim, saj ste Vam izkazano zaupanje v celoti izpolnili.

Hvala Vam za veličasten sprejem na Glavnem trgu, kjer sem se v Vaši družbi in družbi predsednika MOK gospoda Samarancha ponovno počutil kot zmagovalca.

nosti ob mojem jubileju, za tople sprejeme, kulturna dogajanja, kot so bili izidi knjig, otvoritev razstave itd. Zlasti hvala za lepo pripravljeno in vrhunsko izvedeno svečano akademijo, ki je ponela slavo mesta ob Krki preko medijev v širni svet.

Prosim Vas, spoštovani gospod župan, posredujte mojo iskreno zahvalo in čestitke vsem sodelavcem dogajanj ob mojem jubileju pa tudi vsem Novomeščanom in Dolenjcem, ki so mi ob ponovnem toplem sprejemu tako najlepše voščili za moj stoti rojstni dan.

Vam, gospod Koncilija, pa poleg zahvale še želja za obilo uspehov pri Vašem nadaljnjem delu. S prisrčnimi pozdravi
Vaš Leon Štukelj"

Maribor, 28. november 1998

DOLENJCI - PISMENI SLOVENCİ - Pot tem geslom so se na 14. Slovenskem knjižnem sejmu, ki so ga zaprli minulo nedeljo, predstavili prvič skupaj trije dolenjski založniki: Tiskarna Novo mesto - Dolenjska založba in Erro iz Novega mesta ter Mondena iz Grosuplja. Obisk sejma je bil nekoliko slabši kot prejšnja leta, še vedno pa število obiskovalcev, ki so si ogledali letno knjižno bero, presega deset tisoč. Na sliki: predstavnika Dolenjske založbe in Mondene, Zdravko Petrič in Helena Frbežar pri skupni prodajni stojnici. (Foto: M. Markelj)

OBISK ZAMEJSKIH TABORNIKOV - Prejšnji vikend so člani Rodu gorjanskih tabornikov obiskali zamejske tabornike rodu Modrega vala iz Trsta in Gorice. Skupaj so obiskali župana občine Dolina, ki je med večjimi slovenskimi občinami na Tržaškem, si pod strokovnim vodstvom ogledali dolino Glinščice (slika) in njen slap. Popoldan so imeli prijateljsko srečanje med obema rodovima v odbojki, zvečer pa so jim domačini razkazali še vas Občine nad Trstom. Prvi dan obiska so sklenili z družabnim srečanjem v prostorih združenega doma na Goriškem. Naslednji dan so si ogledali mesto Gorica in njen grad, popoldan pa še značilno kraško zanimivost - OSMICO, kjer so jim prijazni domačini ponudili pravi kraški pršut in kozarček merlotia. Prekratko srečanje sta pobratena rodova zaključila z obljubo na skorajšnje pomladno srečanje. (Marko Gošnik, foto: Andrej Kotnik)

MLADI PARLAMENTARCI - Mladi parlamentarci iz dvanajstih dolenjskih občin: Videm-Dobrepolje, Ribnica, Metlika, Ivančna Gorica, Črnomelj, Kočevje, Trebnje, Škocjan, Šentjernej, Novo mesto, Semič in Loški Potok so se v četrtek, 26. novembra sestali v Novem mestu, kjer sta Društvo prijateljev mladine, Moja in Občinska zveza prijateljev mladine Metlika pripravila regijski posvet kot pripravo na že deveti nacionalni otroški parlament, ki letos obravnava temo vpliva medijev na mlade. Demokratično so izvolili predstavnico - učenko iz občine Novo mesto Niko Petric, ki bo v ponedeljek, 7. decembra, na nacionalnem otroškem parlamentu v stavbi državnega zbora v Ljubljani v njihovem imenu predstavila stališča dolenjskih otrok in tudi predlagala skupno temo desetega otroškega parlamenta Prosti čas mladih.

PLES LIONS KLUBA - Novomeški Lions klub bi priredil ob koncu novembra tradicionalne dobrodelne ples. Ples, ki je bil v petek, 20. novembra, v restavraciji Tango na Otočcu, je bil že peti po vrsti. Izkupiček dobrodelne akcije so lionsi namenili za nakup opreme za novo trebanjsko delavnico za otroke z motnjami v razvoju. Zbrane je na Otočcu pozdravil guverner 129. distrikta prof. dr. Stojan Plesničar, ki je pohvalil delo kluba; štirim članom pa je izročil posebna priznanja, in sicer: tajnici kluba in distrikta Kseniji Žužič, dosedanjemu predsedniku Tonetu Škerljcu, dr. Petru Kapšu in dr. Rafku Kapšu. (Tekst: I. Krasko; foto: M. Kline)

Super Peter

Zakladnica daril!

KOVINOTEHNA

Naša bogata ponudba je prava zakladnica daril. Da bi Vam olajšali izbiro, Vam bo Super Peter svetoval, pripravil pa Vam je tudi različne darilne pakete v petih cenovnih razredih. Vabljeni!

4.999.- SIT

9.999.- SIT

1.999.- SIT

obročno kolo Big Boy 12,5"

MANA
turistična agencija

Kandijska 9, Novo mesto
Tel. 068/321-115, 325-477

ZIMA V TOPLIH KRAJIH

- Kitajska-Peking, 7 dni - 170.000 SIT
- Egipt, 7 dni - 91.200 SIT
- Kanarski otoki, 7 dni - 74.500 SIT
- Bali, 15 dni - 167.000 SIT

SILVESTROVANJE

- Pariz, 5 dni, bus - 32.990 SIT
- Rim, 3 dni, bus - 23.590 SIT
- Budimpešta, 4 dni, bus - 18.900 SIT
- Praga, 4 dni, bus - 20.900 SIT

RADIO MAX

88,9 MHz
87,6 MHz

MIRA

frizerski salon

Sabina Zakšek, s.p.
Marjana Kozine 3
Novo mesto

Vsaki dan
(razen ponedeljka)
od 15. do 19. ure,
ob sobotah
od 8. do 13. ure.

Naročila po
068/373-461

BISTRO A

Novi trg, Novo mesto
322-765

vam poleg pijače nudi tudi več vrst pizz, hamburgerje, cheeseburgerje, sardele, lignje, pomfrit ...

Hrano vam pripeljemo tudi na dom ali v službo.

Pridite, poskusite in se prepričajte, da vse najboljše za pizzo dobite pri **PARTNERTRADING, d.o.o.**, iz Novega mesta!

Z NAMI BREZ DECEMBRSKIH ZADREG!

Ne veste, kaj podariti? Podarite **zlatnik** ali **zlatno ploščico**. Podarite **življenjsko** ali **rentno zavarovanje**. Najstniku bo prišlo prav v študentskih letih, ali ko bo začel življenje v dvoje.

Podarite otroku **Papijevo varčevalno knjižico**, ki mu bo prinesla krilatega pujska SKB PAPIJA.

Ne veste, kako plačati? Z **gotovinskim kreditom** SKB banke je vprašanje odveč. Za naše zveste stranke so krediti brez zavarovanja.

Informacije: Zeleni telefon 080 15 15
<http://www.skb.si>

Čestitke

ter lepe želje poslovnim partnerjem in strankam ob koncu leta lahko naročite v

DOLENJSKEM LISTU

na telefon:
068/323-610 ali **041/623-116**

Mercator

BOŽIČNO NOVOLETNA PONUDBA od 26. 11. do 28. 12. 1998

ZA BOŽIČNI ČAS, ZA NOVO LETO Z VAMI IN ZA VAS, VSE DNI IN VSE NASLEDNJE LETO

Mešanica medenjakov Manner

500 g
stara cena 511,70
389,00

Novoletna vrečka

200 g
369,00

IN ŠE POLNO IZBRANIH DOBROT

<http://www.mercator.si>

Ponudba velja do prodaje zalog! Cene v SIT!

REAL

STORITVE FINANCIRANJA, SVETOVANJA IN TRŽENJA, d.o.o.

KOČEVARJEVA 2, 8000 NOVO MESTO

Želite kupiti novo ali rabljeno vozilo novejšega letnika izdelave, pa nimate dovolj lastnih sredstev? Obrtniki in podjetniki, bi radi nabavili gospodarsko vozilo in uveljavljali davčno olajšavo za leto 1998? Torej:

Družba REAL, d.o.o., Novo mesto vam nudi storitev financiranja nakupa vozila po sistemu finančnega leasinga. Financiranje nakupa nudimo pravnim in fizičnim osebam. Nudimo pa vam tudi možnost registracije vozila na vaše ime, če pa boste želeli, boste lahko vozilo predčasno odkupili kadarkoli v času trajanja leasing obdobja.

Poleg tega ima REAL, d.o.o., v POSLOVNO-STANOVANJSKEM OBJEKTU v Kidričevem naselju v METLIKI dvoipol sobno stanovanje velikosti 73 m², katerega vam nudimo v odkup, lahko tudi po sistemu leasinga. Stanovanje je novo in bremen prosto.

Za vse dodatne informacije pokličite na telefon 068/373-16-40 ali 068/324-456.

Petrolovo kurilno olje naročite in dobite že za 45,30 SIT/liter.

- popust ob plačilu z gotovino in MAGNA kartico
- obročno plačilo na 3 ali 6 obrokov
- brezplačen prevoz
- plačilo ob dostavi
- darilo ob nakupu nad 1000 litrov

Vsem dosedanjim ugodnostim pri nakupu kurilnega olja smo dodali še zamik plačila!

Naročila:	BREŽICE	0608 / 61 188
Skladišča:	NOVO MESTO	068 / 323 814
Bencinski servisi:	ČRNOMELJ	068 / 56 070
	KOČEVJE	061 / 851 461

PETROL

DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE
POKRAJINSKI ODBOR ZA DOLENJSKO IN BELO KRAJINO
OBMOČNI ODBOR NOVO MESTO

SPOŠTOVANE VOLILKE IN VOLILCI!

Iskrena hvala za zaupanje, izkazano na glasovanju 22. novembra 1998. Na Dolenjski in v Beli krajini je izvoljenih 12 svetnikov. Storili bodo vse, da bi vsi živeli res umirjeno življenje.

Predsednik Območnega odbora Novo mesto Janez Požar poziva vse volilce Mestne občine Novo mesto, da v nedeljo, 6. decembra 1998, glasujete za županskega kandidata **Antona Starca**, dr. med.

Predsednik OO
Janez Požar

Predsednica PO
Dragica Nenadič

ZDRUŽENA LISTA
socialnih demokratov

Spoštovane volivke in volivci!

Hvala za zaupanje, ki ste ga izrazili z glasovi v prvem krogu volitev.

Zdaj pa dokončno "ODPRIMO TA PROSTOR" in za župane izvolimo **Antona Starca** v Mestni občini Novo mesto; **Alojza Puhana** v Dolenjskih Toplicah in **Franca Škufco** v Žužemberku.

Skupaj bomo uspeli!

Zdržena lista socialnih demokratov
Novo mesto

Spoštovani volilci in drage volilke nove občine Dolenjskih Toplic!

Zahvaljujem se vam za podporo v prvem krogu volitev, za izkazano zaupanje, zato vas vabim, da se v nedeljo, 6. decembra, ponovno udeležite volitev in mi date svoj glas.

ALOJZ PUHAN
županski kandidat

LDS

Liberalna demokracija Slovenije

ZDRUŽENA LISTA
socialnih demokratov

Spoštovane občanke in občani občine Metlika!

Zahvaljujemo Vam se za veliko podporo v prvem krogu volitev tako stranki kot županskemu kandidatu Slavku Dragovanu. Doseženi volilni rezultati nam dajejo voljo, da skupaj zaženemo nov tako potreben ciklus razvoja naše občine. Zato vas vabimo, da 6. decembra znova potrdite svojo odločitev in glasujete za spremembe.

Kandidatu za župana **Slavku Dragovanu** v drugem krogu lokalnih volitev zaupajo tudi Andrej Kočevar, neodvisni, in Jože Nemanič, skupni kandidat SKD in SD iz prvega kroga volitev.

Z novim občinskim svetom in z novim županom v novo tisočletje!

SLS, podružnica Metlika

SLOVENSKA KUHARSKA USPEŠNICA

654
PREIZKUŠENIH
RECEPTOV
ZA PRIPRAVO
VSEH VRST
JEDI!

Posebna
prednovoletna cena
(vključno s poštnino)
4.000 tolarjev

Knjigo lahko naročite na naslov
Peter Bevc, Nad Krko 10, 8222 Otočec
ali po telefonu **068/75-154**

DOLENJSKI LIST

ANTON STARC dr. med.

Spoštovana občanka!
Spoštovani občan!

Pred drugim krogom volitev za župana naše občine, se obračamo na Vas s prošnjo, da podprete kandidata dr. Toneta Starca. Sami močno verjamemo vanj kot človeka, ki bo znal povezati vse, ki mislijo in delujejo v dobro razvoja celotne občine. Prepričani smo, da vsem nam prav njegova izvolitev zagotavlja drugačno podobo življenja občine na vseh področjih. Njegov program je naravnost na urejeno, sodobno in odprto občino z jasno razvojno vizijo.

Že njegovo volilno geslo "DOLENJSKO SRCE BIJE MOČNEJE" kliče k močnejšemu utripu občine in uveljavitvi Novega mesta kot močnega gospodarskega, kulturnega in družbenega središča dolenske regije. Hkrati pa je njegovo znanje, skromnost ter resnična in ne zaigrana človeška toplina zagotovilo za udejanjanje tega gesla.

Upamo, da si boste v nedeljo, 6. decembra, vzeli čas in udeležili volitev. Z vašim glasom za dr. Toneta Starca boste potrdili njegovo volilno zmago iz prvega kroga. Stakšno odločitvi se pridružujete krogu tistih, ki kandidaturo dr. Toneta Starca odločno podpiramo za nov zagon in razvoj novomeške občine:

Miloš Kovačič

mag. Adolf Zupan

Franč Gole

Franči Borsan

Zvone Novina

Slavko Plavec

mag. Milena Kramar

Andrej Kirm

Martin Bajuk

Alojz Muhič

mag. Jožef Žunič

Gregor Božič

Dušan Jarc

Miha Božič

Ivan Kranjc

Stane Fink

Blažo Tasev

Tone Vesel

Jože Košak

Jože Švrt

Jože Papež

Brane Vidmar

Darinka Smrke

mag. Boris Dular

Janez in Mira Kos

Alojz Medle

Uroš Dular

Janez Štrukelj

Marjan Somrak

Sonja Simčič

Štefan David

dr. Marjan Blažič

Jože Zupančič

Marjan Špilar

Helena Zalokar

Anton Dragan

Alojz Dragan

Peter Selak

Milivoj Piletič, dr. med.

Ivan Galac, dr. med.

Peter kapš, dr. med.

Jože Kukec

Jože Steklasa, dr. med.

mag. Ana Blažič

Jože Kotar

Branko Suhy

Jovo Grobovšek

Staša Vovk

Matjaž Smodiš

Rafko Križman

Matjaž Berger

Igor Vizjak

Jože Florjančič

Jože Kregar

Jože Drganc

Anton Deželan

Slavko Matko

Marjan Erpe

Mojca Novak

Drago Roženberger

Lidija Jež

Sašo Stojanovič

Janez Požar

Nenadič Dragica

Kurpes Mijo

Šteblaj Ivo

Ana Bilbija

Ivan Somrak

Miroslav Vute

Dragica Galič

Ciril Klemenčič

Jože Preskar

Frane Smerdu

Julij Štern

Sergej Thorževsky

Adolf Šuštar

Rajko Gerdovič

Milena Oberč

Avgusta Lah

Rado Medle

Franč Avsec

Ciril Jarnovič

Tone Vovk

Marjan Gorenc

Franč Zalokar

Tone Hrovat

Matjaž Vrčko

Jožica Fabjan

Martina Vrhovnik

mag. Tatjana Gazvoda, dr. med.

DOLENJSKO SRCE BIJE MOČNEJE!

LDS

Liberalna demokracija Slovenije

ZDRUŽENA LISTA
socialnih demokratov

SNS

lista obrtnikov
in podjetnikov

MESARSTVO BOBIČ ŠKOCJAN

Matej Bobič, s.p., Škocjan 52
tel. **068/76-446**
Zaposlimo več KV mesarjev
za delo v klavnici. Pisne
ponudbe pošljite na gornji
naslov.

Bi tudi vi želeli živeti brez
bolečin v križu, sklepih,
mišicah in brez ostalih težav?
Taheeb izdelki so prava
rešitev!

Roža, d.o.o., Črnomelj
Tel. **068/51-947**

DAN ODPRTIH VRAT OSNOVNE ŠOLE ŠMIHEL

Učenci in delavci OŠ ŠMIHEL vas vabimo na **Dan odprtih vrat šole**, ki bo v **četrtek, 10.12.1998**, od **13.30** dalje v prostorih šole. Ta dan želimo nameniti človekovim pravicam in obeležiti 50-letnico sprejetja Splošne deklaracije o človekovih pravicah.

Vabimo Vas, da skupaj z nami spoznavate, da so "človekove pravice tvoja in moja svoboda", pravice, o katerih bodo razpravljali učenci in ustvarjanje učencev na temo pravic.

Ob **14.30** bo zasedal OTROŠKI PARLAMENT, kjer bodo oddelčni predsedniki od 1. do 8. razreda razpravljali o dveh temah: Pravice ter Mladi in mediji.

Ob **16. uri** pa bo predstavitev Mednarodnega tabora Piran.

Vljudno vabljeni!

SEK, d.o.o., Proizvodnja embalaže, 8340 Črnomelj, Kanižarica 42

objavlja razpis za imenovanje

DIREKTORJA družbe

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka ali višja strokovna izobrazba
- pet let delovnih izkušenj
- aktivno znanje svetovnega tujega jezika
- izkazane vodstvene in organizacijske sposobnosti.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev, opisom dosedanjega dela in življenjepisa v osmih dneh po objavi razpisa na naslov: **SEK, d.o.o., Proizvodnja embalaže, 8340 Črnomelj, Kanižarica 42**, s pripisom "Prijava na razpis". Prijavljeni kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni v osmih dneh po sprejemu odločitve.

IZŠLA JE DECEMBRSKA - 82. ŠTEVILKA REVIEJE E-ŠPORT, MODA, AVTO

Na športnih straneh izstopata intervjuja z Tonetom Vogrincem in Urško Hrovat, objavljamo zanimive prispevke o Mladenu Rudonji, Gregorju Hafnarju, slovenskem hokeju, Luciji Živec in Andreju Agassiju...

Modne strani vas bodo v praznični čas popeljele z čarobno večerno modo tako zanj kot zanj.

Pišemo o moških svečanih oblačilih, enodelnih večernih ženskih oblekah, svetlečih materialih, romantičnem perilu, nepogrešljivih večernih ogrinjalih, večernem make-upu. Za vas pa smo pripravili tudi decembrski lepotni koledar.

Na avtomobilskih straneh pa se bomo vozili z Daewoo Matizem Suzuki Jimnyem, avtomobili Saab, novim Mercedesom razreda S, BMW-jem A5 in Fiat multiplo.

Decembrska številka revije E-ŠPORT, MODA, AVTO vas že čaka pri vašem prodajalcu časopisov!

GENERALI SKB

Generali SKB Zavarovalnica d.d.

vabi k sodelovanju

SODELAVCE ZA TRŽENJE ZAVAROVANJ

na območju Dolenjske.

Prednost imajo kandidati z izkušnjami na zavarovalnem področju. Kandidati naj vloge za sodelovanje pošljejo na naslov:

Generali SKB Zavarovalnica d.d.
Kržičeva 3, 1000 Ljubljana

ali pokličejo na telefon: 061/17 57 120 (ga. Irena Zupančič).

VSAK JE SVOJE SREČE KOVAČ

NA KOSTANJEVEM PIKNIKU - Kaj početi med počitnicami? Včasih je prav dolgočasno. Pa ne da bi pogrešali pouk, pač pa aktivnosti in prijatelje, sošolce. Zato je Šmihelčanom prišla na misel, da bi se med počitnicami dobili na kostanjevem pikniku. Dobili smo se na jasi v Portovalu. Najprej nas je razdejalo razdejanje ob kurošču: polno pločevink, razbita steklovina... Uredili smo si prostor. Tega smo že vajeni, saj smo na dan Zemlje aprila celoten gozd očistili navlake. Zato je bilo naše ogorčenje še večje, je pa splahnelo, ko je zadišalo po kostanju. Brez divjanja za žogo ni šlo, zato smo se šele v trdi temi razšli, siti kostanja in prijetno utrujeni. Da smo za seboj vse pospravili, menda ni treba posebej poudarjati. (Učenci 8. b z razredničarko Janjo Bukovec, OŠ Šmihel)

IZLET PO DOLENJSKI - V torek, 20. oktobra, smo učenci 6., 7., 8. razreda obiskali Dolenjsko. Najprej smo se ustavili v Stični, kjer smo krenili v samostan. Ogledali smo si pomembne rokopise, stare štukature, križni hodnik ter samostansko cerkev. Obiskali smo grob p. Simona Ašiča in si ogledali njegova dela in slike iz mladosti. Z avtobusom smo se odpeljali na Rašico, kjer smo obiskali rojstno hišo prvega slovenskega pisca Primoža Trubarja. Nato smo se odpravili na Muljavo, kjer stoji Jurčičeva domačija, star čebelnjak, kašča, topiar, vodnjak in gledališče na prostem. Nasmejali smo se navzduhu vaškemu posebnemu Krjavlju, ki so ga zaigrali sedmošolci. Polni novih znanj smo se odpravili domov na Stajersko. Izpolnili smo učne lističe, pripravili razstavo slik in knjig omenjenih avtorjev na šoli in ugotovili, da je tak pouk zanimivejši, prijetnejši in tako pridobljeno znanje trajnejše. (Branka Mirt, 7.r., OŠ Koprivnica)

10. DRŽAVNO TEKMOVANJE MLADINA IN GORE - V soboto, 21. novembra, je v Šempetru pri Novi Gorici v OŠ Ivana Roba potekalo 10. državno tekmovanje Mladina in Gore. Prišlo je rekordno število sodelujočih ekip, kar 95 iz cele Slovenije. Med sodelujočimi je bilo tudi pet novomeških ekip (na sliki): 2 ekipe iz OŠ Grm z mentorjem Igorjem Sladičem, 2 ekipe iz OŠ Center z mentorjema Vido Yebuah in Tonetom Andrejčičem, ter ekipa iz OŠ Šmihel z mentorico Matejo Grahek. Med finalisti je bila na naše velike veselje izbrana tudi ekipa OŠ Šmihel, poimenovana Gorjanski škrtar. Sestavljali so jo: Natalija Maver, Ana Župan, Boštjan Miklič, Nejc Čampa in kot rezerva Suzana Klemenčič. V predtekmovalju so zasedli tretje mesto, v finalu pa še vedno odlično sedmo mesto. Vsi skupaj smo preživeli lep dan. (Mateja Grahek, OŠ Šmihel)

PLAVANJE PRIJETNO TUDI SEPTEMBRA - Da je plavanje prijetno tudi septembra, smo spoznali učenci 4. razredov OŠ Žužemberk in podružničnih šol Dvor in Šmihel: 59 učencev in 7 spremljevalcev smo skupaj preživeli poučen teden šole v naravi na Debelem Rtiču od 19. do 25. septembra. Vseh 19 neplavalcev je splavalo, plavalci pa so izpopolnili tehniko in se naučili novih. Raziskovali smo primorsko krajino, rastlinstvo, živalstvo ter se trudili za prijazne odnose v času skupnega bivanja. Da smo lahko uresničili dodatni program (se peljali z barko v Piran, si ogledali mesto in akvarij, obiskali Sečoveljske soline in staro oljarno - Tonino hišo...), so nam omogočila podjetja, obrtniki in društva z našega področja, ki se jim zelo zahvaljujemo. (Učiteljica 4. razredov OŠ Žužemberk)

MLADI DOPOSNIKI

Z Leonom Štukljem

Bilo je julija leta 1936. V Berlinu je bila poletna olimpiada. Tja sem se odpravil z Leonom Štukljem. Bil sem njegov trener. Stanovala sva v hotelu Loewe v Berlinstrasse. Imela sva majhno sobico, v kateri sta bili samo dve postelji, ena omara in star umivalnik. Omarka je grozno škripala. S seboj sva imela samo dva kovčka z oblekami. Z Leonom sva trenirala v dvorani olimpijskega centra. Njegova panoga so bili krogi. Zelo dobro sva se ujemala in Leon je dosegal odlične rezultate. Najela sva majhen avto, ki je ropotal, da sva skoraj oglušela. Ogledala sva si Berlin in njegove znamenitosti. Nato so prišla na vrsto tekmovalja. Leon se je zlahka prebijal naprej, vendar sva se zavedala, da bo finale težak. Nenehno sem govoril: "Težko bo, težko." Leon pa me je bodril: "Pomir se, stari!" Leonov glavni tekmeč je bil Nemec, vendar je Leon zmagal. Dobil je zlato medaljo in bila sva zelo vesela. Danes ima Leon sto, jaz pa sto tri leta in sem rekorder v starosti.

ANŽE HOBIČ, 7.r.
OŠ Stari trg ob Kolpi

MOJA NAJLJUBŠA KNJIGA

Že od nekdaj rada berem. Vsako leto opravi bralno značko že na začetku leta. Knjižničarka mi svetuje primerne knjige. Letos mi je dala s police: Čokoladno dvigalo, Košarkar naj bo in Mornar na kolesu. Najbolj mi je bila všeč knjiga Košarkar naj bo, ki jo je napisal Suhadolčan. Razveselilo me je, da ima veliko slik. Prva zgodba mi je marsikaj povedala. Glavni junak je velik fant. Počenjal je tako smešne vragolije, da sem se pri nekaterih močno smejala. Včasih je bila kakšna zgodba tudi žalostna. Knjiga me je tako priklenila, da nisem mogla od nje. Ko sem jo prebrala, sem se zadovoljno pretegnila. V mislih sem si na hitro obnovila vsebino, se nasmehnila in dejala: "To je moja najljubša knjiga, dokler ne preberem boljše." MANCA HOČEVAR, 5.r.
OŠ Mokronog

MARTINOVANJE

Jaz sem Davorin - Martin, god imam takrat, ko se mošt spreminja v vin'. Takrat se peče goska, takrat se poje, pleše, pa tudi ploska. ERMAN DAVORIN, 1.r.
OŠ Krmelj

GLEDALIŠKA PREDSTAVA

V sredo, 4. novembra, smo si v tujskem gledališču ogledali predstavo Fant v avtobusu. Predstava je zelo dobro poudarila, da otrok potrebuje ljubezen in toplino. Govori o Robertu, ki ga je mama zelo zgodaj zapustila in se preselila k drugemu moškemu. Robert je živel v avtobusu, zanj pa je skrbela Karolina. Po predstavi smo se pogovorili z režiserjem in igralco, ki je igrala Karoline. Zvedeli smo veliko zanimivega, kar je povezano z gledališčem. MARJETKA VARLEC, 7. r.
OŠ Bizeljsko

POPLAVE

Letos so bile že večkrat poplave. Najhujše so bile zadnje. Tudi potok pri naši šoli je močno narastel. Drugje je bilo še huje. Voda je preplavila ceste. Vozniki niso mogli voziti. Nastali so tudi plazovi. Moja mamica dela v Sevnici. Zelo me je skrbelo, kako bo prišla domov, ker je Sava močno narasla in preplavila ceste. Nekateri hiše so bile skoraj do polovice pod vodo. Mami je morala domov po makedamski cesti čez hribe. Pripovedovala mi je, kako grozno ji je bilo, ko se je peljala čez most preko Save. Zvečer smo si poplave ogledali na televiziji. Hudo mi je bilo. Nekateri ljudje so zelo trpeli. Veliko imajo uničenega. Tem ljudem bi morali pomagati.

VALERIJA POVŠE, 3.r.
OŠ Tržišče

Šola v naravi

V šoli v naravi imeli smo se lepo, vse super je bilo. To so bili "kul" tovariši, saj zabavni so bili. Lepo smo se učili in v jamah smo strašili. Zgodbicam smo se smejali, ki so jih učitelji pripovedovali. Kolesa zanič so bila, saj pokvarjena so bila. Na čolnih bilo je lepo, saj z njimi drseli hitro smo. ROK URŠIČ, 6. b
OŠ Adama Bohoriča, Brestanica

ONESNAŽEVANJE VODE Z NAFTO

Okrog 20. oktobra so ugotovili, da se je nafta, ki se je iztekla nekje pri Ribnici, pokazala v zajetju Globočec. Ker dobivamo vodo iz tega zajetja, smo Suhokranjci ostali kar čez noč brez zdrave pitne vode. Informiranost ljudi o tem dogodku je bila zelo slaba, saj je o tem obveščal le Radio Krka. Druga nevednost je bila v tem, ker po vseh vaseh ni bilo cistern s pitno vodo. Zavedamo se, da nimamo tako velikega števila cistern. Suhokranjci menimo, da je bila malomarnost ljudi, ki so povzročili to onesnaženje, velika in da bi morali biti za svoja dejanja bolj odgovorni, saj so s tem ogrozili zdravje širokega okolja in njenih prebivalcev.

POLONA LEGAN, ADRIJANA PIŽEM, TANJA KOVAČ
novinarski krožek OŠ Žužemberk

VINIŠKI UČENCI NA RABU

Učenci OŠ Vinica smo se 12. in 13. septembra udeležili žalne slovesnosti ob 55. obletnici osvoboditve koncentracijskega taborišča na Rabu. Sodelovali smo tudi v programu. Trije učenci v belokranjskih narodnih nošah so na kamnito mizo položili vence in simbolična darila (hlebček kruha, vino in vodo). Slovesnosti so prisostvovali tudi Hrvati, Italijani, Židje in Izraelci. Naš nastop je ljudi ganil.

MATEJA BENEC, 8.r.
OŠ Vinica

NA TRGATVI

Najlepše delo v vinogradu je trgatve. Tega se vsak vinogradnik najbolj veseli. To pa zato, ker mu poplača trud za vse leto. Velikokrat pa se zgodi, da toča tik pred trgatvijo uniči grozdje. Tako se je pred dvema letoma zgodilo tudi pri nas. V soboto smo se odpeljali v Murnice trgatve. Povabili smo sorodnike iz Kamnika. Bilo nas je poln vinograd. Tudi tekmovali smo med seboj, kdo bo nabral več. Brat Benjamin je nosil brente, oči je vrtil mlin, sorodniki, mami in jaz pa smo bili v vinogradu. Potrgali smo prejš, kot smo mislili. Mami je pripravila malico. Vsem je zelo teknila, čeprav smo ves čas "zobali" grozdje kot škorci, preden se odselijo na jug.

MEGI SOTLAR, 4. r.
OŠ Šentjanž

ČEBELICE S SVOJIMI MASKOTAMI - Otroci si bivanja v vrtcu ne morejo predstavljati brez svojih maskot: Mikija, Minike in Male miške. Odnesejo jih tudi domov in se igrajo z njimi, nato pa to skupaj s starši domiselno opišejo. (Foto: L. M.)

Čebelice so res delovne

Skupina predšolskih otrok Čebelice v vrtcu Rdeča kapica spoznava različne poklice - Navdušeni nad policisti

NOVO MESTO - Rdeča kapica ni le privlačna pravljica za otroke, pač pa tudi ime vrtca na Drski, kjer se vedno dogaja kaj zanimivega. Vsaj v skupini Čebelice, kjer se vsak delovni dan zabava prijetna družina 21 predšolskih otrok, ki se skupaj z vzgojiteljico Anico Nemec in pomočnico Marjeto Lukšič lotevajo različnih nalog in znajo združiti prijetno s koristnim. Ne le ob strogo rednem programu, ki od letošnjega septembra poteka po metodologiji Korak za korakom, kar pomeni, da otroci ustvarjajo po koticah (vodni, likovni, bančni, itd.), pač pa tudi s povablili zanimivih gostov ali obiski druge. Zanimajo jih predvsem različni poklici.

Čeprav so jih spoznali že kar nekaj, pa so trenutno najbolj navdušeni nad policisti. Ni jih bilo mogoče ustaviti, ko so opisovali njihov obisk v vrtcu, med katerimi je bila tudi mlada poli-

cistka Mateja, njihovo spremljanje, ko so se peš odpravili na ogled nove policijske postaje v Bršljin, kjer so videli motorje, marico, telovadnico, najbolj pa jim je bil všeč policist Dušan s psom Johnom. V zahvalo, da so si Stane, Borut, Mateja in Dušan vzeli čas, so jim narisali veliko risbo policista. Prijazno so male čebelice sprejeli že tudi v novomeški bolnišnici, kjer so si ogledale oddelke EKG, ob mojem obisku pa so pobliže spoznale še poklice novinarja, ki se mnogim zdi zelo privlačen. Skozi vse leto varčujejo in se že zdaj veselijo izleta ob koncu šolskega leta, radi prebirajo knjige in sodelujejo v akciji Malček - bralček itd.

"Lepo je z njimi, ker so pridna skupina, zelo pomembno pa je tudi dobro sodelovanje s starši, kar delo zelo olajša in izboljša," je zadovoljna Nemčeva.

L. MURN

OTROCI V PEKARSKI ŠOLI - Ta teden smo se otroci iz skupin Muce in Sončki iz vrtca na Čardaku udeležili pekarske šole v črnoljškem pekarni. Pridno smo mesili in oblikovali zemlje, kifeljčke, pletenice in bombetke ter izdelale iz kruha po lastni domišljiji. Pečene dobrote smo odnesli domov, vsi pa smo pridobili diplome iz pekarske šole. Otroci se lepo zahvaljujemo Dolenjskim pekarnam, d.d., enoti v Črnolj, g. Šavliju in ge. Smrekat, da so nam omogočili tako zanimivo izkušnjo. (Sončki in Muce, enota Čardak iz Črnolj)

Voda! Mnoge molitve in prošnje so usmerjene k njej. Zemljani, nekateri, si jo žele bolj kot vse na svetu. In vendar je res. Nekateri drugi si žele bolj kot vse na svetu, da je ne bi bilo. Natančneje: želijo si, da ne bi bilo vode veliko, preveč, kakor je je prek vseh mer ob poplavih, kakršna je bila pred tedni v nekaterih predelih Slovenije. Kraji ob spodnji Savi in Krki so bili v vodi. To o povodnji v Posavju se sliši danes, nekaj tednov pozneje, najbrž tako, kot dober dan ali lepo vreme je. Ampak tiste dni je bilo hudo. Kdor tu moli, je ob zlovešči naraščajoči vodi molil, kdor upa drugače, je spal tako, da bodo mostovi, zidovi, stropovi in živci držali in da bo voda začela lesti nazaj, tja, koder teče vsak dan že stoletja. Vendar je voda naraščala proti dvoriščem in v okna in si našla poti za stekli, skozi vrata, v štedilnike, v zložene čevlje, med plišaste medvedke, med vinčnike, med električne žice, v harmonike in pod posteljo in prinala s seboj blato, pločevinke, kače in še kaj. Poplava, kakršne že dolgo ne, in to na vsej posavski poti Save in Krke.

Po poplavi je ostalo na mizah uradov, v arhivih gasilskih društev, v prostorih krajevnih skupnosti, v beležkah Civilne zaščite in na mnogih drugih krajih veliko popisanih listov, na katerih so različne državne in druge službe in posamezniki zabeležili številke in vtise o razdejanju, ki so ga povzročile poplave. Za povodnijo je ostalo tudi veliko bolečih spominov, osebnih stisk, želja in pričakovanj. Vsaka domačija, v katero je pljuskala pobesneta Krkina in Savina voda, pomeni zgodbo, mogoče tragedijo zase. Vsaka od teh zgodb bi lahko bila roman in hkrati klic občini, vladi in komu še? - da bi bilo dobro in da je treba nekaj storiti, da bi bile čim manj boleče rane, ki jih je zadala narasla voda. Čeprav se zdi čudno: mehka voda, da bi zarezovala rane v človeško tkivo, je res prav to: kalna voda, ki sega do mišinskega okna in čez, reže enako ostro v notranji mir, v dušo in spomin kot oster nož sovražnega ropaka. Grožnja straši in boli, najsi bo človeška, najsi bo katera druga. Človeška je predvidljiva, mnoge druge presenečajo.

Letošnje grozeče naraščanje vode in njeno razlivanje po Kr-

NEUSTAVLJIVA REKA - Voda je svojo vsemogočnost kazala po vsej svoji poti. Posnetek je iz Krškega.

NOVEMBRSKA POPLAVA

Naraščajoča voda, ki zareže kot nož

škem in brežiškem polju je bilo nepričakovano celo za poplav vane domačine v Krški vasi, v Velikih Malencah in Krškem.

Voda je pohitela

“Ob desetih dopoldne je zatulila sirena. Takrat je bila Krka še v svojem koritu. Od takrat, ko sem merila njeno višino prvič, do takrat, ko sem jo merila drugič, sem namerila tako naraščanje, da so nekateri rekli, da sem narobe pogledala na merilo. A se nisem zmotila. Voda je naraščala neverjetno hitro. Tako hitro ni rasla še nikoli,” je pred dnevi povedala Jožica Petan iz Velikih Malenc.

Podobno so doživljali na drugem Krkinem bregu, nedaleč stran. Marija Lopatič iz Krške vasi se spominja: “S sosedo sva stali na cesti in se menili. Ni bilo vode in takoj po tistem je nama že začela teči po nogah. Da bi voda tukaj tako naglo rasla - tega še nisem videla.”

Lopatičevi stanujejo na hribčku, zato so bili ob poplavih kot na

otoku, “kakor na klobuku”. Čeprav so bili na suhem, ni bilo ravno prijetno. “En dan smo bili v hiši. Nihče ni šel ven. Mi smo bili, pravim, na suhem, ampak drugim je tekla voda v hiše. Ti za Krko so ubogi, res ubogi. Tem je treba kako pomagati. Le napišite o poplavi, pa spodbudite vlado, da bo pomagala tem ljudem,” je rekla Marija Lopatič.

Zalosten je pogled na stanovanja, skozi katero je tekla Krka, pomešana s Savo. V Petanovi hiši v Velikih Malencah je v pritličju ostalo bore malo nepoškodovane- ga. Res je, opremo so umaknili pred vodo, ampak ostal je zid, ki je tak, da bi neprizadetega opazovalca spodbudil k rušenju stavbe, češ saj se ne splača popravljati. Približno sto kvadratnih metrov veliko stanovanje je bilo pred tokratnimi poplavami opremljeno, kot se spodobi, veliko sten so po zadnjih velikih poplavih “oblekli” v itison.

Ko je začela voda - Krka teče nekaj metrov od hiše - grozeče lesti kvišku, so začeli odnašati

pohištvo in vse, kar je v stanovanju, v katero skrbni stanovalci leta in leta prinašajo številne nepogrešljive malenkosti in velike stvari. “Pripravljene imamo lesene stolice za takrat, ko je poplava. Nanje smo tudi zdaj zložili večje kose opreme. Veliko smo znesli v zgornje nadstropje hiše, veliko k sosedom. Vse skupaj smo morali narediti zelo hitro, saj je voda naglo pritekala. Nazadnje je bila že previsoka in smo se vrnili domov s čolnom. Kakih deset ljudi nas je delalo. Sosedje Lopatičevi, Prahovi in osebje iz njihove gostilne, Omerzujevi. Pomagati so prišli sami, skrbno so pazili, da ne bi pri prenašanju česa poškodovali, res vredno pohvale,” je rekla Petanova, ki omenja med ljudmi, ki pomagajo ob poplavih, tudi Štefana Ralinovskega.

Čoln skoraj pri strehi

Ob narasli vodi so Petanovi opustili vsako upanje, da bi vstopali skozi vhodna vrata. Imeli so čoln, enega od tistih, ki sta jih

velikodušno posodila brata Jamnik, in ga privezovali na prvem podestu hišnih stopnic. Čoln je bil upanje in vanj sta zaupala Jožica Petan in njen mož tudi pozno v noči, ko sta po sivi Krki zapeljala okrog hiše gledat, kako je.

Približno taka slika se ponavlja ob vsakih poplavih. Petanovi in mnogi drugi so takrat v vodi. Ker so doma ob vodi, bo tako tudi v prihodnje. “Prihajajo mnogi in se delajo pametne, češ zavarujte hišo z nasipi, zadelajte okna in podobno. Vendar tu ni kaj storiti. Voda dobesedno vre iz tal, iz betonske plošče, skozi zid. Zavaruješ se pred zunanjo vodo, ampak je še podtalnica,” pravi Petanova.

Rešitev? Mnogi prisegajo na nasip, ki bi varoval pred visoko vodo. Vendar je Petanova prepričana, da bi bil nasip neučinkovit. “Večji ko je nasip ob Savi, več je pri nas poplav,” je prepričana.

Popravilo, a le do prve naslednje poplave

Po poplavi je nemudoma prišla na ogled škode zavarovalnica

Triglav. Brežiški župan in državni poslanec Jože Avšič, ki so ga Petanovi vprašali o pomoči, je v petek dejal, da bo v naslednjih dneh državni zbor razpravljaj o poplavih in možnih odškodninah. V takem spletu akcij in čakanja so Petanovi doslej zbrali toliko denarja, da bo zgolj za najnujše popravilo poškodovane hiše. Kaj bo potlej? “Najhuje pri vsem je, da ne vemo, za koliko časa bomo hišo popravili. Nazadnje smo jo po poplavih leta 1990,” je v negotovosti Petanova.

Selitev ne pride v poštev. Petanovi in mnogi ljudje tu ob vodi se čutijo del tega kraja. Petanovi imajo mlin, danes v njem ne meljejo več, ampak zid je še in ob njem spomini na mlin in otroštvo. Vsakdo tu ob vodi ima svoje nevidne niti, ki ga vežejo prav na ta kosček Zemlje, da noče iti kam stran od kipeče zelenkasto sive pritajene nevarnosti. Nerazumljivo izzivanje usode? Mogoče. Vsekakor. Biti ali ne biti tu na robu Krke in ob Savi - to ni stvar računa, to je stvar srca.

MARTIN LUZAR

PRIMER ENTUZIAZMA

Marija z vsem srcem dela za otroke

Pravijo, da je človek v življenju srečen toliko, kolikor sreče zna ustvariti sam. Seveda je sreča lahko zelo raztegljiv pojem, tudi glede na to, kaj koga srečuje. Med tistimi, ki ne tajijo, da so srečni, svoje sreče, pa ne držijo le zase, je tudi Marija Zupančič iz Črmošnjic pri Sevnici.

Marijo je motilo, da se v obnovenem vaškem gasilskem domu ni nič dogajalo. Zato je pred devetimi leti zbrala okrog sebe približno trideset mladih iz Črmošnjic in sosednje Srednje vasi in začela z njimi vaditi skeče, recitacije, plese, s katerimi so nastopali na prireditvah v gasilskem domu. Kmalu so gostovali tudi v Semiču in Črnomlju. Marija je znala vključiti in nastope prav vse otroke iz obeh vasi, od predšolskih do srednješolskih, seveda pa nikoli niso manjkali tudi njeni Miha, Mateja in Marta. Vaje imajo navadno ob nedeljah, pred nastopi pa tudi pogosteje. Pozimi, ko je v gasilskem domu mrzlo, se otroci zbirajo kar v Zupančičevi hiši, ki je tako nehoti postala središče vasi. Danes si je že kar težko predstavljati večjo prireditev v semiški občini, da na njej ne bi nastopili tudi “njeni” otroci. Zaupanja je, da bodo poleg vseh že načrtovanih prireditev za mlade v prihodnje presenetili tudi tiste stanovalce Doma starejših

občanov v Črnomlju, kjer je Marija zaposlena, ki cele dneve preležijo v sobah in, kot sama pravi, gledajo le v stene.

Zagnanost za delo z mladimi je že dolgo ždela v njej. “Nikoli se nisem izobraževala za takšno delo. Delam po občutku, ki pa me, sodeč po odzivu otrok, ne prevара. Ideje o tem, kaj naj bi otroci igrali, govorili, peli, me kar prešinejo. Marsikaj napišem sama ali tekst prilagodim glede na starost in sposobnosti otrok,” pravi Zupančičeva, ki se dobro zaveda, da pri vsem njenem delu niso najpomembnejše vaje in nastopi, temveč družjenje otrok. Če pa ob tem naredijo še kaj koristnega tako zase kot za druge, je zadovoljstvo še toliko večje. Pri tem ni nepomembno, da jim nihče ne narekuje, kaj morajo početi, saj niso pod okriljem nobene organizacije ali društva. To sicer pomeni, da tudi nikakršnega denarja za svoje delo ne dobijo, vendar ima Marija za to svojo razlago, češ da denar ljudi samo pokvari.

Kot rečeno, lahko Marija in petindvajset vaških otrok, kolikor jih je danes zbranih okrog nje, počnejo, kar želijo. Ko je konec igralske sezone, se namreč njihovo druženje ne konča. Takrat imajo čistilne akcije v bližnji okolici. Žal se kljub temu, da čistilne akcije trajajo že nekaj let, Mariji in

otrokom še vedno niso pridružili odrasli.

Marija bdi tudi nad cerkvi-jo Marijinega vnebovzjetja sre-

Marija Zupančič

di Črmošnjic. Ponosna je na to lepo cerkev iz 14. stoletja, hudo pa ji je, ker propada. Zaveda se, da bi bilo za obnovo potrebno delo strokovnjakov in veliko denarja. Zato z otroki naredi vsaj tisto, za kar so potrebne zgolj pridne roke in potrpežljivost. Tako so se na pokopališču okrog cerkvice lotili čiščenja kočevarskih nagrobnikov ter obnavljanja črk na njih. “To je del vaše zgodovine. Svojci v naši vasi pokopanih Kočevarjev pogosto obiskujejo pokopališče, vendar nimajo dovolj časa, da bi očistili spomenike. Otrokom je bilo to delo v veselje, hkrati pa smo pokazali, kako kulturni smo in ko Kočevarji

vidijo, da spoštujemo njihove prednike, tudi oni spoštujejo nas. Marsikomu na ta način olajšamo tudi bolečino,” pripoveduje Zupančičeva.

Seveda se Marija zaveda, da mora biti po vsakem dobro opravljenem delu nagrada. Zato skupaj z otroki pripravljajo piknike, na katerih kaj spečejo, jedo dobro Marijino pecivo, se zabavajo, norijo, skratka, imajo se lepo. Da je v zadnjih letih dodobra razgibala zaspano črmošnjiško življenje, so opazili tudi v novi semiški občini ter ji ob letošnjem občinskem prazniku podelili diplomo. Kljub skromnosti Marija ni skrivala vese-

UTRINEK Z NASTOPA - Marija se pri nastopih večkrat pridruži “svojim” otrokom, čeprav najraje ostaja v ozadju. Sedaj, ko je dodobra steklo življenje v črmošnjiškem centru šolskih in obšolskih dejavnosti (ČŠOD) Lipa, pa se že dogovarja, da bodo otroci iz Črmošnjic sodelovali s centrom. Tudi pričujoča fotografija je z njihovega nedavnega nastopa v ČŠOD Lipa. (Foto: M. B.-J.)

PESEM - Robi in Darko vesta, da so bile poplave, vendar v razdejanem hodniku brezskrbno zapojeta. Blagor jima!

lja, a je takoj pripomnila, da je za priznanje hvaležna otrokom, saj je prepričana, da brez

KOLO - Marija Lopatič je morala v dneh poplav pozabiti na tole svoje kolo.

njih ljudje sploh ne bi vedeli zanj. “Vesela sem, da me ubogajo, da so pridni in prizadevni. Zares so nekaj posebnega!” jih pohvali. “Zagotovo pa je prednost, ker živimo na vasi,” je prepričana, saj je, preden se je preselila v Črmošnjice, precej let živela v Ljubljani in dobro pozna mestno odtujenost.

Marija je bila, ko je začela delati z otroki, brezposelna. Šele pred kratkim so jo v črno-mlajskem Domu starejših občanov po dveh letih javnih del redno zaposlili, zato marsikdo nehoti pomisli, kako tudi sedaj poleg službe in družine najde dovolj časa za svojega konjička. A je Marija kratka: “Delam s srcem. To delo je za mojo dušo. In če človek hoče, si že najde čas.”

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Pred približno 850 leti je Kostanjevica postala pomembno spanhe-
imsko vojaško središče in izhodišče
za osvajanje ozemlja na desnem
bregu Krke in v žumberku. Po osvaja-
nju je ostalo središče obrambne
črte na delu jugovzhodne meje
frankovskega cesarstva. Poleg tega
je naselbini vojvoda Bernard II.
Spanheim namenil tudi, da postane
gospodarsko, kulturno in upravno
središče Dolenjske, ter jo zato
pravno povzdignil v trg in končno v
13. stoletju v mesto. Slabih 150 let
je mesto opravljalo namenjeno mu
vlogo, po 14. stoletju pa se gospo-
darsko in urbano ni razvijalo in
ostalo do danes majhna mestna
naselbina. Ob 750-letnici proglasi-
tve za mesto se povsem umestno
zastavlja vprašanje, kateri so vzroki
in razlogi za zastojo do današnjih
dni, ki jih doslej še ni nihče celovi-
teje razčlenil. Namen tega prispevka
je poskus pokazati na nekatere
možne in bolj ali manj verjetne
dejavnike, ki naj bi v stoletjih obstoja
mesta vplivali na njegov gospo-
darski in urbani zastoj.

Ob pogledu v preteklost in na
potek dogodkov na tem delu Slo-
venije je mogoče o predmetu raz-
pravljanja razmišljati v naslednji
temeljni smeri. Takratna odločitev
Bernarda II., da Kostanjevica postane
vsestransko središče Dolenjske,
je razumljiva, saj v tem času ni
bilo naselbine, ki bi v negotovih
razmerah visokega srednjega veka
lahko prevzela to vlogo. Sočasno
pa se zdi, da odločitev dolgoročno
vendarle ni bila ravno smotrna.
Tako Melik (1959) meni, da so
vojaško-strateški razlogi za usta-
novitev mesta sčasoma izgubljali
svojo vrednost, toliko bolj pa se je
kazalo, da je Kostanjevica za tržišče
in gospodarsko središče ni bila
najbolje odbrana. Saj je bila
postavljena tam, kjer se gozdovi
zakraseli Gorjancev in odljudnega
močvirnega gozda Krakovo
najbolj približajo in je negozdni
pas med njima bil pogosto na udu-
ru poplavl reke Krke. Umeščena je
bila sredi razmeroma malo ob-
ljudene pokrajine in je mogla po-
nujati svoje tržno posredovanje
razmeroma majhnemu območju.
Ker je mesto bilo pred ustanovi-
tvijo in po njej še celo stoletje
najpomembnejša naselbina in edi-
no mesto v Slovenski marki, se je
to stoletje sicer gospodarsko
ugodno razvijalo. Kmalu pa so
druga področja v sosedstvu z
ugodnejšim zemljepisnim, pro-
metnim, gospodarskim in tržnim
položajem pridobivala pomen in
Kostanjevica je postopoma kot
mesto drsela ter končno zdrsnila
v večstoletno mrtvilo. Vendar v
procesu zastoja niso igrali vloge
samo omenjeni osnovni dejavni-
ki, temveč tudi drugi, o katerih bo
govor v nadaljevanju.

Cistercijski samostan in mesto

Pri prebiranju zgodovinskega
gradiiva, zlasti Mlinaričeve mono-
grafije o kostanjeviški cisterci
(1987), se poraja vtis, da je samo-
stan v neposrednem sosedstvu bil
v nekaterih pogledih veliki tek-
mec mestu, da ne izrečemo tudi
ostreje besede o njegovi vlogi v
odnosu do mesta. Na tak razmislek
navaja podvajanje nekaterih
dejavnosti samostana in mesta na
račun slednjega ter primeri ne-
sporazumov med njima. Tako
Gruden piše, da so bili največja
podjetja za trgovino in izvoz samo-
stanov. To so bile dejavnosti, ki
so sicer bile pridržane nasploh
meščanom oz. trgovcem v mestih.
Ustanovljeni so bili ob glavnih
cehah z živahnim prometom, npr.
Bistra proti Italiji, Stična in Ko-
stanjevica proti Hrvaški, Vetrinj iz
Koroške na Kranjsko in Arnold-
štajn v Kanalski dolini. Kostanje-
viški samostan je tržil zlasti s
hrvaškimi pokrajinami. V tržni
naravnosti je šel celo tako daleč,
da je organiziral tržne dneve
na svojem dvorišču, kar mu je
vojvoda Leopold I. 1385 izrecno
prepovedal, ker je to škodilo me-
stu (in njemu kot lastniku mesta),
ki je imelo izključno pravico do
sejmov in tržnih dni. Tudi pozne-
je, še v 18. stoletju, so se meščani
pritoževali nad gospodarsko kon-
kurenco samostana. Gospoščine
in mestni gospodje so samostan-
om podeljevali privilegije kot
oprostitve in carine ipd.
ter na ta način škodovali ne le
mestom, temveč tudi sebi. Sredi
15. stoletja je prišlo do nespora-
zuma zaradi naseljevanja samo-

750 LET PROGLASITVE MESTA

Zakaj je Kostanjevica ostala le mestece

stanskih podložnikov v mestu, ki
so se zatekali v mesto po znanem
pravilu "stadtluft macht frei" ali
"mesto pomeni svobodo". Mesto
se je moralo zavezati, da bo pre-
bežnike vračalo, kot je to določal
prav izjemni privilegij, ki ga je
dobila samostanska gosposčina
od Henrika (1317). To je omejeva-
lo migracijo v mesto in poveče-
vanje mestnega prebivalstva ter
tako posredno zaviralo njegov
razvoj. Konec istega stoletja je
moral cesar Friderik III. z razsod-
bami posegati v spore med me-
stom in samostanom. Samostan
nadalje, kot kaže, tudi ni zmerom
najbolje skrbel za kostanjeviško
župnijo, priključeno ob njegovi
ustanovitvi (1234), ki je pred tem
bila samostojna, celo prazupnja.
Zlasti naj bi meščani zamerili sa-
mostanu, ker je za svoje namene

tične in gospodarske namene,
stremljenje k Jadranu. Mesto je
postalo pomembno križišče poti:
proti Ljubljani ob zgornji Krki in
dolini Temenice (cilj Jadran); pro-
ti Hrvaški čez Mehovo in Gorjan-
ce (cilj Jadran); ob spodnji Krki
čez Kostanjevico in Brežice oz.
Čatež proti Hrvaški, Stajerski in
Ogrski. Zaradi ugodnega promet-
nega položaja je Novo mesto pre-
vzelo del trgovine s Hrvaško, ki je
dotlej potekala vsaj deloma čez
Kostanjevico. Novo mesto je bilo
bolj središčna točka Dolenjske
kakor Kostanjevica, z obsežnejšim
kmetijskim zaledjem, to je, ob-
dano z vencem gosposčin in gra-
dov (Bajnof, Čretež, Graben,
Gracarjev turn, Hmeljnik, Kle-
vež, Mehovo, Otočec, Prežek,
Soteska, Stari grad, Struga, Zalog,
žumberk in pozneje Grm, Ka-

posredno tudi takrat sicer že zelo
opešano Kostanjevico.

Nastajanje Vojne krajine in posledice za mesto

Ko je konec 14. stoletja izumrl
rod Sichersteinskih, so njihovo
posest prevzeli Celjski, ki so jo na
začetku 15. stoletja podarili no-
voustanovljeni kartuziji Pleterje.
Konec 15. stoletja je izumrl tudi
rod Sicherberških (žumberških).
Na bolj ali manj opuščena (turški
vpadi) področja žumberške gos-
posčine so se naselile prve druž-
ne Uskokov, dokler niso okrog
1530 tudi v vaseh žumberške
gosposčine in vaseh, ki jih je vla-
da odvzela kostanjeviški cisterci,
kartuziji Pleterje in Mehovemu,
že bili naseljeni Uskoki. žumberk
je bil vključen kot kapetanija v

trgi vezani edino na trgovino. O
prizadetosti Kostanjevice zaradi
tega procesa razen Grudnovega
zapisa ni podatkov. Verjetno pa so
take splošne okoliščine negativno
vplivale tudi na trgovino mesta
Kostanjevica in poglobljale njegov
zastoj.

Napredek mesta po terezijanski dobi do prve vojne

Likar piše, da je zaradi obubo-
žanja mesta deželna vlada l. 1757
predlagala dvoru, da se mu od-
vzamejo mestne pravice, naselbi-
na proda in meščani postanejo
navadni podložniki. Mogoče je
pomisliti na to, da je za pobudo bil
cistercijski samostan, saj je tak-
rat bil v razdobju duhovne in
gospodarske učvrstitve ter mogo-
čen lastnik lastne in nakupljenih
kostanjeviške, ruperčvrške, kle-
veške, (radeljske) in grundeljske
gosposčine ter je mesto bilo osam-
ljen otok sredi obsežnih samo-
stanskih posesti. Vendar so se že
čutili učinki in dihi terezijanskih in
jožefinskih reform ter je bil zato
predlog zavrnjen bržkone z izgo-
vorom, da je mesto treba ohrani-
ti deželnemu knezu. Razlogi za
zavrnitev pa so verjetno bili na-
slednji. V zraku je že visela grož-
nja razpusta samostanov, z refor-
mami pa je bilo za mesto predvi-
deno, da postane upravno sredi-
šče, in je res postalo najprej sedež
kantona in pozneje t.i. velike me-
stne občine. Po terezijanski dobi
je približno od konca 18. stoletja
do prve vojne mesto kazalo dolo-
čen napredek, ki se je navzven
kazal zlasti v zamenjavi do tedaj
lesenih stavb z zidanimi in s širje-
njem mesta zunaj otoka. Pozida-
va je bila posledica priliva denar-
ja, ki so ga prinesle državne služ-
be, ko je mesto postalo upravno
(davčno, naborno) in sodno sredi-
šče, sedež gozdne uprave, sedež
cestne in drugih služb, kar je ime-
lo za posledico večji promet ljudi
in razvoj obrti. Posebej je k prili-
vu denarja prispeval tudi ulov in
"izvoz" p velikih rakov jelševcev iz
spodnje Krke v 19. stoletju.

Prometnice

Skozi mesto je ves čas potekal
del deželne ceste Kranjska - Hra-
vska in sta v mestu bila dva mosta
stoletja edini zmožljivejši mostov-
ni prehod čez Krko v celem nje-
nem toku. Ta cesta od Samobora
čez Kostanjevico in Novo mesto
proti Ljubljani je bila v 19. stolet-
ju temeljito razširjena in utrjena.
Še do konca petdesetih let po dru-
gi svetovni vojni je ta cesta skozi
Kostanjevico bila del državne
ceste Beograd-Zagreb-Ljubljana,
ki je dajala mestu vsaj nekaj živ-
ljenja. Po drugi vojni je izgradnja
10 km oddaljene t.i. avtoceste
Zagreb-Ljubljana skozi gozd Krako-
vo kraj prometno popolnoma
osamila. Uresničene tudi niso bile
ideje o gradnji železnice Novo
mesto-Brežice (1893) in o gradnji
t.i. asteniške železniške magistrale
Gradec-Ptuj-Rogatec-Brežice-
Novo mesto, za katero so bile že
podeljene koncesije tik pred prvo
vojno, kar bi prispevalo k oživilja-
nju krajev ob spodnji Krki.

Vsestransko nazadovanje po drugi svetovni vojni

Že po prvi vojni se je napredek
mesta, bržkone zaradi vojnih po-
sledic in svetovne krize, skoraj
ustavil, vendar so v njem ostale
vse službe državnih organov,
občina, hranilnica, pošta, orožni-
štvo idr. Razgibano je bilo tudi
društveno in kulturno življenje.
Delovalo je okrog 50 obrtnih in
nekaj polindustrijskih obratov ter
nekaj trgovcev. Odgovorno je mo-
goče trditi, da je po drugi vojni
mesto v svoji dolgi zgodovini
razmeroma najbolj nazadovalo.
Ukinjene in odseljene so bile vse
državne službe (sodišče, finančna,
gozdna idr.), ukinjena hranilnica
in posojilnica, uničena so skoraj
vsa možna jedra (okr. 50 obrtni-
kov idr.) za gospodarski napredek
in zamenjana z neinventivnimi
družbenimi podjetji. Sčasoma je
bila ukinjena tudi občina, kar je,
gledano z zgodovinskega in kul-
turnega vidika, bil tehnokratski
ukrep, uspešni kmetijski in vinar-
ska zadruga pa sta postopoma
poniknili v krškem agrokombi-
natu itd. To je imelo za posledico
odliv še tistih človeških virov, ki bi
utegnili nazadovanje vsaj zavre-
ti, če že ne obrniti v razvoj.

Razmislek

Ni se mogoče znebiti vtisa, da je
zastoj v razvoju za današnje me-
sto po svoje tudi neka srečna oko-
liščina. Zaradi zastoja je ohranje-
na srednjeveška urbana zasnova
mesta in razpored gradnje podol-
nih hiš ob dveh ulicah, in to še na
največjem slovenskem otoku sploh.
Po mnenju Pirkovič-Kocbekove
(1985) vse to nima para pri nas in
morda tudi ne v Evropi. Kot takš-
no je staro mestno jedro urbani
spomenik prve vrste in naravni
biser naše države ter prvovrstna
turistična mikavnost, ki jo je tre-
ba ohraniti tudi zanamcem in us-
rezno izkoriščati za napredek kra-
ja. Vendar mesto še naprej vegeti-
ra in caplja za splošnim civilizacijskim
in gmotnim napredkom
ter ga vsaj do neke mere lovi na
delu kulturnega in izobraževalne-
nega področja. Zaradi nemožnosti
zaposlovanja mesto izgublja
človeške vire, zlasti intelektualne,
čeprav bi bila ena osnovnih nalog
zadrževanje vsaj dela teh virov v
povezavi s turističnim (zgodovinskim,
kulturnim) in mehkim (sori-
naravnimi) oblikami gospodarstva.
Eden osnovnih pogojev pa je
tudi ozdravitev kemično in komu-
nalno onesnažene Krke ne le za-
radi Kostanjevice, temveč tudi za-
to, ker je Krka vizualno še neokre-
njena v celoti najdaljša slovenska
reka in izjemna naravna dediščina
ter kot taka tudi simbol naše do-
movine. Nedavna proglasitev Ko-
stanjevice na Krki za zgodovinski
in kulturni (in naravni) spomenik
ter začetek korenite prenove me-
stne infrastrukture vzbujata, seve-
da ob vsestranski podpori skupno-
sti in zavzetosti prebivalcev, nekaj
upanja (prosto po Prešernu) "da
bodo vremena mestu in meščan-
om se zjasnila".

FRANC BUČAR

(Seznam literature pri avtorju)

POPLAVE, POSEBNA NESREČA MESTA - Poplavljen Kostanjevica, okrog leta 1933. (Foto: F. Rabuse)

izkoriščal premoženje, ki so ga
meščani darovali za versko oskr-
bo in župnika ter za vzdrževanje
cerkve. Prav to je morda prispeva-
lo tudi k omejeni vlogi župnije v
delovanju in razvoju mesta. Mo-
goče je sklepati tudi, da so se
menihi in njihovi laični uslužbenci
do meščanov obnašali oholo in
včasih tudi nasilno. Samostan oz.
njegov opat Hallenstein je konec
18. stoletja z raznimi izgovori
zavlačeval ustanovitev osnovne
šole ali triviale v mestu in patro-
natu samostana nad njo, kar je
določala šolska naredba Marije
Terezije l. 1774. Teh nekaj prime-
rov je navedenih (mogli bi jih še
več) za podkrepitev vtisa, da je
cisterca v skrbi za sebe objektivno
vsaj do neke mere prispevala k
stagnaciji mesta. Težko se je spr-
jazniti z mislijo, da se začetek
razmeroma ugodnega, dobro sto-
letje dolgega razdobja življenja
mesta le po naključju ujema z raz-
pustom samostana l. 1786. Pri
vsem tem seveda je treba poudari-
ti, da je mesto od samostana ime-
lo nedvomno tudi koristi, kot na-
kupovanje obrtnih izdelkov in po-
trebščin, pospeševanje kmetijstva
v okolici in morda vloga samo-
stana v izobraževanju meščanov
idr.

Ustanovitev treh novih mest v sosedstvu Kostanjevice

Na zastoj Kostanjevice je ver-
jetno usodno vplivala ustanovitev
treh novih mest v njenem sosed-
stvu, Brežic (1353), Novega mesta
(1365) in Krškega (1477).

Brežice so bile oz. postale po-
membnejše prometno križišče v
smereh proti Stajerski, Hrvaški in
Ogrski ter po prekoračenju Save
z brodom proti Kranjski. Po Savi
se je odvijal plovni promet z zme-
rom večjimi plovili v obeh smereh
in navzdol s splavi. Brežice so bile
tudi pristanišče (ladjestaja). Vse
omenjeno so bile velike pred-
nosti pred Kostanjevico. Mesto v
lasti salzburške škofije je imelo
tudi bogatejšo kmetijsko zaledje,
razvita pa sta bili tudi trgovina in
obrt.

S podelitvijo mestnih pravic
Rudolfu Novemu mestu
je ustanovitelj nakazal svoje poli-

men, Novi dvor, Ruperčvrh idr.
ter središče gosposčine kolegiat-
nega kapitlja. Sodi se, da je prav
po osnovanju mesta Rudolfovo iz
dveh naselbin, Gradišča in Mark-
statta, Kostanjevica kot mesto
začela gospodarsko in urbano
pešati.

Napredovanje Krškega iz trga v
mesto je narekoval zlasti njegov
vojaško-strateški položaj v obram-
bi pred Turki, kajti naselbina na
ozki polici med Savo in za njo stro-
mo dvigajočimi se hribi z gradom
je kot naročeno varovala vhod v
savsko sotesko od t.i. brežiških
vrat po desnem bregu Save (na
levem je to vlogo imel Rajhenburg
z gradom). Tu se je začel tudi
važna prometnica proti Boštanju,
Radečam in Celju po desnem
bregu Save z odcepom v dolino
Mirne. Krško je imelo s Krškimi
poljem in gričevjem tudi močnejše
kmetijsko zaledje kot Kostanje-
vica. Pozneje je rečni promet po
Savi in še kasneje železnica Zidani
most-Zagreb (1862) pritegnila
trgovino in promet z Dolenjske,
še zlasti po postavitvi mostu čez
Savo (1866).

Prostorske omejitve in turški vpadi

Prostorsko je mesto Kostanje-
vica v srednjem veku zavzemalo
samo rečni otok (13 ha). Ustrez-
na stavbišča so bila le ob njegovi
osrednji podolžni osi, kajti obrob-
ni deli otoka so bili ogroženi že od
zmernih poplav Krke. Dve stoletji
(15. in 16.) (razdobje turških vpa-
dov) se mesto ni moglo širiti zunaj
otoka, ker zunaj njega ni bilo v
stanju graditi obzidja za obrambo
pred Turki. Po podatkih so turška
vpadna krdela od t.i. brežiških
vrat ali od Novega mesta mimo
Kostanjevice pustošila okrog pet-
najstkrat. Vse kaže, da mesta Turki
zaradi dobrega obrambnega
položaja na otoku globoke Krke
in čvrste obrambe kljub najmanj
dvema obleganjem niso nikdar
zavzeli. Pač pa je bila večkrat
opuščena bližnja in daljna okoli-
ca (trg Gutenwerd, vasi na Kr-
škem in Sentjernejskem polju ter
žumberku, kartuzija Pleterje), kar
je močno prizadelo gospodarski in
ljudski potencial področja in

karlovški generalat Vojne krajine.
Tako je to veliko področje postopoma
začelo gospodarsko težiti h
Karlovcu. Izguba tega tržišča in
kmetijskega področja je dodatno
prispevala k pešanju gospodarskega
položaja Kostanjevice (in
Novega mesta).

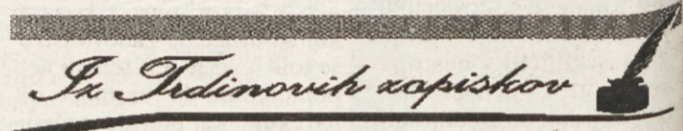
Naravne nesreče

Kuga, lakote in požari so priza-
devali tudi druge mestne nasel-
bine. V že opešani Kostanjevici pa
so bržkone bolj kakor drugod
prispevale k zastoju. Kuga in la-
kote so mestno prebivalstvo v 17.
stoletju trikrat razredčile. V istem
stoletju je bilo mesto, v katerem
so bile razen treh ali štirih vse
druge stavbe lesene, trikrat upe-
peljeno, kar je seveda poglobljalo
zastoj.

Posebna naravna nesreča Ko-
stanjevice pa so bile poplave
Krke, o katerih v daljnější pretek-
losti ni podatkov. Po pogostosti
višjih poplav proti koncu 19. sto-
letja in med vojnami je mogoče
sklepati, da so ves čas obstoja
ogrožale mesto in priobrezne
površine v okolici. Zaradi nevar-
nosti poplav so bile tvegane oz.
nemogoče resnejše naložbe na
otoku in v okolici. Torej sta tudi
poplavnost mesta in močvirnost
okolice prispevali, da se mesto ni
razvijalo v gospodarskem in ur-
banem smislu besede.

Trgovske razmere

Gruden v Zgodovini sloven-
skega naroda piše, da je škof Hren
skupaj z vicedomom po reforma-
ciji naslovil pritožbo na nadvoj-
vodo Ferdinanda, v kateri obsoja
t.i. kmečko trgovino, ki je v veli-
ko škodo mestom in trgov. Sled-
nja so na deželnih zbiorih zahteva-
la, da se ta kmetijska trgovina od-
pravi, kar jim je tudi uspelo. Ven-
dar je mogočno plemstvo oviralo
izvršitev odprave tako, da preko
svojih sodišč podložnikom pre-
povedi ni razglašalo, in je tudi
samo težilo k prisvajanju trgovine
s presežki pridelkov svojih pod-
ložnikov. Zato, meni Hren, naza-
dujejo vsi trgi in mesta na Kranj-
skem, med njimi tudi Kostanje-
vica. Polovica krajev ostaja prazna,
hiše razpadajo, ker so mesta in

Na Trdinovih rokopisih

- **Mestni godci** - Mestni godci hodijo gost, kedar je čigav god, celo na kmete, v Brslinu godli trem Jožefom.
- **Paša je sramotno delo** - Deklo je težko dobiti ali celo nemogoče, ako bi morala v službi tudi pasti. Mlaji rod zmata to sploh za sramotno, stareji ljudje pa se čisto za to jeze, češ da dober posel opravlja rad vsako potrebno delo - paša da ni nič grdega etc.
- **Smešna slovenska muha** - Če kdo kamo gre, ne nosi rad tje marele etc. ampak pušča to raje nekoliko, včas celo uro in še več bliže pri kaki žilah ali znanu.
- **Samo da ni bližu** - Novo orodje ali poprava starega in stare oprave naroča se čisto raje kje daleč pri kakem mojstru, ki ga 1krat še le spozna. N. pr. klobuk F. dal počrniti v Mirni, če ravno je v mestu dosti klobučarjev. Mirenčan ga črni že štir mesece in ga še ni prinesel. F. peljal se nalaš radi klobuka v Mirno peč na semenj in bo potrošil ondi morda dvakrat toliko kolikor bo za črnilo dal - mogoče tudi da se je peljal zastoj in da je črni klobuk še dan današnji v Mirni.

SPOMINSKI POSNETEK - Iz igralskih časov

70 LET MARICE FIFOLT

Duša amaterske igre

Leta 1938 so z otvoritvijo Prosvetne dvorane v Soteski začeli orati ledino na področju kulturnega življenja. V tej dvorani so uprizorili igr F. S. Finžgarja, prvič je javno nastopil 40-članski mladinski pevski zbor, ki je deloval vse do druge svetovne vojne. Prizadevni učitelji Anton Kopčavar, Alojz Videnič, Anica Blatnik so mlade navdušili za ljudske igre in petje, da so ti vztrajali še dolga desetletja.

Z Marico Gorše - Fifolt sem sodeloval od začetka še kot otrok in vse do pred desetletjem, ko smo bili še šolarji, smo prepevali domoljubne pesmi. Marsikje smo gostovali, ko smo spremljali naše starejše igralce. Kot otroci smo igrali igrice: V kraljestvu palčkov, Petrkove poslednje sanje itd. Z Marico je bilo čudovito sodelovati tudi med vojno, ko je vladal "kulturni molk". Potem so soteški amaterji spet oživel. Za kraj smo pomenili svetlobo in tistih zimskih dneh, ko ni bilo ne radia ne televizije. Ljudje so nas vzbujali. Naša Marica je vedno najraje igrala vesele vloge. Pogosto sem igral njenega moža. Se danes pravi, kako težko se je navadila pogledati me v oči. Od leta 1945 do leta 1970 smo igrali nepretrgoma. Marica ni zamudila nobene igre. Na na-

stope smo se vozili z lojtrniki tudi po dve, tri ure daleč. Vozili smo vso opremo: kostume, sceno. Marica se je pri kostumih odrezala. Če je imela igra zgodovinsko ozadje, nam jih je posodil kakšen muzej. Igralka Marica je vedno poskrbela, da je bilo kaj za pod zob, in vsakega nerazpoloženega igralca je spravila na "pravi tir".

Leta 1975 je kulturno društvo dobilo ime Zarja. Igrali smo tudi po dve igri na leto in tudi na Stajerskem, v Suhi krajini. Marica je bila odlična v številnih igrh: Sumljiva oseba, Zgledna devica, Pričarani ženini, Dve nevesti, Poslednji mož itd. Iz tistega časa je ohranjenih kar precej plakatov in slik. Veliko starejših še vedno želi, da bi še kdaj prišla Marica k njim s svojimi igralci. V tem času, kar je Zarja ugasnila, je veliko prestala, pa je še vedno pokončna žena, ki je viharji niso zlomili. Globoko v srcu goji željo, da bi še enkrat nastopila v novi dvorani, saj je tam vložena veliko njenega dela. Ob 70. rojstnem dnevu ji v imenu nekdanjih soigralcev in gledalcev, ki se je še vedno spominjajo, čeprav je od njenih prvih nastopov minilo 60 let, ji izrekam iskrene čestitke.

TONE VIRANT

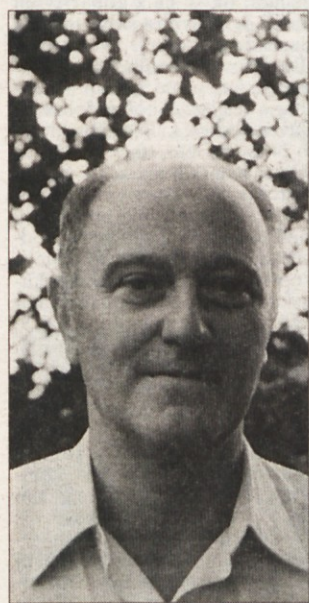
KRKA NAVDUŠUJE

Zaljubljen v naravo

PRAPREČE PRI ŽUŽEMBERKU - Že trideset let je, odkar je Emila Glaviča iz Pra- preč navdušila Krka s svojimi lepota ter bogata in razgibana narava ob njej. Le redkokateri Suhokranjec se lahko pohvali s toliko gradiva o teh krajih, od knjig in drugih zapiskov do številnih fotografij.

Čeprav se je rodil na Jesenicah, je že kot osemleten deček s staršema, ki sta bila Dolenjca, prišel v ta kraj. Veliko lepega se spominja o očetu, ki je bil, kot pravi Emil, pravi leksikon znanja. Bil je čevljar in ljudje so mu pripovedovali zgodbe o svojem življenju, o lepem in manj lepem dogodkih. Zgodovina ga je začela zanimati, ko je našel rodovnik, ki ga je imel že njegov oče. Njegov rod spremlja vse od leta 1650 naprej. Velikokrat je omenil smihelskega duhovnika Alojza Zupanca in njegovo veliko poznavanje ljudi in krajev v Suhi krajini. Sicer pa Emil ne zbira le knjig in zapisov o tej deželi, ampak tudi staro gradivo. Ponosno je pokazal posestni list starih staršev iz leta 1907, pa tudi pesem Franca Mrvarja, ki jo je kljub dolgotrajni brez težav zrecitiral na pamet.

Najlepše mu je, ko se spusti pod hišo do Krke. Zaljubljen je v naravo, v čudoviti vodni, obvodni in podzemni svet. Spominjam se, kako mi je enkrat ob vodi pokazal mesto, kjer že januarja, ko je običajno še sneg, zacveti prva trobentica. Vse bogastvo narave, ki ga navdihuje z novimi močmi in spoznanji, fotografira. Za prvo plačo si

Emil Glavič

je kupil fotoaparata, ki ga še danes uporablja. Ekologija in varovanje okolja sta temi, o katerih lahko govori ure in ure, posebno o vse bolj poskodovanih mostovih in jezih, katerih propadanje opazuje že desettletja. Sicer pa mi niso tuji niti kinologija, živinoreja in kmetijstvo, zelo pri srcu pa mu je tehnika, zato tudi v njegovem kakor kanu klubu, katerega predsednik je, dajejo zadnje čase velik poudarek znanju.

Najbolj ga jezi, da ljudje podcenjujejo naravo in Krko. Do obeh je potrebno imeti spoštljiv odnos. Emila naravo vsekakor spoštuje in si želi, da se Krka ne bi nad nikomer znesla s svojo močjo in da bo tudi na stara leta lahko hodil ob smaragdno dolenjski lepotic ter jo občudoval.

ANDREJA JERNEJČIČ

PRVI SLOVENSKI POKLICNI SNEMALEC

Stoletnica rojstva snemalca Smeha

Te dni mineva sto let, odkar se je v Bukovju na Bizeljskem rodil prvi slovenski poklicni filmski snemalec Anton Smeh. Turistično društvo Bizeljsko in vaše skupnosti Bizeljska vas, Orešje, Drenovec in Bukovje so v soboto, 28. novembra, zato pripravili več slovesnosti. Z namestitvijo turistične table so označili cesto proti Dernikoviču domačiji kot Smehovo pot, na Dernikoviču domačiji pa so mu odkrili tudi spominsko obeležje in pripravili pester kulturni program.

Prvi slovenski poklicni filmski snemalec... Te skope podatke sem prebrala na spominski plošči na Zadružnem domu na Bizeljskem. Anton Smeh, Bizeljčan in moj sokrajan, o katerem vem le to! Našla sem ljudi, ki so ga poznali, z njim delali in preživeli takšne in drugačne trenutke. Tudi sodelavci.

Ivan Marinček pravi, da je bil Smeh miren, nevisiljiv, izredno discipliniran, dosleden. Dušan Povh pravi, da ga dobro označuje anekdota, ki je nastala med snemanjem filma Na svoji zemlji: "V režiji smo pregledovali posnetke s terena. Na posnetkih, kjer bi morali biti partizani, jih ni bilo. Vprašal sem ga: 'Kje pa so partizani?' On pa mi je odgovoril: 'Ja, če jih ni na filmu, so se pa skrili!'" Zaro Tušar pravi, da je bil iskren, prijeten, izredno dober praktik, ustrezljiv, tovariški, ponosen, dosleden in discipliniran, do kolegov obziren, zaljubljen v svoj poklic. Ivan Belce je pripovedoval, da sta leta dni vsa snemanja preživela v istem prostoru in da je bil zelo dober pripovednik, sicer pa ponosen človek, ki o svojih stiskah ni nikoli govoril, skoraj nič niso vedeli o njegovem privatnem življenju, zanj je bil velik gospod. Umetnostna zgodovinarica v Kinoteki Lilijana Nedić pravi: "O Smehu še nimamo zbranih vseh podatkov, veliko materiala, ki ga je posnel, se je izgubilo v ruskih arhivih, nekaj se ga nahaja v Zagrebu in

Beogradu, med njimi tudi odlomek, kjer je posnet." Nečakinja Pepca Golobič: "V življenju je veliko pretrpel. Ko je postal uspešen snemalec, je prišla druga svetovna vojna, ki mu je uničila zdravje in premoženje. Nekaj časa je bil v zaporu zaradi suma, da je sodeloval z odporniškim gibanjem. Po okupaciji Beograda si je poškodoval nogo in levo oko. L. 1952 je začel hujskati, pešati mu je začel vid. Zadnje mesece njegove-

BEOGRAJSKO OBDOBJE - Anton Smeh z ženo v beograjskem obdobju

SOSEDA MAVČEVA V LJUBLJANI - Gizela Mavec, sosedka iz Rotičeve ulice 8 v Ljubljani, kjer je živel po vojni do svoje smrti, pripoveduje: "Silno rad je imel svojo ženo Julijano Margito, lahko bi rekla, da je bil do konca zaljubljen vanjo. Bila je Madžarka, slovenskega jezika skoraj ni znala, govorila je mešanico srbsčine in madžarščine, zato sva moj mož in jaz govorila z zdravniki, ko je zbolel. Na koncu je strašno trpel. Zelo je bil navezan na svoje sorodnike in na Bizeljsko; na vrto imamo še vedno trto, ki jo je prinesel z Bizeljskega in jo tu posadil. Njegova žena je umrla leta 1954."

NOVOMEŠKA JADRALNA REGATA

Kako je Eol uslišal prošnje Dolenjcev

Dolenjec ni zapečkar, rad se odpravi od doma in tudi morje mu ni tuje. Marsikatera jadrnica je že zrasla pod dolenjskim kozolcem in danes ponosno razpenja jadra na morju. Belokranjec Jure Šterk je sam obhajal svet, Dolenjski in posavski jadranci pa še vsako jesen skupaj lotijo nekoliko manjšega, a vseeno zanimivega podviga. Že pet let zapored okotbra pripravijo novomeško oziroma, kot ji rečejo nekateri redni udeleženci, podgorsko regato okoli otoka Lošinja.

Začetek in konec vsakoletnega tekmovanja dolenjskih jadrnic in jadrancev je zgodovinsko mestece Osor, kjer otok Cres od Lošinja loči le ozek kanal, preko katerega je speljan dvizni most, ki ga jadralcem na ljubo dvignejo dvakrat na dan. Z obale jadrca po zdravilno bronaste skulpture glasbenikov, ki so nastale pred leti ob tradicionalnem festivalu resne glasbe v Osorju. Letos se je skozi osorski kanal zgnetlo enajst dolenjskih lepotic, ki so v naslednjih dneh poskušale v svoja jadra ujeti čimveč vetra.

Tradicionalno zbirno mesto dolenjskih jadrancev je gostilna Mornar v Nerezinah, kjer so se na prevečer vseh prijavljenih bark zbirali krmarji podgorske regate bark na pomembnem posvetu. Treba je bilo določiti pravila tekmovanja glede na dolžino in opremo precej različnih plovil, da bodo dosežki primerljivi med sabo. Ker dolenjski krmarji in posavski mornarji nikoli ne uspe odkriti čarobne formule, ki bi izenačile barke ob vsakem vremenu in vsakem vetru, je njihova formula vsako leto drugačna.

Težko pričakovano petkovo jutro je prišlo, a veter, brez katerega jadrnica ni jadrnica in jadrlec ne jadrlec, ni hotel zapihati. Žalostno sem zrla proti obzorju in potolažile me niso niti besede enega prvih dolenjskih jadrancev, znamenitega baletnika Pina Mlakarja, ki mi je nekoč dejal: "Ne smeš biti nestrpna. Če ni vetra na morju, je v tvojem srcu." Kljub skoraj popolnemu brezvetrju so se dolenjski jadranci pripravili na

štart, ugasnili motorje in preko pomorskih radijskih postaj prisluhnili odštevanju minut do štarta. Bolj žalosten je zgledal štart, saj se veter kar ni hotel ujeti v razprostrta jadra. Naša klubska jadrnica Vitalis s krmarjem Borutom Šulnom je povedla, saj je slab veter dajal prednost manjšim in lažjim jadrnicam, medtem ko se težka jadra velikan niso hotela napeti, kot bi si to želele njihove posadke. Aleš Wachter in Tom Zupančič, krmarja največjih jadrnic Liberty in Seidi, sta izobesila spinaker, veliko izbočeno pomožno jadro, ki pa je kmalu prav tako uplahlilo. Nekatere jadrnice so komaj prišle do štartne črte, posadka Mavrice si je pomagala kar z veslom.

Kljub vročim željam enajstih dolenjskih posadk veter ni hotel zapihati in tudi sočna mornarska kletvica ni več pomagala. Veliki štirje: trije pobudniki trdicionalne regate in lanski zmagovalci, so po

posvetu po radijskih postajah dokončno in nepreklicno odločili, da lahko posadke pripravijo jadra in prižgejo motorje, sicer ta dan ne bi prispeli do svetilnika na koncu Malih Sakanov, kjer naj bi bil cilj prve etape. Tam pa je, kot da je Eol uslišal mile prošnje dolenjskih pomorščakov, zapihal najprej rahel, potem pa vse močnejši jugo. Jadranje se je začelo. Krmarji so ukazali obesiti na jambore vse, kar je posadka našla pod palubo. Pisani spinakri so okrasili morje, za sabo smo pustili Mali Lošinj, uvalo Krivico in se skozi Loviška vrata nezadržno bližali Iloviku. V njegovo luko je prva zaplula Vitalis, ki je za 11 navtičnih milj potrebovala 3 ure in 21 minut, tri minute za njo je navidezno ciljno črto prečkala Seidi in za njo še Aquarius, potem pa vse ostale. Dotedanji tekmeči smo se zili v prijetno jadralsko družino, ki je še dolgo ob ribicah z zara in polnih kozarcev ob glasbi in petju

vedno znova podoživljala dogodke minulega dne.

V soboto nas je čakala najdaljša etapa, od Ilovika mimo Orude po notranji strani Lošinja nazaj do Nerezin. Veter je, kot da bi vedel, da dolenjske jadrce čaka kar 22 navtičnih milj, zapihal pošteno in jadrnice so se nagnile, da so posadke kar vrisale. Vsak krmar je izbiral svojo taktiko, vsak je želel s svojo potjo in svojo izbiro jader pretentati nasprotnike. Po treh urah in pol je v Nerezine prva zaplula Seidi, dobre štiri minute zatem Liberty, slabo minuto za njo pa še Firova Aquarius. Dirka še ni bila končana, saj se je regatni odbor, ker je zaradi brezvetrja propadla prva etapa, odločil izpeljati še četrto etapo na morju pred Nerezinami med Lošinjem in Cresom. Po dobri uri jadrnanja je tokrat ciljno črto prva preplula Liberty, druga je bila Seidi in tretja najmanjša in najkrajša udeleženka novomeških regat, lanska zmagovalka Barka Barka z Markom Šventom za krmlom.

Zdaj je bilo dirke konec, a kaj ko je bil pravi zmagovalac znaj šele po preračunu izidov po čarobni formuli, ki so jo razumeli le redki, tako da nikomur ni bilo jasno, kdo je prvi in kdaj zadnji in komu bo pripadel zmagovalni zvonček z vgraviranimi imeni bark in krmarjev dosedanjih zmagovalcev. Maku in Alešu Wachterju, Aquariusu in Zoranu Firu, Sombreru in Stanetu Mokotarju ter Barki Barki in Marku Šventu se je pridružila tokrat drugouvrščena jadrnica Liberty z Alešem Wachterjem, saj si je zmagovalci regate Novomeščan Tom Zupančič jadrnico Seidi izposodil. Ostala mesta so po zapletenem izračunu osvojili - 3. Aquarius (Zoran Fir), 4. Barka Barka (Dejan), 5. Vitalis (Borut Šuln), 6. Breza (Vasilij Tratnik), 7. Mak (Marijan Lapajne), 8. Pidi (Boris Zibert), 9. Alpha (Rudi Muzica), deseta je bila semiška Mavrica s semiškim župnikom za krmlom, izven konkurenice pa se je pred Mavrico uvrstil kataran Sibra II (Uroš Bernardič). KATJA KRASKO

ZMAGOVALCI - Zmagovalna posadka čarterske jadrnice Seidi, ki si jo je krmar Tom Zupančič sposodil nalašč za novomeško regato. Ker Seidi ni bila avtohtona dolenjska jadrnica, je zmagovalni pokal - zvonček pripadel drugouvrščeni posadki jadrnice Liberty. (Foto: Katja Krasko)

Čeprav na Dolenjskem prevladuje govedoreja, je v zadnjem času mogoče opaziti vse več gospodarstev tudi z drugimi živalmi, tudi s kozami. Nekateri kmetje jih imajo le nekaj, da namesto njih pridno postregajo vse meje in bregove, ki jih je s kosilnico težko obdelati, ali da z njimi razveselijo majhne otroke, najde pa se tudi kakšen zanesenjak, ki se odloči prav za kozjerejo. Vincencij Čepon iz Stične se skupaj z ženo že tretje leto ukvarja s kozjerejo in sirarstvom. Edina v Sloveniji izdelujeta kozji polmastni mehki sir camembert s specialno camembert plesnijo z okusom po šampinjonih, ki ni le okusen, pač pa tudi zelo zdrav.

Čeponova sta ljubljancina, nikoli nista živela na kmetih, pa vendarle se sedaj na podeželju v Stični počutita srečno med svojimi kozami. Vincencij je po poklicu gradbenik in kar 22 let je delal na tem področju, žena pa je gimnazijska maturantka in je (studirala je farmacijo). Na Dolenjsko sta prišla nenačrtovano. V Stični sta pogosto obiskovala nekega svojega prijatelja, ki jima je povedal, da v bližini nekdo prodaja zastarelo kmetijo. Odločitev je bila hitra: pred tremi leti sta pustila svojo avtošolo, kjer sta od leta 1990 oba inšturirala, prodala hišo z vrtom in se iz Ljub-

ljane preselila na 7 hektarov veliko zapuščeno kmetijo na 405 metrih nadmorske višine. "Mnogi tega ne razumejo povsem in se jim zdiva čudnaška, toda nama ni žal. Kaj je lepšega, kot živeti z naravo?" menita Čeponova.

Gradnja hiše in hleva

Čakalo ju je veliko dela, saj sta morala zgraditi novo hišo in hlev za koze, ki je zdaj nared. Marsikdo bi si mislil, da o kozjereji - odločila sta se za mlečno usmeritev - nista imela pojma, pa ni bilo čisto tako. Vincencij je namreč v začetku devetdesetih mesec dni preživel v pašni skupnosti na kobariškem Stolu. Tam je spoznal, kako se gojijo koze. Učili so se tudi sirarstva in navdušenje je naredilo svoje.

Osnovno čredo koz sta Čeponova kupila v Senožečah. Odločila sta se za rjavo nemško srnasto pasmo alpina z rodovniki. Začela sta s 15 kozami, zdaj se jih na njunih pašnikih in v hlevu gnete okrog 40. "Letos spomladi smo imeli prvi mlade. Ponavadi imajo koze po dva mladiča, pri nas smo imeli že tudi trojčke. Nekaj smo jih prodali za pleme, nekaj jih je šlo za zakol. Za tri mesece bomo zdaj zaključili z molžo, kajti januarja ali

KOZJEREJA IN SIRARSTVO ČEPON

Kozji sir camembert za zdravje

februarja bomo imeli spet mladino," je zadovoljen Vincencij. V novem hlevu, ki je prirejen za prosto rejo koz in v katerem je večino del opravil kar sam, je prostora za 75 molznic in še za toliko mladičev.

Koze so inteligentne živali

Delovni dan se pri Čeponovih začne kar zgodaj. Zakonca vstaneta okrog sedmih, v pol ure je končana molznja in nato koze spustita na pašo na bližnje ograjene travnike ob gozdu. "Čimveč morajo biti zunaj, sicer pa imajo rade lepo vreme. Navajene so na sonce, moti jih megla, ne marajo dežja in sploh mokrote. So zelo čiste in predvsem inteligentne živali, čeprav se sliši smešno. Jaz pravim, da moraš razmišljati eno črtico pred njimi, da shajaš," se pošali Čeponova. Zvečer se koze vrnejo v hlev, kjer je še enkrat na sporedu molža in seveda dodatni obroki sena in krmil.

Polovico krme dobijo iz svoje kmetije, polovico jo dokupijo. "Stremim k temu, da je vse čim bolj naravno. Nobenih gnojil, silaže ali kaj podobnega. To je zame že umetno. Ne maram forsiranja za vsako ceno," je razlagal Vincencij. Zanimivo je, da govedo na paši uživa okrog 18 vrst bilk, trav, listja, lubja in podobnega, koze pa kar 48 vrst, zato sta tudi koze mleko in sir veliko bolj zdrava in kvalitetna. Zima in sneg sta zdaj kriva, da so koze po ves dan v hlevu in bodo na pašo morale počakati do pomladi.

Zahtevna izdelava kozjega sira

Na željo dr. Bogdana Perka z ljubljanske biotehniške fakultete sta se Čeponova odločila za izdelavo

specializiranega sira - za sir francoskega porekla iz Normandije, ki se imenuje kozji sir camembert, oplemeniten s specialno camembert plesnijo in vonjem po šampinjonih. Tega tipa sira ne dela še nihče v Sloveniji. Podoben sir je tudi brie. Ravno izdelava sira je zahtevna in vzame največ časa. Vincencij se je vsak dan loti takoj po molži in konča šele okrog 13. ure. Trenutno na dan pridela okrog šest kilogramov sira, spomladi bo količina približno dvakrat večja. Mleko je treba termično obdelati, zasiriti, sir nato oblikovati v 125- do 200-gramske hlebčke, počakati, da fermentira, ga nasoliti in nanj nabrizgati zlahtno belo plesen. Plesen nato pet do osem dni zori v posebnih pogojih v komori, ko je razvita, pa se hlebčke sira pakira v folijo z deklaracijo. Hlebček stane

350 tolarjev, kar je cena, ki je skorajda vsakemu dostopna.

Da gre to Vincenciju dobro od rok, dokazuje tudi nagrada. Kulturno društvo "Pepca Čehovin Tatjana" iz Senožeč je namreč Vincenciju, ko je prvič sodeloval na prireditvi pastirskih iger, ocenjevanja sirov, izdelkov iz mleka ovc, koz in drobnice, podelilo diplomu za eksteri kakovostni razred kozjega sira camembert. Poleg diplome so ga razveselili s 400 kilogrami krmil, ki so, kot pravi sam, prišle še kako prav. Čeponova poleg kozjega sira delata tudi skuto, iz nje pa še razne vrste namazov, ki jim dodajata češen, poper, peteršilj, papriko, po želji pač. Spomladi bosta svojo ponudbo obogatila še z jogurtom iz kozjega mleka.

V kozjerejo sta zakonca vložila veliko truda, skrbi, dela, pa tudi denarja. Brez dobre opreme ne gre in samo nova večja komora, ki jo nujno potrebujejo, stane 600 tisoč tolarjev. "Doslje nisva dobila še nobene subvencije, le od stiške Kmetijske zadruge sva zdaj dobila kredit za nov večji kotel," povesta Čeponova in dodata, da se bo pravilnost njune odločitve šele pokazala z rentabilnostjo. Dobro sodelujeta z Veterinarsko postaja Ivančna Gorica, čeprav preventivno, če je le mogoče, opravljata sama. Zalostno pa je, da je katastrski dohodek njune kmetije premajhen, da bi si Vincencij lahko "privoščil" plačevanje pokojninskega prispevka. Osrednja znaša 104 tisoč, njun katastrski dohodek pa le 74 tisoč tolarjev.

Okrog dvesto činčil

Skoraj dve leti na Čeponovi kmetiji vzgajajo tudi činčile, s čimer se

ukvarja predvsem gospa. To so glodalci iz družine volnenih miši, kožuvinarji, katerih kožušiči služijo za krzno. V naravi jih ni več, saj so jih iztrebili, zato se je začela farmska reja, ki pa še ne zadostuje vsemu povpraševanju. Še vedno je preveč žensk, ki si lahko privoščijo jopo, kučmo ali plašč iz krzna činčile, čeprav takšen plašč, za katerega je potrebno okrog 120 kožičastane kar od 150 do 400 tisoč nemških mark. "Imamo 200 živali, okrog 62 je plemenskih samičk. Začetek reje je zelo drag. Družina s petimi do osmimi samčkami in samečkom stane okrog 3.500 nemških mark, potrebno pa jih je imeti vsaj pet," je pripovedovala Čeponova in poudarila svojo ljubljeno. Činčile imajo zelo gosto dlako - za lažjo predstavitev je enega lasnega mešička zrastle približno 20 do 60 dlavic. V osmih mesecih je krzno zrelo in živali takrat oddajo.

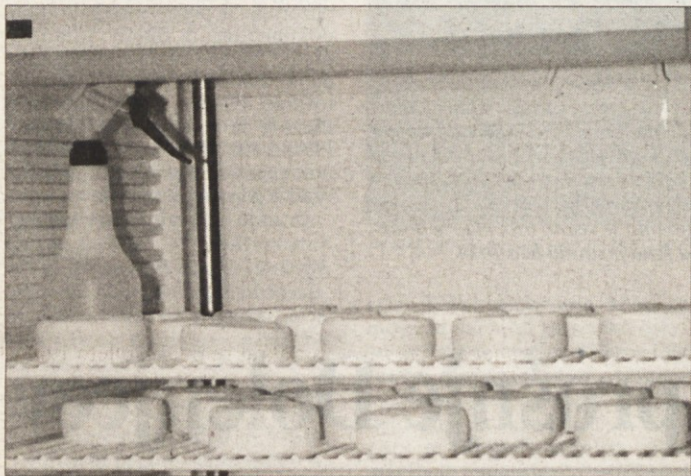
Zakonca sta kljub številnim obveznostim in delu na kmetiji zadovoljna v krogu svojih živali in ni jima žal, da sta spremenila način življenja, čeprav si sedaj ne moreta privoščiti pravega dopusta, niti da ju kakšen dan ne bi bilo doma. Živali pač zahtevajo svoje. Pravita, da sta k sreči prej veliko potovala po svetu, tako da ju sedaj to niti ne mika več, si pa rada privoščita kakšno popoldnevo v bazenu v Dolenjskih Toplicah. "Ni govora, da bi se znova živel v Ljubljani! Še tamkajšnje opravke najraje preložim kar na ženo. Družini želi nuditi poseben čar življenja," je odkrit Vincencij, žena pa se z njim popolnoma strinja.

Prijetno je srečati ljudi, ki imajo pogum in voljo živeti tako, kot si res želijo.

LIDIJA MURN

KOZE IMAJO RADE SVOJEGA GOSPODARJA - Ob obisku so koze pridno obirale grmičevja in trgale travo, ko pa se jim je približal gospodar, so takoj pritekale k njemu, vesele njegovega obiska. (Foto: L. M.)

KOMORA, KJER ZORI PLESEN - Čeponov sir je izreden prav zaradi specialne plesni camembert, ki zori v posebni komori (na sliki).

POTREBUJEJO VODO - Šampinjone je treba redno zalivati, pomembni pa sta tudi prava temperatura in vlažnost zraka. (Foto: B. D. G.)

PRI OBIRANJU - Pri prvem obiranju je največ gob, potem v tedenskih razmikih šampinjone berejo še dva- ali trikrat. (Foto: B. D. G.)

GOBARSTVO - ZAMUJENA PRILOŽNOST?

Bernikovi grede vsak dan po gobe

Letošnja izredno bogata bera samoniklih gob v naših gozdovih je dodobra razredčila kupce gojenih gob. V Sloveniji radi stikamo za gobami po gozdovih in tudi zato se gojenje gob ni razvilo do take mere, kot bi se lahko. Kljub vsemu pa se poraba gojenih gob močno povečuje tudi pri nas. Po eni strani zato, ker gobe vse bolj vključujemo v jedilnike in ker gojene gobe veljajo za zdravo in neoporečno hrano, in po drugi, ker je zakon zaščitil avtohtone gobe v gozdovih. Slovenija žal priložnosti za razvoj gobarstva in dodatno zaposlovanje na podeželju doslej ni izkoristila. V času čakanja na članstvo v Evropski uniji je pozabila na razvoj in zaščito domače pridelave vrtnin in poleg njih tudi gob.

Kot pravi Marija Orešnik iz Poslovnega združenja prehrane Slovenije je stanje še posebej kritično prav pri pridelavi gob. Slovenija vsako leto uvozi tri četrtine vseh porabljenih gojenih gob pri nas (1.200 ton). Slovenci po ocenah tega združenja pojemo 1.600 ton svežih, konzerviranih in zamrznjenih gojenih gob letno. Danes večina gojiteljev gob svoj pridelek prodaja v sveži obliki, kar jim to prinaša največje zaslužke, vendar bi lahko ob povečani domači pridelavi v večji meri oskrbovali domače predelovalne obrate, ki zdaj gobe večinoma uvažajo.

Po približnih ocenah smo v lanskem letu v Sloveniji pridelali 1.200 ton gojenih gob, največ šampinjonov, in manj kot 100 ton ostrigarjev in shiitak. Proizvodnja gob temelji predvsem na uvoženem že zasejanem kompostu. Uvozimo ga 3,4 tone letno, medtem ko ga doma pripravimo le dobro poldrugo tono. Potrošnja gob v naši državi je precej večja od pridelave, zato vsako leto uvozimo vsaj 3.500 ton konzerviranih gob (največ iz Kitajske in Madžarske), gobe pa uvažajo tudi za predelavo. Ta se zanima za večje količine in redno dobavo gob ali vsaj za načrtovano dobavo občasnih

večjih količin (vsaj dve do tri tone naenkrat), vendar vsega tega mali in nepovezani pridelovalci ne zmorejo.

Na trgu vlada nered

Na nered na trgu gob je nedavno v Gornji Radgoni opozoril Anton Prosnik iz družbe Gosad. Projekt kooperacijske pridelave gob za predelavo v Sloveniji niti ni dobro zaživel, v preteklih letih pa se je ob pridelavi gob razvilo mnogo donosnejše prekupčevanje, in to na svem trgu. Ob takem stanju na domačem trgu, so k nam začeli prihajati tuji konkurenti, ki uspešno ponujajo sveže gobe po ugodnih cenah, saj so dobro organizirani in imajo doma državno podporo. Prosnik je poudaril, da sta v državah, kjer je pridelava gob razvita, pridelovalec in predelava partnerja.

Dr. Franc Pohleven iz Biotehniške fakultete ocenjuje, da je slovenska država v zadnjih letih na področju gobarstva uspešno uredila le eno stvar - organizirala je odkup in izvoz samoniklih gob, kar dela škodo našim gozdom, zato bi morali izvoz prepovedati in spodbujati gojenje raznovrstnih gob. Država bi morala pospeševati porabo gojenih gob tudi zato, ker so samonikle gobe onesnažene s težkimi kovinami ter radioaktivnimi stranicijem in cezijem. Dr. Pohleven še poudarja, da bi za gojenje gob lahko koristno uporabili odpadne surovine kmetijstva in lesne industrije, že porabljen substrat pa je mogoče uporabiti kot gnojilo ali za živinsko krmo. Zavzema se, da bi v študij agronomije uvedli predmet o gojenju gob, ustanovili razvojni center gobarstva ter vzpostaviti nadzor nad kakovostjo surovin in pridelanih gob. Na ta način bi zaščitili gojitelje gob.

Društvo gojiteljev gob Slovenije pripravlja strategijo razvoja te dejavnosti pri nas in se zavzema, da bi jo priznali kot kmetijsko panogo in s tem dosegli tudi denarno podporo države. Prizadeva si tudi za razvoj domače proizvodnje substratov za raznovrstne gobe in za osveščanje potrošnikov ter za kontrolo uvoza nekakovostnih cenjenih gob.

Največji v Posavju

S prizadevanji društva, še posebej pa s kontrolo uvoženih gob iz Madžarske ali Kitajske se strinjajo tudi Bernikovi iz Brestanice. Gobe so začeli gojiti leta 1990 in imajo tako najstarejšo in največje uradno registrirano gobarno v Posavju. Seveda je okoli še kar nekaj pridelovalcev z gobarnami po garažah in kletih, ki nimajo hladilnikov, zato morajo takrat, ko imajo bero, ves pridelek

prodati, najpogostejše pod ceno. "Veliko gojiteljev se je že poskusilo z gojenjem gob, a jih je mnogo dejavnost opustilo, ker zahteva resnost, pedantnost, čistočo in stalno pripravljenost za delo. Pri nas ni dopusta," pravita Vida in Janez, ki jima pri delu izdatno pomagata sinova Ildaj in Marko.

Gobarstvo Bernik zdaj letno pridela okrog 15 do 20 ton šampinjonov, pred 8 leti pa so začeli kot mnogi drugi v kleti. Ko je družina spoznala, da se da z gobarstvom zaslužiti, je dejavnost širila, tako da se danes z njo preživlja. V letu 1992 so Bernikovi pridobili 4 gojitvene prostore, lani pa so zgradili še dodatnega, večjega in bolj sodobnega. Gojitvena celica, ki ima zmogljivost 8 do 24 ton na leto, stane od 100 do 220 tisoč nemških mark. Če štejejo vse stroške, tudi tiste z gradnjo, potrebno dokumentacijo in podobnim, so tudi Bernikovi vložili v proizvodnjo nekaj takega. Dejavnost zahteva vso opremo naenkrat vključno s klimatskimi napravami in napravami za vzdrževanje temperature, kar je za male samostojne podjetnike, kakršna je Vida Bernik, lahko velika težava, saj kakšnih ugodnih kreditov za začetek ni mogoče dobiti.

Šampinjone gojijo na substratu, ki je pripravljen in tudi že okužen z micelijem v Italiji. Tak briket s kompostom, fermentiranim, pastiriziranim in okužen s trosi, se pri Bernikovih pri določeni temperaturi zraka in kompostu inkubira 14 dni, nakar nanj nasujejo pokrovno zemljo, jo razkužijo in zalijejo. Potem dva dni nihče ne sme vstopiti v prostor. Prst zalivajo nato vsak drugi dan, nato jo 8. do 9. dan premešajo, že po 7-ih dneh pa začne zmanjševati temperaturo v prostoru, da se zmanjša tudi temperatura komposta. Po 38 dneh se prične obiranje šampinjonov. Največja bera je pri prvem obiranju, kakršnega so imeli tudi ob našem obisku. Obiranje se ponovi tri- do štirikrat v približno tedenskih razmikih, potem šampinjoni še vznikajo, a pridelava ni več donosna. Obirajo ročno, medtem ko si pri praznjenju in polnjenju substrata pomagajo s posebnim strojem.

Sami do kupcev

Pri gojenju v petih različnih celicah skrbijo za ustrezen zamik, tako da imajo vsakih 14 dni polnjenje. Odkar imajo 4 celice, še posebej pa od lani, ko so pridobili še eno, jim to omogoča stalno oskrbo trga s svežimi šampinjoni. Najslabše je s pridelavo poletni, ker je prostore težko primerno ohladiti in v njih vzdrževati primerno zračno vlago. Družina Bernik si je sama organizirala svoj trg in si pridobila števil-

ne redne kupce. Pri njih kupujejo gostinci, picerije, trgovci in tržnice, mnogi so jih tudi sami poklicali, ko so pri drugih zvedeli, da so resno podjetje. V prodaji svežih šampinjonov dosegajo najboljše cene, kar dar pa pridelajo presežek, so prisiljeni gobe prodati tudi za predelavo, kjer pa dosežejo za tretjino nižjo ceno. "Šampinjoni lahko počakajo dan ali dva v hladilniku, več pa že ne, saj tudi kupci pričakujejo, da bodo gobe še lahko hranili nekaj dni v svojih hladilnikih," pravi Vida.

Bernikova opozarjata, da je na slovenskem trgu gob velik nered, ker na njem gospodarji mnogo neuradnih gojiteljev, ki ponujajo gobe po nižjih cenah, ker so v to zaradi hitre prodaje prisiljeni pa tudi zato, ker imajo z gojenjem (ni dajatev) manj stroškov. Menita, da bi bilo mnogo bolje, če bi gobarstvo privarili za kmetijsko panogo in bi imeli gojitelji gob primeren status. "Na trgu se srečujemo tudi s konkurenco iz tujine, še posebej iz Madžarske, kjer tako pridelavo podpira država in k ceni za vsak kilogram gob primakne skoraj tretjino," pravita Bernikova.

"Pri gobarskih začetkih sta si veliko pomagala z literaturo in z obiski pri drugih gojiteljih gob, zdaj pa sledita predavanjem in seminarjem, obiskujeta sejme in sledita stroki, ker zaostati pač ne smeta. Odkar se slovenski gojitelji povezujejo v društvo, lažje prideta do znanja, vendar največ še vedno štejejo lastne izkušnje, čeprav so včasih tudi drage. BREDA DUŠIČ GORNIK

Gobe imajo nizko kalorično vrednost in vsebujejo le malo maščob, zato jih vse pogostejše srečujemo v jedilnikih sodobne prehrane. Če pri gojenju ne uporabljamo kemičnih zaščitnih sredstev, so hkrati tudi biološko neoporečna hrana. Kot piše dr. Franc Pohleven z Biotehniške fakultete v Ljubljani, gobe vsebujejo precej več beljakovin kot zelenjava, bogate pa so tudi z vitamini in minerali. Nekatere vrste, kot na primer tudi pri nas vse bolj poznani ostrigar, so lahko prebavljive in celo pospešujejo prebavo. Za nekatere gobe so tudi dokazali, da imajo zdravilne učinke (shiitake, velika zraščanka, svetlikava pološčenka), saj vsebujejo snovi, ki delujejo antivirusno, antitumorno in znižujejo raven holesterola v krvi.

VAROVANJE DEDIŠČINE

Krajinski park Kolpa je razglašen

Lahko rečemo, da imajo Belokranjci velik smisel za ohranjanje svoje dediščine, ki so jo z podedovali od svojih prednikov, saj so zavestno nekatere najvrednejše predele ohranjenih območij naravne in kulturne dediščine zavarovali bodisi kot območja krajinskega parka ali naravnega spomenika. V ponedeljek, 9.11.1998, se je že zavarovanemu Krajinskemu parku Lahinja in naravnemu spomeniku reki Krupi pridružil še Krajinski park Kolpa.

Glavna naravna znamenitost Krajinskega parka Kolpa je reka Kolpa, ki skupaj s poplavljenim ravnic, strmimi pobočji, skrbno obdelanim vrtačastim svetom, stelniki in gozdovi sooblikuje edinstven belokranjski kraški svet, ki skriva tudi svojevrsten živalski in rastlinski svet. Da je prav tu že v preteklosti živel skromen, a kulturno bogat narod, pričajo: ohranjena kulturna krajina in številni objekti kulturne dediščine. Posebno varstvo je v parku namenjeno kar 16-im naravnim znamenitostim in okoli 40-im kulturnim spomenikom.

Od ideje do parka

Ideja o zavarovanju območja ob reki Kolpi je bila stara že kar dobrih deset let. Prvotno je bil zasnovan park v sklopu Kočevskega naravnega parka, ki naj bi segal v Belokranjsko vse do Damlja in bi zajemal tudi masiv Roga. Ker se z idejo o Kočevskem naravnem parku Belokranjci niso strinjali, so se vodile številne aktivnosti, ki so narekemale izdelavo posebnih strokovnih podlag za razglasitev ožjega območja ob reki Kolpi vse do Metlike. Podrobnejše prostorske analize in inventarizacija ter valorizacija naravne in kulturne dediščine so pokazale, da je umešna in strokovno utemeljena parkovna razglasitev ožjega območja ob reki vse od Starega trga do

Fučkovcev. Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta je na podlagi predhodnih raziskav rastlinstva in živalstva in že prej omenjenih prostorskih analiz pripravil strokovne podlage za razglasitev parka a skupaj s kartografskim gradivom. Temeljito pripravljene strokovne podlage so vsebovale prirejene varstvene režime za posamezne cone kot tudi za posamezne vrste dediščine, kot take so občini služile kot osnova za pisanje odloka.

Odlok je bil v javni razgrnitvi več kot eno leto in pol, tako da so imeli lastniki zemljišč dovolj časa za podrobnejšo seznanitev z načrtovanim zavarovanjem. V vseh krajevnih skupnostih so bile organizirane javne razprave s predavanjem o namenu in pomenu zavarovanja. Prav vse javne obravnave so bile zelo dobro obiskane in ponekod tudi razburljivo, saj so si premnogi razlagali parkovno zavarovanje kot oviro v razvoju. Utemeljevanje, da gre za zavarovanje "parka za življenje", je nalletelo na gluha ušesa predvsem pri nekaterih posameznikih, ki so proti zavarovanju "iz principa" ali pa vidijo v zavarovanju oviro pri realizaciji svojih lastnih programov, ki so v nasprotju z režimi varstva.

Odlok vsebuje kratek opis parka, opise posameznih varstvenih con, varstvene režime za posamezne cone in vrste dediščine in splošni varstveni režim. Pomembno je poudariti: Varstvo in razvoj, ki določa, kaj vse je potrebno zagotoviti, da bo razvoj parka stekel usmerjeno. Poudarek je na usmerjenem razvoju dejavnosti, ki s svojimi posegi v prostor nimajo negativnih ekoloških vplivov na ohranjanje naravnih in z delom pridobljenih vrednot tega območja. Te dejavnosti so predvsem kmetijstvo, turizem, gozdarstvo,

lov, ribolov, šport in rekreacija ter malo gospodarstvo. Z odlokom je predpisan in določen znak in logotip parka, ki se sestoji iz stilizirane praproti (rastlinska vrsta - značilnica belokranjskih stelnikov) v zgornji fazi svoje rasti in leži centralno v "rombu" s pobravnimi robovi. Motiv znaka je povzet z belokranjske pisanice, ki so značilne v okolici Adlešičev, sama silhueta praproti pa ponazarja lahko tudi mlinsko kolo, saj gre za reko, ob kateri je v prteklosti klopotalo kar nekaj mlinov. Kot vsak odlok se tudi ta konča s kazenskimi določbami, ki veljajo za kršenje odloka, v višini od 10.000 do 200.000 SIT. V posebni prilogi odloka je seznam parcelnih števil meje parka in posameznih kulturnih spomenikov in naravnih znamenitosti.

Nameni in cilji zavarovanja

Dejstvo je, da sta se občina in država s sprejetjem odloka zavezali, da bosta območje parka obravnavali prioritarno v različnih razvojnih programih. Lahko rečemo, da je tudi s strani države park dodatna ponudba za razvoj teh krajev, saj je v mesecu juniju minister za okolje in prostor g. Pavle Gantar podpisal pismo o nameni o sodelovanju na območju parka.

Osnovni namen zavarovanja s stališča varstva in ohranjanja naravne in kulturne dediščine parka je predvsem:

- zagotoviti aktivno varstvo, ohranjanje in vzdrževanje ter obnov objektov naravne in kulturne dediščine v parku
- pospeševati in vzpodbujati tradicionalno obliko kmetovanja, domačih obrti in dejavnosti, ki ne bodo ogrožale vrednot parka
- preprečevati razvoj nesprejemljivih dejavnosti in rabe tal, ki bi lahko razvrednotile naravno hranjene predele parka

- zaustavitev upadanja števila lokalnega prebivalstva
- zagotovitev zaposlovanja
- vzpostavitev sistema upravljanja in oddajanja koncesij za opravljanje v parku parku primernih dejavnosti
- zagotoviti razvoj mehkega turizma
- vzpostavitev sistema davčnih vzpodbud, vzpodbud na področju kmetijstva, dopolnilnih dejavnosti, turizma in drobnega gospodarstva I
- izobraževanje in usposabljanje domačega prebivalstva za izvajanje in opravljanje določenih novih dejavnosti, ki jih bo park prinesel.

Da se bo varstvo in razvoj parka lahko usmerjeno izvajalo, bo nemudoma potrebno izdelati program varstva in razvoja parka (upravljalni načrt), kar tudi občino obvezuje sprejeti odlok. Neobhodna bo tudi dodelitev koncesije za upravljanje parka. Tudi tu je pričakovana pomoč države, saj gre za obsejno območje s sosedsnjim Hrvaško.

Namen razglasitve je prav v tem, da se na zavarovanem območju ob reki doseže usklajen razvoj, ki bo prinesel lokalnim prebivalcem boljše možnosti za življenje. To pa bo odvisno predvsem od aktivnosti posameznih sektorjev na občinskem kot tudi na državni ravni in seveda od samih prebivalcev parka in neposredne okolice. Če se bodo domačini sami prizadevali za ohranjanje in varstvo dediščine v parku in se zavedali možnosti razvoja, ki jih park lahko prinese, bo tudi ta park "postal park za življenje". Krajinski park Lahinja lahko, danes po desetih letih zavarovanja, tako že imenujemo.

MIRA IVANOVIČ

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto.

NAŠE KORENINE

Ni se več vrnil v Ameriko

Jože in Franca Peršič iz Balkovcev se na stara leta najraje držita na toplem, medtem ko po položnem bregu pod domačijo od Kolpe sem pihajo hladni vetrovi in nosijo prve snežinke. Toda še nekaj tednov nazaj, ko se je namesto ledenih kristalov na travi svetlikala jesenska rosa, je osemdesetletnega Jožeta vlekel ven in pogosto je iz ograde spustil trop ovac in z njimi odšel na poznojesensko pašo. Paša je za starega človeka sprostitev. Takrat se domišljija svobodno dvigne nad vsakdanost. Rešena spon časa ponovno, pokramlja z ljudmi, ki jih je Jože na svoji življenjski poti srečal, in sami oblikujejo usodo, ki jo je tako kruto skrojila resničnost. Ovce se razkropijo med nizkim grmičevjem, misli pa premlevajo tisti poletni čas izpred petinšestdesetih in več let, ko je bila trava bujna in zelena in je pomlad z obilnim travniškim cvetjem ogrnila ta breg. Kako bi bilo, če bi bila tista pomlad drugačna, če bi ne priplaval po nebu tisti črni oblaki in bi silni grom ne razklal človeških načrtov?

19. junija 1933 je bilo. Nevihta se je pripravljala v Pavlinih. Tako so takrat imenovali ta zaselek z nekaj hišami blizu Zili, zdaj pa je uradno postal del vasi Balkovci. Trinajstletni Peršičev Jožek se je odpravil z živino na pašo. Njegov oče Matija, mati Kate in starejša sestra Marija so na njivi okopavali koruzo. Oblaki so postajali vse temnejši in grozljivejši in dolgi bliski so parali nebo. Prej zamolklo in oddaljeno bobnenje se je razdrobilo v posamezne grome in prve deževne kaplje so pričele udarjati v razsušena tla. Potem se je usulo iz temnih oblakov, kot bi obrnil vedro vode. Trojica je v naglici zapustila njivo in si poiskala zavetje pod bližnjim drevesom. Treskalo je vse bliže. Potem je bilo nenadoma, kot bi se od črne neba stegnila mogočna roka in pometla prestrašeno trojico pod drevesom. Vsa drgetajoča se je čez nekaj časa pobrala le Marija. Hlipaje je poklicala očeta in mater. Odgovora ni dobila.

V tisti nevihti so trije Peršičevi otroci, šestnajstletna Marija, trinajstletni Jožek in najmlajša Angela, izgubili očeta in mater. Že prej jim je umrl stari oče, tudi Matija po imenu, ki je bil že dolga leta vdovec. Zdaj so na kmetiji ostali čisto sami. Očeta so tako ali tako videli bolj malo. Kmalu potem, ko je svojo Katjo pripeljal za gospodinjstvo v Pavline, se je odpravil v Ameriko, od koder je iz Pittsburga družini pošiljal prihranke. Ko je svetovna gospodarska kriza upočasnila tovarniške stroje, se je Matija vrnil k svojim na sončna belokranjska polja. Triinšestdesetega leta, ko je kriza že pojenjavala, se je imel namen vrniti nazaj. Samo polja bi domačim še pomagal obdelati, potem pa bi spet odpotoval čez lužo na lov za zelenci. A je nebo poseglo vmes in ga za vedno priklenilo na to revno belokranjsko grudo.

TONE JAKŠE

EKOLOŠKI PROBLEMI V BELI KRAJINI

So Belokranjci res takšni packi?

Vsi, ki opevajo lepote Bele krajine, radi poudarjajo njeno čisto okolje. Pa je zares tako? Glede na to, da je Društvo za razvoj Bele krajine Martin Janžekovič oktobra v Semiču pripravilo predavanje o ekološki problematiki Bele krajine, bi lahko hitro podvomili, da je dežela ob Kolpi zares tako ekološko neoporečna.

Obiskovalec Bele krajine marsikaterih ekoloških pomanjklivosti najbrž sploh ne zazna, kaj šele, da bi ga motile. Zato pa Belokranjecem ni vseeno, v kakšnem okolju živijo, in kot je moč zaključiti po izčrpnih podatkih mag. Svetozarja Poliča, predstavnikov črnomaljske Komunalne in Margarete Šavli, profesorice na srednji šoli Črnomelj, se bodo morali kar precej potruditi, da bo njihovo bivanje prijetnejše.

Po besedah mag. Svetozarja Poliča je v Kolpi že moč zaznati onesnaženost, prav tako bi morali biti Belokranjci zelo pazljivi pri njihovem občutljivem krasu. Bolezni, tudi prikriti, ki so posledica onesnaženosti, so alergije in zmanjšanje imunskih sposobnosti. Tako kot v Sloveniji tudi v Beli krajini po njegovem ni bistvenega premika v ekologiji, ampak se razmere le šeslabšajo. "Se največji napredek je bil narejen pri odstranjevanju polikloriranih bifenilov (PCB) iz okolja. Prav emisija PCB pa je bila največje breme za okolje. Do leta 1985 je bilo v semiški Iskrni namreč vgrajeno v kondenzatorje 3.443,2 tone PCB, odpadkov pa je bilo za 246 ton," je dejal mag. Polič. "Iskra s svojo proizvodnjo je bila večji vir onesnaževanja s PCB kot Krupa. To se je pokazalo po sanaciji tovarne. Če Semič z okolice ne bi bil na kraškem območju, ne bi leto ali dve potem, ko so prenehali uporabljati PCB v proizvodnji, nihče več ugotovil PCB v okolju. Tako pa se PCB zadržuje v podzemlju, od koder ga s spiranjem pride v Krupo pet do deset kilogramov na leto, od tega pa iz reke izhlapi za pol kilograma," je še pristavil mag. Polič.

Margareta Šavli je predstavila nalogo o onesnaženosti zraka v Črnomlju s črnim ogljikom in žvepovim dioksidom, ki jo je skupaj z dijaki Matejem Matkovičem, Matjažem Humljanom in Marijo Štravs opravila od februarja 1996 do feb-

ruarja 1997. 24 ur na dan so prečrpavali zrak ter ugotovili, da jeseni in pozimi koncentracija saj izredno naraste. Dijaki so s pomočjo zarodkov enoceličarjev in z rakci raziskovali tudi učinkovitost nove črnomaljske centralne čistilne naprave. Ugotovili so, da so v vzorcu odplak,

NEUSLIŠANA PREPOVED - Opozorilnih tabel, ki prepovedujejo odlaganje odpadkov, je v Beli krajini nič koliko. Vendar kupi smeti rastejo iz dneva v dan.

KUP PLOČEVINE - Pred prihodom v Črnomelj z gibeljske strani prišleka pozdravi kup starih avtomobilov, ki so občinski prestolnici vse prej kot v ponos.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

ŠTUDENTSKA POPOTOVANJA

Po Kitajski, deželi strahovitih nasprotij

Zgodaj jutraj, ko sva, zavita v dopoldansko meglo, peščila čez kitajsko-laoško mejo, sva se počutila olajšano. Za nama je bil ves napor potovanja po tej deželi, vsa zanikrnost, vsi nemogoči pogovori. Kasneje sva se v Laosu spraševala, zakaj sva sploh rinila na Kitajsko, zdaj, ko je minilo že kar nekaj mesecev, pa nama niti malo ni žal. Res je bilo naporno, a tudi toliko drugače kot kjerkoli drugje, in če je bilo potovanje manj udobno in prvi hip prijetno, je bilo pa toliko bolj intenzivno in bogato.

V Hongkongu

V Hongkong sva priletela popoldan po lokalnem času utrujena od štirinajsturnega letenja. Kljub razburjenju je utrujenost zmaga in najprej sva si poiskala prenočišče. To ni bilo težko, saj so na izhodu z letališča že čakale ženske, ki so na vsak način komurkoli hotele priskrbeli prenočišče. Opravila sva ogrevanje v pogajanju za ceno in se prepustila vodstvu eni od njih. Odpeljala naju je v center proti hotelu. Pod imenom hotel sva pričakovala vse preveč. Vodička naju je pripeljala pred ogromno stavbo v neverjetno glasni ulici, pred katere vhodom so stale razne stojnice z oblekami, menjalnice in razne druge trgovine. Število ljudi, ki so se tja natrpali, ni bilo majhno. Poseben napor je bil potreben, da smo se z dvigalom pripeljali v šesto nadstropje. Dvigalo je bilo namenjeno trem ali štirim ljudem, pečljalo pa se nas je okoli deset, in to tako, da se jih je polovica z rokami uprla ob stene in dvignila noge, da jih merilec teže na tleh ni zaznal.

Zunaj sva bila pripravljena na ogled enega najbolj norih človeških mravljišč. Hongkong je zanimiva izkušnja. Tesno zložene neverjetno visoke in ozke stolpnice z miniaturnimi stanovanji, mrgoleče množice zaposlenih ljudi, zaviljiva gostota neonskih napisov, blišč velikih bogatih podjetij, zraven njih pa zanemarjene podrtije z zanikrni klima napravami, iz katerih se cedi črna voda in pod katerimi vseeno sušijo perilo. Stavbe kar naprej rušijo in gradijo nove, še višje. Rekord v najkrajšem življenju ima petnajstnadstropna stolpnica, ki so jo deset dni po otvoritvi zrušili in zgradili novo, višjo. Ljudje pa so vsi po vrsti zelo zaposleni, zaprti vase in vse, kar se zdi, da jim roji po glavi, je, da se jim mudi in da je treba na kakršenkoli način iztržiti kak dolar. Med njimi se nisva počutila najbolje, zato sva po dveh dneh krenila dalje. Čeprav je bil Hongkong že kitajski, se to ni poznalo. Še vedno je imel skoraj vso samostojnost, svojo valuto in tudi mejno kontrolo. Ko sva zapuščala stroge hongkonske carinike, sva vstopala v povsem drugačno deželo, med čisto drugačne ljudi in šele tu se je potovanje zares začelo.

Za mejo...

Od trenutka, ko sva z ladjo priplula na kitajska tla, nama ni bilo ničimer prizaneseno. Najprej sva se bila prisiljena srečati s straniščem, zaradi katerega na Kitajskem marsikak turist raje ne je, kot da bi ga moral uporabljati. Poleg umazanih je ena od posebnosti javnih stranišč ta, da so narejena tako, da med opravljanjem velike potrebe gledaš naravnost v oči kolegu, ki enako počne na drugi strani. Njih to ne moti, zato pač tudi naju ni smelo. Po straniščni izkušnji naju je čakala nova -komuniciranje z domačini. Taksistu, ki naju je peljal do mesta, sva povedala, da sva namenjena v Yangshou. Najprej sva zvedela, da avtobusne postaje ni, potem, da je, ampak da avtobusi ne vozijo v Yangshou in da je edina možnost priti tja, ladja. Potem naju je pripeljal na avtobusno postajo in zadovoljno kimal. Naslednji podvig je bil še težji. Ugotoviti sva morala, kateri avtobus in ob kateri uri odpelje proti Yangshouju, ter se pogoditi za ceno. Vso pomoč, ki sva jo imela, nama je nudil popotni slovarček, vendar na žalost ni bil uporaben, saj večina ni znala brati, drugi pa so se bolj zabavali s tem, da bi poskušali razumeti, kaj hočeva.

Na koncu sva se usedla na avtobus, za katerega se nama je naj-

bolj zdelo, da bo šel v Yangshou, plačala karto in čakala. Po petih urah smo se premaknili za deset metrov, po nadaljnji uri pa smo le krenili. Takrat seveda nisva bila odločena kam, a bila sva dobre volje. Kitajska karaoke glasba je napolnila avtobus in ušesa so bolela, a nisva si mogla kaj, da se ne bi na vso moč režala, vse dokler nisva zaspala.

Razdalje na Kitajskem so ogromne, zato so avtobusi za silo udobni. Sedeži so ponavadi spremenjeni v dvonadstropna ležišča, med katerimi je ozek hodnik. Seveda ni s polnim nahrbtnikom nič kaj lahko priti do svojega sedeža, tudi ležišča so narejena za domačine, ki so vsaj za pol metra nižji od nas. Najhuje pa je na avtobusu to, da nihče od kitajskih potnikov ni pripravljen za eno noč pustiti grozne navade - pljuvanja. Kitajci pljuvajo. Pljuvajo, ker so prehlajeni in ker so tako navajeni. Pljuvajo povsod. Na cesti, skozi okno, na vlaku in na avtobusu. Na avtobusu pljuvajo na ozek hodnik med posteljami in verjetno ni treba osebje poudarjati, da ne zadenejo vedno. Ležati spodaj je tako nevarno in prvo pravilo je: leži zgoraj, pa čeprav se skoraj zadušiš v cigaretnem dimu! Tako sva na srečo storila, ne da bi vedela zakaj.

Yangshou je eden redkih otočkov na Kitajskem, ki so toliko prilagojeni zahodnim turistom, da lahko za zajtrk dobiš muesli in jogurt, v barih na videu vidiš dokaj nove hollywoodske filme, ješ bananove palačinke in se za par dni sprostiš od naporne Kitajske. Čez dan lahko za eno marko najameš kolo in odkriješ nenavadno in lepo okolico, polno ostrih apnenčastih vzpetin in kraških jam, ter reko Li, ki jo imajo domačini za najlepšo reko na svetu. Seveda je zaradi vseh teh privlačnosti tudi gostota turistov tu zelo povečana, še posebej izstopajo Američani, ki v mestih, kot je to, ostajajo po več tednov. Domačini so turistov navajeni in jih na vsakem vogalu oblegajo s ponudbami za turistično vodstvo po okolici. Vsi so opremljeni z zvezkom, v katerem imajo kak pohvalen stavek v vseh možnih jezikih. Kar nekaj jih je imelo tudi podpis slovenskega popotnika. Če tvoje jezika še ne premorejo, so te pripravljeno voditi skoraj zastoj, toliko se jim tvoje besede v njihovem zvezku zdijo vredne, čeprav jih ne razumejo. Svoje usluge pa žal ponujajo precej vsiljivo, in kakor hitro pokažeš najmanjše zanimanje za njihove nagovore, se jih zlepa ne znebiš. Potrudila sva se in uspela v petih dneh podleči le enkrat, in še to le napol: šla sva k neki ženski v neko vas na večerjo. Najprej sva mislila, da bova v kuhinji gledala, a po nekaj uvodnih potezih sva se odločila, da bova raje jedla. Kuhinja ni bila vzor čistote, a hrana je bila okusna in - nisva dobila driske.

Avtobusni rodeo

Pot sva iz Yangshouja nadaljevala po manj obiskanih delih dežele. Prevoz je bil ne samo zamuden, ampak tudi izjemno razburljiv. Ko sva v Sangijangu sedla na avtobus za Fulu, je bilo v avtobusu že nekaj nenavadnih reči. Na sredini med sedeži je bil kup oglja, malo naprej pa kup mandarinj. Prebila sva se čezju in sedla povsem zadaj. Napaka! Cesta je bila kot vse lokalne ceste in še malo bolj jamasta, šoferju pa se očitno to ni zdelo nič posebnega in je pritiskal na plin kot za stavo, zato sva s Petro na zadnjih sedežih poskakovala kot žogi. Kmalu nisva več mogla držati nahrbtnikov v naročju, in pustila sva ju, da se sami znajdejo med premogom in mandarini. Raje sva se močno oklenila sedežev pred nama, ki so nama nudili zaščito pred trčenji z glavo ob strop. Žal pa ta zaščita ni trajala dolgo, saj sta sedeža čez par minut preprosto odpadla in v nadaljevanju vožnje poskakovala po kupu mandarinj. Poleg vseh teh nevarnosti se je močno pršilo in skozi vedno odprta okna je prah povsem napolnil avtobus, tako da

na končni postaji nisva imela črnih le oblek, ampak tudi ušesa in slino v ustih. Po kitajski navadi sva pljunila in se odpravila dalje. Po avtobusnem rodeu sva se pečljala še z ladjo, na kateri turistov ne vidijo pogosto.

Kitajsko podeželje

Provincia Guizhou, kjer sva za teden dni običala, je najrevnejša provinca na Kitajskem. Nepismenih je preko osemdeset odstotkov ljudi, preživljajo se s pridelovanjem riža zase. Zdi se, da imajo hrane ravno toliko, da niso lačni, česa drugega pa nimajo. Prevoz je za njihove razmere izjemno drag in večina si ga sploh ne more privoščiti, zato lahko svet razižejo le peš. Tako mnogi med njimi v življenju niso videli več kot svojo in sosednjo vas. Ob teh podatkih naju je močno presenetila njihova prijaznost in gostoljubnost. Čeprav nimajo tako rekoč nič, so naju vedno vabili v hiše ter nama ponudili hrano in pijačo. Še prav posebej sva se morala potruditi, ko sva jim hotela v zameno pustiti nekaj denarja. Ponudili so nama to, kar jedo sami. V kuhinji, kjer so bila tla iz steptane zemlje, smo posedli na lesene šture okoli velikega kotla. Jedli smo kuhan riž, zraven pa nekakšno polivko, začinjeno z mandarininovimi olupki in raznimi drugimi začimbami, v katero so namočili sveže solatne liste. Kljub skromnosti je bila ta hrana izjemno okusna.

Na Kitajskem živi preko petdeset etničnih manjšin, ki vsaka na svoj način nekako še ohranja svoje običaje, čeprav vlada za-

BOGASTVO - Mnogim so otroci vse, kar imajo

MALČEK Z RDEČO ZVEZDO - Tradicionalna nošnja otrok

nje ne skrbi in so praviloma potisnjeni na obrobje družbenega življenja. Pripadniki manjšin živijo večinoma v vaskih skupnostih v hribovitih predelih, dobro ločeni od večinskih prebivalcev, tako imenovanih Han Kitajcev. Han Kitajcev je po številu 90 odstotkov, živijo pa izjemno skoncitrirani na prijaznejših 10 odstotkih površine dežele, na severovzhodu, vzhodu in jugovzhodu. Vasi, v katerih živijo Han Kitajci, niso na pogled nič kaj prijetne: ulice blatne, kockaste sive hiše brez oken in z ravnimi strehami, ki še najbolj spominjajo na garaže. V vsaki živi cela družina. Čez noč spijo, čez dan pa hišo spremenijo v delavnico, trgovino, restavracijo... Vasi (in tudi srednje velika mesta) so zanikrne, neokusne, natrpane z

ljudmi in smrdljive. Prijetno pa so naju presenetile hribovske manjšinske vasi, ki so kljub revščini čiste, slikovite, med prostornimi lepo izdelanimi lesenimi hišami pa vodijo urejene tlakovane poti. Po hribih, med katerimi sva se potikala, je manjšinskih vasic vse polno, v njih se ljudje še oblačijo v tradicionalna pisana oblačila in spoštujejo stare običaje. Tradicionalna ženska oblačila so kričeče pisana, medtem ko se moški oblačijo nevpadljivo, manjšine pa med samo najlažje ločijo po pokrivalih, s katerimi si ženske pokrijejo dolge, v kito spletene lase. Prava poslastica za oči je ustavit se v vasi na tržnični dan. Po cesti in ob njej mrgoli pisanih žensk in otrok vseh okoliških manjšin, ki so prepešali po več ur, da so se lahko udeležili semnja.

Potem sva zapustila provinco Guizhou in se po sedemnajst urni vožnji z vlakom pripeljala v čisto drug svet, v Kunming v provinci Yunnan, v kot goba po dežju rastoče velemesto. Kunming je moderno mesto, kjer bogati Kitajci hodijo okoli z mobiteli in se oblačijo po francoski modi. Nasprotje s tem, kar sva pred dvema dnevoma videla v vasicah, je strahotno. Visoke stolpnice, steklo, reklame, veleblagovnice in fine restavracije. Ostalo je še nekaj starejših ulic, ki pa z veliko hitrostjo izginjajo in na njihovih mestih rastejo poslovni objekti. Ljudi iz teh ulic preseljujejo v stanovanjske bloke na obrobju mesta. Kljub vsej poslovni naravnosti pa Kunming ni neprijetno mesto. Podnebje je zelo ugodno, kar pove tudi ime mesta, ki v kitajščini pomeni "pomladno mesto". Ko se zjutraj sprehajaš naokoli, v vsakem parku vidiš ljudi, ki telovadijo, eni tai-chi, drugi aerobiko, tretji igrajo badminton. Okoli mesta je polno kulturnih in naravnih znamenitosti, raznih templjev, jezer, podzemnih jam in "kamnitih gozdov", kot imenujejo apnenčaste skalne formacije, ki dajejo vtis, da so gozd. Obiskala sva nekaj znamenitosti in po nekaj dneh "civiliziranega turizma" nadaljevala pot proti obronkom Tibeta. Čeprav se Kitajska v zadnjih letih gospodarsko izjemno hitro razvija, se to pozna le v mestih, razlika med podeželjem in urbanim okoljem pa se samo poglablja. Narodne manjšine in ostali revni ljudje so tako izolirani, da sploh ne morejo vedeti, kaj se v deželi dogaja. Tudi to je eden od vzrokov, zakaj tako ogromni kitajski

imperij lahko obstaja že toliko časa in zakaj lahko vlada tako močno drži niti v svojih rokah. Drugi vzrok pa je drugačna miselnost ljudi, ki jo po nekaj tednih kljub naporom težko razumeš.

Nočni trekking

Proti Tibetu se svet počasi, a vztrajno vzdiguje in Lijiang, mesto, kjer sva se za nekaj dni utaborila, je že na nadmorski višini 2400 m. Poleg pokrajine se spreminjajo tudi ljudje, vedno več je Tibetancev, ki so bolj zagoreli v obraz in imajo od ostalih Kitajcev drugače oblikovane ličnice. Lijiang je center manjšine, imenovane Naxi, ki je ena redkih kitajskih manjšin, ki so skozi stoletja zelo dobro ohranile svoje običaje, zato je že mesto samo izjemno lepo, polno kanalov in mostičkov in starih lesenih hiš. Užitek se je bilo sprehajati po njem in počakati dva dni na avtobus, ki naj bi naju pripeljal do mesta, kjer se začne tridnevni trekking po soteski reke Yangce.

Na trekkingu se nama je pridružil Alex iz Nemčije, ki sva ga srečala že na začetku potovanja in smo se v Lijiang po naključju spet našli. Začetna točka trekinga je mesteca Quiautou, ki pa se nam je tako priskutilo, da na noben način ne bi ostali v njem čez noč, kot je mišljeno, ampak smo kar krenili na pot, čeprav je bilo že pozno popoldan, računaje, da se bomo že ustavili v kakšni vasi in tam prespali. Pot so označevale rumene puščice, ki jih je narisal Sean, lastnik ene od treh planinskih koč ob poti. Začeli smo dobro in ob prekrasnem pogledu na okoliške petticočke in na Yangce pod nami zlahka premagovali kilometre. A kaj, ko do teme še nismo našli vasic, kjer bi prenočili. Pot se je začela strmo vzdigovati in vedno težje je bilo opaziti Seanove puščice. Kmalu se je popolnoma znočilo. Pomagati smo si morali z baterijo, in vsaka rumena puščica nam je prinesla vedno večje veselje. Sean je tako, ne da bi ga srečali, postal naš prijatelj.

Po kakih petih urah hoje smo sredi noči prispeli do neke vasi, kjer ni bilo luči, in če se ne bi oglašil pes, skoraj ne bi opazili hiš na naši levi. Z Alexom sva oklevala, strah naju je bilo hoditi okoli hiš v temi, lahko nas napade pes ali pa nas ustrelji preplašen lastnik ali... Tokrat je Petra pokazala svoj pogum in naju prepričala, naj poskusimo. Plaho smo se prebijali do najbližje hiše. Ko smo hodili mimo nekega kamnitega zidu, je le malo od naših ušes zakrutila svinja, z baterijo smo posvetili v oči kravi, ki je nepravzvana stala na poti in strmela v nas. Nazadnje pa smo prišli do kamnite lope, v kateri je gorel ogenj. Lopa je bila nekakšna dnevna soba, v njej je bilo ognjišče in studenec, okoli pa steptana zemlja. Ponudili so nam večerjo. Bil je seveda riž, a nam je nezansko teknil. Zraven riža smo pili domače žganje in kmalu nam je bilo prijetno toplo. Okoli nas se je zbrala vsa družina, mož in žena z dvema otrokoma. Sporazumevali smo se z velikimi težavami, vendar smo, predvsem s pomočjo mlajšega sina, ki je bil izredno bister, nekaj misli le izmenjali. Po večerji so nam ponudili postelje, v katerih lahko prespimo. Bile so

to njihove postelje; niso bele udobne, zbite so bile iz lesa, preko katerega so pogrnili ruho, za vzglavnik pa je bilo z ruho prekrito poleno. Hiša je bila prav tako zbita iz lesenih desk, a žal z mnogimi luknjami in špranjami, tako da je veter neusmiljeno pihal skozi.

Bil je to 31. december, kot nalašč za hojo. Proti večeru smo prispeli v dolinico, kjer sta stali dve planinski koči, Seanova in Woodijeva. Nastanili smo se seveda pri Seanu, s pomočjo katerega smo našli pot, a kmalu ugotovili, da so vsi ostali popotniki pri Woodiju. Bil je nooletni večer in pridružili smo se pisani družini v sosednji koči, kjer nam je kmalu postalo jasno, da so pri Woodiju zaradi dobre kuhinje. V prijetni družbi smo dočakali polnoč in proslavili novo leto.

Sončno slovo

V naslednjih dneh sva se vrnila v Lijiang in si za spremembo privoščila letalski prevoz na jug province Yunnan, v tropsko Xishuangbanno. Po tri četrt ure trajajočem letenju smo pristali, in ko sva izstopila je v naju butnil val vročega zraka. Tamkajšnje drugačno podnebje vpliva tudi na ljudi, ki se vsi po vrsti smehljajo, igrajo na kitaro in razna druga glasbila, oblečeni so v lahka pisana oblačila. Stojnice se šibijo pod kupi ananasov in drugih tropskih sadežev. Tudi naju se je polotila njihova dobra volja in naslednji teden, ki sva ga preživela na tem skrajnem jugu Kitajske, je bil sprossen, brezskrben in vesel, čisto drugačen od ostalih tednov do tedaj in lep zaključek najinega odkrivanja Kitajske.

PETRA KLEPEC
JURE DOBNIKAR

MODNI KOTIČEK

Krznno da ali ne?

Pračlovek je izbral vse kvalitete, kar jih je nudila ulovljena žival: meso za prehrano, kosti in zobe za orodje ter kožo oziroma krzno za obleko. Še sanjalo se mu ni, da bo krzno nekoč pomemben estetski element v kulturi oblačenja ljudi. Še več, nekaterim pomeni statusni simbol, s katerim opozorijo na svoje razkošno življenje, ne ozirajo se na proteste zaščitnikov živali.

Krzno je postalo modno šele v 19. stoletju, vrhunec priljubljenosti pa je doseglo na začetku 20. stoletja. Zelo priljubljene so bile tjujenje kože, ki jo jih uporabljali za ogrinjala in oprijeto krojenje jakne, pozneje pa še za plašče. Poleg težkih vrhnjih oblačil so izdelovali tudi dodatke, kot so kučme, mufti, štole, obrobe na ovratnikih in rokavih, tudi kot okras na dnevni in večerni oblekah. In tako vse do danes.

Najnovejši modni trendi so krzno vrnili v prenovljeni obliki, saj ga oblikovalci ne uporabljajo samo za teška in navidez okorna oblačila, pač pa iz prefinjenih kož manjših živali oblikujejo krila, puloverje, jope, šale in prišitke na dnevni oblekah. Kolekcije niso namenjene le večernim in bolj svečanim priložnostim, pač pa jih zaradi praktičnosti lahko nosite ves dan. Tu so oblačila iz naravnega krzna različnih barv, oblik in dolžin ter oblačila iz umetnega krzna z vse boljšimi ponaredki živalskih vzorcev. Za vsakogar ob različnih priložnostih.

JERCA LEGAN

KITAJSKA RAZGLEDNICA - Lijiang, središče manjšine Naxi, eno redkih prikupnih mest na Kitajskem. V ozadju 5500 m visok "Jade Dragon Snow Mountain".

INTERVJU Z REŽISERKO MAJO WEISS

Metliška zmagovalka mesta rož

Maja Weiss je mlada, komaj 33-letna režiserka iz Metlike z izjemno ljubeznijo do filma. Diplomirala je filmsko in TV režijo na AGRFT v Ljubljani, nato pa je leta 1993 dobila evropsko filmsko stipendijo Nipkow program v Berlinu. Zavest o težkem ženskem položaju v tem poklicu jo je skozi vrsto naključij leta 1996 pripeljala do Margarethe von Trotta, s katero je imela intervju v Parizu. Vloga ženske - režiserke ji stalno daje nove impulze, zato je bila pobudnica, selektorica in organizatorka Prvega maratona slovenskega ženskega filma in videa v Ljubljani leta 1997. Hkrati je uredila spremni katalog. Poleg tega je s svojimi filmi sodelovala na vrsti festivalov, kot so: Neum, Portorož, Gorizia-Gorica, Parma, Budimpešta, Salzburg, Karlovy Vary, Tel-Aviv, München, Giessen, Kassel, Leipzig, Edinburgh, Berlin, Utrecht... Nagrade, ki jih je na svoji še kratki filmski poti osvojila, so: Prešernova študentska nagrada, 1991; Zlata ptica, 1992; Srebrni golob, Leipzig 1992; nagrada Egon-Erwin Kisch, Leipzig 1992; Antena Hungaria, Budimpešta 1995. Poleg tega se je v anale Portoroških filmskih festivalov vpisala kot nesporna zmagovalka, saj je v sedmih letih kar trikrat dobila glavne nagrade, in sicer Najboljši slovenski film (Balkanski revolveraši), Portorož 1991, Najboljši slovenski film (Fant pobratim smrti), Portorož 1992, ter Najboljši slovenski kratki film (Adrian), Portorož 1998.

Si skorajda absolutna zmagovalka portoroškega festivala, saj si v njegovi kratki zgodovini letos zmagala že tretjič. Kakšno je tvoje mnenje o festivalu?

Maja Weiss: Zdi se mi, da sta zadnja dva festivala začela pridobivati vrednost med filmarji in televiziji. Zadnji dve leti je bila dvorana med projekcijami polna, posebno lansko leto, ko so bili po dolgem času predvajani kar štirje celovečerni filmi. Edino, kar bi si na tem festivalu še želela, je, da bi na projekcijah videla več srednješolcev.

Na portoroških festivalih si zmagovala z različnimi filmskimi deli.

V času študija sem posnela t.i. študentski film z naslovom Balkanski revolveraši. Film je leta 1991 dobil zlato Badjuovo nagrado na prvem slovenskem filmskem maratону, prav v Portorožu. Nagrado jo je delil s filmom Koza je preživela režiserja Saša Podgorška. To je bilo fantastično, saj sta bila oba filma študentska, zmagala pa sta v kategoriji profesionalnih filmov oz. celovečercev. Naslednje leto, in sicer 1992. leta, sem se festivala udeležila z dokumentarnim filmom Fant, pobratim smrti in s fantastično ekipo, z direktorjem fotografije Bojanom Kastelicem, s scenaristom Gorazdom Perkom in montažerko Sonjo Peklenk. Film je zmagal v Portorožu, prav tako pa je dobil tudi v tujini dve nagradi. Kasneje je sledila manjša pavza vse do letošnjega leta, t.j. leta 1998, ko se je ustanovil prvi Slovenski filmski

festival. Na ta festival sem poslala kratki igrani film z naslovom Adrian. Tudi tokrat je bil direktor fotografije Bojan Kastelic, pri pisanju scenarija pa sem sodelovala z Barbaro Pušič in Marinko Šimec. Adrian je bil na tem festivalu proglašen za najboljši slovenski kratki igrani film. Bojan Kastelic pa je dobil slovensko nagrado za fotografijo in še Kodakovo nagrado kot najboljši direktor fotografije za dva filma, in sicer kratki igrani film Adrian in dokumentarni film Med nebom in zemljo Idrja A.D. 2000. Zelo sem vesela njegove nagrade, ker je čudovit snemalec.

Adrian je zamišljen kot estetski in poetičen film o odnosu mame - sin in mama - mladenič.

Adrian je zgodba o 12-letnem dečku, ki gre na počitnice s svojo materjo. Privrženost in ljubezen med mamo in sinom skali nenadno srečanje in kratka avantura med mamo in postavnim istrskim mladeničem. V tem trikotniku se začeta ti dve različni erotiki prepletati. Ta dvoplastnost ženskega čustvovanja, ta dvojnost ženskega bivanja - ženska kot mati in mati kot ženska - je v bistvu spojena v eno pravo celoto. Saj ženska ni vedno samo mati, pač pa je tudi ženska z vsemi svojimi željami in potrebami. In to se v tem filmu zgodi. Strašno privržen odnos med materjo in sinom se zatrese in se nato na svoj način tudi normalizira. Po eni strani doživi neko bolečino, po drugi strani pa se zdi ta bolečina normalna, tudi zdravilna tako za sina kot za mamo.

Kako to, da si izbrala prav morje kot okolje, v katerem se odvija zgodba?

Adrian je Adrijsko, Jadransko morje. Zgodba je bila vedno mišljena kot zgodba, ki se dogaja na morju, tudi že pred snemanjem, v fazi pisanja scenarija. Nekateri so predlagali, da bi zaradi lažjega snemanja šli snemat na jezero ali pa celo na Kolpo. Jaz sem definitivno rekla: ne, to je morska zgodba. Širina vode, nepreglednost in tudi vročina so samo na morju takšne in nikjer drugje. Film je bil sneman v Ankaranu, na eni izmed plaž, kjer je postavljen počitniški kompleks iz 50. let. Tudi naš film se dogaja v

široki ekran (1:1,66). Takoj pa moram povedati, da sem v začetku imela velike probleme. Navedena sem bila snemati na 16-milimetrski trak in uporabljati klasičen TV format, zato sem imela v začetku na snemanju probleme s širino slike. Tu je pogled čisto drugačen. Tudi prostor moraš pri igranem filmu drugače zapolnjevati pa drugače komponirati. Pri bolj kvadratastem okvirju (1:1,37) prostor hitreje zapolniš kot pri tem širšem formatu, kjer moraš zelo paziti, da prazni prostori preveč ne "izvisijo" in zrušijo celotne atmosfere. Toda vse se je lepo rešilo in gladko steklo naprej. Očitno se človek lahko hitro prilagodi drugi vizuri. Drugo je zgodba o svetlobi. Fascinantno se mi je zdelo dejstvo, da smo kljub močni primorski svetlobi dodajali še veliko umetne svetlobe z 12 KW in 6 KW reflektorji. Bolj kot navdušen je nad izrezom slike me je očarala ta čudovita svetloba. Poleg tega je Bojan Kastelic izjemen snemalec in ni brez razloga dobil Kodakove nagrade za dva tako ekstremna projekta, kot sta prefinjena svetloba obmorskega mesta na eni strani, na drugi pa temne slike in podobe idrijskega rudnika. Njegova fotografija je res izjemna.

Že bežen pogled na tvojo filmografijo nam pove, da si v dokumentarnem filmu izredno družbenokritična in angažirana avtorica, režiserka. Že naslovi nam povedo, da se lotevaš perečih družbenih tem.

Res je. V preteklih letih sem skupaj z različnimi novinarji pripravila precej prispevkov za oddaje z naslovom Tedenik. Mislim, da sem bila vedno dovolj kritična in so me provokativne teme privlačile. Vedno me je vznemirjalo in jezilo ali krivično ali marginalno ali tabuji ali neznano. Še danes. V tem trenutku pa me začenja v žanru dokumentarnega filma zanimati to, kar je socialno in angažirano, na drugačen način. V bistvu sem v nekem obdobju iskanja novega izraza. Tudi v smislu novih tem. Ta miks med novinarskim in avtorskim sem že nekako izčrpala. Zdaj me podobne teme zanimajo na čisto drugačen način. Mislim, da so vsi ti dokumentarci, ki sem

tem času, ravno zaradi tega nostalgичnega pogleda in te nedolžnosti 50. let, ki jih 90. leta v smislu neke erotike nimajo več.

Ali sta mogoče prav mediteransko ozračje in njegova izjemna svetloba vplivala na to, da si uporabila pri Adrianu široki ekran in 35-milimetrski trak?

Odločitev je prišla zelo spontano. Z Bojanom Kastelicem sva razmišljala, da bi Adriana snemala na 35 mm, in hkrati sanjala, da bi ga bilo fascinantno posneti na cinemascope... Ja, cinemascope je moja velika ljubezen, strast že skorajda. Upam, da me bo v življenju doletela še ta sreča, da bom lahko kaj posnela tudi v tem formatu. No, cinemascope ni bil urenitljiv, zato sva se odločila za

jih delala ali kot scenaristka in režiserka ali pa samo kot režiserka, zelo jasni. Vedno me je na eni strani zanimala jasnost povedane, na drugi strani pa sem želela na nivoju estetike obravnavano temo nadgraditi, jo preseči, nekaj umetniškega dodati in prinesiti. Mislim, da mi je v večini dokumentarnih filmov ta miks tudi uspel.

Kot vem, trenutno pripravljate nov dokumentarni film z delovnim naslovom Cesta bratstva in enotnosti.

Ja, to je dokumentarni film o potovanju po biši Jugoslaviji. Ironično ga naslavljam s pesmijo Sex pistolov Hollidays in the sun, torej Počitnice na soncu. Ta svoj dokumentarni film si predstavljam kot neke vrste osebni dnevnik.

KNJIŽNA POLICA

Levica v senci desnice

Založba Forma 7 iz Ljubljane je pred kratkim izdala zanimivo knjigo Jožeta Boroše Levica v senci desnice - Je leva roka grda roka? To je prva in edina knjiga na Slovenskem, ki je namenjena tej populaciji, hkrati pa je zanimivo branje tudi za desničarje, saj smo naposled ljudje edina vrsta živih bitij na svetu s to posebnostjo.

Recenzentka in svetovalka dipl. psihologinja Alenka Perko pravi, da bodo s to knjigo največ pridobili starši levoročnih otrok, saj jim bo pomagala to otrokovo značilnost sprejeti takšno, kakršna pač je. Pomagala jim bo ostre se predsodkov do leve strani. V knjigi bodo namreč lahko zvedeli ne le od kod izvira ta nagnjenost, ampak bodo v njej našli tudi več praktičnih nasvetov, kako pomagati levičarju v svetu desničarjev v šoli in doma. Večina virov pravi, da je med ljudmi na svetu kar 10 do 15 odst. levičarjev, kar pomeni da je takih tudi nad 200 tisoč Slovencev. Kljub temu je skoraj vse v svetu prilagojeno desničarjem.

Cepprav so raziskave pokazale, da leva stran pod enakimi pogoji ni nič slabša od desne strani, pa je bilo in je še kljub temu glede uporabe levice veliko predsodkov in praznoverja, celo v znanosti so šli nekateri tako daleč, da razlagajo, kako so levičarji sicer običajni ljudje (desničarji), ki pa so se v svojem razvoju na neki točki ustavili, so torej nerazviti desničarji. Pri tem pozabljajo, da so v preteklosti kljub preganjanju levičarji dosegli najvišje rezultate: v znanosti Einstein, v umetnosti Chaplin in Picasso, v športu Seleševa in Muster v tenisu. Veliko navedb v korist desne in desničarjev je tudi v Svetem pismu. "V politiki poznamo izraza 'leve in desne stranke' ali 'levo in desno krilo'. Izhajata iz Francije pred revolucijo leta 1789, ko so v parlamentu na desnem krilu sedeli plemiči, na levem pa predstavniki porajajočega se razreda kapitalistov, po takratnih merilih predstavnikov nižjega stanu," navaja Boroša.

Levičarji živijo in delajo v svetu, ki ni prilagojen njim, zato so bolj kot desničarji izpostavljeni nesrečam in drugim tegobam, ki jih v življenju spremlja. Ogroženi so na delovnem mestu (orodje je narejeno za desničarje), doma, v športu in v prometu. Prav tako imajo levičarji cel kup težav pri pisanju. Tisti, ki so jih v mladosti kljub temu stremirali pisati z desno, pišejo z desno, vse ostalo pa delajo z levo, kajti po svoji duševnosti so še naprej levičarji, kar pa jih še dodatno zmede.

Boroša meni, da je tudi način dela in življenja levičarjev treba sprejeti v družbo, in to z vsemi njihovimi posebnostmi. To pa se ne bo zgodilo samo od sebe; če hočejo, da jih bodo desničarji sprejeli takšne, kot so, se jim morajo najprej predstaviti. Za prvo tovrstno predstavitev je že poskrbel prav Boroša, ki se je lotil pisanja te knjige, ko je pri svojem otroku opazil levo usmerjenost.

JOŽICA DORNIŽ

Miti in legende

Na vprašanje, kaj nam prinaša poznavanje mitologij, avtor knjige MITI IN LEGENDE Arthur Cotterell odgovarja, da nam daje "dragoceno priložnost, da prislunemo pravega človeka, ki se je lotil pisanja te knjige, ko je pri svojem otroku opazil levo usmerjenost."

Hkrati naj bi bil to dialog med preteklostjo in sedanjostjo, skozi katero sedaj potujem z dvojnimi pogledom. In sicer s pogledom kamere, ki beleži določne slike, in z notranjim pogledom - osebnim pogledom na določene situacije znotraj bivših jugoslovnških republik, kjer povsod koga poznam

cih sveta kot odgovori na temeljna vprašanja o smislu življenja, o smrti, posmrtnem življenju, o naravi sveta in vesolja, o ljubezni in rodovitnosti, o sreči in nesreči, usodi, o odnosih med ljudmi in božjim itn. Filozofija in znanost sta mitološkemu pojmovanju resničnosti sicer vzela nekdanjo vlogo in veljavo, kar pa ne pomeni, da so miti za človeka sodobne industrijske družbe nepomembni, če drugega ne, mu govorijo o duhovni dediščini vsega človeštva in ga s tem bogatijo.

Pri nas je bila mitologija precejšnje obdobje odrinjena vstrel kot nepomembna navlaka iz preteklosti, dišeča po nazadnjaškem in religioznem. Da pa je kljub temu bilo zanjo zanimanje, je pokazal odziv bralcev, ki so zelo lepo sprejeli prve knjige o mitih. Pravzaprav so tovrstne knjige še vedno priljubljene, zato najbrž ilustrirana enciklopedija Miti in legende, ki jo je pred kratkim izdala Mladinska knjiga, ne bo obležala na policah. Za prevod in delavo tega dela so se na založbi odločili, ker knjiga na poljuden in pregleden način ter nazorno z obiljem slikovnega gradiva povede bralca skozi bogastvo mitov vsega sveta po kronološkem redu, od Egipta, Mezopotamije, Irana, Grčije in Rima do keltske in krščanske Evrope pa od Indije, Kitajske in Japonske do Amerike, Afrike, Avstralije in Oceanije. Sprehod skozi mite in legende zaključuje leksikalni pregled kakih 300 mitoloških likov in pojmov ter mala enciklopedija z dodatnimi tisoč kratkimi gesli.

Ker avtor Arthur Cotterell ni obdelal slovenske mitologije in mitov, so v Mladinski knjigi pregled oplenitili z dodatki, ki jih je za vse tri razdelke knjige pripravil naš strokovnjak Damijan Ovsec. Napisal je poglavja o slovenski mitologiji in slovenskem bajeslovju ter pregleda dopolnil s slovenskimi in slovenskimi bogovi, bajnimi bitji in junaki, kot so denimo kresnik, ajdi, divji možje in žene, vedomci, zlatorog, kralj Matjaž, Peter Klepec in drugi. Slovenska izdaja je tako bogatejša od izvirnika.

MILAN MARKELJ

Umetnost na Slovenskem

V strokovni literaturi smo doslej imeli dva pomembna pregleda umetnosti na naših tleh, a od izida obeh je minilo že precej časa. Znameniti Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih dr. Franceta Steleta je izšel leta 1924 in je odločujoče prispeval k zanimanju za umetnost na slovenskih tleh, za odkrivanje spomenikov, za predstavljane prezrtih stvaritev, za njihovo varovanje in obnavljanje. Po Steletovi knjigi je bila Slovenska umetnost dr. Emilijana Cevca, ki je izšla leta 1966, zadnja tehtna študija, ki je nastala kot delo enega samega avtorja. V desetletjih po izidu te knjige se je z razvojem umetnostnozgodovinske stroke povečalo število znanih in upoštevanja vrednih umetnostnih spomenikov in razmere so postale zrele za novo monografsko predstavitev umetnosti na ozemlju Slovenije.

Zahtevnega založniškega projekta se je lotila Mladinska knjiga, kjer, ko se odločili, da najnovejši monografski pregled pripravijo kot delo več avtorjev. Strokovni vodja projekta prof. dr. Nataša Golob je k sodelovanju pritegnila devet umetnostnih zgodovinarjev in dva arheologa, ki so na interpretativen, esejističen način v štirinajstih prispevkih predstavili

posamezna obdobja od prazgodovine do danes, pri čemer so upoštevali umetnostne spomenike, ne oziraje se na to, ali so nastali pri nas ali pa so prišli k nam od drugod in postali del naše umetnostne dediščine. Predrag Novakovič piše o likovnih podobah iz prazgodovine, Božidar Slapšak o umetnosti rimske antike, Nataša Golob zarisuje umetnost od začetkov krščanstva do konca romanike ter umetnost v slogu gotike, Lev Menaše raziskuje sledove renesanse na naših tleh, Damjan Prelovšek piše o baročni umetnosti, Ivan Stopar raziskuje likovno snovanje v 19. stoletju, Tomaž Brejc začetke modernizma z impresionizmom, secesijo in simbolizmom, Damjan Prelovšek piše o stavbarstvu 19. stoletja in iskanju narodne identitete, Milček Komelj o umetnosti med obema vojnoma, Stane Bernik o slovenskih arhitekturnih in oblikovalskih modernizmih, Igor Zabel je obdelal obdobje od socrealizma do analitične abstrakcije, pregled pa zaključuje Andrej Medved z zapisom o umetnosti osemdesetih in devetdesetih let. Osrednjim besedilom so dodane še časovne preglednice, pojasnila nekaterih manj znanih izrazov, seznam literature in abecedno kazalo. Seveda pa so pomembna in nepogrešljiva sestavina monografije številne reprodukcije in slikovne upodobitve umetnostnih spomenikov, ki skupaj z besedili bralcu odpirajo pogled v presenetljivo bogastvo umetnostne zakladnice na naših tleh, vredno spoznavanja in spoštovanja.

MILAN MARKELJ

Ugrabljeni slikar

Ugrabljeni slikar je naslov dela ljubljanskega umetnostnega zgodovinarja in sociologa, pesnika Sergeja Kapusa, ki ga je pred dnevi kot četrti zvezek v zbirki M'ars izdala Moderna galerija v Ljubljani. V knjigi avtor analizira enega najbolj zanimivih pojavov v slovenski likovni umetnosti, slikarja Jožefa Petkovskega, ki je imel svojevrstno, ne le življenjsko usodo. Bil je odrinjen in pozabljen, nato pa ga je val odkrivanja z letom 1910 spremenil v nekakšno mitološko figuro.

Sergej Kapus govori o Petkovšku kot o "ugrabljenem slikarju", s čimer misli na položaj, ki ga zavzema znotraj zgodovine slovenske umetnosti, in na specifične kvalitete, ki so mu jih pripisovali. Kapusova teza je, da je tradicija interpretacije Petkovškovega slikarstva, ki se začneja z Jakopičem in je bistveno podana v Cankarjevi črtici Petkovškov obraz, vzpostavila svojevrsten mit o njem. Slikar je bil na podlagi znane slike "Doma" označen kot predhodnik slovenskega ekspresionizma in tudi kot pionir slikarskih postopkov. Pogoste so primerjave z van Goghom in Cezanom. Kapus se je lotil Petkovška brez predsodkov in njegovo prakso umestil v takratni umetnostni svet. Prepričan je, da je treba njegovo slikarstvo brati skozi čas, v katerem je nastajalo.

"Šele potem lahko presojava, ali gre pri Petkovšku za zavestno iskanje novih formulativnih načel, pri katerih so slikarski postopki usklajeni s slikarjevimi intencijami, ali le za spodrseljaj, do katerega je prišlo, ker umetnik ni bil zmogel tehnično izpeljati lastnih intencij," meni urednik zbirke Igor Zabel ter poudarja, da je kvaliteta dela predvsem v tem, ker Kapus plodovito kombinira tri pristope: tako umetnostno zgodovino kot izkušnje slikarja in teoretično filozofa. Znana dela Petkovška, o katerem je pred leti Andrej Hieng napisal tudi dramo, so poleg slike "Doma" še študija za Beneško kuhinjo, Počitek pri košnji, Perice ob Ljubljani, Pismo.

LIDIJA MURN

ne predpriprave - seveda s poznavanjem določenih problemov z vsem, kar se je v glavi nekje davno usedlo. Ki se navada pri vseh filmarjih, ki še pred snemanjem svojega novega filma mislijo, da je na poti remek delo, tudi jaz mislim, da bo ta dokumentarec moj najboljši film...

DARJA SKRT

FILMOGRAFIJA MAJE WEISS

- 1985 Vigred
- Mali Rus
- Umiranje voda
- Židje na Slovenskem
- Volite mene - ja vas mam rad
- Dež
- Pepelka
- 1991 Balkanski revolveraši
- Razlaščenci
- Otroci Černobila
- 1992 Fant pobratim smrti
- Droge - usoda ali priložnost
- Prostitucija v Sloveniji
- 1993 Na poti nazaj
- 1994 Vaški učitelj, ena slovenska drama
- 1995 Trst na meji
- 1996 Foto film 2001
- Slovenija od znotraj
- Slovenija od zunaj
- 1997 Slovenci od znotraj, 2. del
- 1998 Adrian

NEGA ŽIVALI

Mački starijo elegantno

V povprečju živijo mački 14 let, a tudi 21- ali celo 30-letniki niso izjema. Dober začetek življenja s pravilno nego in prehrano je osnova za dolgo, aktivno in zdravo življenje. Znaki staranja se kažejo postopno. Mački se starajo elegantno: pojavi se nagnjenost k daljšem spanju, poleg tega potrebujejo dodatno pozornost, toda redko povzročajo težave.

Staranje mačka spremlja slabitev vitalnih telesnih organov. Presnova se upočasni, maček ni več tako aktiven in njegovi organi delujejo manj učinkovito, zato je potrebna pri ravnanju z ostarelim mačkom potrpežljivost. Nega dlake je v tem obdobju še pomembnejša kot v mladosti, redno česanje pa omogoči tudi preverjanje stanja mačkovega kožuha in kože. Pozorni moramo biti na krempelje. Manj aktiven maček jih ne bo obrabil s praskanjem in plezanjem, zato lahko postanejo predolgi in se začno zvijati ter se vrastejo nazaj v blazinicco. Krempelje lahko postrizemo sami, ne smemo pa striči rožnatega, občutljivega dela.

Ker je starejši maček manj gibljiv, več časa leži na enem mestu, zato poskrbimo, da ne bo ležal na mrzlem in vlažnem

prostoru ali zunaj na vročem soncu. Ne smemo pozabiti, da mačkovi čuti pešajo in da nje-gov vid, sluh in občutek za smer niso več takšni kot nekoč. Hitro lahko izgubijo orientacijo. Starejši mački potrebujejo mir in zasebnost, zato ne pustimo otrokom, da dražijo ali vznemirjajo mačka, čeprav nočejo nič slabega.

Ko je maček manj aktiven, potrebuje manj hrane, sicer se lahko zredi in je dovzetnejši za resnejše zdravstvene težave. Pri zaprtju pomaga velika žlica medicinskega parafinskega olja, vendar mu ga lahko dajemo le nekaj dni. Pri ostarelem mačku je pomembno vsakoletno cepljenje, saj je tak maček manj odporen proti boleznim in infekcijam, s tem pa veterinarju omogočimo tudi reden pregled živali.

Čeprav je treba odločitev za še enega mačka skrbno pretehtati, veliko lastnikov meni, da nov muček včasih ostarelemu mačku podaljša življenje. Lahko čutimo, da je naš ostareli maček nenadomestljiv, vendar pa mlajši maček poskrbi, da lažje prenesemo slovo od starega prijatelja. Če k hiši pride nov muček, ne smemo zanemariti starega mačka - to bo povzročilo le ljubosumje.

KONOPLJA PO SLOVENSKO

Gojili mamilo ali industrijsko rastlino?

Prvi poskus legalne pridelave konoplje v Sloveniji je klavno propadel. Le dva dni po lokalnih volitvah, ko je našo zemljo pokrivala še 10 in več centimetrov debela snežna odeja in ko je bila na njivah konoplja, ta najbolj sporna rastlina današnjega časa, že dolgo neuporabna, so se slovenski policisti in kriminalisti lotili žetve, čeprav so konopljo posejali sicer za to dejavnost uradno registrirani pridelovalci. Želi so tudi na Ratežu, v Hrušici in v Šentjanžu. Lastniki konoplje so ostali brez pridelka, brez prihodka in označeni za "mamilaše" le zato, ker so sledili uredbi vlade. Bomo takšno početje države plačevali davkoplačevalci?

Gojenje konoplje je v Sloveniji dovoljeno od 23. aprila letos, ko je vlada sprejela uredbo o gojenju navadne konoplje, podpisal pa jo je podpredsednik vlade Marjan Podobnik. Uredba naj bi končala razprave o tem, kakšno konopljo je dovoljeno gojiti in pod katerimi pogoji, saj je ta rastlina zaradi svojih lastnosti vse bolj cenjena surovina. Ne gre niti prezreti dejstva, da v Sloveniji letno porabimo okoli 30 ton semen konoplje in okoli 10 ton surove konoplje, vse pa v celoti uvažamo.

Z uredbo le še več težav

A vladna uredba je navrgla še več težav, saj je konoplja po mnenju ministrstva za notranje zadeve kljub temu še vedno mamilo. Zaradi neuskajane zakonodaje (pri nas še vedno velja zakon o proizvodnji in prometu mamil iz Jugoslavije, ki vse vrste kanabisa uvršča med mamila) so se proizvajalci, ki so sledili vladni uredbi, znašli v pravno nevzdržnem in ljudski logiki nerazumnem položaju.

Pridelovalci so si, kot je zahtevala uredba, uredili vse papirje in posejali konopljo, ki so jo prijavi-li ministrstvu za kmetijstvo. A zataknilo se je pri varovanju, katerega uredba točno ne definira. Če je bilo varovanje zadostno za ministrstvo za kmetijstvo in fitosanitarne inšpektorje, pa je bilo nezadostno za ministrstvo za notranje

zadeve. In težave so se začele. Poleti so policisti zasegli nasade in

• **MNENJE BOTANIKI** - "Pri navadni in indijski konoplji gre za dve dokaj različni kmetijski rastlini, ki se razlikujeta morfološko, kemotaksonomsko in agromorsko, a botanično pripadata isti vrsti, to je navadni konoplji *Cannabis sativa* L., in sta botanično po mnenju večine botanikov na ravni podvrst: navadna konoplja in indijska konoplja. Za primerjavo: oljna repica, navadna repa in kitajsko zelje so le podvrste divje repe. Primerjavo nava-jam le zato, da uvidite, kako nesmiselno in nestrokovno je z botanično vrsto istovetiti dve različni kmetijski rastlini, kot sta navadna (industrijska) in indijska konoplja. V tem primeru je ravnanje strokovnjakov na ministrstvih za zdravstvo in notranje zadeve, ki v zakonih samo z besedo "Cannabis" enačijo obe vrsti konoplje, popolnoma nestrokovno, in popolna neumnost je prepovedati gojenje navadne (industrijske) konoplje. Vsekakor se pisci zakonov niso posvetovali z botaniki in je skrajni čas, da se ta malomarnost odpravi..." (Prof. dr. Franc Batič, redni profesor za botaniko in ekologijo rastlin na Biotehniški fakulteti)

uvredli 24-urno varovanje, sodnik za prekrške pa je pridelovalce kaznoval z denarno kaznijo.

"Na odločbo sodnika za prekrške sem se pritožil. Senat za prekrške je ugodil mojemu ugovoru in zadevo vrnil v ponovno presojo sodniku za prekrške v Ljubljani, ki je spet odločil, da sem storil prekršek, ker sem pomanjkljivo varoval posevek pred možno zlorabo. Proti tej odločbi sem ponovno po pravnem zastopniku poslal ugovor, saj sem oba nasada varoval osebno in tudi s psom, pa tudi kmetijska inšpektorica je ugotovila, da se moja konoplja ne more zlorabiti kot mamilo, ter mi ni odredila drugih varovalnih elementov. Dodatnega varovanja mi ni določil niti drug organ. To me zelo spominja na dachauske pro-

cese. Samo upam, da me med postopkom ne bo kdo likvidiral, čež 50 let pa obnovil postopek glede gojitve navadne konoplje," pravi verjetno najbolj znani pridelovalec konoplje pri nas Anton Gazvoda, prej doma z Rateža, sedaj pa iz Hrušice, kateremu je policija konopljo žela že lani. In to konopljo, ki jo je hotel uporabljati za eterična olja in druge parfumske izdelke!

Gazvoda pravi, da policija s svojimi izjavami veskokozi zavaja državljane in se spreneveda, češ "mi smo delali zakonito". "To v primeru pridelovalcev konoplje ni res. Tudi sodnik za prekrške in senat za prekrške se spreneveda, saj kršitve glede varovanja pred morebitnimi zlorabami ni bilo. Še huje: ko je konopljo varovala policija, je bilo veliko kraj, prej pa ne. Ukrep zasega navadne konoplje s strani UNZ Novo mesto, odvzem moje prostosti in predlog za uvedbo postopka za prekrške so brez zakonske osnove. UNZ Novo mesto je prekoračila pooblastila, saj nima nobene stvarne pristojnosti pri gojitvi navadne konoplje," meni Gazvoda in dodaja, da mu niso več vprašljivi očitki Evropske unije glede izvajanja oziroma nespoštovanja ustavnega reda in predpisov in da je tudi ta nesrečna zadeva dokaz o njihovih trditvah.

Ogromna škoda

Zaradi zasega konoplje je bil letos oškodovan, kot ocenjuje, za okoli 280 tisoč nemških mark, zaradi številnih nepravilnosti (odločbe o poseku ni dobil, ured-ba o gojenju navadne konoplje

Anton Gazvoda

kot sankcijo pozna le denarno kazen, policisti niso imeli odredbe sodišča za motenje posesti...) njegov zastopnik že pripravlja tožbo, ki bo vložena v teh dneh, hkrati pa bo društvo Izvir, ki združuje pridelovalce vodilnih industrijskih rastlin, za posredovanje prosilo Evropsko skupnost. "Čudno se sliši, da policija ne loči koruze, sončnic, fižola, cvetače, laškega krompirja in kutine od konoplje, kajti vse to so mi zasegli, ne le konopljo," se čudi Anton, ki je zaradi številnih težav, na katere je naletel zadnje leto, zbolel na živcih.

Sam pravi, da nima več zaupanja v naš pravni sistem. Zato bo konec meseca oddal obrt in se prijavil na zavod za zaposlovanje. Če je državi tako ljubše...

TANJA GAZVODA

TIK PRED ŽETVIJO - Posnetek je nastal na Ratežu le dan pred žetvijo. Anton Gazvoda opozarja, da z nespametnim početjem države in nesoglasjem med dvema ministrstvom ni bila škoda povzročena le njemu. Velika materialna škoda je bila storjena tudi državi, ki bo imela zaradi njegovega primera namesto prihodkov ogromno škodo, od tega kakšnih 23 milijonov zaradi po mnenju prizadetega nepotrebnega in nezakonitega varovanja obeh Gazvodovih posevkov navadne konoplje.

GLASBENA SKRINJA

Od narodnih do zabavnih

Glasbena založba Zlati zvoki je poslala na trg dve zgoščenki, ki bosta všeč ljubiteljem narodnozabavne glasbe. Na zgoščenki z naslovom DRUŽINA GALIČ je 14 posnetkov narodnih in ponarejenih pesmi v priredbi Cite in Jožeta Galiča, ki ob spremljavi citer in orglic skupaj s Katarino in Markom Galičem prepevajo znane in manj znane melodije. Na drugi zgoščenki pa, kot pove že sam naslov SESTRE BUDJA, prepeva trio sester Budja. Zanimivo je, da sestre že tri desetletja živijo na Švedskem, kjer ohranjajo slovensko pesem, kakšno pa zložijo tudi same. Na zgoščenki je 13 pesmi in venček narodnih, ki jih sestre pojejo same ali ob glasbeni spremljavi znanih slovenskih glasbenikov.

Na pisan in prijeten potep po zemljevidu slovenske ljudske pesmi nas na kaseti SE DELA GREH... SE SLIŠI SMEH, ki je izšla pri glasbenem založništvu Helidon, vabijo pevke zbora Katic. Na kaseti je 19 ljudskih pesmi na motiv ljubezni, prihajajo pa z obrobja slovenskega etničnega ozemlja, iz Rezije, Benečije, Čičarije, Goriškega, Porabja, nekaj pa jih je tudi z Notranjskega, Gorenjskega, Stajerskega, iz Prekmurja, po ena z Dolenjske in Bele krajine.

Za ljubitelje popularne glasbe tudi zunaj glasbenih založb ugleda beli dan kakšna zanimiva novost. Tako je v samozaložbi oziroma v založbi Dadi & Co pred kratkim izšla zgoščenka KISTA-FON, na kateri so posnetki devetih skladbic skupine Lutke, kot se zdaj imenuje nekdanja skupina Dadi & Company. Gre pravzaprav za avtorski album Dadija Dačiča, pisca glasbe in besedil, peva in kitarista.

Jutri bo naš znani pevec zabavne glasbe Vili Resnik praznoval rojstni dan in pri Paniki Records so že prej poskrbeli, da je ljubiteljem njegovega petja na voljo nov album ZADNJI ŽIGOLO, na katerem je poleg evrovizijske "Naj bogovi slišijo" v slovenski in angleški različici še osem drugih skladb, med njimi tudi uspešnica Briga me z letošnjih Melodij morja in sonca.

Skupina Spice Boys, naša moška inačica slovitih spajisk, pa se na glasben način loteva ozavešanja Slovencev glede nevarnosti aidsa in koristni uporabi kondoma. Pri Paniki Records so izdali njihovo zgoščenko z naslovom KONDOMEK MOJ, na nji pa je ob naslovni "poučni" skladbi še enajst drugih.

"Zrak ljudi ne bo še držal"

Dolenjske novice, časopis, ki je v drugi polovici prejšnjega in v začetku tega stoletja izhajal v Novem mestu, so sredi decembra 1906 prinesle zanimiv zapis, ki govori o tem, kako so si takrat ljudje predstavljali naše kraje in življenje v njih ob koncu stoletja. No, Novo mesto ni ravno "sedež gorjanske republike" in tudi Šmarjeta nima "na vse strani zvezo z električno železnico", Šmarješke Toplice pa so "svetovno znano kopališče in letovišče". In tudi Zorkovi nasledniki so "sezidali moderen hotel z vsemi udobnostmi" (penzion Domen v Družinski vasi pri Šmarjeških Toplicah). Nima pa vsak nima svojega balona, kot je napovedoval pisec v začetku stoletja. Hvala bogu, zasmislite si, da bi bi bilo v zraku tolika balonov, kot je avtov na cestah. Saj ne bi več videli sonca! No, zapis se glasi tako:

(Šmarjeta leta 2000) Ni treba biti ravno prerok, če pritrdimo, da bo koncem 20. stoletja na Dolenjskem drugače, kakor je danes. Kaj bo z Novim mestom takrat, je težko uganiti. Metropola Dolenjske bo ali tudi ne. Mogoče bo velika vojaška trdnjava na križišču vele-

važnih cest, ali glavno in prestolno mesto belokranjskega kraljestva ali pa tudi sedež gorjanske republike. Eno je gotovo: Šmarjeta bo svetovno znano kopališče in letovišče. Gotovo je, da takrat današnje Šmarjete ne bo izpoznati. Verjeti mora vsak, ki pozna razvoj dolenjskih železnic in vsestranski napredek na Slovenskem, da bo imela Šmarjeta na vse strani zvezo z električno železnico. Uverjeni smo sicer, da bo imel leta 2000 vsak svoj balon, kakor danes bicikel, vendar se bodo ljudje vozili k velikim slavnostim z železnico. Pri velikan-skem zračnem prometu je namreč nevarnost velika, da se komu balon predre in ga posameznik ne more zamazati od zunaj, ker ne more nikamor stopiti. Zrak ljudi ne bo še držal. Gotovo je, da bo imela Šmarjeta krasen park za velike slavnosti, da bodo Zorkovi nasledniki sezidali moderen hotel z vsemi udobnostmi, ki jih bo nudilo to stoletje, itd., itd. Kdor hoče že letos videti to Šmarjeto in ni član narodne čitalnice v Novem mestu, naj se oglasi pri veselilnem odseku, da dobi izkaznico za vstopnico na maškarako na pustni torek.

Razglednica Šmarjete iz začetka stoletja iz zbirke gospe Nike Klemenčič iz Novega mesta ne potrjuje napovedi, da v naših časih takratne "Šmarjete ne bo izpoznati". Podoba kraja se v skoraj 100 letih ni bistveno spremenila.

PISMA MIKLAVŽU

• Moje želje so: šal, kapa, rokavice in dva črtana zvečka. Obljubljam ti, da bom pridna v šoli in doma. Na pisalno mizico ti bom postavila košarico. Hvala za pozornost. (Lea Udovč)

• Želim si: otok pošasti, grad, ninjo, Warhammer 40000 in veliko sreče. Obljubim, da se bom pridno učil in ne bom nagajal. (Filip Gačnik)

• Prosim, prinesi mi trenirko in zveček. Molila bom in bom pridna. Mojemu bratcu Tilnu pa prinesi čolnček za v vodo. Če ga ne boš dobil, pa lego kocke za otroka od 1. - 4. leta. Hvala. (Sabina Kregar)

• Želim si, da bi me obiskal. Moja želja pa je, da bi dobila puščico in dojenčka. (Ana Jenič)

• Dragi Miklavž, leto je minilo in prosim, da mi prineseš ročno digitalno uro. Obljubim, da bom v šoli priden. (Nejc Blatnik)

NARAVOSLOVNI DAN

V petek, 13. novembra, je imel 4. razred naravoslovni dan, ogled sadovnjaka. Ob 9.30 smo se odpravili v bližnji sadovnjak sadjarja Mitja Mlakarja. Razdelili smo se v štiri skupine. Po skupinah smo sadjarju zastavljali vprašanja. Bil je zelo prijazen in nam je odgovoril na vsa vprašanja. Tako smo izvedeli, da je v njegovem sadovnjaku kar 3600 jablan, ki jih skozi vse leto skrbno obdeluje. Jablane obrezuje, jih škropi, preganja voluharje in v jeseni skrbno opere jabolka, ki jih hrani v skladišču do prodaje. Zaupal nam je, da so njemu najbolj všeč jabolka sorte el star. Po ogledu smo se odpravili proti šoli. Bilo je zelo zanimivo.

ALENKA KOČJAN, 4.r.
OŠ Studenec

SEMIČANI

NAJBOLJŠI V LOGIKI

V soboto, 19. oktobra, je na naši šoli potekalo regijsko tekmovanje iz logike. Tekmovali smo učenci domače šole in iz OŠ Mirana Jarca Črnomelj. Čas reševanja je bil omejen na 90 minut. Naloge so nam kar močno kodrale možganke, saj smo morali dobro logično misliti, če smo jih hoteli pravilno rešiti. Razglasitev rezultatov je bila v sredo, najboljši pa so bili učenci naše šole, saj so zmagali v treh starostnih skupinah: Katarina Stambolič iz 5.r., Anja Konda iz 6.r. in Primož Vogrinc iz 7.r. Iz 8. r. je bila najboljša učenka Melita Rožman iz črnomaljske osnovne šole. Vsi štirje se bodo udeležili državnega tekmovanja.

LANA KAMBIČ, 7. a
OŠ Semič

NARAVOSLOVNI DAN "GOZD"

Konec oktobra so imeli učenci petih razredov OŠ Smihel iz Novega mesta naravoslovni dan. Spoznavali so gozd. Razdelili so se v pet skupin. Ena je raziskovala pomen gozda, druga drevesne liste, tretja plodove, učenci četrte skupine so nabirali gobe in pete izdelovali ikebane iz gozdnih rastlin. Pripravili so tudi zanimivo in poučno razstavo na šolskem hodniku, ki so si jo z zanimanjem ogledovali mlajši in starejši šolarji ter številni obiskovalci šole. Posamezno vrsto gobe so opremili tudi z imeni. S pomočjo maha in podrasti so učenci pod vodstvom učiteljev ustvarili naravni življenjski prostor gob.

H. M.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridruže pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 3. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 1.00 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Male sive celice
10.15 Tretje oko, dok. serija, 1/10
11.10 V črnih in modrih jamah, dok. oddaja
11.40 Homo turisticus
12.05 Nash Bridges, naniz., 5/18
13.00 Poročila
14.20 Zgodbe iz školjke
14.50 Tedenski izbor
Iz muzeja
15.30 Spoznavanje narave in družbe
15.50 Osmi dan
16.20 Slovenski utrinki
17.00 Obzornik
17.10 Po Sloveniji
17.30 Jasno in glasno
18.20 Parada plesa
18.35 Humanistika
19.05 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Tednik
21.05 Oddaja tv Koper
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Ljudje v Prekmurju
23.20 Koncert simfonikov

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 9.30 Vsi županovi možje, ponov. - 10.00 Matineja: Trdno v sedlu, naniz., 56/65; 10.25 Pacific Drive, naniz., 112/130; 10.50 Angel, varuh moj, naniz., 6/22; 11.35 Tendi; 12.25 Naša krajevna skupnost; 13.30 Svet poroča - 14.00 Euronews - 15.10 Don Kihot, naniz. - 15.00 Tri barve: modra, franc. film - 17.15 Lukas, nem. naniz., 2/13 - 17.45 Lahko noč, ljubica, naniz. - 18.20 Kolo sreče - 18.55 Velelalom (ž) - 20.00 Angleška glasbena dok. oddaja - 21.00 Sergej Mihajlovič Eisenstein, ruski film (čb) - 22.30 Pot k mojim ljudem, koncert - 22.55 Bela soba, angl. serija - 23.40 Nočni pridih: Vsi županovi možje, naniz., 6/24; 0.05 Maloney, naniz., 8/21

KANAL A

7.30 Risanke - 9.00 Bradyjevi, hum. naniz. - 9.30 Mannix, nadalj. - 10.30 Dobri časi, slabi časi - 11.00 Maria Mercedes, nadalj. - 12.00 Zmenkarje - 13.30 Oprah show, ponov. - 14.30 Princ z Bel Aira - 15.00 Ne mi teži, naniz. - 15.30 Nora hiša - 16.00 Bogato dekle, nadalj. - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Oprah show - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Zmenkarje - 20.00 Film po izbiri gledalcev - 23.45 Nemogoče, naniz.

VAŠ KANAL

13.05 Sosedje, ponov. - 14.00 Videostrani - 17.00 Risanka - 18.00 Iz združenja LTV - 18.25 Sosedje, nadalj. - 19.00 Novice - 19.15 Tedenski kulturni pregled - 19.30 24 ur - 20.00 Kontakt - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Tedenski kulturni pregled - 21.30 Litijjski mozaik

HTV 1

6.45 Tv spored - 7.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.25 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.35 New York (serija) - 13.05 Esmeralda (serija) - 14.00 Poslovni klub - 14.30 Živa resnica - 15.00 Izobraževalni program - 15.30 Program za mlade - 18.30 Kolo sreče - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Odprto - 20.50 Pol ure kulture - 21.25 Izziv, kviz - 22.05 Opa - 22.30 Arktika-Antarktika (potop. serija) - 23.05 Bil sem na marsu (nem. film)

HTV 2

14.50 TV koledar - 15.00 Dober dan - 17.15 Obala sončnega zahoda (serija) - 18.05 Hugo, tv igrice - 18.30 Kraljestvo divjine (dok. serija) - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Kviz - 20.25 Dosjeji X (serija) - 21.25 Danijela - koncert - 22.15 Kdo je videl Peter (kan. film)

PETEK, 4. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 1.50 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Jasno in glasno
10.25 Parada plesa
10.45 Humanistika
11.10 Pomagajmo si
11.35 Na vrsto
12.00 Radost pujskov, angl. oddaja
13.00 Poročila
14.25 Ljudje v Prekmurju
14.55 Srebrne nitke
16.20 Mostovi
17.00 Obzornik
17.10 Po Sloveniji
17.30 Sprehodi v naravo
17.45 Cofko cof
18.20 Izziv prihodnosti, dok. serija
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zrcalo tedna
20.15 Športni kviz
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Polnočni klub

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 9.30 Vsi županovi možje, 6/24 - 10.00 Matineja: Trdno v sedlu, 57/105; 10.25 Pacific Drive, naniz., 113/130 - Tedenski izbor: Lukas, nem. naniz., 2/13; 11.15 Lah-

ko noč, ljubica, naniz., 10/11 - 11.45 Hanussen, madž. film - 16.00 Sergej Mihajlovič Eisenstein, ruski film - 17.35 Indaba, franc. naniz., 21/25 - 18.00 Davis, ravnatelj, amer. naniz., 2/13 - 18.25 Kolo sreče - 18.55 Slalom, 1. tek (ž) - 20.00 Murphyjeva romanca, amer. film - 21.55 Slalom, 2. tek (ž) - 22.45 Velike romance 20. stoletja, angl. dok. serija, 7/26 - 23.15 Drugič, italij. film - 0.30 Sodišče, amer. naniz., 3/11 - 1.20 Nočni pridih: Vsi županovi možje, 7/24; 1.50 Maloney, naniz., 9/21

KANAL A

7.30 Risanke - 9.00 Bradyjevi, hum. naniz. - 9.30 Mannix, nadalj. - 10.30 Dobri časi, slabi časi - 11.00 Maria Mercedes, nadalj. - 12.00 Zmenkarje - 13.30 Oprah show, ponov. - 14.30 Princ z Bel Aira - 15.00 Ne mi teži - 15.30 Nora hiša - 16.00 Bogato dekle, nadalj. - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Oprah show - 18.50 Bravo, maestro - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Zmenkarje - 20.30 Trikotnik prevar, film - 22.30 Onkraj nenavade, film - 23.30 Nemogoče - 0.30 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.05 Sosedje, ponov. - 14.00 Videostrani - 16.45 Videotop - 17.40 Zgodovina avtomobilizma - 18.00 Kmetijski nasveti - 18.25 Sosedje, nadalj. - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Videoboom 40 - 21.00 Novice - 21.15 Rezerviran čas

HTV 1

6.45 Tv spored - 7.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.25 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.35 New York (serija) - 13.05 Esmeralda (serija) - 14.00 Pol ure kulture - 14.30 Arktika-Antarktika - 15.00 Izobraževalni program - 15.30 Program za mlade - 17.00 Hrvaška danes - 17.55 Govorimo o zdravju - 18.35 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Dok. oddaja - 20.55 Lepa naša - 22.15 Opa - 22.45 Ljudje smo - 23.35 Nočna straža: Oddelek za umore V (serija); Psi faktor II (serija); Predpremiere; Sedmi element + filmska klapa

HTV 2

14.50 Tv koledar - 15.00 Informativni mozaik - 17.15 Obala sončnega zahoda (serija) - 18.05 Hugo, tv igrice - 18.30 Televizija o televiziji - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Kviz - 20.30 Zakon L.A. (serija) - 21.30 Filmski večer - 23.15 Fatamorgana - 23.45 Lara (dok. film)

SOBOTA, 5. XII.

SLOVENIJA 1

7.40 - 2.15 Teletekst
8.00 Oddaja za otroke
Zgodbe iz školjke
8.30 Nesrečniki, ris. naniz., 10/26
9.00 Komarji in zaspanci
9.30 Glasbena šola
9.45 Športni kviz
11.10 Tekmovanje pihalnih orkestrov
11.35 Razpoke v času
12.00 Tednik
12.50 Dobrodošli doma
13.00 Poročila
13.35 Duhovni utrip
13.55 Polnočni klub
15.10 Dogodivščine Robina Hooda, amer. film
17.00 Obzornik
17.15 Euromusica v Solunu
17.50 Na vrstu
18.15 Ozare
18.20 National geographic, amer. dok. serija, 9/12
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
19.55 Utrip
20.10 Miklavžev večer
22.15 Turistična oddaja
22.35 Vino moje dežele, 1/3
23.05 Poročila, šport
23.30 Bes, amer. film
1.00 Iz muzeja

SLOVENIJA 2

9.20 Zlata šestdeseta - 10.20 Prigode Huckleberryja Finna, nadalj., 3/4 - 11.15 Murphyjeva romanca, film - 12.55 Šport: Smučarski skoki; 14.45 Euronews; 17.20 Teniški magazin; 17.45 Rokomet; 19.55 Smuk (m) - 21.00 Tv genij - 22.00 V vrtincu - 22.40 Don Kihot, ris. naniz. - 23.05 Sobotna noč

KANAL A

8.00 Risanke - 9.30 Nora hiša - 10.00 Charles je glavni - 10.30 Nimaš pojma - 11.00 Cooperjeva družščina - 11.30 Korak za korakom 12.00 Sanjam o Jeannie - 12.30 Klub Avenija - 13.00 Lepotica in zver - 14.00 Prekliči mojo rezervacijo, film - 16.00 Peggy Sue se je poročila, film - 18.00 Dušni pastir - 18.30 Sam svoj mojster - 19.00 Vitezi za volanom - 20.00 Resnični svet - 20.30 Zmenkarje - 21.00 Kolesa groze - 22.30 Babilon 5, naniz. - 23.30 Klub Avenija

VAŠ KANAL

13.05 Sosedje, ponov. - 14.00 Videostrani - 17.00 Videoboom 40 - 17.50 Kako biti zdrav in zmagovati - 18.25 Sosedje, nadalj. - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Iz produkcije združenja LTV - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Videotop

HTV 1

8.00 Tv spored - 8.15 Program za mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Hrvaška spominska knjiga - 12.35 Kmetijski nasveti - 13.05 Crno-belo v barvi - 16.10 Poročila - 16.20 Bramwell II (serija) - 17.15 Risanka - 17.45 Turbo limach show - 19.10 V začetku je bila Beseda - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Moja mačeha je nezemljanka (amer. film) - 21.55 Opazovalnica - 22.30 Nočna straža: Slika Doryna Graya; Frasier; Senca straha (amer. film)

HTV 2

16.30 Tv koledar - 16.40 Prizma - 17.30 Čudežne ameriške pokrajine (dok. oddaja) - 18.25 Dok. glasbena oddaja - 18.55 Oddaja o kulturi - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Triler - 21.05 Zlati gong - 21.55 Dok. film - 22.45 Svet zabave - 23.20 Oprah Show

NEDELJA, 6. XII.

SLOVENIJA 1

7.40 - 0.40 Teletekst
8.00 Živžav
9.50 Ozare
9.55 Nedeljska maša
11.00 Vsi smo ena družina, japon. serija
11.30 Obzorje duha
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 4 x 4
13.00 Poročila
13.10 Miklavžev večer, ponov.
15.10 Luna v požaru, šved. film
17.00 Obzornik
17.15 Slovenski magazin
17.45 Po domače
18.40 Spoznavanje narave in družbe
19.10 Risanka
19.20 Žrebanje lota
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zoom
21.35 Večerni gost
22.35 Poročila, šport
22.55 Murphy Brown, naniz., 14/25
23.20 Umori, naniz., 7/22

SLOVENIJA 2

10.35 V vrtincu - 11.15 Richijevo fantastično potovanje, amer. film - 12.55 Šport: Smučarski skoki; 17.10 Košarka; 18.55 Supervleslalom (m) - 20.05 Naša krajevna skupnost - 21.05 Strogo zaupno, dok. serija, 2/3 - 22.00 Šport v nedeljo - 23.00 Široko sargaško morje, amer.-avstral. film

KANAL A

8.00 Risanke - 9.30 Nora hiša - 10.00 Charles je glavni - 10.30 Nimaš pojma - 11.00 Cooperjeva družščina - 11.30 Korak za korakom 12.00 Sanjam o Jeannie - 12.30 Klub Avenija - 13.00 Lepotica in zver - 14.00 Spomini na naju, film - 16.00 Ta čudna znanost - 16.30 Nimaš pojma - 17.00 Manekenke - 18.00 Klub Avenija - 18.30 Jenny - 19.00 Airwolf, naniz. - 20.00 Žrebanje - 22.30 Odkop - 23.30 Umor ju je ločil, film

VAŠ KANAL

12.30 Vaše želje - 13.05 Sosedje, ponov. - 14.00 Videostrani - 17.00 Posnetek dogodka - 18.25 Sosedje, nadalj. - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Kako biti zdrav in zmagovati - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi

PONEDELJEK, 7. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 1.50 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Cofko cof, risanka
9.55 Zvezdica, lut. naniz.
10.25 Sprehod v naravo
10.55 Izzivi prihodnosti
11.20 National geographic, amer. dok. oddaja
12.10 Slovenski magazin
12.45 Zrcalo tedna
13.00 Poročila
13.25 Ljudje in zemlja
13.55 Večerni gost
14.50 Zoom
16.20 Dober dan, Koroška
17.00 Obzornik
17.10 Po Sloveniji
17.30 Radovedni taček
17.45 Zares divje živali
18.20 Recept za zdravo življenje
19.05 Risanka
19.10 Žrebanje 3 x 3 plus 6
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Otroški policaj, naniz., 1/6
21.05 Temna stran meseca, dok. oddaja
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.45 Slovesnost ob izidu zbornika
23.50 Snemalec, amer. film

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 9.30 Vsi županovi možje, naniz. - 10.00 Matineja: Trdno v sedlu, naniz., 58/65; 10.30 Pacific Drive, naniz., 114/130 - 10.50 Indaba, franc. naniz., 31/25; 11.15 Davis, ravnatelj, naniz.; 11.40 Šport v nedeljo; 12.40 Velike romance 20. stol. angl. dok. serija, 7/26; 13.10 Dogodivščine Robina Hooda, film - 14.50 Euronews - 16.10 Brezglavo, film - 17.55 Ženska mojega življenja, špan. naniz., 6/12 - 19.00 Lingo - 19.30 Videoring - 20.00 Studio City - 21.45 Pomp - 22.45 Branc Rončel izza odra - 0.10 Nočni pridih: Najstarejši umor, angl. naniz.; 0.40 Moloney, amer. naniz.

KANAL A

7.30 Risanke - 9.00 Bradyjevi, naniz. - 9.30 Mannix - 10.30 Dobri časi, slabi časi - 11.00 Maria Mercedes, nadalj. - 12.30 Dannyjeve zvezde - 13.30 Oprah show - 14.30 Princ z Bel Aira - 15.00 Ne mi teži naniz. - 15.30 Nora hiša - 16.00 Bogato dekle, nadalj. - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Oprah show - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Miza za pet, nadalj. - 21.00 Pesnik, film - 22.45 Silski izziv - 23.15 Da, gospod minister, hum. naniz. - 23.45 Nemogoče

VAŠ KANAL

13.05 Sosedje, ponov. - 14.00 Videostrani - 17.00 Pekel v vesolju, film - 18.25 Sosedje, nadalj. - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Zgodovina avtomobilizma - 21.00 Novice - 21.30 Iz produkcije Združenja LTV

TOREK, 8. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 0.45 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Radovedni Taček
9.50 Pustolovščine, naniz., 13/24
10.15 Recept za zdravo življenje
11.05 Po domače
12.05 Otroški policaj, naniz., 1/6
13.00 Poročila
13.30 Temna stran meseca
14.15 Slovesnost ob izidu zbornika
14.45 Pisave
15.15 Snemalec, amer. film
16.20 Priljubimo tišini
17.00 Obzornik
17.10 Po Sloveniji
17.30 Glasbena šola (šola)
17.45 Fenix in preproga, angl. nadalj., 2/6
18.20 Tretje oko, 3/10
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Učitelj, franc. naniz., 6/18
21.05 Pogovor s predsednikom vlade
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Obločnica, ki se rojeva
23.45 Stoletje Stanislavskega, dok. oddaja, 2/3

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 9.30 Vsi županovi možje, naniz. - 10.00 Matineja: Trdno v sedlu, naniz., 58/65; 10.30 Pacific Drive, naniz., 114/130 - 10.50 Indaba, franc. naniz., 31/25; 11.15 Davis, ravnatelj, naniz.; 11.40 Šport v nedeljo; 12.40 Velike romance 20. stol. angl. dok. serija, 7/26; 13.10 Dogodivščine Robina Hooda, film - 14.50 Euronews - 16.10 Brezglavo, film - 17.55 Ženska mojega življenja, špan. naniz., 6/12 - 19.00 Lingo - 19.30 Videoring - 20.00 Studio City - 21.45 Pomp - 22.45 Branc Rončel izza odra - 0.10 Nočni pridih: Najstarejši umor, angl. naniz.; 0.40 Moloney, amer. naniz.

7.30 Risanke - 9.00 Bradyjevi, naniz. - 9.30 Mannix - 10.30 Dobri časi, slabi časi - 11.00 Maria Mercedes, nadalj. - 12.30 Dannyjeve zvezde - 13.30 Oprah show - 14.30 Princ z Bel Aira - 15.00 Ne mi teži naniz. - 15.30 Nora hiša - 16.00 Bogato dekle, nadalj. - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Oprah show - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Miza za pet, nadalj. - 21.00 Pesnik, film - 22.45 Silski izziv - 23.15 Da, gospod minister, hum. naniz. - 23.45 Nemogoče

VAŠ KANAL

13.05 Sosedje, ponov. - 14.00 Videostrani - 17.00 Pekel v vesolju, film - 18.25 Sosedje, nadalj. - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Zgodovina avtomobilizma - 21.00 Novice - 21.30 Iz produkcije Združenja LTV

TOREK, 8. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 0.45 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Radovedni Taček
9.50 Pustolovščine, naniz., 13/24
10.15 Recept za zdravo življenje
11.05 Po domače
12.05 Otroški policaj, naniz., 1/6
13.00 Poročila
13.30 Temna stran meseca
14.15 Slovesnost ob izidu zbornika
14.45 Pisave
15.15 Snemalec, amer. film
16.20 Priljubimo tišini
17.00 Obzornik
17.10 Po Sloveniji
17.30 Glasbena šola (šola)
17.45 Fenix in preproga, angl. nadalj., 2/6
18.20 Tretje oko, 3/10
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Učitelj, franc. naniz., 6/18
21.05 Pogovor s predsednikom vlade
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Obločnica, ki se rojeva
23.45 Stoletje Stanislavskega, dok. oddaja, 2/3

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 9.30 Najstrašnejši umor, angl. naniz., 3/6 - 10.00 Matineja: Trdno v sedlu, naniz., 59/65; 10.25 Pacific Drive, avstral. naniz., 115/130; 10.50 Ženska mojega življenja, špan. naniz., 6/12; 11.55 Studio City; 12.50 Sobotna noč - 14.55 Smučarski skoki - 16.45 Smučarski teki - 18.05 Gospod in gospa Smith, naniz. - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Osamljeni planet - 20.55 Tri barve: bela, franc. film - 22.30 Svet poroča - 22.50 Nočni pridih: Vsi županovi možje, naniz., 8/24; 23.15 Moloney, naniz., 6/21

KANAL A

7.30 Risanke - 9.00 Bradyjevi, naniz. - 9.30 Mannix, nadalj. - 10.30 Dobri časi, slabi časi - 11.00 Maria Mercedes, nadalj. - 12.00 Klub Avenija - 12.30 Kuharska oddaja - 13.30 Oprah show - 14.30 Princ z Bel Aira - 15.00 Ne mi teži, film - 15.30 Nora hiša - 16.00 Bogato dekle, nadalj. - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Oprah show - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Miza za pet, nadalj. - 21.00 Pesnik, film - 22.45 Silski izziv - 23.15 Da, gospod minister, hum. naniz. - 23.45 Nemogoče

VAŠ KANAL

13.05 Sosedje, ponov. - 14.00 Videostrani - 17.00 Pekel v vesolju, film - 18.25 Sosedje, nadalj. - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Zgodovina avtomobilizma - 21.00 Novice - 21.30 Iz produkcije Združenja LTV

nadalj. - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Oprah show - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Zmenkarje - 20.00 Odklop - 21.00 Talec, film - 23.00 Da, gospod minister, naniz. - 23.30 Nemogoče, naniz.

VAŠ KANAL

13.05 Sosedje, ponov. - 14.00 Videostrani - 17.00 Risanka - 18.00 Sport - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Morilec iz sanj, film - 21.35 Novice - 21.50 Rezerviran čas

SREDA, 9. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 0.30 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Glasbena šola (šola)
9.45 Fenix in preproga, nadalj.
10.15 Tretje oko, dok. serija, 3/10
11.10 Pogovor s predsednikom vlade
12.05 Učitelj, franc. naniz. 6/18
13.00 Poročila
13.25 Tedenski izbor
Murphy Brown, naniz., 14/25
13.50 Luna v požaru, avstral. film
15.25 Stoletje Stanislavskega, dok. serija
16.20 Obzorje duha
17.00 Obzornik
17.10 Po Sloveniji
17.30 Pod klobukom
18.20 Tretje oko, serija, 4/10
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Nash Bridges, amer. naniz., 6/18
21.05 Beck, angl. nadalj., 3/6
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.55 Osmi dan
23.25 Prasec, šved. drama

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 9.30 Vsi županovi možje, naniz., 8/24 - 10.00 Matineja: Trdno v sedlu, nadalj., 60/65; 10.25 Pacific Drive, naniz., 116/130; 10.50 Gospod in gospa Smith, naniz., 12/13; 11.35 Pomp; 12.35 Strogo zaupno, dok. serija, 2/3; 13.25 Pajčevina - 13.50 Euronews - 16.45 Richijevo fantastično potovanje, film - 18.05 Angel, varuh moj, naniz., 7/22 - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Nogomet - 22.30 Družinska kronika, nadalj. - 2/13 - 0.20 Pajčevina - 0.45 Nočni pridih: Vsi županovi možje, naniz., 9/24; 1.10 Maloney, naniz., 12/21

KANAL A

7.30 Risanke - 9.00 Bradyjevi, naniz. - 9.30 Mannix, nadalj. - 10.30 Dobri časi, slabi časi - 11.00 Maria Mercedes, nadalj. - 12.30 Dannyjeve zvezde - 13.30 Oprah show - 14.00 Princ z Bel Aira - 15.00 Ne mi teži, naniz. - 15.30 Nora hiša - 16.00 Bogato dekle, nadalj. - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Oprah show - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Vsega je kriv postrešček, film - 21.30 Ruby Wax - 22.30 Drew Carey, naniz. - 23.00 Da, gospod minister, naniz. - 23.30 Nemogoče, naniz. - 0.30 Danyjeve zvezde

SREČANJE STAREJŠIH KRAJANOV BELE CERKVE - V nedeljo, 29. novembra, je krajevna organizacija RK Bela Cerkev priredila srečanje za vse krajanje, starejše nad 70 let. Program v tamkajšnji dvorani KS Bela Cerkev so pripravili osnovnošolci in vrtičkarji šmarješke osnovne šole. Vse povabljeni pa so pozdravili predsednica KORK Martina Hribar, sekretarka OZRK Barbara Ozimek in predsednik KS Gregor Zorko. Po kulturnem programu so se povabljeni okrepčali, ob prijetni glasbi harmonikarja pa tudi zavrteli.

NAJSLAJŠA REDOVALNICA - V gostilni Griček se je v soboto, 28. novembra, zbrala zadnja generacija, ki je še obiskovala nižjo gimnazijo v Trebnju, na kateri so pred 40 leti opravili malo maturo. Trebnje je imelo po vojni 7-letno OŠ, po letu 1950 pa 4-letno OŠ in nižjo gimnazijo. Kdor je nameraval šolanje nadaljevati, se je po končanem 4.r. prepisal na nižjo gimnazijo. Osip je bil velik in od 80 vpisanih v 1. letnik jih je do 4. prišlo le 19. Nekaj jih je manjkalo zaradi oddaljenosti, eden pa je že pokojni. Srečanja sta se udeležila dva takratna učitelja: ga. Žgankova in Nace Bukovec. Po končani mali maturi so bile tudi zaradi neosveščenosti teh podeželskih otrok možnosti za nadaljnje izobraževanje majhne. Marsičesa takrat ni bilo: organizirane prehrane, učnih pripomočkov, avtobusov; po vodo so morali v Temenico... To so spomini. Da je bila ta sobota še posebno lepa, so se nekdanji trebanjski otročaji po slavnostnem kosilu poslali s veliki torto v obliki velike redovalnice, kakršne so svoje dni učitelji skrbno varovali. (Ivanka Višček, Trebnje)

ZLATA ANA IN MATIJA KODELIČ - Ni vsakomur dano, da bi dočakal zlato poroko, to je 50 let zakonskega življenja, kot sta ga dočakala Ana in Matija Kodelič z Lašč pri Dvoru. Številnim čestitkam so se pridružili tudi Franc Senica, predsednik društva upokojencev Dvor, in Slavka Andrejčič, predsednica KO RK Dvor skupaj s člani njihovih odborov. Slavljenca sta se izročili spominsko plaketo, skromno darilo in šopek rož, ki jih ima Ana najrajši. Ob klepetu v njihovi novi hiši sta zakonca pripovedovala svoje spomine na mlada leta, na številne preizkušnje, ki sta jih prestala, pa tudi na veselo dogodke. Vesela sta, da imata štiri sinove, družbo pa jima dela tudi 7 vnukov in vnukinj in en pravnuk. (Foto: S. Mirtič)

MARTINOV POHOD OD MIRNE DO ČATEŽA - Lepo je, če lepote narave občuduješ sam, še lepše pa je, če to storiš v prijetni družbi. Zato smo pri Društvu upokojencev Mirna pred leti ustanovili skupino pohodnikov, ki se vztrajno veča. Vsako zimo izdelamo natančen program pohodov. Letos smo jih na primer imeli že petnajst. Vsakoletni otvoritveni pohod je marca, ko se naša skupina pridruži pohodnikom na Jurčičevi poti, zaključijo pa z jesensko hojo po Levstikovi poti do Čateža. Razmišljamo še o zimskem pohodu. Lansko leto smo ležli na Triglav, letos pa smo se poleg hoje po dolenskih gričih povzpeli še na Peco, Uršljo goro, Kamniško sedlo, Boč, Nanos, Bohor, Begunjsko in še kam. Ob zadnjem pohodu letos novembra smo sklenili, da se bomo odslej vsako leto odpravili še na Martinov pohod od Mirne do Čateža, ki bo vedno sovpadal s pohodi po Levstikovi poti. Skupina vedno pripravi praznovanja okroglih obletic svojih članov. Jubilarju poleg plakete ali diplome podelimo praktično darilo: pohodne palice, nahrbtnik ipd. Zaključno prireditev bo letos konec novembra v koči na Debencu pri Mirni. (Tone Pivec, Okrog pri Šentrupertu)

Aditivi - strupeni dodatki v hrani

Napisi "brez sladkorja" še ne pomenijo, da je takšna hrana zdrava, prav dodatki pa so lahko vir številnih težav, katerih vzroke običajno iščemo drugje

Mnogim vrstam hrane in pijače dodajajo razne dodatke - aditive za izboljšanje okusa, barve, vonja in trajnosti. Industrijska hrana je sicer lahko iz polnovrednih sestavin, vendar je zaradi agresivne predelave, starosti in sintetičnih dodatkov razvrednotena. Aditivi, nakopičeni v organizmu, so strupeni, povzročajo degeneracijo, slabo počutje in spremenjeno vedenje ljudi.

Na šoli Canyon Verde v Kaliforniji v ZDA so naredili preizkus na študentih. Ko so jim začeli dajati hrano brez kemičnih dodatkov, se je njihovo vedenje precej spremenilo. Študentje, ki so bili precej moteči in hiperaktivni, so se umirili, postali so pozornejši. Zelo pogosto se tovrstne težave blažijo s psihološkimi terapijami in psihotropičnimi zdravili, ki imajo zelo škodljive stranske učinke. A za ozdravitev bi bilo potrebno le opustiti škodljivo hrano oziroma aditive. Podobne rezultate so dosegli tudi leta 1979 v šolah v New Yorku, ko so izločili hrano z veliko količino sladkorja, kemičnih barvil, umetno dodanih okusov in hrano, ki vsebuje hormone, ki jih dajejo živalim pri vzreji.

Zelo razširjeni dodatki so umetna sladila: saharin, eiklamat, sukraloza, sorbitol, acesulfam in aspartam, znan kot Nutra sweet, ki so ga odkrili že leta 1965 v ZDA, dovoljenje za uporabo pa je bilo izdano šele leta 1981. Leta 1989 je FDA (Federal drug association), ki v Ameriki izdaja dovoljenje za uporabo aspartama v hrani in v obliki tablet, prejela

na tisoče pritožb ljudi, ki so opisovali nezaželene odzive po uživanju aspartama.

Neodvisni poizkusi so pokazali, da aspartam spremeni možgansko sestavo, kar vpliva na vedenje ljudi. Gre za nekalorično sladilo, a velike količine te snovi povzročajo povečano željo po ogljikovih hidratih, zaradi česar se poveča količina serotonina v možganih, kar povzroča sproščeno počutje. Če ob tem uživamo še aspartam (na primer sendvič in dietno kolo), ta povzroči, da nimamo občutka zadostnosti. Jestli hočemo še več...

Leta 1991 je ameriški državni zdravstveni inštitut (NHI) objavil seznam 167 znamenj in vzrokov, zakaj se je treba izogibati uporabi aspartama. Znamenja zastrup-

ljenosti z njim so: glavobol, vrtočevje, omotica, zamegljen pogled, nespečnost, izguba kontrole udov, izguba spomina, depresija, ki lahko pripelje do samomorilskih nagnjenj (mi iščemo vzroke samo v medsebojnih odnosih!), hiperaktivnost, prebavne težave, izpuščaji, bolečine v mišicah in sklepih, otopelost, spremembe razpoloženja, izguba energije, utrujenost, zvonjenje v ušesih...

Aspartam ni samo v "dietnih" pijačah in hrani, temveč tudi v mnogih drugih izdelkih. Tudi napis "brez dodanega sladkorja" ne zagotavlja, da ni dodanih umetnih sladil. Aspartam se lahko nahaja tudi v tabletah proti prehladu, kašlju, vitaminskih tabletah... Prihodnjic pa o glutamatu.

ANICA JANEŽIČ - MIKEC

S POSLUHOM ZA KUPCA - Janko in Milena Žnidaršič (na sliki) sta pred petimi leti v svoji novi hiši v Baragovi ulici v Žužemberku odprla trgovino, saj sta hotela krajanom popestriti in približati ponudbo. Zaradi velikega povpraševanja kupcev sta razširila poslovne prostore. "Z novo samopostrežno izbizo blaga želimo, da bi se naše stranke dobro počutile," je dejal Janko Žnidaršič. Ponujajo tudi sveže kruhe, ki ga sproti pečejo v prodajalni.

ZRNO, d.o.o. Gmajna 6 a 8274 RAKA

Trgovsko podjetje Zrno Raka vam v svoji trgovini nudi po veleprodajnih cenah umetna gnojila:

- NPK 15-15-15 1.295 SIT/vreča
- NPK 7-20-30 1.534 SIT/vreča
- NPK 8-26-26 1.605 SIT/vreča
- KAN 998 SIT/vreča
- UREA 1.050 SIT/vreča

Ravno tako vam Zrno tudi v maloprodaji nudi po izredno ugodnih cenah umetna gnojila, poteka pa tudi akcijska prodaja zaščitnih sredstev, katerih cene so za 30% nižje od sezonskih.

Po ugodnih cenah nudimo tudi:

- ječmen v vrečah 17,50 SIT/kg
- korezo v rinfuzi 21,00 SIT/kg
- sončnične tropine 29,70 SIT/kg
- krmila Emona program

Izredno ugodne posezonske cene gradbenega materiala z možnostjo nakupa na več obrokov!

Trgovsko podjetje Zrno kvalitetno in po ugodnih cenah izvaja vse notranje in zunanje strojne omote, vse vrste fasad ter soboslikarske storitve.

Prav tako vam njihovi mojstri kvalitetno napeljejo vodovod in opravijo centralno napeljavo.

Po zelo ugodnih cenah imajo peči na olje Ferolli, gorilce Thermomatic in ostali instalacijski material z dostavo na dom.

Telefon: 0608/75-410
0608/75-086

Bližajo se božični in novoletni prazniki, zato predlagamo lepo darilo za vas in vaše sorodnike, prijatelje in znance.

To je knjiga

NAŠE KORENINE

avtorja Toneta Jakšeta, upokojenega novinarja Dolenjskega lista.

V knjigi (ki je nastala iz zapisov za Dolenjski list) naši ljudje pripovedujejo o sebi in o dogajanju okoli njih. Skozi življenjske zgodbe pronica vse, kar se je tukaj v tem stoletju dogajalo: izseljenstvo, prva svetovna vojna, medvojni čas, druga svetovna vojna, partizanstvo, domobranstvo, izgnanstvo, internacija, zavezniško letalstvo, usoda Kočevarjev, skrivaštvo in osamosvojitve. Torej je knjiga, če upoštevamo še slikovno gradivo, dokumentarne podatke in zajeten obseg (knjiga ima 560 strani), lahko branje za vsakogar, hkrati pa reprezentančno darilo za različne priložnosti (poslovni partnerji, jubilarji, srečanja upokojencev, starostnikov).

Vam in vsem, ki jim jo boste namenili za darilo, bo prijetno popestrila praznike ob spominu na čase in na ljudi, ki že tonejo v pozabo.

Izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov:

Tone Jakše, Trdinova pot 4 a, 8330 Metlika.

Naročilnica

Naročam __ izvodov knjige Naše korenine po prednaročniški ceni 5.000 tolarjev za izvod. Knjigo s poštnino bom plačal po povzetju.

Ime in priimek: _____

Ulica ali kraj: _____

Pošta: _____

Podpis: _____

Slovenija uvaja

DDV

DAVEK NA DODANO VREDNOST

Odbitek vstopnega davka in vračilo

Med novosti davka na dodano vrednost (DDV) sodita tako imenovani odbitek vstopnega davka in vračilo preveč plačanega davka, ki ga lahko zavezanec dobi povrnjenega od države. Zato se v državah, kjer je DDV že dolgo uveden, marsikatera pravna ali fizična oseba prostovoljno odloči, da stopi v sistem in postane zavezanec za plačilo davka na dodano vrednost, saj se to marsikomu, še posebej zavezancem s precejšnjim vstopnim davkom, izplača.

Za začetek povejmo, da bo morala pri nas davek na dodano vrednost obračunavati vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja obdavčljivo dejavnost, in bo v letu 1998 dosegla obdavčljivi promet v višini pet milijonov tolarjev, oziroma katastrski dohodek 1,5 milijona tolarjev.

Davek na dodano vrednost bo moral zavezanec zaračunati kupcu svojega blaga oziroma naročniku svoje storitve. Po drugi strani pa bo lahko zavezanec za plačilo DDV-ja od svoje davčne obveznosti odštel kot vstopni davek tisti DDV, ki ga bo sam plačal drugemu zavezancu, ki se nahaja pred njim v davčni verigi, za blago ali storitve, od katere sam plačuje DDV. Davčni zavezanec sme odbiti vstopni DDV tudi od blaga in storitev, ki jih je uporabil za opravljanje dejavnosti izven Slovenije, ob pogoju, da bi bila priznana pravica do odbitka vstopnega DDV-ja, tudi če bi se dejavnost opravila v Sloveniji. Vstopni DDV se sme odbiti samo, če je izkazan na

računih ter carinskih deklaracijah za uvoženo blago, in to v davčnem obdobju, v katerem je zavezanec prejel omenjene račune in deklaracije. Tehnična izvedba davka na dodano vrednost zato neposredno temelji na izdanih in prejetih računih. Neizdajanje računov ali zamujanje z njimi in nepravilna prijava DDV-ja pa so kaznovani kot prekrški. Kazni zanje znašajo od 100 tisoč do 6 milijonov tolarjev.

Davčni zavezanec ne sme odbiti vstopnega DDV-ja od jaha in čolnov, namenjenih za šport in razvedrilo, zasebnih letal, osebnih avtomobilov in motornih koles, goriv in maziv, ter nadomestnih delov in s tem povezanih storitev, razen od plovil oziroma od vozil, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti dajanja v najem in zakup in za nadaljno prodajo. Vstopnega DDV-ja ni mogoče odbiti niti od izdatkov za reprezentanco in nastanitve.

Če davčni zavezanec prejme račun, v katerem je izkazan DDV od osebe, ki ga sicer ne bi smela izdati, zavezanec ne sme odbiti tega vstopnega DDV-ja, tudi če ga je nepooblaščenca oseba, ki mu je račun izstavila, plačala. Če zavezanec prejme račun, na katerem je izkazan višji znesek DDV-ja, kot bi moral biti po zakonu, zavezanec tudi tega višjega zneska ne sme odbiti kot vstopni DDV, čeprav je bil plačan. Odbitek vstopnega DDV-ja mora biti popravljen, če se naknadno ugotovi, da je bil obračunan in plačan v napačnem znesku. Osnova za obračun davka je načeloma vedno celotno plačilo, ki je bilo zaračunano kupcu za

dobavljeno blago oz. opravljeno storitev, ne glede na to, ali je zavezanec plačilo prejel ali ne, in ne glede na to, ali je bil promet že ali pa še bo opravljen. Davčno osnovno povečujejo tudi trošarine in drugi predpisani davki, takse in druge dajatve ter stroški, kot so provizije ter stroški prevoza in zavarovanja, ki jih dobavitelj zaračuna kupcu oziroma naročniku storitve. Davčni zavezanec mora obračunati davek na dodano vrednost istočasno, ko izda račun. Če pa računa ne izda v določenem roku, se šteje, kot da je nastala obveznost plačila DDV-ja osmi dan po dobavi blaga ali opravljeni storitvi. Davčna obveznost pa lahko nastane že s plačilom avansa. Do vračila DDV-ja je upravičen tisti domači davčni zavezanec, ki v svojih mesečnih ali trimesečnih davčnih obračunih izkazuje višji vstopni DDV od izstopnega, tuje pravne in fizične osebe pa so do vračila upravičene le pri nabavi in uvozu blaga in opravljanju storitev v posebnih primerih, določenih z zakonom, in pri izvozu v Slovenijo kupljenega blaga. Znesek vračila DDV-ja se domačim zavezancem lahko šteje kot vnaprejšnje plačilo tega davka za naslednja davčna obdobja, na zahtevo zavezanca in ob predložitvi obračuna DDV-ja pa ga mora zavezanec vrniti Ministrstvu za finance najkasneje v 60 dneh, sicer je zavezanec upravičen do zamudnih obrestí.

Prihodnjič: Vzemite račun

ZAHVALA

V 96. letu nas je za vedno zapustil naš oče, ded in praded

JANEZ DRGANC

iz Jurke vasi pri Straži

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, sosedom Stare ceste iz Straže, vsem za darovano cvetje in sveče. Hvala ZB Straža, g. župniku za lepo opravljen obred, pevskemu zboru, izvajalcu Tišine in Pogrebni službi Novak. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

V SLOVO

teti

MARIJI MIHALIČ - ŠETINA

Nečaki Anica Radovič in Želimir Šetina z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mami, mame, tašče in sestre

ANICE BANOVEC

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem in vsem, ki ste v teh težkih trenutkih delili bolečino z nami. Posebna zahvala pevskemu zboru Društva upokojencev Novo mesto za zapete pesmi in poslovilne besede ge. Sonji Pirc, družinama Abolnar in Kocmur.

Njeni najdražji

ZAHVALA

V 89. letu starosti je umrla naša draga

MARIJA JANC

roj. Petek

Od nje smo se poslovili v sredo, 2. decembra 1998, na pokopališču v Ločni. Iskreno se zahvaljujemo osebju Doma starejših občanov Novo mesto za skrb in nego v času bivanja v domu. Zahvala vsem, ki ste pokojnici darovali cvetje in sveče, jo pospremili na zadnji poti in nam izrekli sožalje.

Žalujoci: vsi njeni
Novo mesto, 2. decembra 1998

ZAHVALA

Draga mama, ni te več,
spomin na tebe je boleč,
je solza grenka na srce krenila,
ostala nam je bolečina.

Ob slovesu naše drage mame, stare mame, tašče, sestre in tete

ANGELE JURŠIČ

iz Dolšč pri Kostanjevici na Krki

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste v teh težkih trenutkih delili z nami bolečino, nam priskočili na pomoč, nam izrazili sožalje, pokojni podarili cvetje, sveče ter darovali za sv. maše. Hvala g. župniku za lep obred ter vsem, ki ste s prijazno mislijo počastili spomin pokojnice in jo pospremili na zadnjo pot.

Žalujoci: vsi njeni

V Trebnjem zlata maša Franca Zaplate

75-letni Franc Zaplate, rojen v delavski družini v Litiji, je imel 12. julija 1948 novo mašo v rojstnem kraju. Službena pot ga je vodila v Šmarjeto, kjer je bil 21 let, potem je bil premeščen v Trebnje, kjer je bil vse do leta 1981, od tedaj naprej pa deluje kot župnik v Ihanu na Gorenjskem. V življenju je moral skozi tri težke preizkušnje. Najprej je bil v taborišču Gonars, potem ga je prizadela huda bolezen na pljučih, tretjič pa je bil na preizkušnji ob novi maši, ko je bil tako slaboten, da niso vedeli, ali bi ga posvetili ali ne.

Takrat je škof Vovk rekel: "Za eno samo sveto mašo, ki jo bo opravil, se duhovnika splača posvetiti. Ljudje so govorili: "Saj bo kmalu umrl, ima jetiko!" V času svojega delovanja v Trebnjem je veliko storil za župnijsko cerkev in za parohijsko cerkev. Ker je bil zelo človekoljuben, preprost, odprt in pozoren, si je pri ljudeh pridobil veliko naklonjenost.

Trebanjski farani so mu ob ponovitvi zlata maše izrekli veliko lepih besed.

R. M.

• Zdrav človek ima tisoč želja, bolan pa samo eno. (Krek)

• Umetnost je kot poštenost, besede niso nič, dejanja pa vse.

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš sodelavec v pokoju

IVAN SMOLE

Pogreb pokojnika je bil v petek, 27. novembra 1998.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

PFLEIDERER NOVOTERM, d.o.o., Novo mesto

ZAHVALA

Delo, skromnost in poštenje -
Tvoje je bilo življenje,
a za teboj je vsepovsod
ostalo delo tvojih pridnih rok.

V 59. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra, teta, ujna in tašča

ANA ŠTAMPAHAR

roj. Mravinec
iz Vukovcev 7

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, predvsem pa sosedom za pomoč, izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala Zdravstvenemu domu Črnomelj, g. župniku za opravljen obred, podjetju Danfoss, Domu ostarelih iz Črnomlja, Vrtnarski šoli iz Celja, razredu 3. b, c in ge. Frankovičevi za izrečene zadnje besede.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

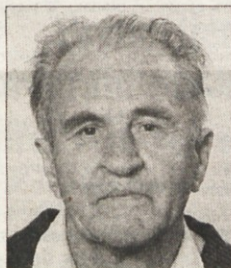
Kakor luč ugasnilo, atek,
tvoje zlato je srce,
za vedno so sklenile
tvoje pridne roke.
Po plačilo večno
tvoje je odšlo srce.

Pomlad v naš vinograd bo prišla
in čakala, da prideš ti.
Usedla se bo na rožna tla
in zajokala, ker tebe več ni.

V 74. letu starosti je sredi načrtov in upov poklical Bog k večnemu počitku našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata, tasta in strica

LEOPOLDA STRAJNARJA

iz Dolenjih Ponikev pri Trebnjem

Beseda je prešibka, da bi z njo mogli izraziti hvaležnost vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam stali ob strani ob tej nenadni izgubi našega očeta in darovali za svete maše, cvetje, vence, sveče in nam izrazili sožalje. Posebna zahvala našemu gospodu kaplanu Marku Koširju za opravljen pogrebni obred ter cerkvenemu pevskemu zboru Trebnje. Zahvaljujemo se tudi trebanjskemu županu Alojziju Metelku, Antonu Strahu in Antonu Zaletelu, sosedom Kraševčevim iz Mirne Peči, sodelavkam Nevroškega oddelka Novo mesto ter Pogrebni službi Oklešen. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala. Bog poplačaj!

Žalujoci: žena Marija, sestra Danijela, hčerke Marinka, Darinka, Andreja, Bojana z družino, 10 vnukov in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ne morem iz zemlje kot drobna semena,
da znova bi segli si v tople dlani.
Ne morem! Med nami je krsta lesena
in grob je med nami... tišina prsti.
Le sreča ljubezni visoko gori!

V 64. letu starosti je umrl naš mož, oči, dedi, brat, svak in tast

IVAN SMOLE

iz Bršljina 9, Novo mesto

Z neizmerno žalostjo v srcih se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, ki ste nam v teh najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju Internega oddelka, podjetjem Krka, Novoterm, Revov Novo mesto, RVR Trebnje, Komunalni Novo mesto, pevcem iz Šmihela in trobentaču za zaigrano Tišino. Posebna hvala g. župniku proštu Lapu za opravljen obred ter ganljive besede na pokopnikovi poti v večnost. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Vse do zadnjega si upal,
da bolezen boš ugnal,
a pošle so ti moči
in zaprl trudne si oči.

V 76. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat in stric

ANTON BARBORIČ

Zavinek 9, Škocjan

Iskrena hvala vsem, ki ste imeli radi našega ata in ga v času njegovega trpljenja obiskovali in mu vlivali upanje. Hvala dobrim zdravniškim sestram in zdravnikom, ki so pokojnemu lajšali bolečino. Hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste delili bolečino z nami, pokojnemu poklonili toliko lepega cvetja, sveč in za sv. maše ter vsem za ustne in pisne izraze sožalja. Lepa hvala tovarni Labod, VDC iz Novega mesta, gasilskemu društvu, govorniku za ganljive besede slovesa, duhovnikom za lepo opravljen obred in govor ter cerkvenemu pevskemu zboru. Še enkrat vsem, ki ste našega ata v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 3. decembra - Franc Petek, 4. decembra - Barbara Sobota, 5. decembra - Savo Nedelja, 6. decembra - Miklavž Ponedeljek, 7. decembra - Ambrož Torek, 8. decembra - Marija Sreda, 9. decembra - Valerija

LUNINE MENE
3. decembra ob 16.19 - ščip

kino

BREŽICE: Od 3. do 6.12. (ob 18. uri) komedija Poročiva se. Od 3. do 6.12. (ob 20. uri) kriminalni film Veliki Lebowski. 7. in 8.12. (ob 17. in 20. uri) vojna drama Reševanje vojaka Ryana. 9.12. (ob 20. uri) kriminalni film Daleč od oči.
ČRNOMELJ: 4.12. (ob 20. uri) in 5.12. (ob 18.30 in 20.30) komedija Nori na Mary. 6.12. (ob 18. in 20. uri) komedija Pasji detektiv.
DOBREPOLJE: 4.12. (ob 19.30) ZF Mimic. 6.12. (ob 15. uri in 19.30) ZF Godzila.

film

• PRIPOROČILA Z LJUBLJANSKEGA FESTIVALA

Dobro, dobro, boste rekli, pa naj nas še enkrat pustijo pri miru s tem filmskim festivalom. Toda ne pozabimo: slovenski distributerji so odkupili 17 filmov - razen zmagovalnega "Življenje, kot ga sanjajo angeli", pa so vsi iz sekcije Predpremiere, kar z nekaj zadržki pomeni vsaj kolikor toliko gotov obisk in pozornost javnosti.

Nikakor ne smete prezreti dveh danskih filmov, posnetih po rigorozni Dogmi 95: Lars von Trierjeve Idiote in Vinterbergovo Praznovanje. Oba režeta v sam živčni sistem gledalca, ki je izpostavljen najmanj dvema preizkušnjama: radikalno ostro zgodbi, ki ostro razgalita zatajevanje malomeščanke presodke, razsuvata pojem t.i. zdrave pameti oziroma vlečeta na dan incestuozna družinska razmerja. Poleg tega preizkušata potrpljenje razvajenega gledalca še s svojo formo, znano VHS sliko, tresočo se amatersko kamero, sicer v rokah profesionalca, in divjimi špenki.

Na rednem sporedu se bodo slej ko prej znašle tudi Zametne noči, britanska biografija glam-

CROSUPI (20. uri) Z

Godzila!
IVANČNA GORICA: 5.12. (ob 19. uri) ZF Mimic.

KOČEVJE: 3.12. (ob 18. in 20. uri) ZF Mimic. 7.12. (ob 18. in 20. uri) ZF Godzila.

KRŠKO: 3., 4. in 6.12. (ob 18. uri) ter 5.12. (ob 20. uri) melodrama Plešem sama. 3., 4. in 6.12. (ob 20. uri) ljubezenski film Mesto angelov. 5.12. (ob 16. uri) komedija Mali milijonar. 8.12. (ob 20. uri) film Noč na zemlji.

METLIKA: 4.12. (ob 17. in 19. uri) komedija Pasji detektiv. 6.12. (ob 17. in 19. uri) komedija Nori na Mary.

NOVO MESTO: Od 3. do 6.12. (ob 16.30 in 20. uri) vojna drama Reševanje vojaka Ryana. 9.12. (ob 16. uri, 18.15 in 20.30) komedija Nori na Mary.

RIBNICA: 5.12. (ob 21. uri) ZF Godzila. 6.12. (ob 16. uri) ZF Mimic.

SEMIČ: 5.12. (ob 19. uri) ameriška komedija Pasji detektiv.

TREBNJE: 4.12. (ob 20. uri) in 6.12. (ob 18. uri) akcijski film Dež za ubijanje.

VELIKE LAŠČE: 5.12. (ob 19. uri) ZF Godzila. 6.12. (ob 19. uri) ZF Mimic.

rocka, ki sicer izmišljena zgodbo o mega zvezdi popa v zgodnjih sedemdesetih koketira z realnimi biseksualnimi rezimeji Davida Bowieja, Oscarja Wilda, Eltona Johna in samomori Nirvanista Kurta Cobaina in pevca avstralskega INXS-a Heekinsa. V ljubljanskih kinih se že vrtila Španski zaporni genialnega mojstra prevarantski krimičev.

Ne spreglejte še dveh ikon, Almodovarjevega Meseno poželenje, zgodbe o osebnosti in seksualni prevari, ter odličnega Razstavljanja Harryja nevrotičnega, tokrat še prav posebno avtobiografskega Woodyja Allena. Elizabeta indijskega režiserja Kraljice banditov Shekarja Kapurja je perfekcionistična kostumska melodrama o vzponu slavne angleške protestanske kraljice, ki za krono in dobro monarhije, menda moško domeno, žrtvuje svojo ženskost in svojo čustvenost zamenja za državniško preračunljivost.

Morda najlepša in ganljiva zgodba letošnjega Liff-a pa je francosko Moje življenje v rožnatem, zgodba o 7-letnem fantku, ki bi rad bil punčka, s tem pa skorajda razdruzi družino, ki se mora pred s predodki obremenjenimi sosedi odseliti v strpnost okolje. O Srbih, ki so tudi letos avditorij pripravili do ovacij, pa kdaj drugič.

Slovensko komični krimič Blues za Saro pa lahko s čisto vestjo "odpikate."

TOMAŽ BRATOŽ

ELEKTRONIKA

POPOLNOMA NOV televizor Sony, ekran 105 cm, več kot ugodno, in vrhunski Sony CD player, 50 QS, prodam. ☎ (064)411-956, dopoldan, (064)736-391, zvečer. 4640

KMETIJSKI STROJI

TRAKTORSKE GUME Barum vseh dimenzij, rezervne dele za popravilo motorja na vašem traktorju Zetor, Ursus, Tomo Vinkovič, Fiat, Univerzal, kosilnico BCS in akumulatorje nudi ugodno AGROIZBIRA PROSEN, KRANJ. Pokličite nas na ☎ (064)324-802. 4556

HIDRAVLICNE ZAVORE za vse traktorje Deutz prodajamo. ☎ (063)725-377. 4687

HIDRAVLICNE VOLANE, kompletno z montažo, za vse tipe traktorjev, ugodno prodajamo. Garancija! ☎ (063)725-377.

ZETOR 5211 prodam. ☎ (068)81-549.

TRAKTOR ZETOR 6245, letnik 1992, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (0608)87-381.

NAKLADALNO PRIKOLICO Mester 25/9 in več bal sena prodam. ☎ (068)78-036.

ZETOR 2511 in trosilec gnoj Tajfun prodam. ☎ (068)87-532. 4658

KUPIM

PREDVOJNI radijski aparat ali detektor kupim. ☎ (061)312-406 ali 317-618. 4516

DOMAČA neškropljena jabolka kupim. ☎ (068)28-250. 4626

HIŠO li gradbeno parcelo v Okolici šentjerneja, Otočca do Novega mesta kupim. ☎ (068)81-737. 4654

ZA DELNICE telekoma, Arkada, Activa, Krone, Kmečke, Krekove, Hrama Probanke, dobite gotovino. ☎ (0609)651-646. 4664

VEČ TELET, starih 10 dni kupim. ☎ (068)78-227. 4661

MOTORNA VOZILA

R CLIO RL, letnik 1998, bel, prva lastnica, prodam. ☎ (0608)75-512, po 15. uri. 4629

ODLIČNO OHRABJEN golf nemške izdelave, letnik 1985, prodam. ☎ (068)76-122. 4631

GOLF letnik 1988, prodam. ☎ (068)49-176.

LADO SAMARO 1300, letnik 1989, prodam. ☎ (068)23-121. 4646

AUDI 100 2.3 E, letnik 1993, črne kovinske barve, električna klima, spuščen, 16 col alu platišča, nikoli poškodovan, prodam. Možna menjava ali kredit. ☎ (041)651-803. 4718

GOLF 1.6 D, letnik 1987, registriran 1/88, 120.000 km, garaziran, prodam. ☎ (068)28-830, po 16. uri. 4651

GOLF JX D, letnik 1987, moder, registriran do 5/99, prodam za 440.000 SIT. ☎ (0609) ali (041)630-068. 4678

AUDI 80 2.0 E, letnik 1992, kovinsko zelen, prodam. ☎ (068)28-977. 4686

R 4, starejši letnik, obnovljen, registriran do 4/99, prodam. ☎ (068)65-036. 4703

126 P, letnik 1988, registriran do 7/99, prodam. ☎ (068)75-334 ali (041)697-963.

R LAGUNA 2.0 RXE, letnik 6/94, električna klima, bele barve, 89.000 km, prodam ali menjam. ☎ (041)651-803. 4717

R 5, letnik 1991, registriran do 10/99, prodam. ☎ (068)75-334 ali (041)697-963.

R 9 TL, letnik 1982, rdeč, registriran do 11/99, prvi lastnik, prodam. ☎ (0608)87-321.

FORD MONDEO, 1.8, TD, letnik 10/95, prodam ali menjam za cenejše vozilo. Tel. 068/22-289

SUZUKI
AVTOSERVIS MURN
Resslova 4, Novo mesto
☎ 068/24-791
•
PRODAJA in SERVIS

Jimny 4 x 4
2,495.000 tolarjev

SWIFT 1.0, 3V
že od 1,295.000 tolarjev

UGODNA CENA
za testna avtomobila
WAGON RT in
BALENO SEDAN

Jesenska ponudba posojil za občane

NENAMENSKA GOTOVINSKA POSOJILA

Odplačilna doba	Obrestna mera
do 6 mesecev	TOM + 4,25 %
od 7 do 12 mesecev	TOM + 4,75 %

Za vodenje posojila se dodatno zaračunava 1,2 % točke letno od vsakokratnega stanja posojila.

DOLENJSKA
BANKA

Banka, kjer ne boste ostali pred zaprtimi vrati!

R EXPRESS 1.9 D furgon, letnik 1992, 118.000 km, bel, prodam. ☎ (068)59-044, po 15. uri. 4710

R 4 GTL, letnik 1987, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)89-208. 4713

OPEL ASTRO 1.4 GL, letnik 1993, 177.000 km, prodam za 1.000.000 SIT. Andrej Vrhovšek, Nad Krko 15, Otočec. 4715

AUDI 80 2.0, letnik 1992, s klimo, temno moder, nikoli karamboliran, registriran do 11/99, ABS, servo volan, CK, alarm, prodam. Možna menjava ali kredit. ☎ (041)651-803.

JUGO 45, letnik 1990, registriran do 11/99, bel, prodam. ☎ (068)341-569. 4638

R 4, letnik 1989, registriran do 6/99, prodam. ☎ (068)78-352. 4692

JUGO 45, letnik 1989, registriran do 2/99, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)75-075.

VECTRO 1.8i, letnik 1991/9, lepo ohranjeno, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (068)75-574, po 15. uri. 4653

JUGO 45 KORAL, registriran do 6/99, bel, prodam. ☎ (068)73-069. 4696

LADO SAMARO, letnik 1995, registriran do 11/99, prodam. ☎ (068)66-512. 4684

R 5 CAMPUS, letnik 1993, bel, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)66-583. 4698

POHIŠTVO

REGAL za dnevno sobo in manjšo kuhinjo prodam. ☎ (0608)56-738. 4672

POSEST

TRAVNIK in njivo v Ledeči vasi prodam. ☎ (068)42-530. 4670

55 A smrekovega gozda v Dol. Vrhu prodam. ☎ (0601)28-507. 4685

PRODAJ

GARAŽNA VRATA prodam. ☎ (068)323-320. 4628

4 M³ naravnih suhih bukovih plohov prodam. ☎ (068)76-122. 4630

SUHA bukova drva, metre, prodam. ☎ (068)78-147. 4632

ELEKTRIČNO KITARO Godwin, brez kovečka, prodam. ☎ (068)52-417, Bojan. 4635

OPAŽ, prve kvalitete, 700 SIT/m², druge kvalitete, 500 SIT/m², talni pod ter bruna po 1200 SIT/m² prodajamo. Dostava brezplačna! ☎ (063)761-041. 4683

RDEČE VINO in žganje prodam. ☎ (068)324-094. 4694

Zaradi spremembe dejavnosti je na prodaj videoteka "HOLLYWOOD" v novomeškem BTC-ju. Videoteka obratuje že več let in je dobro vpeljana. Tel. 041/621-635, 041/727-831

ZDRAVO DARILO lahko kupite in podarite najdražjim. Prodaj 30 % ceneje posteljino Bawaria Wolltex merino superwash. ☎ (068)73-088, od 19. do 22. ure.

UGODNO PRODAJ dva meseca rabljeno ISDN opremo 1 x Gigaset 1054 in 3 x Gigaset 1000 C in dva nova samostoječa reklamna panoja. ☎ (041)638-598. 4714

ZA OPREMO kmečkih ambientov, gostiln, nudimo starinske predmete, pohištvo. ☎ (0608)62-687. 4716

HLEVSKI GNOJ prodam ali zamenjam za seno, silažo ali slamo. ☎ (0608)43-155. 4675

4 DOBRO OHRANJENE zimske gume Sava radial M + S, 175/70/13 prodam. ☎ (068)325-174, popoldan. 4699

BUKOVE BRIKETE prodajamo po zelo ugodni ceni. Na zalogi! ☎ (068)83-124. 4483

RAZNO

ASTROLOGIA in jasnovidnost - osebno, pisno ali po pošti. Pokličite astrologinjo Gordano na ☎ (041)404-935. 4647

ODKUPUJEMO goveje kože in prodajamo čreva vseh vrst. Tgovina Rogelj, Rdeči Kal 11, ☎ (068)30-194. 4656

GRADITELJI, POZOR! Po konkurenčnih cenah izdelujemo peči in boilerje za CK. Garancija za peči je 5 let. Možnost kurjave na drva, premog, olje. Možnost dostave! ☎ (063)415-011. 4677

SEM starejša oseba s svojo pokojnino. Rada bi živela nekje na Dolenjskem v samotnem kraju. Ljubim mir, iščem sorodno dušo. ☎ (064)718-887. 4682

VARSTVO otrok, starosti od dveh let dalje, na lokaciji v Šmihelu, nudimo. ☎ (068)22-667. 4701

POSLOVNI PROSTOR, primeren za pisarno ali mirno obrt, ob glavni cesti, z velikim parkiriščem, v Novem mestu, oddam. ☎ (068)342-614. 4705

OSEBO iz okolice Metlike za varstvo otrok od 15. do 17. ure iščemo. ☎ (068) 60-487.

SLUŽBO DOBI

POTNIKA za prodajo učnih pripomočkov in knjig iščemo. Bookmark, ☎ (064)564-123.

RAČUNOVODKINJO oz. tajnico s pasivnim znanjem angleškega jezika zaposlimo. Tomaž, p.p. 145, Novo mesto. 4636

MAZ PRIDNE dober zaslužek! Če imate avto in proste popoldneve, nas pokličite! Sprejeli bomo 3 predavnice. ☎ (066)272-111, dopoldan, (061)861-249, popoldan. 4649

IŠČEMO NATAKARICO za delo v kava baru Lisjak, Dobrič, ob vikendih. ☎ (0609)621-776 ali (068)30-107, popoldne.

SOLIDEN ZASLUŽEK ZA VSAKOGAR - samostojno in zakonito delo!
Tel. 068/21-035

ZAPOSILIMO RAČUNOVODKINJO oz. tajnico s pasivnim znanjem angleškega jezika. Tomaž, p.p. 145, Novo mesto. 4663

V PIZZERII SINFONY v Novem mestu zaposlamo dekleta za strežbo. Informacije v pizzerii. 4697

STANOVANJA

DVOOBNO STANOVANJE v Novem mestu oddam v najem. ☎ (068)371-190.

ŠTIRISOBNO delno opremljeno stanovanje ugodno oddam. ☎ (068)325-035, po 19. uri.

TRISOBNO opremljeno stanovanje v Novem mestu oddam v najem. ☎ (068)341-646, po 16. uri. 4668

OPREMLJENO SOBO s CK in kopalnico v Novem mestu oddam samskemu dekletu. ☎ (068)25-624. 4676

ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero v Novem mestu ali Trebnjem najamem. ☎ (068)322-643, od 7. do 15. ure. 4679

ENOSOBNO STANOVANJE v Brežicah, s CK, od 30 do 35 m², v prvem, drugem ali tretjem nadstropju, kupim. ☎ (0608)59-059.

PRENOVLJENO dvosobno stanovanje CK na Jakčevi ul. v Novem mestu prodam. ☎ (068)321-077. 4630

ŽIVALI

VALILNICA NA SENOVEM obvešča: cenjene kupce, da sprejemamo naročila za vse vrste enodnevnih in večjih piščancev. Vse informacije dobite na ☎ (0608)71-375. 526

2 PRAŠIČA, krmljena z domačo krmo, prodam. ☎ (068)65-213. 4627

PRAŠIČE za zakol počeni prodam. ☎ (062)781-464. 4637

MOLZNI STROJ Virovitica, lepo ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)81-414. 4645

PRAŠIČE, težke od 120 do 160 kg, prodam. ☎ (068)73-359. 4674

3 PRAŠIČE za zakol, rejene z domačo krmo, težke 120 do 150 kg, prodam. ☎ (068)76-387. 4676

PRAŠIČA za zakol prodam. ☎ (068)83-691. 4678

OVCE z mladiči prodam. ☎ (068)324-171. 4679

PRAŠIČA, 130 kg, prodam. ☎ (068)81-763. 4680

PRAŠIČE, težke 100 do 130 kg, prodam. ☎ (068)325-308. 4704

2 BIKCA in telčko, staro 10 tednov, ter bika, težkega 600 kg, prodam, kupim pa tele, staro 10 dni. ☎ (068)89-677. 4712

PRAŠIČE, 120 kg, lahko tudi polovice, prodam. ☎ (068)85-880. 4669

PRAŠIČA, težkega 140 kg, prodam. ☎ (068)85-955. 4660

PRAŠIČE, težke 100 do 180 kg, prodam. ☎ (068)85-954. 4681

SIVČKE, stare 10 tednov, obračalnik Sental in silokombajn SK 80 prodam. ☎ (068)78-618. 4691

VEČ PRAŠOČEV, težkih po 100 kg, prodam. ☎ (068)78-273. 4667

PRAŠIČA z domačo hrano, za zakol, prodam. Zakol možen pri nas. ☎ (068)76-554.

PBS.
Poštna banka Slovenije, d.d.

Novo!

Mladinski tekoči račun

s kartico Activa/Maestro za osnovnošolce
od 13. leta naprej, za dijake in študente.

Informacije na tel. št.: 063/425 27 15, 425 27 19.

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gavzoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtnih. Cena posamezne številke 210 tolarjev; naročnina za 2. polletje 5.330 tolarjev, za upokojece 4.797 tolarjev; letna naročnina 10.400 tolarjev, za upokojece 9.360 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 20.800 tolarjev; za tujino letno 130 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo

KRAVO SIMENTALKO, prvo tele, za meso, lahko polovico, prodam. Rudi Bevc, Orešje 14, Sevnica 4671
PRAŠIČA, težke 180 do 200 kg, prodam. ☎ (068)42-594. 4695
PRAŠIČA za zakol prodam. ☎ (068)81-246.
PRAŠIČA, težkega 140 kg, krmljenega z domačo krmo, prodam. ☎ (068)76-150, 4689
PRAŠIČE od 100 do 180 kg, domača hrana, možnost čiščenja, prodam. ☎ (068)73-349.
2 PRAŠIČA, težka cca 150 kg, domača hrana, prodam. ☎ (068)73-634. 4641
TELICO, rjavo, prodam. ☎ (0608)84-313.
7 KOZ in kozla prodam. ☎ (0608)20-217.

Salon za pse
Budja - Ul. Tolcev 12 - Novo mesto
☎ 068/324-377

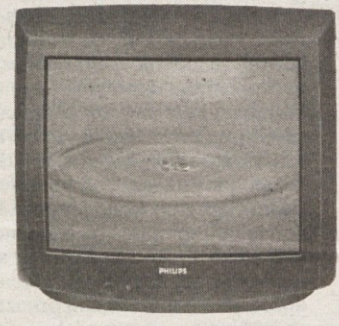
NOVO MESTO - Žabja vas
• stanovanjski blok, novogradnja
• predvidena vselitev: marec 2000
• ugodne cene,
popust pri predplačilu
• zagotovljene cene
ob podpisu predpogodbe
- informacije: NESK
nepremičnine, Ljubljana
tel.: 061/131-0283
GSM: 041/731-981

VELIKA NAGRADNA AKCIJA za naročnike DOLENJSKEGA LISTA

V veliki "družini" naročnikov in bralcev Dolenjskega lista ni nikoli nihče preveč. Da bi vsak četrtek v letu prejelo vsebinsko bogat in oglasno odmeven časopis, ki ga bere blizu sto tisoč ljudi, še več naročnikov, smo pripravili veliko nagradno akcijo.

Kdor se bo s spodnjo naročilnico (pošlje naj jo na naslov *Dolenjski list, Glavni trg 24, 8000 Novo mesto, p.p. 212*) pridružil številnim naročnikom, bo do novega leta časopis prejemal brezplačno, po plačilu naročnine za naslednje leto pa mu bomo poslali knjigo in koledar, ki si ju bo izbral na naročilnici.

S tem akcije kajpak še ne bo konec, najbolj "vroče" bo po novem letu, ko bomo med novimi naročniki izžrebali dobitnika **štedilnika**,

med starimi naročniki, ki bodo imeli plačano naročnino za letošnje, pa se bo nekdo razveselil **barvnega televizorja**.

Ena nagrada ni nobena, poreče kdo, zato za nove in stare naročnike že pripravljamo še več manjših nagrad. Komu bodo pripadle, bo določil žreb.

Novi simbol nove storitve

E.P.S. - elektronsko pismo
Elektronska poštna storitev

Uporabniku nudimo celoten servis od oddaje podatkov do dostave naslovniku. Torej:

- izdelavo,
- izpis,
- kuvertiranje,
- dostavo pisem, računov, položnic ali pa reklamnih sporočil.

POŠTA SLOVENIJE
http://www.posta.si
e-mail: info@posta.si

V Novem mestu (Bršljin) oddamo v najem dve pisarni v skupni izmeri 70 m², primerni za poslovno dejavnost. Informacije na tel. 068/322-316 ali 322-356.

Družba PREVENT SPM, d.o.o., Mirna
objavlja prosto delovno mesto
VODJA VZDRŽEVANJA
Pogoji:

- višja izobrazba elektro ali strojne smeri
- dve leti delovnih izkušenj na področju vzdrževanja
- delo z računalnikom
- aktivno znanje enega jezika (agnleški, nemški)

Pisne prijave z opisom delovnih izkušenj ter dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:
PREVENT SPM, d.o.o., Glavna cesta 41, Mirna. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po odločitvi.
Dodatna pojasnila po telefonu 068/48-160.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 5. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Dom Bršljin od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
- od 7. do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. ure do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 8. do 21. ure: trgovina Žepok, Ravgovska
- od 7. ure do 14.30: market Maja, Bučna vas
- od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 17. ure: trgovina Bracar, Smolenja vas
- od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
- od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
- od 8. do 16. ure: trgovina Pero, Črmošnjice pri Stopičah
- od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter
- od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive
- od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
- **Uršna sela:** od 8. do 16. ure: Urška
- **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Samopostrežba Šentjernej
- od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
- od 7. do 18. ure: trgovina Na Gorici, Gor. Vrhopolje

V nedeljo, 6. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Glavni trg, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ravgovska, Market Drska, Market Kristanova, Market Drska, Samopostrežba Šmihel, Market Seidlova
- od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
- od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. ure do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 8. do 19. ure: trgovina Žepok, Ravgovska
- od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 12. ure: trgovina Bracar, Smolenja vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
- od 8. do 11. ure: trgovina Pero, Črmošnjice pri Stopičah
- od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter
- od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 7. do 12. ure: market Malka, Mestne njive
- od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
- **Uršna sela:** od 8. do 12. ure: Urška
- **Štraža:** od 8. do 11. ure: Prodajalna Samopostrežba
- **Šentjernej:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Šentjernej
- od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
- od 7. do 12. ure: trgovina Na Gorici, Gor. Vrhopolje
- **Žužemberk:** ods 8. ure do 11.30: Market
- **Škocjan:** od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
- **Trebnje:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
- **Mirna:** od 7.30 do 11. ure: Grit
- **Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
- **Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
- **Semič:** od 7.30 do 10. ure: Market

TRGOVINA "PALMA"

Rozmanova ul. 5
8000 NOVO MESTO
tel. 068/322-504

UGODNE CENE V DECEMBRU:

Podloženi gumijasti škornji:
otroški št. 23-35 1.800 SIT
odrasli št. 36-41 1.900 SIT
št. 40-46 3.600 SIT
Moški usnjeni škornji: 6.999 SIT

Gležnarji:
moški od 7.999 SIT
ženski "Valeria" od 8.999 SIT
dekliski, fantovski od 8.300 SIT

Nepremočljiva obutev multitex!
Ortopedski natičaki Fly float:
zimski 2.100 SIT
usnje 2.450 SIT

**Vi uganete
- mi nagradimo!**

Odgovor na sedemindvajseto nagradno vprašanje je bil pravičen, če ste zapisali, da sta se na 1. strani Dolenjskega lista volilcem za zaupanje zahvaljevala **Ciril Metod Pungartnik** ali **dr. Anton Starec**. Srečo pri žrebanju za **darilni bon** je imela **Zinka Stariha** iz Gor. Sušic 31 a pri Uršnih selih, za knjigo (*J. Dularja Smeh na prepihu*) pa je bil izžreban **Anton Vidmar** iz Lapušnika 11 pri Sentrupertu. Med rednimi plačniki naročnine je žreb določil, da knjigo (*T. Jakšeta Dolenjske oblake*) prejme **Stefan Šlak** iz Rogovile 19 pri Mirni Peči.

Izpolnite pravilno osemindvajseti nagradni kupon in prilepljenega na dopisnici pošljite na naslov uredništva v **Novem mestu, Glavni trg 24, p.p. 212**, in sicer do torka, 8. decembra, ko bomo izžrebali dobitnika **treh nagrad - dveh knjig** (cne bo deležen nekdo od rednih plačnikov naročnine) in **darilnega bona Kovinotehne za 5.000 tolarjev**.

NAGRADNI KUPON št. 28

Vprašanje: Navedite eno od dveh glavnih nagrad iz velike nagradne akcije za naročnike Dolenjskega lista!

Odgovor:

Moj naslov:

Prenovljen program Studia D, predvem več novic

Z začetkom decembra je najstarejši dolenjski radio Studio D prenovil programsko shemo. Kot pravi urednik programa Jani Muhič, bodo sedaj dali še več poudarka informativnemu programu, kar narekuje tudi programska usmeritev te komercialne postaje informativnega tipa. Tako so sedaj novice na sporedu vsako polno uro, v jutranjem programu pa na pol ure. Osrednja informativna oddaja Kronika bo ob 18. uri, verjetno pa bodo uvedli vsaj še eno obširnejšo informativno oddajo.

Novinarje Studia D bomo lahko tudi pogostejše videli na tereču, saj bodo skušali biti z informacijami čimbolj aktualni, hkrati pa uvajajo tudi nekaj novih oddaj. Tako bo ena ura tedensko namenjena težavam dolenjskih in belokranjskih občin, v drugi oddaji bodo reševali težave

poslušalcev, sobotne večere bodo namenili mlajši populaciji, ki je bila doslej morda malce zapostavljena, pripravljajo pa še novo glasbeno oddajo, kontaktno razvedrilno oddajo in presenečenje, o katerem še ne želijo govoriti.

T. G.

Osnovna šola Čenter
Novo mesto
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

razpisuje prosto delovno mesto
učitelja
podaljšanega bivanja
za čas od 1.1. do 30.6.1999.
Prijave z dokazili o strokovnosti pošljite v 8 dneh po objavi na gornji naslov.

Za našega župana

Bori se mož za našega župana, obljublja več, kot zmogla bi Ljubljana, seveda v breme našega občana. Za morebitno zmago v drugem krogu lahko očitamo le - neprevidnost Boga.

JANEZ JEŠTOVSKI

STUDIO D
103.0 MHZ

TILIA

Verjemite ali ne...

RADIO OGNJIŠČE

Krvavec	Kum
104,5	105,9

RADIO UNIVOX

107.5 MHz UKV

Rožna ulica 39, Kočevje
tel./fax 061/855-666

NA NOVI LOKACIJI ŠE UGODNEJŠI
TRGOVSKO IN PROIZVODNO PODJETJE, d.o.o.
Ljubljanska c. 89, Novo mesto, tel.: 068/324-442

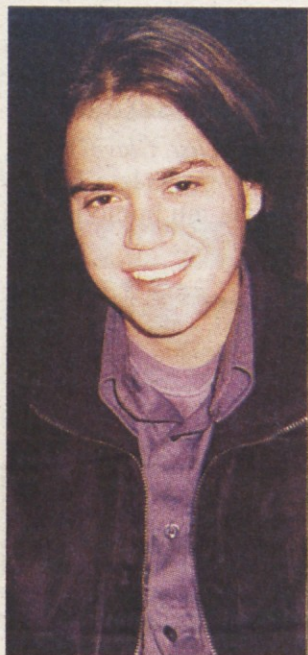
VI NAM - MI VAM

oglas na kratko s pošto
po ☎ 068/323-610 ali 041/623-116

odmevno objavo v
DOLENJSKEM LISTU

GOTOVINSKA POSOJILA Muzejska 3 ☎ 068/321-751	ZASTAVLJALNICA MONETA vam nudi kratkoročna posojila! Garancija po dogovoru s takojšnjo realizacijo.
GOTOVINSKA POSOJILA Kolodvorska 45, Črnomelj ☎ 068/53-453, 0609/643-216	ZASTAVLJALNICA vam nudi kratkoročna posojila na osnovi zastave čekovnih blanketov, delnic in certifikatov. REALIZACIJA POSOJILA TAKOJ!

Andraž Hribar

"Ne jokaj lubika" je naziv skladbe, ki je na letošnji Slovenski popevki prinesla 23-letnemu Andražu Hribarju iz Kočevja 2. mesto v skupni razvrstitvi in naziv "Najboljši pevec debitant leta Slovenske popevke 98". Za Andražem je bil festival prva večja prireditev, na katero pa je za razliko od nekaterih drugih, kot pravi, prišel po povsem regularni poti: poslal je svojo pesem, žiriji je bila všeč, povabili so ga na pevsko avdicijo, sledil je nastop na izboru za Prvo popevko meseca, kjer je zmagal in si tako "kupil" vstopnico za nastop na festivalu. Da so njegove pesmi ljudem všeč, Andraž namreč veliko pomeni: osrečuje ga, če osrečuje druge!

"Če česa nimam rad, potem je to, da nimam kaj početi in da mi je dolgčas," pravi. Kljub študiju komunikologije na fakulteti za družbene vede v Ljubljani, kjer je sedaj absolvent, in na jazz oddelku ljubljanske srednje glasbene šole, kjer že leto dni študira vokal, različnim marketinškim

projektom, pri katerih občasno sodeluje kot bodoči oglaševalec, kljub snemanju pesni za risanke, otroške in druge oddaje, številnim nastopom s soul zasedbo Soulata, s katero igra zadnjega pol leta, in ne nazadnje njegovi glasbi se tudi njemu zgodi, da nima kaj početi. Tudi zato dvakrat na teden rekreativno igra odbojko, skoraj pravilo pa je tudi že, da se ob vikendih vrača v Kočevje, kjer kljub ponovno najde samega sebe v samotni in tišini kočevskih gozdov. "V Kočevju so krasni ljudje - nezlagani in polni nečistošnih idej," pravi. Začenši pri njegovih starših Milanu in Lučki, prijateljih iz otroštva, kolegih, znancih in tudi tistih, ki jih komaj spozna, v Kočevju vedno najde sogovornika za pogovor, za katerega pravi, da se danes, žal, preveč zanemarija.

Za Andražem bi lahko rekli, da je znal prej peti kot govoriti. Mama je učiteljica, igra harmoniko in kot pravi Andraž, zelo lepo poje, oče pa je pred leti pel v tedaj zelo popularnem ansamblu Prah. Pred 25 leti je tudi samostojno posnel nekaj skladb z revijskim orkestrom. "Sedaj pa se z godba ponavlja," pravi Andraž. Le da gre tokrat za sina, na katerega sta starša prenesla svojo veliko ljubezen do glasbe. S talentom pa se človek tako že rodi! Pri Andražu se je to pokazalo zelo zgodaj. Kot je zorel Andraž, pa so zorele tudi njegove pesmi. Trenutno piše ljubezenske, vse pa izhajajo iz njega in tistega, kar se dogaja okoli njega. "Nekatere stvari v življenju so zelo močne in te čustveno premaknejo. Takrat obstajajo različni načini, da to izraziš. Nekateri to storijo z jokom, drugi se zaupajo prijateljem. Jaz počnem oboje, poleg tega pa še vse skupaj izlijem na papir," pravi Andraž, ki ne le da se ima za glasbenika, marveč glasbenik tudi je, čeprav bo njegova prva zgoščenka izšla šele prihodnjo pomlad.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETIČ

Kako je Nato igral vojne igrice

Scenarij, podoben Bosni - Vojske presenetila urejenost Slovenije - Predsedniku Kučanu in gostom pokazali osvoboditev vasi

Pred desetimi leti si nismo niti v sanjah predstavljali, da se bodo leta 1998 po Dolenjskem in v Posavju brezkrbno sprehajali nemški, ameriški in italijanski vojski pa pripadniki vojska držav, nastalih na tleh nekdanje Sovjetske zveze, minuli teden pa to nikogar ni motilo: vojaška vaja zveze Nato in Partnerstva za mir ni bistveno zmotila vsakodnevnega življenjskega ritma naših ljudi. Med pogovorom so tuji udeleženci vaje CAE 98 vsi v en glas izražali začudenje nad urejenostjo Slovenije. Američan Norman Wallman, ki je za Slovenijo sicer slišal, preden je zvedel, da bo tu sodeloval na vojaški vaji, si je našo deželo predstavljal bolj podobno Bosni, a ga zdaj, ko jo je spoznal, precej bolj spominja na Nemčijo, vse je tako urejeno, čisto, ljudje so premožni, saj imajo svoje hiše in dobre avtomobile, le bolj prijazni so od Nemcev, je povedal.

Vojaško vajo tako pomembne vojaške organizacije, kot je Nato, si človek predstavlja precej drugače, kot je bila vaja CAE 98 v resnici. Namesto divjanja tankov in oklepnih vozil, eksplozij min, preletov reaktivnih letal in divjih bojov je vse potekalo mirno. Novinarjem so v sredo, 25. novembra, na dan odprtih vrat, namesto srditih bojov italijanski oficirji v polomljeni angleščini kazali sheme organiziranosti kopenskih sil

• ŽUPANOV SPREJEM ZA POVELJNIKA NATA - Župan občine Krško Danilo Siter je priredil poslovilni sprejem za generala Johna Reitha, ki je poveljeval na vojaški vaji enot Nata in Slovenske vojske, in njegovo osebje. Ob tej priložnosti so pripravili slovenski kulturni večer v novo odprti vinski kleti na gradu Rajhenburg. Na koncu sprejema je general Reith predal Danilu Siterju plaketo ACE mobilnih enot v znak priznanja za odlično sodelovanje domačinov iz Brestanice.

južne Evrope, ki imajo sedež pri njih, in kazali prazne poljske bolnišnice pod šotori, kjer so obvezali

SUHOKRANJEC PREDSEDNIK - Predsednika Xandije Victorja Valerija je igral Stanko Kranjc, diplomirani obramboslovec iz Hini v Suhi krajini.

nekaj namišljenih ranjencev, ki niso mogli zadržati smeha ob pikrih pripombah razočaranih predstavnikov sedme sile.

Vse kar je dajalo videz prave vojaške vaje so bili preleti vojaških helikopterjev in grda vojaška terenska vozila, ki so delala gnečo na naših cestah, zato ni čudno, da je še najmočnejši vtis naredil obisk belgijske princeze Astrid, ki ni bil niti malo podoben obiskom pokojne britanske princeze Diane, saj je princesa Astrid prišla na vajo v uniformi polkovnice belgijske vojske. Tudi princeze niso več to, kar so bile.

PADEL 6 METROV GLOBOKO

NOVO MESTO - V četrtek, 26. novembra, okoli 12. ure je prišlo v Tovarni zdravil Krka v Novem mestu do delovne nesreče, v kateri se je hudo poškodoval 46-letni S. S. iz Trebnjega, ki je zaposlen v podjetju Trimo v Trebnjem. Delavec je pomagal pri nameščanju 7,1 tone težkega mešalca na jekleno konstrukcijo odra. Pri dvigovanju mešalca si je pomagal z ročno avtomobilsko dvigalko, vendar se je pri tem jeklena vrv pretrgala, mešalec je padel na tla, delavec pa je zgubil ravnotežje, saj je sedel na jekleni konstrukciji, kjer ni bilo odra, in padel z višine 6,6 metra. Hudo poškodovan se zdravi v novo-miški bolnišnici.

PREPLAVALI SOTLO

KAPELE - V nedeljo, 29. novembra, okoli 4. ure so trije Romuni ilegalno vstopili v Slovenijo tako, da so preplavali Sotlo. Pot so nadaljevali po poljih do Kapel, nato pa proti regionalni cesti Bizelsko - Catež ob Savi. Pred Bizelskim so njihovo potovanje prekinili brežiški policisti.

cestne kanale do srede, torej do večera. Zdaj torej ni več omenjene težave?

Prejeli smo dve pisni mnenji, ki ju uvrščamo v rubriko. Tone Kralj s Celin 3 pri Raki je pohvalil krškega župana Danila Siterja. Trdi, da je Siter v svojem mandatu moral reševati neugodne posledice negospodarnega vodenja občine svojih predhodnikov. "Mnogo je naredil za Rako in ostale krajevne skupnosti," Kralj pravi, da so si drugi lastili, kar je v resnici delal Siter. "V mislih imam gospoda Franca Bogoviča. Za netočno informacijo glede vinske ceste na Raki se je sicer Račanom že opravičil. Vendar to ni dovolj, po celi občini bi moral objaviti resnico - ne le na Raki."

Alojz Šribar s Kobil 3a piše, da se bodo volilci občine Krško v drugem volilnem krogu odločali med Danilom Siterjem in Francijem Bogovičem in da naj premislijo o odločitvi. "Ko sem dosedanjega župana vprašal v Leskovcu na predstavitvi kandidatov za župana, kaj si šteje za svoj županski uspeh, je naštel otvritev doma starejših v Krškem, to, da je Kostanjevica proglašena za kulturni spomenik in asfaltiranje številnih vaških poti in mestnih ulic." Šribar dodaja, da to verjetno niso županove zasluge, in poudarja, da je šlo v vseh naštetih primerih pogosto za neplanirano porabo občinskega denarja.

L. M.

LAŽNA PRIJAVA KRAJE AVTA

BREŽICE - V torek, 24. novembra, je Hrvat na brežiški policiji prijavil krajo osebnega avta Chrysler voyager, ki ga je imel parkiranega na parkirišču Term Catež. Policisti, ki so podvomili o njegovi pripovedi, so kasneje ugotovili, da je vozilo najel pri izposojevalnici vozil v Splitu in se z avtom, vrednim kakšnih 5 milijonov tolarjev, sploh ni pripeljal na Catež, saj ga je po dogovoru izročil neznani osebi v Milano.

Kljub vsemu je bila vaja zelo pomembna za sodelujoče enote zveze Nato in Partnerstva za mir, kajti zveza Nato se je v zadnjih letih kar nekajkrat znašla v podobnem položaju, kakršen je bil v scenariju vaje, na primer v Bosni, na Cipru v Somaliji in še kje. Scenarij vaje je predvidel zaostreter odnosov med dvema etničnima skupnostma v namišljeni državi Xandiji. OZN da mandat za posredovanje Natu, ki z enotami za hitro posredovanje zagotovi mir in ga ohranja, zaščititi begunce, posreduje v izgredivih in demonstracijah, čisti minska polja, preprečuje oborožene spopade, osvobodi vasi, ki so jo zasedli skrajneži, zaščititi politike obeh etničnih skupin, ki so sodelovali na volitvah, in preprečuje atentate nanje, omogoči demokratične volitve in posreduje v incidentih na voliščih. Skratka počeli so vse, kar se je pred nedavnim dogajalo v Bosni.

IGRE V BLATU - Natove enote za hitro posredovanje imajo vsako leto vsaj eno vajo v mrzlem arktičnem podnebnju in eno v vročem tropskem, na Dolenjskem so preizkusili svoje veščine v blatu. Nemški vojak se je moral med uličnimi boji v Goriški vasi takole vreči v največje blato, kar je pritegnilo pozornost številnih fotoreporterjev. (Foto: I. V.)

NEMCI OSVOBAJAJO - Pred 55 leti so nemški vojski Dolenjsko zasedli kot napadalci, tokrat pa se je nemška enota (na sliki pred napadom na skrajneže v zasedeni Goriški vasi) izkazala v vlogi osvoboditeljev. Na vaji CAE je nastopalo 5.500 vojakov iz 17 držav, romunska enota ni dobila dovoljenja za prehod čez Madžarsko. Poveljevalni jezik je bil angleški, vojski posameznih enot pa so se med sabo sporazumevali v 14 jezikih. (Foto: I. V.)

NAJ LEPTICA PREPIHA JE MAJA - V nedeljo je bil v restavraciji Prepih na Gorenji Težki Vodi predizbor "naj" lepote Slovenije, na katerem je svojo lepoto na ogled postavilo 10 deklet iz Dolenjske, Bele krajine, Posavja in Štajerske. 10-članska žirija je bila enotnega mnenja, da je najlepša 16-letna Maja Medved (v sredini), dijakinja srednje tekstilne šole iz Brežic, 172 cm visoka in 50 kilogramov teža zelenooka rjavolaska z merami 80-60-90. Prva spremljevalka je postala Mojca Zupeti iz Trinja pri Brežicah (na desni), druga spremljevalka pa Tinkara Konšić iz Zreča (na levi). Tekmovanje organizira agencija Meka iz Celja, namenjeno pa je še neujeljavljenim dekletom od 14. leta starosti naprej. (Foto: T. Gazvoda)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

"Kako župan Koncilija to vzdrži?!" - Lesne kupčije - Kaj je naredil Koncilija? - Žrebanje! - Trikotniki - Piskanje - Za krškega župana Siterja in proti njemu

V četrtek so bili klici v znamenju lokalnih volitev. Tone Slak iz Žumberka je izrekel vso čast županu Konciliji in dejal: "Enkratni človek mora biti, da zdrži vse te napade. Osebo ga ne poznam, vendar mu izrekam priznanje." Slak je nadalje dejal, da bi bilo v Sloveniji bolj prav, ko bi se ukvarjali s krajami premoženja po letu 1990, kot da se ukvarjajo z zaplembami po letu 1945, češ da so obakrat jemali premoženje isti. Slak je še rekel, da bi bilo bolj pametno, da bi šla naša vojska delati na potresna in poplavljen območja, kot da sodeluje na vojaški vaji na Dolenjskem.

"Kako je lahko direktor Gozdne-gospodarstva Novo mesto, poslovnena enota Črmošnjice, sploh lahko odkupoval les, če se prej ni pre-pričal, od kod je les?" sprašuje Anton iz Črnomlja. Prepričan je, da je vse skupaj podobno poslom, v katerem udeleženci vsi po vrsti zaslužijo, drugače ne bi bili zraven.

A. D. iz KS Mali Slatnik meni, da je župan Koncilija s pismom o nameri glede gradnje vodovodov v Podgorju zgolj obljubil pred volitvami. Zakaj nimajo vodovoda tako rekoč v mestu, v vasi Krka, se sprašuje A. D.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prisluh-nili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068) 323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.

Katja iz Novega mesta je vse bolj prepričana, da župan Koncilija, tako kot se je predstavil, zna skoraj vse, samo operirati še ne.

Bralko iz okolice Novega mesta je zmotil način javnega žrebanja Loterije Slovenije v Novem mestu. "Uradna oseba ob bobnu je prebiral imena na kupončku, zaradi česar ljudje dvomijo, da je bilo vse tako, kot bi moralo biti pri žrebanju."

Voznik je dejal, da je v poslovni enoti AMZS na Otočcu njegov oče lani kupil varnostni trikotnik. Ob letošnji registraciji so mu povedali, da lani kupljeni ne ustreza, zato je moral kupiti novega. Kako da so mu lani prodali trikotnik, ki je zdaj neveljaven? V poslovni enoti AMZS na Otočcu so pojasnili, da je s 1. januarjem 1998 začel veljati zakon, ki predpisuje vrsto trikotnika. V PE AMZS Otočec so letos začeli prodajati t.i. evropske trikotnike, ki so ustrezni, medtem ko so lani imeli kupci pri njih na voljo trikotnike, ki zdaj ne veljajo več.

Marija z Grma v Novem mestu je rekla, da jo moti, da župan Koncilija z letakom po hišah sebi pripisuje tudi tisto, kar ni naredil on sam, ampak so trudoma delali skupno državljanji že vrsto let, in kar je rezultat uspešnega dela dveh velikih in mnogih manjših uspešnih podjetij v Novem mestu in v občini.

Marija iz Novega mesta se pritožuje nad voznikom, ki ob nedeljah razvaža po Novem mestu zamrznjeno hrano, pri tem glasno piska in moti počitek ljudi. Vprašanje je, če omenjene glasne vožnje motijo vse, mogoče so nekateri veseli, da jim hrano pripelje do vrat. Kot je povedal Niko Pačevski, predsedujoči sveta mestnih krajevnih skupnosti in predsednik KS Novo mesto-Center, hrano razvaža podjetje iz Mokronoga, ki ima dovoljenje za prodajo na domu.

Marija je tudi opozorila, da so na Jakčevi in Ragovski ulici ostali kanali za graditeljski plin in vodovoda. O neprijetnih cestnih skalnicah smo obvestili Komunalo Novo mesto. Tam so vedeli o njih in so zagotovili, da bo izvajalec poravnal